H. G. Wells

CÎND SE VA TREZI CEL CARE DOARME

Capitolul I
INSOMNIE

Într-o după-amiază, la ora refluxului, domnul îsbister, un tânăr pictor instalat temporar în satul Boscastie, pornise în plimbare către pitorescul golf din Pentargen, cu gândul de a vizita peşterile din împrejurimi. Pe la jumătatea potecii abrupte care ducea drept la ţărmul din Pentargen, îi apăru deodată în faţă, sub un colţ de stâncă ieşită în afară, un om aşezat într-o atitudine ce vădea deznădejde profundă. Mâinile îi atârnau fără vlagă pe genunchi, ochii roşii priveau nemişcaţi în gol, iar faţa îi era scăldată de lacrimi.
Auzind paşii lui îsbister, îşi întoarse privirea. Se simţiră amândoi stingheriţi, dar mai ales îsbister, care, pentru a-şi ascunde Stângăcia opririi involuntare, spuse, pe un ton de deplină convingere, că vremea se arăta destul de călduroasă, faţă de anotimp.
— Foarte, răspunse laconic necunoscutul, apoi, după o clipă de ezitare, adăugă cu un glas lipsit de expresie: Nu pot să dorm!
Îsbister se opri brusc.
— Nu? .,
Rostise numai atât, dar înfăţişarea lui exprima dorinţa de a-i veni în ajutor.
— Pare de necrezut — zise necunoscutul, ridi-cându-şi ochii obosiţi către îsbister şi subliniindu-şi vorbele cu o mişcare molatică a mâinii, dar n-am dormit... n-am dormit, nici o clipă de şase nopţi.
— Aţi fost la vreun medic?
— Da. Mi-a dat, în cea mai mare parte, indicaţii greşite. Medicamente. Sistemul meu nervos... Poate că pentru ceilalţi oameni ar fi bune... E greu să vă explic. Nu îndrăznesc să. iau... medicamente prea
; tari.
— Asta complică lucrurile, zise Isbister. Stătea neputincios, pe cărarea îngustă, neştiind

cum să procedeze. Era clar că omul dorea să stea de vorbă cu cineva. O pornire destul de firească în asemenea împrejurări îl îndemna să continue conversaţia.
— Eu n-am suferit niciodată de insomnie, zise el pe uni ton de conversaţie banală, dar,. în cazurile pe care le-am întâlnit, oamenii, au găsit de obicei ceva...
— N-am curajul să fac experienţe.
Vorbea plictisit. Făcu ttn gest de lehamite, şi eiteva clipe rămaseră amândoi tăcuţi.
— Exerciţii fizice? sugeră sfios Isbister, raufân-du-şi privirea de pe faţa suferindă a interlocutorului spre costumul său de turist.
— Exact asta am şi încercat. Nechibzuit, poate. Am mers zile întregi de-a lungul coastei... de la New Qtray. N-am reuşit decât să adaug oboseala fizică Ia cea nervoasă. Cauza neliniştii mele a fost surmenajul... zbuciumul, A fost ceva.:.
Se opri, de parcă ar fi fost sleit cu desăvârşire, îşi plimbă o mână descărnată de-a lungul frunţii. Apoi, continuă ca şi când ar fi vorbit de unul singur:
— Sunt un lup singuratic, un om retras, rătăcind într-o lume în care n-am ce căuta. N-am soţie... n-am copii... oare cine a spus că omul fără copii este ca o creangă uscată pe copacul vieţii? N-am soţie, n-am copii... nu mi-am găsit nici un rost. Nit simt în inimă nici o dorinţă. Există un singur lucru pe care m-am hotărât în cele din urmă să-1 Iac-. Mi-am spus: trebuie să-1 fac, şi pentru ca să-1 pot face, pentru a învinge inerţia acestui trup greoi, sm recurs la droguri. SSrate Dumnezeule! Câte n-am na luat l N ştiu diacă simţi şa dumneata apăsarea greoaie a tmapului, cererea lai essasperanta de a râpi din timpul, gândurilor... Timp... Viaţă! A trăi! Noi trăim, doar in. fragmente.. Sîfafiesn nevoiţi să mfeeărn, apoi urmează satisfacţiile trasatoare ale digestiei — sam neplăcerile ei. Suntem nevoiţi să ieşim la ser, deoarece altfel gânduriie s-ar lenevi, s-ar îndobitoci, s-ser afund în prăpăstii sau pe" căi fără ieşire. Ne distrag mii dse lucruri; dinăuntrul nostru şi dinafară şi apoi vine amorţeala şi somnul. Oamenii trăiesc parcă doar" pentru a dormi. Cât de puţin îi rămâne omului dintr-o zi — rfnar dacă te cwîsforirrezr cefei mai bun program! Apoi vin aceşti falşi prieteni, aceste ajutoare criminale, aliealoizii, care îrmăbfflSjă oboseala naturală şi ucid odihna1... cafeaua neagra,, cocaina....,
— înţeleg;, zise Isbister.

— Am terminat ceea ce aveam de făcui, zise omul, pe ura ten ursuz, fără somn.
— Cu preţul acesta?
— Da.
Cei doi oameni rămaseră câteva clipe fără să scoată e vorbă.
— Nu-ţi poţi închipui cât de mult jmămese după odihnă... mă chinuie ca foamea şi setea. E8e şase zile întregi, de când mi-am terminat lucrul, mintea mea este ura vârtej rapid, neschimbător şi neîncetat, un torent de gânduri care nu duc nicăieri, rotradfra-se ameţitor şi. Sară oprire... Tăcu o clipă, apoi adăugă: Spre prăpastie.
— Trebuie să dormi,, zise Isbister hotărât şi car MBfll DE a fi descoperit uit remediu. Trebuie neapăRAT să CTORMII.
— Mintea mi-e perfect lucidă. Niciodată.n-a fost mai Hbmpedtr, Dar ştiu că mă îndrept spre viitoare. Acum...
— Ei?
,— Ai wăzut vreodată lucruri eare p#er într-o vâl-loare? Smulse din lumina zilei, din aceasta Itsme.plăcută... sorbite în joşi..
— Dar... îl mustră Isbister.
Omul întinse o mână spre el. Ochii îi erau sălbatici şi vocea devenise dintr-o dată ascuţită.
— Am să mă sinucid. Dacă nu într-alt chip... atunci în fundul prăpastiei întunecate de colo, unde marea e verue şi crestele albe ale valurilor urcă şi coboară, acolo, unde tremură firul acela de apă. Acolo, cel puţin, este... somnul.
— Astea sunt vorbe necugetate, zise Isbister, speriat de izbucnirea nervoasă a omului. Tot mai bune sunt drogurile.
— Acolo, cel puţin, este somnul, repetă necunoscutul, neluîndu-1 în seamă. Isbister îl privi şi se întrebă în treacăt dacă nu cumva vreun destin complicat pusese la cale, în după-amiaza aceea, întâlnirea lor.
— Să ştii că nu-i prea sigur, observă el. Există o stmeâ la fel ca aceasta în Golful Lulworth... în orice caz, tot atât de înaltă... şi o fetiţă a căzut, din vârf, până jos. Trăieşte şi astăzi... e chiar foarte sănătoasă.
— Dar stâncile de dincolo?
— Rişti să rămâi agăţat de ele, în cel mai jalnic mod, o noapte întreagă, îngheţat, să-ţi trosnească la fiecare tremur oasele frânte şi să te stropească o apă îngheţată. Ei?
Privirile lor se întâlniră.

— îmi pare rău că trebuie să te dezamăgesc, zise Isbiter, cu un aer de dezinvoltură. Dar ca să te sinucizi, aruneîndu-te de pe stânca aceasta, şi de altfel, de pe orice altă stâncă... serios... ca artist... Rise. Ar fi o treabă de om nepriceput!
— Dar atunci, ce să fac? zise, pe un ton iritat, omul fără somn. Nimeni nu poate să rămână zdravăn, dacă noapte după noapte...
— Te-ai plimbat de-a lungul acestui ţărm de unul singur?
— Da.
— Ce prostie! Te rog să mă ierţi că spun asta. Singur! După cum ai spus chiar dumneata:. istovirea trupului nu este un leac împotriva istovirii minţii. Cine ţi-a spus să procedezi aşa? Nici nu-i de mirare: să te plimbi! Toată ziua cu soarele ar-zând în creştetul capului, cu căldura, oboseala, singurătatea, şi apoi, bănuiesc, te duceai la culcare şi te străduiai din răsputeri să... Nu-i aşa?
Isbister se opri brusc şi-1 privi nehotărât pe suferind.
— Priveşte aceste stânci! strigă omul fără somn, făcând gesturi neaşteptat de energice. Priveşte marea aceasta, care străluceşte şi freamătă aici din-totdeauna! Iată cum spuma albă se năpusteşte în întunecimea de sub stânca aceea mare! Şi această boltă albastră, cu soarele orbitor revărsându-se din înaltul ei. Aceasta este lumea duniitale. O accepţi, te bucuri de ea. Te încălzeşte, te susţine şi te incìnta. Pe când pentru mine...
Îşi întoarse capul, arătându-şi faţa cadaverică, ochii apoşi, injectaţi, şi buzele livide. Vorbi aproape în şoantă:.
— Este haina suferinţei mele. întreaga lume... este haina suferinţei mele.
Isbister privi frumuseţea sălbatică a stâncilor în-sorite din jur şi apoi se opri din nou la chipul deznădăjduit din faţa lui. Rămase o clipă tăcut.
După aceea tresări şi făcu un gest ca şi cum ar fi îndepărtat un gând.
— îţi trebuie o noapte de somn, zise el, şi n-ai să mai vezi toată această suferinţă. Crede-mă!
El era, acum, absolut sigur că întâlnirea aceasta era providenţială. Numai cu o jumătate de oră mai înainte se simţea grozav de plictisit. Acum avea ceva de făcut şi gândul acesta, el singur, îl incìnta, începu imediat să acţioneze. Se ghidi că omul acesta istovit are în primul rând nevoie de tovărăşia cuiva. Se

lungi pe panta abruptă, acoperită de iarbă, alături de necunoscutul care şedea nemişcat, şi se porni să-i vorbească despre tot ce-i trecea prin minte.
Omul fără somn părea să fi căzut în apatie; privea deprimat către largul mării şi nu vorbea decât atunci când trebuia să răspundă întrebărilor directe ale Im isMster — şi mei măcar la toate. Dac mu scMţă md un semn de împoMvuae iată le birae-ymtorsjl amestec m disperarea sa.
Deşi rămânea absent, el se arătă oarecum recu noscător — şi Isbister, simţind la oua momeai, dat că încercarea lui de conversaţie, jiesusţinută de celălalt, lâncezea treptat, propuse să urce amândoi povârnişul şi să se întoarcă.spre Boscastle, pentru.a privi panorama dinspre Blaekapit Omul.se su puse iară ® vorba. Pe la jumătatea urcuşului ia eepu să.vorbească de unul singur, apoi îşi întoarse faţa cadaverică către însoţitorul său. — Ce se întâmplă oare? întrebă el. Ce se întâm plă? Se învârteşte, se învârteşte.. Se ueteşte tot merat ".
Se opri în loc, desenând cu mina cercuri prin aer.
—.Eaarfe bme, dragul meu, zise ishister.,cu aerul ui prieten vechi. Nu fi îngrijorat. Ai încredere în mine.
Omul lăsă rnâna în jos şi porni din nou. Trecură, unul în urma celuilalt, de-a lungul crestei, până în dreptul promontoriului de dincolo de Penaîly.. Omul fără somn dădea mereu.din mâini şi rostea fraze întretăiate.despre vârtejul.pe eare-1 simţea.în creier. Se.opriră câtva timp în dreptul promontoriului şi el se aşeză pe banca tăiată în stâncă deasupra lairve-St ântomecoass;dia BlaokapiL Ishister reluase con-versaţia se.ri de câte ori cărarea.devenea îndeajuns de largă pentru a.le permite să meargă alături. Vor-!aea cu tex de amănunte despre marea dificultate de a se acosta pe vreme rea în golful Boscastle, când din nou tovarăşul său îl întrerupse pe neaşteptate..
— Capul meu mu mai. este ceea ce aa înainte, zise el, gesticulând, În căutarea unor cuvinte expresive. Nu mai este ee era înainte!Este în <el un fel de apăsare, o greutate. Nu... jNa e somnolenţă, unde dă "Dumnezeu să fie asta!"Este ca o umbră, o umbră adâncă, care coboară deodată, cu repeziciune, peste etom agitat. Se roteşte, se.roteşte în întuneric. Un. rkmewm de.gânduri aw&ize, un vârtej neîncetat. Mu pot să-I exprim. Abia pot să-mi adun gândurile... atât cit să-ţi pot explica... Se opri, obosit.

— Nu te necăji, dragul meu, zise Isbister. Cred că pot să te înţeleg. în orice caz,, np este important să-mi explici acum, înţelegi?
Omul care nu putea să doarmă îşi frecă ochii cu degetele. Isbister continuă câteva clipe să vorbească, apoi îi veni o idee nouă.
— Vino până la mine, în camera mea, zise el, şi încearcă să fumezi o pipă. Am să-ţi arăt câteva schiţe pe care le-am făcut aici, Ia Blackapit. Nu te interesează?
Celălalt se ridică ascultător şi îl urmă, coborând povârnişul.. i Isbister îl auzi de câteva ori poticnindu-se, în timp ce cobora cu mişcări încete şi nesigure.
— Întră la mine, zise Isbister, şi încearcă o ţigară şi puţin alcool înviorător. Bei alcool?
În poarta grădinii, străinul ezită o clipă. Părea că nu mai este stăpân pe acţiunile sale.
— Nu beau, zise el încet, urcând cărarea din grădină, şl după câteva clipe repetă, absent: Nu, nu beau. Simt cum se roteşte. Se învârteşte, se învârteşte...
În prag se poticni şi intră în odaie ca un om care nu vede nimic. Apoi se aşeză brusc şi greoi în fotoliu, ca şi când s-ar fi prăbuşit. Se aplecă, sprijinmdu-şi fruntea-în rniini şi rămase nemişcat. Un sunet slab îi ieşi. din gâtlej. Isbister se învârtea prin odaie cu nervozitatea unei gazde neexperimentate, făcând câteva observaţii care nu aşteptau nici un răspuns. Luă mapa cu desene, o puse pe masă şi se uită Ia pendula de pe poliţă.
— Nu ştiudacă ţi-ar face plăcere să iei masa.cu mine, zise el, ţinând o ţigară neaprinsă în mână; se. gândea să-i administreze pe furiş nişte cloral. Numai friptură rece de oaie, ştii, dar foarte gustoasă. Oaie de Wales. Cred că am şi o tartă. După câteva clipe de tăcere repetă invitaţia.
Omul care şedea în fotoliu nu-i dădu nici un răspuns. Isbister se opri, cu chibritul în mână, privin-du-1.
Tăcerea se prelungea.. Chibritul se stinse, lăsând ţigara neaprinsă. Omul părea foarte liniştit. Isbister luă mapa, o deschise, o aşeză. pe masă şi ezită o clipă, vrând parcă să vorbească.
— Poate, şopti el cu îndoială. Se uită către uşă, apoi către omul din fotoliu. în cele din urmă se furişă în vârful picioarelor afară din odaie, îritor-când capul, la fiecare pas, către noua sa

cunoştinţă.
Închise uşa fără să facă vreun zgomot. Uşa de la intrarea casei era deschisă şi el ieşi, trecu pe verandă şi se opri lângă uri aconit, la colţul stratului de flori. Din acest punct putea să vadă prin fereastra deschisă cum străinul şedea liniştit, cu capul în mâini, în întuneric. Nu se mişcase de loc.
Câţiva copii care treceau pe stradă se opriră, p.ri-vindu-1 curioşi pe pictor. Un barcagiu îl salută Isbister se gândi că s-ar putea ca atitudinea sa circumspectă în acel loc să pară ciudată şi inexplicabilă. Poate că dacă ar fuma, totul ar fi mai naturali îşi scoase punga de tutun din buzunar şi îşi umplu încet pipa.;.
— Mă întreb.. zise el, cu o satisfacţie abia mărturisită, în orice caz, trebuie să-i ofer o şansă. Scapără cu putere un chibrit şi începu să-şi aprindă pipa.
În acel moment o auzi în spatele său pe pro-prietăreasă, venind cu lampa aprinsă de la bucătărie. Se întoarse, o opri chiar la uşa camerei sale, făcându-i semn cu pipa. îi era destul de greu să-i explice în şoaptă situaţia, deoarece ea nu bănuia că el avea un oaspete. Se retrase cu lampa, puţin cam nedumerită, judecând-o după gesturi, iar Isbister îşi reluă, îmbujorat şi stingherit, pânda la colţul verandei.
Mult timp după ce-şi terminase pipa, când începură să fâlfâie liliecii, curiozitatea învinse ezitările şi se strecură din nou în odaia întunecată. Se opri în prag. Necunoscutul şedea în aceeaşi atitudine, ca o pată neagră în cadrul ferestrei… în afară de cânte-cul unor marinari, de pe bordul micilor bărci din golf, seara era liniştită. Afară, trunchiurile de aco-niţi şi de delfinium se ridicau tăcute în umbra dealurilor. O idee licări în mintea Iui Isbister. Tresări şi, aplecându-se deasupra mesei, îşi încorda auzul. O bănuială neplăcută creştea în el; apoi se transformă în convingere. îl cuprinse o uluială, devenită repede spaimă. Dinspre fotoliu nu se mai auzea nici cea mai slabă respiraţie.
Ocoli încet şi fără zgomot masa, oprindu-se de două ori, să asculte. în cele din urmă îşi lăsă mina pe spătarul fotoliului. Se aplecă, până când atinse cu fruntea capul celuilalt.
Se aplecă şi mai mult, pentru a observa faţa necunoscutului. Tresări puternic şi scoase o exclamaţie. Ochii erau două spaţii goale şi albe.
Privi din nou şi văzu că ochii rămăseseră deschişi, cu pupilele

întoarse sub pleoape. îl apucă spaima. Copleşit de starea ciudată în care îşi găsise oaspetele, îl apucă de umăr, scuturându-1.
— Dormi? zise el cu glasul ascuţit, şi repetă: Dormi?
Îl năpădi certitudinea că omul murise. Brusc, deveni agitat şi gălăgios, se repezi prin odaie, poticnin-du-se de masă şi sună clopoţelul.
— Adu, te rog, imediat, o lumină, strigă el în coridor, Prietenului meu i s-a întâmplat o nenorocire...
Se întoarse spre făptura nemişcată, o apucă de umăr, o scutură, strigând tot timpul. Proprietăreasa intră, uimită, cu lampa, inundând camera cu o lumină gălbuie. Isbister se întoarse către ea, clipind, cu obrajii goliţi de şînge.
— Trebuie să chem imediat un doctor, zise el. Este sau mort, sau leşinat. Există vreun doctor în sat? Unde putem găsi un doctor?
CATALEPSLA
Starea de rigiditate eatakptică se prelungi neaşteptat de mult, apoi omul trecu încet într-o stare de placiditate, atitudinea de rooleşeală proprie repausului profund. Abia atunci izbutiră să-i închidă pleoapele.
Îl transportară la spitalul din Boscastle; apoi, după câteva săptămâni, la Londra. Totuşi corpul rezistă tuturor încercărilor de reanimare. După un timp, pentru motive care se vor cunoaşte ceva mai târziu, încercările fură întrerupte. O lungă perioadă de timp el zăcu în această stare ciudată, inert şi nemişcat, nici mort, nici viu, ei, casă.spunem aşa, suspendat, atârnând la jumătatea drumului dintre, moarte şi viaţă. întunericul ce-1.stăpânea nu era întrerupt de raza nici unui gând, nici unei senzaţii; omul plutea într-un neant fără vise, într-o linişte infinită. Tumultul din creierul lui crescuse până ce devenise brusc o culme a tăcerii. Uncie se afla acest om? Unde se aflä oricare alt om, atunci când este în stare de nesimţire?
— Parcă a fost ieri, zise Isbiter. îmi amintesc totul, ca şi cum s-ar fi întâmplat ieri... Poate chiar mai limpede decât s-ar fi întâmplat ieri.
Era acelaşi Isbister întâlnit în capitolul trecut, dar acum se îndepărtase de tinereţe. Părul care fusese cândva castaniu şi oeva mai abundent decât indica moda, era acum cărunt şi tăiat scurt, iar obrajii deveniseră, din roz-albi, tăbăciţi şi roşii. Purta o barbă ascuţită şi căruntă." Vorbele lui se adresau unui om mai în

vârstă, îmbrăcat într-un costum de vară, din dril (vara aceea era neobişnuit de călduroasă). Acesta era "Warming, un avocat din Londra, rudă apropiată a lui Graham, omul care căzuse în catalepsie. Şedeau amândoi, Isbister şi Warming, unul lângă altul, într-una din încăperile unei case din Londra, privind făptura întinsă în faţa lor.
Pe un pat de cauciuc, învelit într-o cămaşă largă, corpul era galben, cu o figură pământie, barbă stufoasă, braţe subţiri şi unghii lungi, iar în jurul lui se afla un perete de sticlă subţire. Acest geam părea că-1 desparte pe cel care dormea de realitatea vieţii diri. jur, ca pe un lucru aparte, o anomalie stranie şi izolată, Cei doi bărbaţi stăteau lipiţi de geam, privântiu-1.
— Am avut un şoc, zise Isbister, şi acum încă mai am ue fel de senzaţie ciudată când îmi amintesc Cât de albi îi erau ochii. Erau albi, înţelegi, răsuciţi în sus. Acum, când sunt aici, îmi amintesc din nou de toate acestea.
— De atunci nu l-ai mai văzut niciodată? întrebă Warming.
— Am vrut de multe ori să viu — zise Isbister. Dar afacerile sunt, în zilele noastre, un lucru prea serios ca să-ţi poţi permite o vacanţă mai mare. Cea mai mare parte a timpului am fost în America.
— Dacă îmi amintesc bine, zise Warming, dumneata ai fost pictor?
— Am fost. Apoi m-am căsătorit. Mi-am dat foarte repede seama că desenul nu era o treabă serioasă... cel puţin pentru un talent mediocru. Şi am trecut la acţiune. Reclamele de pe faleza, din Dover sunt făcute de oamenii mei.
— Sunt bune, admise avocatul, deşi nu-mi place să le văd acolo.
— Dacă va fi nevoie, vor dura tot atâta vreme cât va dura şi faleza, exclamă Isbister, cu satisfacţie. Lumea se schimbă. Când el a adormit, acum 20 de ani, eram în Boscastle, purtând cu mine o cutie de acuarelă şi o ambiţie nobilă şi demodată. Nu credeam că într-o bună zi penelul meu va picta întreaga coastă a Angliei, de la Lands End până la Lizard. Adesea norocul îi vine omului tocmai atunci când îl aşteaptă mai puţin.
Expresia lui Warming arăta că el se cam îndoieşte de calitatea acestui noroc.
— Era cât pe-aci să ne întâlnim, dacă-mi amintesc bine.
— Ai venit cu trăsura care mă adusese la gara din Camelford.

Era în ajunul Jubileului, Jubileul Victoriei, şi îmi amintesc estradele şi drapelele de la Westminster, şi cearta cu birjarul la Chelsea.
— Era Jubileul de diamant — zise Warming; al doilea.
— Aha, da! La adevăratul Jubileu, cel de 50 de ani, mă aflam la Wookey, eram încă un băiat pe atunci. N-am reuşit să văd nimic... Câte necazuri am mai avut cu el! Proprietăreasa mea nu vroia să-I ţină, nu vroia de loc să-1 vadă în casă — arăta atât de ciudat, ţeapăn cum era! A trebuit să-1 ducem cu fotoliu cu tot până la hotel. Doctorul din Bos-castle, nu cel de acum. cel dinaintea lui, a stat lângă el până aproape de ora două, iar eu şi hotelierul aveam grijă de lămpi şi de tot ce era nevoie.
— La început se instalase" o rigiditate cataleptică, nu-i aşa?
— Era ţeapăn! Dacă îl îndoiai, aşa rămânea. Puteai să-1 aşezi în cap şi ar fi rămas nemişcat. N-arn mai văzut niciodată o astfel de rigiditate. Desigur că acum — şi arătă cu un gest al capului către omul care dormea — arată cu totul altfel. Şi, desigur, micul doctor... cum îl chema?
— Smithers?
— Da, Smithers, a greşit, încercând mult prea devreme — de fapt se luase după părerea generală — să-1 readucă la viaţă. Ce nu i-a făcut! Chiar şi. acum parcă mai simt... uh! Muştar, tabac, înţepături.. Şi unul dintre aparatele acelea îngrozitoare, nu dinam...
— Bobina de inducţie.
— Exact. Să-1 fi văzut cum i se încordau muşchii şi i se răsuceau în toate felurile! Erau numai două luminări, pâlpâind galben, şi umbrele care dansau, şi micul doctor nervos şi încrezut, şi el, care tresărea şi se zvârcolea în cele mai ciudate chipuri. Ei bine, nil se părea că visez.
Se făcu o pauză.
— E o stare ciudată, zise Warming.
— E un fel de absenţă totală, răspunse Isbister. Corpul e aici, gol. Nu-i mort câtuşi de puţin, şi totuşi nu-i nici viu. E ca un scaun gol pe care scrie „ocupat". Nici sensibilitate, nici digestie, nici bătăile inimii, nici respiraţie. Nu-mi dă de loc impresia că ar fi vorba de un om. într-un sens, e mai mort decât morţii, căci doctorii îmi spun că până şi părul a încetat să-i mai crească. La cei morţi de-a binelea, părul continuă să crească...
— Ştiu, zise Warming cu o urmă de durere pe faţă.

Priviră din nou prin peretele de sticlă. Graham era într-adevăr într-o stare ciudată, în faza de mole-şeală a catalepsiei, dar o catalepsie fără precedent în istoria medicinei. Catalepsiile durează cel mult un an, şi până la urmă sau se produce trezirea, sau moartea; uneori întâiuna şi apoi cealaltă. Isbister observă semnele pe care doctorii le făcuseră injec-tând celui adormit hrană, căci se recursese la acest procedeu pentru a se amâna deznodământul; i le arătă şi lui Warming, care, însă, nu voia să le privească.
— Şi în timp ce el zăcea aici, zise Isbister cu bucuria celui care trăia viaţa din plin, mi-am schimbat planurile de viitor, m-am căsătorit, am întemeiat o familie, băiatul meu cel mai mare (pe atunci nici nu mă gândeam la copii) este cetăţean american şi pe punctul de a absolvi Universitatea din Harvard. Părul a început să-mi încărunţească. Şi acest om-nu este nici cu o zi mai bătrân sau mai înţelept (practic vorbind) decât eram eu în epoca aceea. Curios, dacă stai să te gândeşti.
— Şi eu am îmbătrânit, răspunse Warming. Când eram băieţandru, jucam cricket cu el. Şi el încă arată ca un om tânăr. Poate puţin cam galben. Chiar este un om încă tânăr.
— Apoi a venit Războiul, zise Isbister.
— A venit şi s-a terminat....
— Apoi marţienii.
— După câte am înţeles, zise Ishister după (pauză, el are ceva avere?
— Aşa este, zise Warming, tuşind stingherit. D< fapt... eu sunt însărcinat să p administrez.
— Ah, gândi Isbister. Tăcu o clipă şi apoi spuse Pără îndoială că întreţinerea lui nu este prea costisitoare; fără îndoială că averea a crescut... sumeh s-au acumulat.
— Da. Dacă se va mai trezi vreodată, va avea (situaţie mult mai bună decât atunci când a adormit
— Ca om de afaceri, zise Isbister, fireşte că gân. dul acesta mi-a trecut prin minte. M-am gândit d<
multe ori că, vorbind din punct de vedere financiar desigur, somnul ar putea să fie pentru el (foarte bună afacere. Dacă ştie care sunt urmările, a să spunem aşa, rămânând în nesimţire atâta vreme Dacă ar fi continuat să trăiască....-;
— Mă îndoiesc că s-ar fi gândit atât de departe zise WarrninfT. Nu era un om care să vadă tr perspectivă. În fond...

— Da?
— în această privinţă, noi nu ne înţelegeam. Eu îi eram oarecum un sfătuitor. Probabil că dumneata ai văzut destul de multe în viaţă pentru a recunoaşte că uneori o oarecare fricţiune... Dar châai dacă ar fi aşa, mă îndoiesc că se va mai trezi vreodată. Somnul acesta îl epuizează lent, desigur, dar îl epuizează. în aparenţă, el alunecă în jos, încet, foarte încet şi obositor, pe o pantă foarte lungă, cred că mă înţelegi?
— Ar fi păcat, să nu asist la surpriza lui. S-au retrecut destule schimbări în aceşti douăzeci de ani. Povestea lui Rip van Winkle! a devenit realitate.
— Ca şi Bellamy zise Warming. Desigur, s-au petrecut multe schimbări. Şi, printre altele, şi eu m-am schimbat. Acum sunt un om bătrâr.
Isbister ezită, şi apoi, exprimând o surpriză în-târziată, zise:
— N-aş fi crezut niciodată 1
— Aveam patruzeci şi trei de ani când bancherii lui... îţi aminteşti că le-ai telegrafist bancherilor... m-au anunţat,
— Am găsit adresa lor în carnetul de cecuri din buzunarul lui, zise Isbister.
— Ei bine, calculul mi e greu de făcut, zise Warming.
Se făcu din nou o pauză, apoi Isbister îşi exprimă o curiozitate irezistibilă.
— S-ar putea să mai continue atu întregi, zise el, căutându-şi cuvintele. Trebuie să ţinem seama de asta. Averea lui, ştii, s-ar putea ca într-o zi să ajungă pe mâinile... altcuiva.
— Aceasta, dacă vrei să mă crezi, domnule Isbister, este una din problemele care mă frământă cel mai mult Nu avem rade care să inspire încredere. Este o situaţie ciudată şi fără precedent.
— într-adevăr, zise Isbister. De fapt este un caz care ar trebui să fie încredinţat unei persoane oficiale, dacă am putea găsi un asemenea om.
— Eu cred că acest caz ar trebui încredinţat unei asociaţii publice, un fel.de supraveghetor care să fie în mod practic fără moarte. Dacă el va continua într-adevăr să trăiască, după cum cred unii doctori. Şi fiindcă a venit vorba, eu am şi vizitat câteva oficialităţi, în legătură cu problema aceasta. Dar până acum nu s-a putut face nimic.
— N-ar fi o idee rea s-o încredinţăm vreunei instituţii publice, cum ar fi British Museum, sau Academia de Ştiinţe. Pare

oarecum ciudat, desigur, dar toată situaţia e ciudată.
— Greutatea este să-i facem să accepte.
— Birocraţie, cred, rm-i aşa?
— în mare măsură. Se făcu o pauză.
— Desigur, este o afacere curioasă, zise Isbister. Şî ăobânzâle compuse se acumulează mereu,
— Aşa este, zise Warming. Acum, rezervele de sur se împuţinează şi este o tendinţă de... creştere.
— Şi eu mi-am dat seama de asta, zise Isbister, făcând o grimasă. Dar pentru el, asta e bine.
— Dacă se va mai trezi.
— Da, dacă se va mai trezi, repetă Isbister. Ai observat cum I s-a subţiat nasul şi cum i-au căzut pleoapele?
Warming privi şi rămase pe gânduri câtăva vreme.
— Mă îndoiesc că se va mai trezi, zise el în cele din urmă.
— Niciodată n-am înţeles prea bine, spuse Isbister, ce anume i-a provocat somnul. Mi~a vorbit el ceva despre o muncă extenuantă. Am simţit mereu nevoie să cunosc amănuntele.
— Era un om cu calităţi remarcabile, dar capricios, emotiv. A avut mari neplăceri în căsnicie, s-a şi despărţit de soţie, de altfel; pentru a uita toate acestea, cred, s-a apucat în mod violent de politică. Era un radical fanatic, un socialist, sau un liberal tipic, cum îşi spuneau chiar ei singuri, cei din fracţiunea cea mai progresistă. Energic, nestatornic, nedisciplinat. Totul s-a produs din cauza extenuării într-o polemică. îmi amintesc broşura pe care a scris-o atunci... o lucrare curioasă. Ceva sălbatic, furtunos. Erau în ea câteva previziuni. Unele sunt acum infirmate, altele au devenit fapte reale. Dar, în general, când citeşti o astfel de lucrare, îţi dai seama că lumea e plină de fapte neaşteptate. Când se va trezi va avea multe de învăţat şi multe altele de care să se dezveţe. Dacă se va mai trezi vreodată.
— Aş da orice să fiu de faţă, zise Isbister, ca să aud ce va spune.
— Şi eu, spuse Warming. Da! Şi eu, repetă el, cu autocompătimirea unui om bătrân. Dar n-am să-1 văd niciodată trezindu-se.
Rămase pe gânduri, privind la faţa ca de ceară.
— Nu se va trezi niciodată, zise el în cele din urmă. Apoi suspină: Nu, niciodată.

DEŞTEPTAREA

Dar Warming se înşela. Deşteptarea se produse.

Ce lucru minunat şi complex este această unitate care pare atât de simplă: fiinţa! Cine poate urmări recompunerea ei, în fiecare dimineaţă, când ne trezim.,, fluxul şi confluenţa nenumăraţilor factori care se întrepătrund, reconstituind primele mişcări confuze ale sufletului, creşterea şi contopirea inconştientului cu subconştientul, a subconştientului cu un început de conştiinţă, până când, în cele din urmă, ne recunoaştem pe noi înşine. Aşa cum ni se întâmplă şi nouă dtipă somnul de noapte, s-a întâmplat şi cu Graham la sfârşitul îndelungatului său somn. Un nor nelămurit de senzaţii, prinzând cu încetul formă, o tristeţe.nelămurită — şi se regăsi undeva, întins, slăbit, dar viu. I se părea că drumul către fiinţa personală traversase hăuri imense, durase epoci. întregi. Visurile urieşeşti, care fuseseră până atunci realităţi cumplite, îi lăsaseră amintiri îneîlcite şi vagi, despre creaturi şi privelişti ciudate, ca de pe altă planetă. Mai era şi impresia limpede a unei conversaţii importante, a unui nume — n-ar fi putut spune ce nume — care trebuia să revină mai târziu, şi senzaţia curioasă, de mult uitată, a venelor şi a muşchilor, senzaţia unui efort inutil, efortul unui om care este gata să se scufunde în întuneric. Apoi, o panoramă orbitoare de scene care treceau dintr-una într-alta.
Graham îşi dădu seama că avea ochii deschişi şi că privea un lucru care nuri era familiar.
Era ceva alb, muchea unui obiect, o ramă de lemn. îşi mişcă uşor capul, urmărind acest contur. Linia mergea în sus, dincolo de limita privirii sale. încercă să-şi închipuie unde ar putea să se afle. Dar ce importanţă mai avea, când îşi dădea seama că era atât de neputincios? Gândurile lui aveau culoarea
unui abis întunecat. Simţea chinul nelămurit al celui care se trezeşte în zorii zilei. O clipă, i se păru că aude, nesigur, şoapte şi paşi care se îndepărtau în grabă.
Mişcarea capului îl făcu să simtă o extremă slăbiciune fizică. Bănuia că se află în patul hotelului din localitatea aceea din vale, dar nu-şi putea aminti ce era acea muche albă. Probabil că dormise. îşi aminti că dorise să doarmă. îşi aminti de faleză, de vuietul apei, şi apoi. îşi aduse aminte că parcă vorbise cu un trecător...
Oare cât timp dormise? Ce erau aceste sunete, ca un tropăit de paşi? Şi acest zgomot care creştea şi scădea, ca murmurul valurilor lovite de stânei? întinse o mână moaie ca să apuce

ceasul de pe scaunul unde-1 punea în mod obişnuit şi atinse o suprafaţă netedă şi tare ca sticla. Era ceva atât de neaşteptat, încât tresări puternic. Se întoarse brusc pe o parte, privi o clipă şi apoi încercă să se ridice. Efortul era însă prea mare şi îl lăsă ameţit, fără de vlagă, uluit.
Se frecă Ia ochi. Misterul care îl înconjura îl nedumerea, dar mintea îi era foarte limpede — desigur că somnul îi prlise. Nu se afla într-un pat, în sensul în care înţelegea el acest cuvmt, ci zăcea gol, pe o saltea netedă şi moale, într-o cuşcă de sticlă întunecată. Salteaua era semitransparentă, şi această descoperire îi produse o senzaţie de nesiguranţă, mai ales că dedesubt se afla o oglindă care îl reflecta nelămurit. în jurul braţului — observă, cu o tresărire, că pielea îi era ciudat de uscată şi galbenă — purta un aparat curios din cauciuc, legat atât de strâns încât părea să treacă şi deasupra şi pe dedesubtul pielii. Acest pat ciudat era plasat într-o cuşcă de sticlă verzuie (aşa i se păru lui), iar muchea albă pe care o văzuse era una dintre barele ramei de lemn. în colţul cuştii se afla o consolă cu aparate delicate şi strălucitoare, în cea mai mare parte necunoscute lui, printre care recunoscu un termometru de maximă şi minimă.
Nuanţa uşor verzuie a substanţei asemănătoare cu sticla care îl înconjura din toate părţile întuneca luerurife care se aflau dincolo, de ea,, dar el desluşi o încăpere vastă, care părea somptuoasă, cu. o arcadă foarte mare şi simplă, care se afla drept în faţa lai. Dincolo de pereţii cuştii se aflau câteva mobile,, o masă acoperită cu o faţă de masă argintie,, ca solzii unui peşte,, şi o pereche de scaune graţioase. Pe masă erau câteva farfurii, pline cu. diferite substanţe, o sticlă şi două. pahare. îşi dădu seama că îi era o foame cumplită..
Nu se zărea nici o fiinţă omenească. După câteva momente de ezitare coborî de pe salteaua translucidă ŞI încercă să se ridice în picioare pe podeaua albă şi curată a micii sale încăperi. îşi calculase insă greşit puterile şi se clătină, întânzând mhia pentru a se? sprijini de peretele de sticlă. O clipă, sticla rezistă Ia< apăsare; eedând ca o gumă, şi apoi se sparse eu o mică pocnitură şi dispăru ca un. balon spart. Graham ieşi, împleticindu-se, în salâ cea mare, complet uimit. Se sprijini de masă, ca. să nu cadă, răstur-nând un pahar pe duşumea paharul sună,, fără SĂ se spargă, ¡0 Graham se aşeză într-un

fotoliu. Răpi eevşf mor nswestf puţih, turnă din sticlă În pa-
Srarwi rămas; pe m&să? şi FAĂW; era un lichid incolor, îaisăi mm apă-,, aromat şi plăcut la gust, reconfortant şi finişbite:. Lăsă jos paterul şi privi în jur.
ÎncăguEi-ea. nu pierdea miei din dimensiuni şi mmi din somptuozitate,, acum. când zidul verzui şi transparent dispăruse în Jurul lui.. Ete sub smeadă,, un şir dfe trepte coborau, fără vreo uşă intermediară, către un spaţios culoar transversal. Culoarul era. încadrat de S-tâlpâ lustruiţi, dfetr-o substanţă albastră cu vine albe, şi de-a lungul lui se.auzea un sunet de mişcări şr voci omeneşti şr un murmur constant şl profund. Graham, trezit de-a binefea, asculta atent, uitmd de RAÎTFFICĂTURIÎE care se aflau în faţa lut
Atenei iji dădu deodată seama că era goi şi, cău tâmd în jur ceva cu care să se acopere, văzu aruncat pe uinul dm scaunele de lângă el un halat negru şi lung. ŞHH-I puse pe umierf şi se aşeză.dfe nou, tremu vmSL " , ~
Mintea îi plutea încă într-o profundă nedumerire. Desigur, dormise şi fusese transportat în timpul somnului. Dar unde? Şi cine erau aceşti oameni, mulţimea îndepărtată de dincolo de stâlpii albaştri? Se afla în Boscastle? îşi turnă în pahar şi bău iar din lichidul incolor.
În ce loc se afla?.... I se părea că încăperea fremăta subtil, ca o fiinţă vie. Privi în jur la forma frumoasă şi curată a încăperii, lipsită de orice ornament,, şi văzu că tavanul era întrerupt într-un loc de o. deschidere circulară, luminată; în timp ce privea, o umbră se legăna deasupra, acoperea deschiderea, dispărea şi iar revenea. Umbra făcea un zgomot care se adăuga zvonului care umplea atmosfera.
Ar fi vrut să strige, dar din gâtlej nu-i ieşi decât un sunet ştab. Se ridică în picioare şi, cu paşii nesiguri ai unui om beat, se îndreptă spre arcadă. Coborî treptele împleticindu-se, se împiedică de poalele veşmântului negru cu care se înfăşurase şi, ca să nu cadă, se rezemă de unui cin stâlpii albaştri.
Culoarul se deschidea spre o privelişte limpede, dominată de albastru şi purpuriu, şi se termina în depărtare, într-un spaţiu îngrădit, un fel de balcon, luminat puternic şi care înainta într-un spaţiu ceţos care părea a fi interiorul unei clădiri gigantice. Mai departe, în fund, se înălţau nişte forme arhitecturale uriaşe şi nelămurite. Tumultul de glasuri se auzea acum mai tare şi mai

desluşit, iar pe balcon, cu spa-tele spre el, gesticulând şi părând a discuta cu însufleţire, se aflau trei persoane, îmbrăcate în haine bogate, largi, de culori vii şi strălucitoare. Prin balcon se revărsa zgomotul unei mari mulţimi. de oameni şi la un moment dat lui Graham i se păru că vede vârful unui steag, apoi un obiect viu colorat, probabil o pălărie de culoare albastru-deschis aruncată în aer, străluci o clipă şi apoi căzu. Strigătele păreau a fi în limba engleză, erau o repetare a cuvântului „Se trezeşte!" Auzi un ţipăt ascuţit şi nedesluşit, şi cei trei oameni din balcon începură deodată să râdă.
— Ha, ha, ha! râse unul din ei, un bărbat cu părul roşu şi o robă scurtă, purpurie. Când se va trezi Cel care-doarme Când..!
Bărbatul îşi întoarse privirile, înveselit, spre culoar. Expresia feţei i se schimbă dintr-o dată, tot corpul i se înţepeni. Ceilalţi doi se întoarseră repede, auzindu-i exclamaţia, şi rămaseră nemişcaţi. Feţele lor exprimară mai întâi consternare, numai-decât transformată în spaimă.
Deodată, genunchii lui Graham se îndoiră sub el, braţul rezemat de stâlp căzu moale în jos, se clătină şi căzu cu faţa la pământ.
Capitolul IV TUMULTUL
Ultima impresie a lui Graham, înainte de a leşina, fuseseră nişte puternice bătăi de clopote. Mai târziu, află că rămăsese în nesimţire, atirnind între viaţă şi moarte, timp de aproape o oră. Când; îşi reveni, se afla din nou pe salteaua semifranspa-rentă, şi simţea o căldură puternică la inimă şi în piept. Observă că aparatul de culoare închisă îi fusese luat de pe braţul care era acum bandajat. Rama albă era tot deasupra lui, dar substanţa verzuie şi transparentă care acoperea sticla dispăruse. Un om îmbrăcat într-o robă de un violet închis, unul dintre cei pe care îi văzuse pe balcon, îl privea cu atenţie.
Se auzea un sunet de clopote amestecat cu zgomote confuze, din depărtare, dar insistente, su-gerând un mare număr de oameni care strigau laolaltă. Apoi, i se păru că a căzut ceva peste acest tumult, ca o uşă închisă brusc.
Graham întoarse capul.
— Ce înseamnă asia?.zise el âcet. Uaade mă
Îl văzu pe omul cu părul roşu., care îl descoperise primul. Cineva parcă voi să~l întrebe ce spu-jsesg, apoi se opri.brusc.
Oaaasial âmbrăcat m violet îi răspunse cm e voce moaie, vorbind engleza cu im mşm accent străin, sau cel puţin a#a i se

părea lui Graham.:
— Eşti în siguranţă. Ai fost adus.aici din lacul de asnde m adormit. Eşti ara siguranţă. Ai sdormit câftăva vreme. în ledargie.
El mai adăugă ceva, dar (Graham nu mai auzi; i se întinse o mică fiolă. Graham simţi că este stropit cu ceva rece, o ceaţă parfumată îi înconjură pentru o clipă fruntea, şi senzaţia de răcoare se accentua. închise ochii, înviorat.
— E mai bine? întrebă omul în violet, când Graham deschise din nou ochii. Era un bărbat cam de re® treizeci de ani, cu faţa plăcută, cu o barbă blondă şi ascuţită şi cu o agrafă de aur la gâtul robei violete.
— Da,.zise Graham.
—.Ai diormit câţiva vreme. într-o letargie caita-lap.tică. Ai auzit? Caialeptieă. S-ar putea să ţi se pară ciudat la început, dar te asigur,că totul e Mne.
Graham nu.răspunse, dar aceste cuvinte avură darul să-1 liniştească. Privi, pe rând, fetele celor trei oameni din, jurul lui. Ei îl priveau în mod ciudat. El ştia că trebuie să se afle.undeva în Cornwall, dar nu putea să facă nici o legătură între gândul acesta şi impresiile recente.
Unul dintre gândurile care âl preocupaseră Ssn timpul ultimelor clipe Înainte de a adormi la Boscastle îi reveni în minte, o hotărâre Se careuitase, îşi drese glasul.
— Aţi telegraîfiat vărului meu? întrebă el. E.. Varmimg, Oh-aamoery ILa-ne, nr. £7?
Cei fcei £1 ascultau, cu atenţie. Dar CSaraiţam fu nevoit să repete.
— Ce ciudat accent! şopti.omul CM părul r.aşu.
— Să tcâcgrafiem, Sir? zise tânărul cu barba blondă, vădit încurcat.
— Se referă la telegramele electrice, interveni aî treilea, un tânăr cu faţa plăcută, de vreo nouăsprezece sau douăzeci de ani. Omul cu barba blondă scoase un strigăt, în semn că a înţeles.
— Ce prost sunt! Puteţi fi sigur că totul va fi făcut, Sir, zise el către Graham, Mi-e teamă că va fi greu să... telegrafiem vărului dumneavoastră. El nu se află acum în Londra. Dar să nu vă îngrijoreze această problemă; aţi dormit foarte mult timp şi cel mai important lucru este să vă reveniţi, Sir. (Graham presupuse

că acest cuvânt. era „sir", dar omul îl pronunţa „Sire".)
— Oh! exclamă Graham şi rămase liniştit.
Totul era foarte îneîlcit, dar desigur că aceşti oameni îmbrăcaţi în haine neobişnuite ştiau despre ce era vorba. Şi totuşi, şi ei, şi încăperea în care se aflau, totul era ciudat. Avea impresia că se afla într-o construcţie recentă. Deodată, avu o bănuială. Cu siguranţă că se afla în sala vreunei expoziţii publice! Dacă era aşa, îi va spune lui Warming ceea ce gândea despre el! Dar probabil că era vorba despre altceva. Şi, apoi, într-o expoziţie publică nu ar fi fost lăsat complet gol!
Apoi, pe neaşteptate, înţelese ce se întâmplase, între bănuială şi începutul înţelegerii nu se afla nici un interval perceptibil. îşi dădu seama deodată că letargia durase un lung interval de timp; ca printr-un proces de citire a gândurilor, el interpretă spaima de pe feţele celor care îl priveau cu atenţie. Se uită la ei într-un mod ciudat, pradă unei puternice emoţii. Se părea că şi ei îi citesc în ochi. îşi mişcă buzele ca să vorbească, dar hu reuşi să scoată nici un sunet. îi trecu prin minte, aproape chiar în clipa acestei descoperiri, un impuls ciudat de a-şi ascunde gândurile. îşi privi picioarele goale, fără să spună nimic. Dorinţa de a vorbi dispăru. Tremura puternic.
I se dădu să bea un lichid roz, cu o fluorescentă verzuie şi cu gust de carne, şi avu senzaţia că li revin puterile.
— Asta… asta mă face să mă simt mai bine, zise el cu glas răguşit, iar cei trei îi răspunseră cu un murmur respectuos de aprobare. Acum era sigur. Încercă din nou să vorbească, şi din nou nu reuşi.
Îşi încorda pieptul şi încercă pentru a treia oară.
— Cât de mult? întrebă el cu o voce stinsă. Cât de mult am dormit?
:— O perioadă considerabilă, zise omul cu barba blondă, aruneînd o privire către ceilalţi.
— Cât de mult?
— Foarte mult timp.
— Da... da, zise Graham iritat. Dar aş vrea... Este... sunt poate... câţiva ani? Mulţi ani? A fost ceva... am uitat ce anume. Mă simt... dezorientat. Dar dumneavoastră… Suspină. Nu trebuie să vă feriţi de mine. Cât timp...?
Se opri, respirând neregulat. îşi frecă ochii cu degetele şi apoi aşteptă un răspuns. Cei trei vorbeau în şoaptă.

— Cinci sau şase ani?. întrebă el cu glas slab. Mai mult?
— Mult mai mult decât atât.
— Mai mult!
— Mai mult.
El îi privi şi parcă nişte demoni îi contractau muşchii feţei. Privirile lui erau întrebătoare.
— Multă vreme, zise omul cu barba roşie. Graham se strădui să se ridice. îşi şterse, cu mâna
slabă, o lacrimă de pe faţă.
— Multă vreme! repetă el. închise pleoapele, le deschise, şi. privi la lucrurile neobişnuite din jur.
— Câţi ani? întrebă el
— Trebuie să vă aşteptaţi la o surpriză.
— Ei bine?
— Mai mult decât un gross de ani. Acest cuvânt ciudat îl enervă.
— Mai mult decât un ce?
Doi dintre ei vorbeau împreună. Graham auzi câ-teva observaţii, pe care însă nu le înţelese, în legătură cu cuvântul „zecimal".
— Cât timp aţi spus? întrebă Graham. Cât? Nu mă priviţi astfel. Spuneţi-mi.
Printre cuvintele rostite în şoaptă, urechea sa desluşi şase cuvinte: „Mai mult decât vreo două secole".
— Ce? strigă el, întorcându-se către tânărul care vorbise. Cine a spus?... Ce-a fost asta? Două secole!
Da, zise omul cu barba roşie. Două sute de ani.
Graham repetă cuvintele. Se aşteptase să audă despre un repaus lung, şi totuşi aceste secole concrete îl copleşeau.
— Două sute de ani, zise el din nou, şi o prăpastie imensă i se deschidea încet în minte;. şi apoi: Oh, dar..!
Cei trei, nu spuneau nimic.
— Aţi spus...?
— Două sute de ani. Două secole de ani, zise omul cu barba roşie.
Se făcu o pauză. Graham privea la feţele lor, în-ţelegând că auzise purul adevăr.
— Dar, nu se poate, zise el cu glasul ridicat. Visez. Letargie? Letargiile nu durează atât. Nu-i adevărat... este o glumă, glumiţi cu mine! Spuneţi-mi... acum câteva zile, cred, mă plimbam de-a lungul coastei din Cornwall...
Glasul i se stinse.

Omul cu barba blondă ezita.
— Nu sunt prea tare în istorie, Sir — zise el încet şi privi către ceilalţi.
— Aşa, este, Sir, zise tânărul — Boscastle în vechii?! ducat de Cornwall... în sud-vestul ţării, dincolo de păşunile de vite. încă mai este o casă. Am fost pe acolo.
— Boscastle! Graham îşi întoarse privirea către cel mai tânăr. Aşa se numea, Boscastle. Micul orăşel Boscastle. Am adormit, pe undeva pe acolo. Nu-mi amintesc exact. Nu-mi amintesc exact. îşi apăsă fruntea cu mâna şi şopti... Peste două sute de ani î Începu să vorbească repede, cu fa fa contractată, dar cu inima rece în piept.,
— Dar, dacă sunt într-adevăr două sute de ani, toţi-oamenii pe care i-am cunoscut, toate fiinţele pe care le-am văzut şi cu care am vorbit înainte de a adormi, toţi sunt desigur morţi!
Ei nu răspunseră.
— Regina şi familia regală, miniştrii, biserica şi Statul. Cei de sus şi cei de jos, bogaţi şi săraci, toţi... Mai există Anglia? Ce bine! Dar Londra mai există? Asta-i chiar Londra, nu-i aşa? Dumneata eşti ajutor de îngrijitor? Şi aceştia...? Cum? Şi ei sunt ajutori de îngrijitori?
Se opri, cu o înfăţişare nedumerită.
— Dar de ce mă aflu aici? Nu î Nu-mi spuneţi nimic! Tăceţi. Lăsaţi-mă să...
Rămase tăcut, se frecă la ochi şi când îi deschise din nou văzu că i se întindea încă un pahar, cu lichid roz. Il bău şi simţi imediat efectul binefăcător. Apoi începu să plângă, liniştit şi uşurat.
Când încetă, privi la feţele celorlalţi, şi începu să râdă, printre lacrimi, prosteşte.
— Dar... două... su...te...de...ani! zise el. Faţa i se schimonosi şi el şi-o acoperi din nou cu mâi-nile.
După câtva timp se linişti. Se aşeză, cu mâinile pe genunchi, aproape în. aceeaşi atitudine în care Isbis-ter îl găsise pe faleza din Pentargen. Atenţia îi fu atrasă de un glas puternic şi poruncitor şi de paşii unui orn care înainta spre ei.
— Ce faceţi aici? De ce n-am fost anunţat? Trebuia neapărat să-mi spuneţi. Cineva va suporta consecinţele. Omul acesta trebuie să stea liniştit. Uşile sunt închise? Toate uşile? Trebuie ţinut în perfectă linişte. Nu trebuie să i se spună nimic. I s-a spus ceva?

Omul cu barba blondă spuse ceva în şoaptă, iar Graham, privind peste umăr, văzu apropiindu-se un om foarte scund, gras, îndesat şi fără barbă, cu nasul coroiat, cu gâtul şi cu bărbia groase. Nişte sprâncene dese şi negre, uşor înclinate, care aproape că se împreunau deasupra nasului şi dominau ochii de un cenuşiu închis, dădeau feţei sale o expresie impresionantă şi ciudată. Se uită o clipă la Graham şi apoi privirea i se întoarse către omul cu barba blondă.
—. Voi, zise el cu un glas extrem de iritat, aţi face mai bine să plecaţi.
— Să plecăm? zise omul cu barba roşie.
— Desigur... plecaţi imediat. Şi aveţi grijă să închideţi uşile când ieşiţi.
Cei doi oameni cărora li se adresase plecară ascultători, după ce îl mai priviră o dată pe Graham, dar, în loc să iasă prin culoar, după cum era de aşteptat, se îndreptară către peretele din faţa arcadei. Şi atunci se întâmplă un lucru ciudat; o fâşie lungă a acestui zid, în aparenţă solid, începu să se ruleze cu zgomot în sus, rămase atârnată deasupra celor doi oameni care plecau şi apoi căzu iar. Graham rămase numai cu noul venit şi cu omul cu barbă blondă, îmbrăcat în robă purpurie.
Un timp, omul cel scund nu-i dădu nici cea mai mică atenţie lui Graham, ci se apucă să-1 întrebe pe celălalt — care era, desigur, subordonatul lui — despre cel care le fusese dat în grijă. Vorbea limpede, dar cu fraze pe care Graham nu le înţelegea decât în parte. Probabil că trezirea lui nu era pentru omul acela numai o surpriză, ci şi un prilej de consternare şi de necazuri. Se vedea bine că era foarte agitat.
— Nu trebuie să-i zăpăciţi mintea, spunându-i prea multe lucruri, repeta el tot mereu. Nu trebuie să-i zăpăciţi mintea.
După ee i se răspunse, la întrebări, se întoarse iute şi-1 privi pe cel care se trezise cu o expresie ambiguă.
— Te simţi ciudat? întrebă el.
— Foarte.
— Lumea, atât cât vezi din ea, ţi se pare ciudată? — Presupun că va trebui să trăiesc în această
lume, oricât s-ar părea de ciudat.
— Tot.aşa presupun şi eu, acum.
— Mai întâi, n-ar fi bine să capăt nişte haine?
— Ei... zise omul robust şi se opri, iar cel cu

barba blondă, întâlnindu-i privirea, se îndepărtă. Vei avea foarte curând haine, zise omul robust.
— Este chiar adevărat că am dormit două sute...? întrebă Graham.
— Deci ţi s-a spus, nu-i aşa? Două sute trei ani, mai precis.
Graham, ridicându-şi sprincenele şi simţindu-şi gura amară, ştia acum că trebuie să accepte inevitabilul. Tăcu câteva clipe, apoi întrebă:
— Există prin apropiere vreo moară, sau vreun dinam? Nu aşteptă răspunsul. Cred că lucrurile s-au schimbat teribil! Ce sint aceste strigăte? întrebă el pe neaşteptate.
— Nimic, răspunse omul robust, nemulţumit. Oameni. Cred că mai târziu vei înţelege mai bine... poate... După cum singur ai spus, lucrurile s-au schimbat. Vorbea scurt, încruntându-şi sprincenele şi privea în jurul său ca un om care, în momente grele, încearcă să ia o hotărî re. în orice caz, trebuie să-ţi dăm haine şi tot ce mai ai nevoie. Mai bine aşteaptă aici până când va veni cineva. Nimeni nu trebuie să se apropie de dumneata. E nevoie să te şi bărbierească.
Graham se frecă pe bărbie..
Omul cu barba blondă se îndreptă spre ei, se întoarse brusc, ascultă o clipă, ridică din sprâncene spre cel mai în vârstă şi se repezi prin culoarul de sub. arcadă, spre balcon. Tumultul de strigăte crescu şi omul cel scund se întoarse şi ascultă şi el. Mormăi un blestem şi se uită la Graham cu o privire duşmănoasă. Vacarmul de strigăte şi vociferări creştea şi scădea, iar la un moment dat se auzi un zgomot ca o lovitură şi ţipete ascuţite, apoi o plesnitură ca şi cum s-ar fi rupt un lemn uscat. Graham îşi încorda urechile ca să recunoască măcar un singur sunet din acest tumult haotic.
Atunci desluşi, repetată mereu, o anumită frază. La început, nu-şi crezu urechilor. Dar cuvintele erau, desigur, acestea: „Arătaţi-ne pe Cel-care-doarme! Arătaţi-ne pe Cel-care-doarme i"
Omul cel scund se repezi deodată către arcadă,
— îngrozitor i strigă el. Cum de-au aflat? Dar au aflat? Sau doar îşi închipuie...
Cineva îi dădu un răspuns.
— Nu pot să viu, zise omul cel robust; trebuie să mă îngrijesc de el. Strigaţi-le de la balcon..,
Se auzi un răspuns neînţeles...

— Spuneţi-le că nu s-a trezit. Spuneţi-le orice! Vă las să spuneţi ce vreţi!.
Se. întoarse în grabă lângă Graham.
— Trebuie să ţi se dea imediat haine, zise el. Nu poţi să rămâi aici... şi va fi imposibil să...
Se îndepărtă, în timp ce Graham striga în urma lui câteva întrebări care rămaseră fără răspuns. După câteva clipe, se întoarse.,,
— Nu pot să-ţi explic ce se petrece. Este prea complicat. Ţi se vor da imediat haine. Da... imediat. Apoi te vom putea duce de aici. Vei afla în curând care sunt grijile noastre.
— Dar ce strigă aceste glasuri...?
—: Ceva despre Cel-care-doarme... Adică despre dumneata. Şi-au făcut o idee ciudată. Nu ştiu care. Nu ştiu nimic.
Se auzi, peste tumultul zgomotelor îndepărtate, un sunet ascuţit de clopot şi personajul se repezi către un mic grup de aparate din colţul încăperii. Ascultă o clipă, privind un glob de cristal, încuviinţă din cap şi spuse câteva vorbe nedesluşite. Apoi se îndreptă spre peretele prin care dispăruseră cei doi oameni. Acesta se rulă din nou în sus, ca
0 perdea, şi omul rămase în aşteptare.
Graham îşi ridică un braţ şi se miră văzând cita putere îi dăduse medicamentul. îşi trecu un picior peste marginea saltelei, apoi pe celălalt. Capul nu
1 se mai învârtea. Aproape că nu-i venea să creadă că se restabilise atât de repede. Şedea şi-şi pipăia picioarele.
Omul cu barba blondă intră din nou, venind din coridorul boltit, şi în acelaşi timp cuşca unui ascensor coborî lunecând în Tala omului robust; din ascensor ieşi un om slab, cu barba căruntă, purtând un costum strimt, de culoare verde-înehis, şi ducând cu el un rulou.
— Croitorul, zise omul cel robust, prezentându-1 cu un gest. Acest costum negru nu ţi se potriveşte de loc dumitale. Nici nu înţeleg cum de a ajuns aici. Dar voi afla. Voi afla. Poţi să lucrezi foarte repede? zise el, adresându-se croitorului.
Omul în verde se înclină şi, înaintând, se aşeză pe pat, lângă Graham. Gesturile sale erau liniştite, dar privirile îi erau pline de curiozitate.
— Veţi găsi moda schimbată, Sire, zise el. Se uită pe sub sprâncene la omul cel robust.

Desfăcu ruloul cu o mişcare rapidă, şi o mulţime de stofe strălucitoare i se răspândiră pe genunchi.
— Dumneavoastră aţi trăit, Sire, într-o perioadă oarecum cilindrică... perioada victoriană. Cu tendinţă spre forma emisferică la pălării. Tot mereu linii curbe. Acum... el scoase un mic aparat de mărimea şi aspectul unui ceas, răsuci butonul şi arătă o făptură minusculă, îmbrăcată în alb, care, ca într-un chinetoscop, apăruse pe cadran, mergând şi răsucindu-se în ioc. Croitorul luă o bucată de satin alb-albăsfrui.
— Cred că aşa trebuie să vă îmbrac, zise el. Omul cel robust se apropie şi se opri lângă Graham.
— Avem foarte puţin timp, zise el.
— Vă puteţi baza pe mine, zise croitorul. Maşina trebuie să-mi sosească imediat. Ce părere aveţi de aparatul acesta?
— Ce fel de aparat e? întrebă omul secolului al XIX-lea...
— Pe vremea dumneavoastră vi se arăta un desen care vă prezenta moda, zise croitorul, dar acesta este progresul nostru modern. Priviţi aici. Minuscula figură îşi repetă, pe cadran, mişcările, dar îmbrăcată în alt costum. Sau acum — şi cu un mic zgomot apăru o altă figură minusculă îmbrăcată într-o robă mai bogată. Croitorul ave-a mişcări foarte iuţi şi privi de două ori spre ascensor, în timp ce manevra aparatul.
Ascensorul hurui din nou, şi-şi făcu apariţia un băiat anemic, tuns scurt, cu trăsături de tip chinezesc, îmbrăcat într-o stofă groasă de culoare albastru-deschis. Aducea cu el o maşină complicată, pe care o împinse pe rotiţe, fără zgomot, în odaie. Croitorul părăsi imediat micul chinetoscop, îl invită pe Graham să se aşeze în picioare în faţa maşinii; murmură apoi câteva instrucţiuni băiatului cu rul tuns, care răspunse cu glas gutural şi cu cuvinte din care Graham nu reţinu nimic. Băiatul continuă un monolog de neînţeles, într-un colţ, iar croitorul trase în afară mai multe braţe articulate care se terminau cu mici discuri, împingându-le până când discurile se lipiră de trupul lui Graham, câte unul pe fiecare omoplat, câte unul la coate, unul la gât, şi aşa mai departe, încât până la urmă erau poate vreo patruzeci, lipite de tot trupul. în acelaşi timp, încă o persoană veni cu ascensorul în încăpere, în spatele lui Graham. Croitorul puse în funcţiune uri" mecanism care producea mişcări ritmice şi un sunet slab în dispozitivele maşinii, apoi, o clipă după aceea, el desfăcu pârghiile şi maşina se îndepărtă de Graham. Croitorul îi

dădu din nou mantaua neagră, iar omul cu barba blondă îi întinse un păhărel cu un lichid răcoritor. Graham văzu, pe deasupra paharului, un tânăr cu faţa palidă care îl privea cu o fixitate ciudată.
Omul cel robust măsura în lung şi în lat odaia, cu paşi nerăbdători, apoi se întoarse şi se îndreptă prin arcadă către balcon, de unde continua să se audă zgomotul unei mulţimi îndepărtate, în izbucniri cadenţate. Băiatul cu părul tuns scurt îi întinse croitorului un sul de satin albăstrui şi amân-doi începură să-1 fixeze în mecanism într-un chip care amintea introducerea unui sul de hârtle într-o maşină de tipărit din secolul al XIX-lea. Apoi împinseră întreaga maşină, pe rotiţele ei fără zgomot, în cealaltă parte a încăperii, unde un cablu îm-pletit ieşea graţios din perete. Făcură contactul şi maşina începu să funcţioneze cu putere.,
— Ce se. întâniplă acolo? întrebă Graham, ară-tând cu paharul gol către cei care se îndeletniceau cu maşina şi incercând să ignoreze privirea fixă a noului venit. Este oare… vreo forţă… care acţionează?
— Da, răspunse omul cu barba blondă.
— Cine este acela? El arătă spre arcada din spatele său..
Omul în purpuriu îşi mângâie bărbia, ezită, şi răspunse cu glas scăzut:
— Este Howard, paznicul şef al dumneavoastră. Vedeţi, Sire, e cam greu să vă explic. Consiliul numeşte paznicul şi ajutoarele. Această sală a fost până acum, cu anumite restricţii, publică. Pentru, satisfacerea curiozităţii oamenilor. Acum, am închis uşile pentru prima dată. Dar mai bine, dacă nu vă supăraţi, am să-1 las pe el să vă explice.
— Ciudat! zise Graham. Paznic? Consiliu? Apoi, întorcându-se cu spatele spre noul sosit, întrebă în şoaptă: De ce mă priveşte ţintă omul acesta? E vreun mesmerist?
— Mesmerist? Este un capilotomist! — Capilotomist!
— Da… unui din cei mai de seamă. Salariul său anual e de sixdoz lioni.
Toate cuvintele i se păreau absurde. Graham se opri, cu gândurile tulburate, asupra ultimei fraze.
— Sixdoz honi? întrebă el.
— Dumneavoastră nu aveaţi lioni? Presupun că nu. Aveaţi vechile lire sterline? Acum, unitatea noastră monetară este

lionul.
— Dar ce este... cum ai spus dumneata... sixdoz?
— Da. Şase duzini, Sire. Desigur lucrurile, chiar şi aceste lucruri mărunte, s-au schimbat. Dumneavoastră aţi trăit în vremurile sistemului zecimal, sistemul arab... cu zeci şi cu micile sute şi mii. Acum noi avem unsprezece cifre. Avem cifre separate şi pentru zece şi pentru unsprezece, două cifre pentru o duzină, iar o duzină de duzine fac un gross, adică o sută mare, înţelegeţi, o duzină de groşi fac o dozandă, iar o dozandă de dozande fac un miliard. E foarte simplu.
— Văd, zise Graham. Dar acest capi... ce-i cu el? Omul cu barba blondă privi peste umăr.
— Iată. hainele dumneavoastră! zise el. Graham se întoarse brusc şi-1 văzu pe croitor alături lângă el, zâmbind şi ţinând pe braţ nişte haine evident noi. Băiatul cu părul scurt împingea cu un singur deget maşina complicată spre ascensorul cu care fusese adusă. Graham privea ţintă la costumul terminat.
-4 Nu cumva vrei să spui...
— Sunt gata, zise croitorul. Ii lăsă hainele jos, la picioare, se îndreptă spre patul pe care stătuse întins de curând Graham, trase salteaua transparentă şi ridică oglinda în sus. în acest timp o sonerie furioasă chemă pe omul cel robust spre colţul încăperii. Omul cu barba blondă se repezi spre el şi apoi plecă în grabă prin culoarul boltit.
Croitorul îi ajută pe Graham să-şi pună costumul purpuriu, compus din ciorapi, pantalon şi vestă laolaltă, în timp ce omul robust se întoarse din colţul încăperii în întâmpinarea omului cu barbă blondă care revenea de pe balcon. începură să vorbească repede, cu glasul scăzut, iar atitudinea lor trăda clar neliniştea. Pe deasupra hainei purpurii îmbrăcă un veşmânt complicat, dar graţios, de culoare alb-albăstruie şi Graham se văzu îmbrăcat după ultima modă; faţa îi rămăsese palidă, nebărbierită, cu barba ţepoasă, dar cel puţin el nu mai era gol, ci chiar elegant, într-un fel cu totul neobişnuit,
— Trebuie să mă bărbieresc, zise el, privindu-se în oglindă.
— într-o clipă, zise Howard.
Tînărul care îl privise cu atâta insistenţă închise ochii, îi redeschise, şi, întinzând înainte o mână slabă, se apropie de Graham. Apoi se opri, făcând un gest slab cu mâna, şi privi în jurul său.

— Un scaun, zise Howard nerăbdător, şi într-o clipă omul cu barba blondă aduse un scaun în spatele lui Graham. Şezi, te rog, zise Howard.
Graham ezită, şi în cealaltă mână a omului cu privire fixă văzu strălucirea oţelului.
— Nu înţelegeţi, Sire? strigă omul cu barba blondă, eu o politeţe grăbită. El trebuie să vă tundă părul.
— O! exclamă Graham, lămurit. Dar dumneata l-ai numit...
— Un capilotomist, exact! Este unul din cei mai mari artişti din lume.
Imediat, Graham se aşeză. Omul cu barbă blondă dispăru. Capilotomistul se apropie, cu gesturi graţioase, examina urechile lui Graham şi îl măsură cu privirea, îi pipăi capul la spate şi s-ar fi aşezat din nou să-1 privească dacă n-ar fi fost nerăbdarea vizibilă a lui Howard. Imediat, cu mişcări rapide şi o serie de instrumente mânuite cu înde-mânare. îi rase lui Graham barba, îi aranja mustaţa şi îi tunse şi aranja părul. Toate acestea le făcu fără o vorbă, cu aerul inspirat al unui poet. De îndată ce termină, Graham primi o pereche de pantofi.
Brusc, o voce puternică — părea că vine din-tr-un mecanism aşezat din colţul odăii — strigă: „Acum... acum! Poporul ştie totul, tot oraşul ştie. Lucrul a fost oprit. Lucrul a fost oprit. Nu mai aşteptaţi, veniţi chiar acum!"
Aceste strigăte îl tulburară teribil pe Howard. Judecându-1 după gesturi, lui Graham i se păru că ezită între două direcţii. Deodată, se îndreptă spre colţul unde era instalat aparatul, lângă micul glob de cristal. în acest timp tumultul care se auzea dinspre arcadă şi care continuase tot timpul se ridică într-un sunet puternic, mugi ca o furtună şi scăzu din nou, ca şi cum s-ar fi îndepărtat uşor. Acest zgomot îl atrăgea pe Graham ca o chemare irezistibilă. Privi spre omul cel robust, apoi îşi ascultă impulsul interior. Ajunse din doi paşi pe scări, apoi pe culoar, şi după douăzeci de paşi ieşise afară, pe balconul în care îi văzuse pe cei trei oameni.
Capitolul V DRUMURILE MIŞCĂTOARE
Ajunse la balustrada balconului şi privi în sus. La apariţia lui se auziră exclamaţii de surpriză si agitaţia unei mulţimi aflate în lungul spaţiu de dedesubt.
Atenţia îi fu izbită de liniile unei arhitecturi, impunătoare. Locul pe eare-1 privea era naosul unei clădiri gigantice, întânzându-

se, în largi linii curbe, către toate direcţiile. Deasupra, se înălţau arcade puternice, întâlnindu-se undeva, sus, unde închideau spaţiul imens, ca un cer acoperit cu nişte ferestre dintr-un material transparent. Globuri uriaşe eu o lumină albă şi rece făceau să pălească razele de soare care se mai strecurau prin reţeaua de grinzi şi de cabluri.. Ici şi colo atârna deasupra abisului câte un pod suspendat, cu trecători de mărimea unor puncte: văzduhul era întretăiat de o reţea de cabluri subţiri. Graham zări, privind în sus, vâriul unui edificiu; faţada spre care privea era cenuşie, întunecată, întretăiată de arcade mari, de deschideri circulare, de balcoane, de turnuri, de miriade de ferestre uriaşe şi nenumărate forme arhitecturale îneîlcite. Pe ziduri se aflau inscripţii orizontale şi oblice, cu litere necunoscute. Din loc în loc, pornind de pe acoperişuri, erau fixate cabluri groase, care se îndreptau, în linii curbe, spre deschiderile circulare din cealaltă parte a spaţiului, şi, chiar în timo ce Graham observa toate acestea, îi atrase atenţia făptura îndepărtată şi slabă a unui om îmbrăcat. în albastru-deschis. Şedea foarte sus, lângă capătul cel mai înalt al uneia din aceste ghirlande de cabluri, aplecat înainte, pe un mic ieşind al zidului şi manevra nişte corzi aproape invizibile, care se desprindeau din celelalte. Deodată, cu o smucitură care-i tăie respiraţia lui Graham, acest om se repezi în josul curbei şi dispăru printr-o. deschidere circulară, de cealaltă parte a drumului. Imediat ce ieşise pe balcon, Graham privise în sus şi atenţia îi fusese mai întâi atrasă de lucrurile pe care le zărise deasupra şi în faţa lui, fără să mai vadă altceva. Apoi, deodată, descoperi strada! Nu era de loc o stradă în sensul cunoscut de Graham, căci în secolul al nouăsprezecelea străzile şi drumurile nu erau decât nişte căi bătătorite de pământ nemişcat, pe care se înghesuiau, printre trotuare înguste, şuvoaie de vehicule. Dar strada pe care o vedea acum era largă de trei sute de picioare şi se mişca; se mişca toată strada, în afară de mijloc, partea cea mai de jos. Pentru o clipă, mişcarea îl ului. Apoi înţelese.
Trecând pe sub balcon, această şosea extraordinară mergea iute înspre partea dreaptă a lui Graham, ca un şuvoi nesfârşit, cu viteza unui tren expres din secolul al nouăsprezecelea. Era un fel de platformă continuă, formată din plăci înguste, transversale, cu spaţii înguste între ele, care îi permiteau să urmeze curbele străzii. Pe platformă erau instalate bănci, şi ici-

colo mici chioşcuri, dar treceau atât de repede, încât Graham nu reuşi să vadă ce adăposteau. Din platforma cea mai apropiată şi cea mai rapidă coborau spre centrul spaţiului o serie de alte platforme. Toate se mişcau înspre drepta, fiecare evident mai încet decât cea de deasupra ei, cu o diferenţă de viteză destul de mică, încât să permită călătorilor să sară de pe o platformă pe cea vecină, şi astfel să se îndrepte de la cea mai rapidă către cea din mijloc, care era imo-bilă, Dincolo de acest drum central se aflau alte asemenea platforme continui, alergând, cu viteze diferite, spre stânga lui Graham
Aşezaţi în grupuri mari, pe cele două platforme mai largi şi mai rapide, trecând de pe una pe cea-, îaltă, sau coborând spre spaţiul central, se aflau nenumăraţi oameni, de o diversitate uimitoare.
—; Nu trebuie să stai aici, strigă deodată Howard, chiar lângă el. Trebuie să pleci imediat de aici.
Graham nu răspunse. Auzea fără să înţeleagă. Platformele circulau cu zgomot şi oamenii strigau. Desluşi nişte femei şi fete cu părul fluturând, îmbrăcate elegant, cu panglici care se încrucişau peste sâni. Erau primele fiinţe pe care le; vedea lămurit în tot acel haos. Apoi, observă că nota dominantă a caleidoscopului de costume era albastrul-deschis pe care îl purta şi ajutorul croitorului. Auzi clar strigăte de „Cel-care-doarme! Ce s-a întâmplat cu Cel-care-doarme?" şi i se păru că pe platformele mişcătoare din faţa lui se îngrămădea o mulţime din ce în ce mai mare de oameni, cu figuri palide. Observă mâini întinse, arătând înspre el. Spaţiul central imobil al uriaşei arcade din faţa balconului era înţesat cu oameni îmbrăcaţi în albastru-deschis. Se iscă un fel de îmbulzeală. Se părea că oamenii sint împinşi din amândouă părţile pe platformele mişcătoare şi îndepărtaţi împotriva voinţei lor. De îndată ce se găseau la o oarecare distanţă de centrul îmbulzelii, se întorceau în grabă spre locul de unde plecaseră.
— Este Cel-care-doarme! Este într-adevăr Cel-care-doarme! strigau oamenii. Nu este Cel-care-doarme, strigau alţii. Vedea din ce în ce mai multe figuri întorcându-se spre el. Din când în când, de-a lungul acestei suprafeţe centrale, Graham observa nişte deschizături, ca nişte puţuri, probabil capetele scărilor pe care coborau şi urcau oamenii. Agitaţia părea să fie centralizată în jurul uneia din aceste deschizături, care se afla foarte

aproape de balcon. Oamenii coborau de pe platformele mişcătoare spre această deschizătură, sărind cu îndemânare de pe o piatformă pe alta. Cei îngrămădiţi pe plat formele superioare păreau să-şi împartă atenţia între acest punct şi balcon. Un grup de mici făp turi, îmbrăcate într-o uniformă de un roşu strălu citor, acţionând laolaltă, metodic, păreau hotărâte să oprească accesul spre scară. în jurul lor se strân gea repede o mare mulţime. Roşul strălucitor al uniformelor contrasta violent cu albastrul-deschis pe care-I purtau adversarii, căci, fără îndoială, era vorba de o luptă.
În timp ce privea toate acestea, Howard îi striga ceva la ureche, scuturându-1 de braţ. Apoi, deodată, Howard plecă şi Graham rămase singur.
Strigătele de „Cel-care-doarme!" creşteau în intensitate, şi oamenii de pe platforma cea mai apropiată şedeau în picioare. Platforma cea mai rapidă din dreapta lui era goală, iar cea mai îndepărtată, din partea cealaltă a spaţiului, venea înţesată de oameni şi se golea în faţa balconului. O mulţime imensă se strânsese cu o iuţeală de necrezut în spaţiul central; mulţimea fremăta şi strigătele, la început intermitente, deveniră un vacarm puternic şi neîncetat: „Cel-care-doarme!" „Cel-care-doarme!" Şi urlete, şi ovaţii, haine care fluturau, şi strigăte de „Opriţi drumurile!" Oamenii mai strigau şi un nume, străin pentru Graham. Părea a fi „Ostrog". Platformele cu viteză redusă se umplură în curând de o mulţime agitată care alerga împotriva mişcării, ca şi cum ar fi vrut să rămână în faţa lui.,
„Opriţi drumurile", strigau ei. Unii mai ageri alergau iute din centru spre drumul cel mai rapid de lângă el, treceau în viteză pe lângă Graham, strigând vorbe ciudate, de neînţeles, şi apoi se întorceau pieziş spre drumul din centru. Auzea clar o singură frază: „Este într-adevăr Cel-care-doarme! Este într-adevăr Cel-care-doarme!"
Graham rămase câtva timp fără să facă vreo mişcare. Apoi îşi dădu seama limpede că toată manifestaţia îl privea pe el. Îneîntat de această popularitate uimitoare, se înclină, şi căutând un gest cit mai cuprinzător, făcu un semn cu mâna. Rămase uimit de agitaţia violentă pe care o stârni gestul lui. Tumultul din jurul scării coborâtoare deveni un vacarm teribil. Văzu balcoanele înţesate de lume, oameni care alunecau de-a lungul cablurilor, oameni aşezaţi într-uri fel de trapeze, repezindu-se

de-a curmezişul spaţiului. Auzi voci în spatele lui şi câţiva inşi coborând scările prin culoarul boltit; paznicul Howard se întorsese şi îl strângea tare de braţ, strigându-i în urechi ceva nedesluşit.
Se întoarse şi văzu faţa albă a lui Howard.
—i Vino îndărăt, auzi el. Vor opri toate drumurile, întregul oraş va fi întors pe dos.
De-a lungul culoarului cu stâlpi albaştri din spatele lui Howard venea în grabă un grup de oameni, printre care omul cu părul roşu, cel cu barba blondă, un om înalt îmbrăcat în roşu-aprins. şi o mulţime de alţi oameni îmbrăcaţi în roşu, purtând bastoane şi exprimând cu toţii o mare nelinişte.
— Luaţi-1 de aici, strigă Howard.
—; Dar de ce? zise Graham. Nu înţeleg...
— Trebuie să pleci de aici! zise. cu glas hotărât omul în roşu. Faţa şi ochii arătau aceeaşi hoţărâre. Graham îşi plimbă privirile asupra tuturor, şi deodată fu conştient de cea mai neplăcută senzaţie din viaţă — constrângerea. Cineva îl apucă de braţ... Era târât. Tumultul devenise, parcă, de două ori mai mare, ca şi cum jumătate din strigătele care veneau dinspre acea stradă uimitoare ar fi năvălit în coridoarele marii clădiri din spatele lui. Uluit, zăpăcit, simţind o dorinţă neputincioasă de a opune rezistenţă, Graham fu pe jumătate condus, pe jumătate îmbrâncit de-a lungul culoarului cu stâlpi albaştri şi se trezi deodată numai cu Howard, într-un ascensor care luneca în sus cu iuţeală.

SALA LUI ATLAS

Din clipa când croitorul făcuse o plecăciune, luîn-du-şi rămas bun, până în clipa când Graham se trezi în ascensor, trecuseră numai cinci minute. Dar ceaţa imensului interval de somn încă mai atârna deasupra lui, parcă strania senzaţie a primelor clipe când se trezise viu în această epocă îndepărtată umplea totul cu uimire, cu o impresie de iraţional — ceva din-tr-un vis real. Era pe jumătate desprins, ca un spectator uimit, şi totuşi pe jumătate integrat în această viaţă. Ceea ce văzuse, şi mai ales ultimul tumult al mulţimii, privit din cadrul balconului, avea ceva spectaculos, ca văzut din loja unui teatru.
— Nu înţeleg, zise el. Ce înseamnă această agitaţie? Mintea mi se învârteşte. De ce.strigau? Care este primejdia?
— Avem şi noi necazurile noastre, răspunse Howard. Ochii lui

ocoleau privirile întrebătoare ale lui Graham. Vremurile sunt tulburi. Şi, de fapt, apariţia dumitale, faptul că te-ai trezit chiar în acest moment au un fel de legătură...
Vorbea întretăiat, ca un om nesigur pe respiraţia lui. Se opri brusc.
— Nu înţeleg, zise Graham.
— Mai târziu va fi mai limpede, zise Howard. Privi neliniştit în sus, ca şi cum socotea că ascensorul merge prea încet.
— Voi înţelege mai bine, fără îndoială, atunci când voi vedea ce se petrece împrejur, zise Graham nedumerit. Va fi... cred că va fi uimitor. Deocamdată totul e atât de ciudat! Totul pare posibil. Totul. Chiar şi în amănunte. Numărătoarea voastră, după câte am înţeles, este cu totul alta.
Ascensorul se opri şi ei trecură într-un coridor îngust, dar foarte lung, între nişte pereţi înalţi, de-a lungul cărora se afla un număr extraordinar de tuburi şi de cabluri groase.
— Imensă construcţie! zise Graham. Totul e o singură clădire? Ce este aici?
— Este una dintre clădirile oraşului, pentru diferite servicii publice. Iluminat, şi aşa mai departe.
— Era o tulburare socială... acolo... pe strada cea mare? Cum sunteţi guvernaţi9 Mai aveţi poliţie?
— Mai multe, zise Howard.
— Mai multe?
— Cam patrusprezece.
— Nu înţeleg.
— Se prea poate. Ordinea noastră socială s-ar putea să ţi se pară foarte complexă. Ca să-ţi spun adevărul, nici eu n-o înţeleg prea bine. Nimeni n-o înţelege. Dumneata vei reuşi poate... în curând. Trebuie să mergem la Consiliu.
Atenţia lui Graham era împărţită între nevoia imperioasă de a pune întrebări şi oamenii întâlniţi pe coridoarele şi prin sălile pe care le traversau. Mintea lui era concentrată când asupra lui Howard şi a răspunsurilor lui ezitante, când, pierzând firul gândurilor, se fixa asupra vreunei impresii vii şi neaşteptate. De-a lungul coridoarelor, şi prin săli, jumătate dintre oamenii întâlniţi erau îmbrăcaţi în uniforme roşii. Cei în stofă de culoare albastru deschis, atât de numeroşi pe platformele mişcătoare, nu se mai vedeau. Acum, în timp ce treceau, toţi îi priveau şi ii salutau, pe el şi pe Howard.

Intrară într-un coridor lung, unde se aflau nişte fete, aşezate în bănci scunde, ca într-o clasă. Nu se vedea, însă, nici un profesor, ci numai un aparat ciudat din care i se păru că aude o voce. Fetele se uitară la el şi la însoţitorul lui, cu curiozitate şi uimire. Dar, înainte de a-şi putea face o idee clară asupra acestei adunări, Howard îl îndemnă să meargă mai departe. Se gândi că îl cunoşteau pe Howard, dar nu şi pe el, şi poate că se întrebau cine ar putea fi. Se părea că Howard este o persoană importantă. Şi totuşi nu era decât paznicul lui Graham! Ciudat..,,
Străbătură un coridor slab luminat, în care era
suspendat un trotuar, astfel încât el nu văzu deciî picioarele şi gleznele oamenilor care umblau încoace şi încolo, atât şi nimic mai mult. Apoi, contururile vagi ale unor galerii şi ale unor trecători rari şi uimiţi, care se întorceau să privească duDă ei doi şi după garda lor îmbrăcată în roşu.
Efectul înviorător al medicamentelor pe care le băuse era temporar. Mersul excesiv de grăbit îl obosi repede. îl rugă pe Howard să încetinească pasul. Imediat, se trezi într-un ascensor, cu o fereastră care da spre spaţiul mare al străzii, dar cum geamul era închis, şi ei se aflau Ia o înălţime prea mare, nu izbuti să zărească platformele de dedesubt. Se vedeau doar oameni, circulând în amân-două sensurile de-a lungul cablurilor şi pe nişte poduri ciudate şi cu. aspect fragil.
Apoi, traversară strada,, la o mare înălţime, cu ajutorul unui pod îngust acoperit cu sticlă, atât de transparentă încât îi. dădea ameţeli. Podeaua era de asemenea din sticlă. Din amintirile sale despre faleza dintre New Quay şi Boscastle, atât de îndepărtate în timp, şi totuşi atât de recente în experienţa lui, socoti că trebuie să se afle aproape la patru sute de picioare deasupra străzilor mişcătoare. Se opri, privi printre picioare la furnicarul mulţimilor de oameni minusculi, turtiţi, în albastru şi roşu, care se luptau şi încă mai arătau către micul balcon în care apăruse el cu câteva minute în urmă, rămas acum jos, departe, ca un mic balcon de jucărie. O ceaţă uşoară şi strălucirea globurilor puternice de lumină acopereau totul. Un om, instalat într-un leagăn mic, deschis, ţâşni pe lângă el dinspre un punct şi mai înalt decât micul pod îngust, şi coborî iute de-a lungul unui cablu, ca şi când ar fi căzut. Graham se opri fără să vrea, pentru a privi acest pasager ciudat, repede dispărut într-o mare deschizătură circulară de dedesubt, şi apoi îşi întoarse din nou

ochii spre tumultul luptei.
De-a lungul uneia din platformele-cele mai rapide năvălise o mulţime compactă de uniforme rdşii, care, pe măsură ce se apropia de balcon, se destrăma în fragmente şi se revărsa în jos, spre platformele cu viteză mai mică, către mulţimea care se agita în zona centrală. Oamenii în roşu păreau să fie înarmaţi cu beţe sau bastoane. Se părea că lovesc şi îmbrincesc. Un strigăt puternic, ţipete de mâme, vaiete, izbucniră, ajungând pânâ la Graham, care privea slăbit şi sleit.
— Înainte, strigă Howard, împingându-1 cu mina.
Un om coborî cu repeziciune de-a lungul unui cablu. Graham privi îndată în sus, să descopere locul de unde venea, şi văzu, prin acoperişul de sticlă şi prin reţeaua de cabluri şi traverse, nişte forme nedesluşite care se succedau ritmic, ca aripile unei mori de vânt, lăsând printre ele licăririle unui cer îndepărtat şi palid. Howard îl trăsese înainte, de-a lungul podului, şi acum se afla într-un mic coridor îngust, împodobit cu desene geometrice.
— Vreau să văd mai mult, zise Graham, îm-potrivindu-se.
— Nu, nu, strigă Howard, continuînd să-1 ţină de braţ. Pe aici. Trebuie să mergi pe aici. Oamenii îmbrăcaţi în roşu care îi urmau păreau gata să-i întărească ordinele.
In josul coridorului se iviră câţiva negri într-o uniformă curioasă, ca nişte viespi, în negru şi galben. Unul dintre ei se grăbi să ridice un oblon care aluneca în sus — Iui Graham i se păru o uşă — şi îl conduse pe acolo. Graham nimeri într-o galerie care domina capătul unei încăperi mari. însoţitorul în negru şi galben străbătu camera, ridică un al doilea oblon şi se opri, aşteptându-i.
Interiorul avea înfăţişarea unei anticamere. Graham văzu un grup de oameni în mijlocul încăperii, iar în partea cealaltă, la capătul unui şir de trepte, o uşă mare şi impunătoare acoperită cu perdele grele, dar care lăsau să se vadă dincolo de ea a sală şi mai încăpătoare. Oameni albi îmbrăcaţi în roşu şi negrii îmbrăcaţi în negru., şi.galben. şedeau, nemişcaţi"în " jurul acestui portal.
În timp..ce traversau-galeria, prinse de dedesubt, o şoaptă.: „Cel-care-dparme!" şi observă cum toate capetele se întorceau după ei, în timp ce se auzea un murmur prelung. Întrară într-un alt coridor mic, deschis în peretele acestei anticamere şi ajunseră pe ogalerie metalică, mărginită cu o balustradă de fier

care trecea de jur împrejurul vastei săli pe care o văzuse printre perdele. Pătrunse în această sală prin. colţ, astfel încât văzu din prima, clipă, proporţiile ei uriaşe. Negrul în uniformă de viespe se apropie de el, ca un servitor bine stilat, şi închise oblonul din spatele lui
În comparaţie cu oricare dintre sălile pe care le văzuse Graham până atunci, aceasta părea împodobită cu o extremă bogăţie. Pe un piedestal din capătul cel mai îndepărtat, şi luminată mai viu decât oricare alt obiect, se înălţa o statuie albă şi gigantică, un Atlas puternic şi viguros, ţinând. pe umerii lui îndoiţi globul pământesc. Colosul părea atât de răbdător, dureros de real, alb şi simplu, încât reţinu. din prima clipă atenţia lui Graham, în afară de statuie şi de o estradă aşezată în centru, podeaua întinsă a sălii era goală şi strălucitoare Estrada era minusculă, în imensitatea sălii. Ar fi părut o simplă placă de metal, dacă n-ar fi fost un grup de şapte oameni care şedeau acolo, în jurul unei mese, şi care dădeau o idee despre proporţiile sălii. Toţi erau îmbrăcaţi în robe, albe şi păreau să se fi ridicat chiar în acel moment de pe scaune, privindu-1 stăruitor pe Graham. La capătul mesei.străluceau nişte aparate mecanice.
Howard îl conduse de-a lungul galeriei, până când se aflară în faţa uriaşei statui simbolizând Efortul. Atunci se opri. Cei doi oameni în roşu, care-i urmaseră prin galerie, veniră şi se aşezară de o parte şi de cealaltă a lui Graham
— Trebuie să rămâi aici, murmură Howard, câteva clipe; şi, fără să aştepte răspuns, porni în grabă de-a lungul galeriei.
- Dar de ce...? începu Graham. Făcu o mişcare ca să-1 urmeze pe Howard, dar în faţa lui se aşeză unul dintre oamenii în roşu.
—.Trebuie să aşteptaţi aici, Sire, zise omul în roşu.
— De ce?
— Ordine, Sire.
— Ale cui?
n Ordinele pe care le-am primit, Sire. Pe faţa lui Graham se citea exasperarea.
— Unde ne aflăm? întrebă el. Cine sunt aceşti oameni?...
— Sunt Domnii din Consiliu, Sire.
— Ce Consiliu?
— Consiliul.
— Oh, zise Graham şi, după o încercare tot atât de nereuşită cu celălalt om, se duse până la balustradă şi privi în depărtare la

oamenii îmbrăcaţi în alb, care şedeau în picioare, privindu-1 şi şoptind între ei.
Consiliul? Acum erau opt, cu toate că nu observase cum apăruse noul sosit. Ei nu făcură nici un gest de salut; şedeau şi îl priveau aşa cum, în secolul al nouăsprezecelea, un grup de oameni ar fi stat pe stradă, privind un balon îndepărtat care ar fi apărut deodată la orizont. Ce consiliu era adunat aici, ce reprezenta acest mic grup de oameni, izolaţi de orice ureche indiscretă în acest spaţiu impresionant, sub grăitorul simbol al unui Atlas alb? Şi de ce trebuia să fie adus el în faţa lor, şi să fie privit atât de ciudat, şi să se vorbească despre el, fără să poată auzi nimic?
Howard apăru de dedesubt, înaintând repede, de-a curmezişul podelii lustruite, către Consiliu. Când ajunse aproape, se înclină şi execută nişte mişcări ciudate, părând a face parte dintr-un ceremonial. Apoi urcă treptele estradei şi se opri lângă aparatul din capătul mesei.
Graham urmărea această conversaţie din care nu putea auzi nimic. Din când în când, unul dintre oamenii îmbrăcaţi în alb privea către el. Graham îşi încorda în zadar auzul. Doi membri ai Consiliului gesticulau cu însufleţire. Graham îşi întoarse privirea către feţele pasive ale gardienilor în roşu... Când privi din nou spre Consiliu, Howard întindea mâinile şi dădea din cap. ca un om care protestează. Fu întrerupt, se pare, de unul dintre oamenii în robă albă, care bătea cu pumnul în masă.
Conversaţia continuă vreme îndelungată, după părerea lui Graham. El îşi ridică ochii către uriaşul calm, la picioarele căruia se afla Consiliul. După aceea îşi plimbă privirile de-a lungul pereţilor. Erau împodobiţi cu panouri lungi şi pictate, de tip aproape japonez, multe din ele foarte frumoase. Panourile erau grupate într-o ramă mare de metal, de culoare închisă, care se pierdea printre cariatidele metalice ale galeriilor, şi în liniile mari structurale ale interiorului. Graţia aeriană a panourilor scotea în evidenţă vânjosul Atlas alb care îşi înalta efortul în centrul întregii compoziţii. Graham privi din nou spre Consiliu, tocmai când Howard cobora treptele. Când se apropie destul de mult ca să-i poată distinge trăsăturile, Graham văzu că obrajii îi erau roşii. Era încă tulburat, când apăru, după o clipă, la capătul galeriei.
I— Pe aici, zise el scurt, şi se îndreptară în tăcere către o mică uşă care se deschise la apropierea lor. Cei doi oameni în roşu se

opriră de o parte şi de alta a uşii. Întrară amândoi, iar Graham, privind îndărăt, văzu membrii Consiliului îmbrăcaţi în robe albe, continuînd să stea în grup strâns şi să privească spre el. Apoi uşa se închise cu zgomot îndărătul lor şi, pentru prima oară de când se trezise, auzi liniştea. Chiar şi podeaua era mută sub paşii săi.
Howard deschise o altă uşă şi intrară în prima din cele două camere alăturate, mobilate în alb si
verde."
— Ce fel de Consiliu este acesta? întrebă Graham. Ce discută ei? Ce au cu mine?
Howard închise cu grijă uşa, oftă adânc, şi mormăi ceva, cu jumătate glas. Străbătu de-a curmezişul camera şi se întoarse.
— Uh — zise el, ca un om uşurat. Graham îl privea.
— Trebuie să înţelegi, începu Howard pe neaşteptate, ocolind privirea lui Graham, că ordinea noastră socială este extrem de complexă. O explicaţie dată numai pe jumătate, o simplă lămurire defectuoasă ţi-ar crea o impresie falsă. De fapt, este vorba, în parte, de dobinda compusă... despre mica dumitale avere, şi averea pe care ţi-a lăsat-o vărul dumitale Warming... şi alte câteva venituri... S-au mărit considerabil. Şi din alte privinţe, pe care ar fi greu să le înţelegi, dumneata ai devenit o persoană de o importanţă... de o importanţă foarte mare... care interesează întreaga lume.
El se opri.
— Da? zise Graham.
— Se petrec tulburări sociale.
— Da?
— Lucrurile au ajuns până acolo îneît, de fapt, este mai bine să vă închidem aici.
— Să mă ţineţi prizonier! exclamă Graham.
— Ei bine... să-ţi cerem să stai închis aici. Graham se întoarse spre el.
— Foarte ciudat!
— Nu ţi se va face nici un rău. — Nici un rău!
— Dar trebuie să fii ţinut aici...
— Până când am să aflu care e situaţia mea, presupun.
— Exact.
Foarte bine. începe. De ce nici un rău?
— Nu acum.

— De ce nu?
— Este o poveste prea lungă. Sire.
— Cu atât mai mult. Trebuie, deci, să începem imediat. Ai spus că sunt o persoană importantă. Ce înseamnă strigătele pe care le-am auzit? De ce se agita mulţimea aceea şi striga că letargia mea s-a terminat, şi cine sunt oamenii în alb din sala Consiliului?
— Totul la timpul său, Sire, zise Howard. Nu se poate: aşa, deodată. Trăim vremuri când nimeni nu are mintea limpede. Trezirea dumitale... Nu se aştepta nimeni să te trezeşti. Consiliul deliberează.
— Ce fel de Consiliu?
— Consiliul pe care l-ai văzut. Graham făcu un gest de nerăbdare.
— Nu-i drept, zise el. Ar trebui să mi se spună ce se întâmplă.
— Trebuie să aştepţi. Trebuie într-adevăr să aştepţi.
Graham se aşeză brusc.
— Presupun că, întrucât am aşteptat atât de mult ca să-mi reiau viaţa, zise el, trebuie să mai aştept puţin.
— E mai bine aşa, zise Howard. Da, e mult mai bine aşa. Acum, trebuie să te las singur. Pentru câtva timp. Trebuie să iau parte la discuţiile Consiliului... îmi pare rău.
Se îndreptă spre uşa fără zgomot, se opri o clipă, si apoi dispăru. Graham se duse la uşă, o încercă, o găsi bine încuiată, într-un fel pe care el nu îl înţelegea, se întoarse, se plimbă nervos prin odaie, făcându-i înconjurul, şi se aşeză jos. Rămase astfel câtva timp, cu braţele încrucişate, cu sprâncenele încruntate, muşcându-şi unghiile şi încercând să pună cap la cap impresiile fugare din prima oră a deşteptării la viaţă: vastele spaţii populate de mecanisme, ne-sfârşita serie de încăperi şi culoare, crâncena luptă care mugea şi clocotea pe acele străzi ciudate, micul grup de oameni antipatici, îndepărtaţi, de sub uriaşul Atlas, purtarea misterioasă a lui Howard... îi încolţise în minte ideea unei moşteniri uriaşe, 6 moştenire uriaşă folosită greşit, care-i conferea o importanţă şi o putere fără precedent. Ce era de făcut? Iar tăcerea acestei camere izolate îi vorbea destul de clar despre captivitatea lui.
În mintea lui Graham îşi făcu loc convingerea irezistibilă că întreaga serie de impresii apăsătoare nu era decât un vis. încercă să închidă ochii, şi reuşi, dar această veche şi cunoscută metodă nu-i folosi la nimic

Se porni, apoi, să pipăie şi să examineze tot mobilierul neobişnuit ale celor două mici încăperi în care se afla.
Se văzu în cadrul unei oglinzi lungi şi ovale şi-se opri uimit. Purta un costum graţios, în purpuriu şi alb-albăstrui, o mică barbă căruntă şi ascuţită, iar părui, al cărui negru era acum presărat de şuviţe cenuşii, era potrivit pe frunte într-un fel neobişnuit, dar care îi,venea bine. Părea un bărbat cam de patruzeci şi cinci de ani. în primul moment, nu-şi dădu seama că omul din oglindă era chiar el.
Când se recunoscu, izbucni în râs. — Să-i fac o vizită lui Warming în ţinuta asta! exclamă el, şi să-1 oblig să mă invite să iau masa cu el, în oraş!
Apoi încercă să-şi imagineze ce s-ar întâmplă dacă s-ar întâlni cu vreuna dintre puţinele cunoş tinţe pe care le avusese în tinereţe şi, în mijlocul acestui amuzament, îşi dădu seama că toţi cei cu care ar fi putut glumi muriseră cu mulţi ani în urrnă. Gândul îl izbi brusc şi tăios. Se opri, iar expresia feţei sale se schimbă într-o palidă con sternare.,.
Îi reveni în minte amintirea tumultului da pa platformele mişcătoare şi a imensei faţade din strada aceea uimitoare. Mulţimile care strigau reapărură limpede şi viu, ca şi acei îndepărtaţi, neauziţi, ostili membri ai Consiliului, îmbrăcaţi în alb. Se simţi o fiinţă mică, foarte mică, lipsită de puteri, demnă de compătimire. Şi în jurul său era o lume... ciudată.
ÎK CAMERELE TĂCUTE
După un timp, Graham începu să examineze din nou încăperile. În ciuda oboselii, curiozitatea îl împingea să umble. Camera din fund era înaltă, iar tavanul în formă de cupolă avea o deschidere alungită în centru, terminată cu un fel de pâlnie în care. se mişca roata unui mare ventilator, aspirând în sus aerul. Zumzetul slab al acestei mişcări era singurul sunet care se auzea în liniştea încăperilor. Printre aripile ventilatorului, trecând una după alta, Graham putu să vadă un petic de cer. Rămase surprins când văzu o stea.
Aceasta îl făcu să-şi îndrepte atenţia asupra luminii strălucitoare care scălda cele două odăi, iz-vorând dintr-o sumedenie de lămpi cu lumină foarte slabă, aşezate în jurul cornişelor. Nu existau ferestre. Şi îşi aduse aminte că nu observase nici un fel de fereastră în vastele camere şi nici pe culoarele pe care le traversase alături de Howard. Dispăruseră ferestrele? Văzuse,

într-adevăr, ferestre pe faţada clădirilor, spre stradă, dar foloseau oare pentru luminat? Sau întregul oraş era luminat fără întrerupere, zi şi noapte, astfel încât nici nu mai exista noapte? Se gândi şi la altceva. În nici o cameră nu exista sobă. Se afla oare în anotimpul călduros, şi aceste apartamente erau folosite numai vara, sau întreg oraşul era încălzit şi răcorit în mod uniform? Punându-şi aceste întrebări, începu să examineze materialul neted al pereţilor, patul construit cu, simplitate, ingenioasele dispozitive prin care tot serviciul de întreţinere al dormitorului era în mod practic înlăturat. Întâlnea, pretutindeni, o curioasă lipsă de ornamentaţie, o graţie simplă a formelor şi a culorilor, pe care o găsea foarte plăcută ochilor. Existau câteva scaune, extrem de confortabile, o masă uşoară, care se putea mişca făiă zgomot, pe rotile, iar pe masă erau câteva sticle pline, pahare, şi două farfurii în care se afla o substanţă transparentă, ca jeleul. Observă că nu existau nicăieri nici cărţi, nici ziare, nici ustensile de scris. — Lumea s-a schimbat într-adevăr, zise el. Un întreg perete al celeilalte camere era acoperit cu rânduri lungi de cilindri dubli, de-o aparenţă ciudată, cu inscripţii în litere verzi, pe un fond alb, culori care se armonizau cu tot sistemul decorativ al camerei; din mijlocul peretelui Ieşea în afară un mic aparat, cam de un metru pătrat, care avea o suprafaţă netedă spre interiorul camerei, în faţa aparatului se afla un scaun. Graham se gândi că, de fapt, aceşti cilindri ar putea să fie un fel de cărţi, sau nişte dispozitive moderne care înlocuiau cărţile, deşi la prima vedere nu păreau să aibă această întrebuinţare.
Inscripţiile de pe cilindri îl nedumereau. Mai întâi, crezu că sunt în limba rusă. Apoi observă că unele cuvinte îi sugerau termeni englezeşti scâlciţi..
Omu karea vntt să fie rege îl făcea să creadă că este. vorba de „Omul care a vrut să fie rege."-
— Scriere fonetică! zise el. îşi aminti că odinioară citise o povestire cu titlul „Omul care a vrut să fie rege", apoi îi apăru cu claritate în minte povestirea, una dintre cele. mai bune din lume. Dar ceea ce avea acum în faţă nu era o carte în sensul pe eare-I cunoştea el. Descifra titlurile celor doi cilindri de alături. Nu mai auzise niciodată nici de „Inima întunericului", şi nici de „Madona viitorului"; dacă erau într-adevăr povestiri, aparţineau unor autori de după perioada victoriană.

Graham rămase câtva timp nedumerit în faţa acestui cilindru ciudat şi apoi îl puse la loc. Apoi se întoarse către aparatul pătrat şi-1 examina. Deschise un fel de capac şi găsi înăuntru unul din acei cilindri dubli, având la partea superioară un mic buton, ca la o sonerie electrică. Apăsă pe buton şi se auzi un ţăcănit rapid care încetă imediat. Ră-
sunară glasuri şi muzică şi pe partea lucioasă a aparatului apăru un joc de culori... înţelegând ce s-a întâmplat, Graham se dădu înapoi, ca să privească.
Pe suprafaţa dreaptă a aparatului, apăruse acum un mic desen, foarte viu colorat, reprezentând nişte făpturi minuscule care se mişcau. Nu numai că se mişcau, dar şedeau şi de vorbă, cu nişte glasuri subţiri, limpezi. Era asemeni unei imagini reale privită printr-un binoclu de teatru, iar sunetele se auzeau ca printr-un tub lung. Înteresul îi fu ime-: diat atras de tabloul înfăţişat, care prezenta un om mergând în sus şi în jos şi vociferând supărat către o femeie frumoasă, dar aroganţă. Erau, amân-, doi îmbrăcaţi în haine pitoreşti, pe care Graham le găsea foarte ciudate. „Eu am muncit", zicea omul, „dar tu ce-ai făcut?" ,
— Ah! zise Graham. Deveni atent şi se aşeză pe scaun. După cinci minute se auzi pomenit; un personaj spunea, în glumă, „când se va trezi Cel-care-doarme", ca o zicală despre arnânarea: pe termen nedefinit, şi Graham se văzu pe el însuşi ca pe un obiect îndepărtat şl neverosimil. După puţin timp, cele două personaje îi deveniseră cunoscute, ca doi prieteni intimi. În cele din urmă, drama miniaturală se sfârşi, iar suprafaţa pătrată a aparatului deveni din nou oarbă.
Lumea care îi apăruse acum era o lume ciudată, lipsită de scrupule, căutând numai plăcerile, o lume energică, subtilă, sfâşiată de crunte lupte economice. Erau şi aluzii pe care nu le înţelegea, sclipiri de îmbunătăţiri îndoielnice, incidente care lăsau să se înţeleagă că idealurile morale se schimbaseră. Culoarea albastră, care apăruse atât de des în primele sale impresii asupra oraşului, reapărea tot mereu, ca îmbrăcăminte a oamenilor de rând. Povestirea era, fără îndoială, contemporană, de o netăgăduită intensitate realistă. Finalul era de un tragism copleşitor. Graham rămase privind ţintă în gol.
Tresări şi se frecă la ochi. Fusese atât de absorbit de acest înlocuitor al romanului de altă data, încât se trezi în mica încăpere colorată în verde şi alb, şi mai surprins decât la prima

lui trezire.
Se ridică şi deodată se află iar în noua ţară a minunilor. Claritatea dramei de la chinetescop dis păru şi în locul ei reapărură lupta din spaţiul vast al străzilor, ciudatul Consiliu, grăbitele evenimente de după ceasul trezirii, lui Aceşti oameni vorbiseră despre Consiliu cu aluzii la o universalitate a pu terii. Vorbiseră şi despre Cel-care-doarme; ascul tându-i, nu-şi dăduse seama că el era Cel-care doarme. Trebuia să-şi aducă aminte precis ce anume spuseseră... r
Intră în dormitor şi privi în sus, prin intervalele înguste ale ventilatorului. Rotindu-se, ventilatorul scotea un huruit confuz, în valuri ritmice, ca zgomotul unei maşini. în rest, nu se mai auzea nimic. Cu.toate că ziua artificială continua să iradieze în cele două camere, el observă că mica fâşie intermitentă de cer era acum de un albastru-închis, aproape negru, cu o puzderie de steluţe...
Începu să examineze din nou camerele. Nu găsi nici uri mijloc de a deschide uşa capitonată, nici un clopoţel sau sonerie pentru a chema pe cineva. Uimirea continua să-1 stăpânească. Dar îl încerca şi curiozitatea, dorinţa de a afla cât mai mult. Vroia să cunoască exact care este poziţia lui în această situaţie. încercă să-şi impună calmul, până când va veni cineva la el. Dar deveni repede neliniştit, dornic de a cunoaşte, de a se distra, de a trăi noi senzaţii.
Reveni la aparatul din cealaltă cameră şi descoperi destul de repede modul de a înlocui cilindrii, în timp ce îi schimba se gândi, că era cu putinţă ca aparatele să fi imprimat vorbirea în aşa fel încât să rămână clară şi lesne de înţeles şi după 200 de ani. Cilindrii pe care îi introdusese, la întâmplare, conţineau o fantezie muzicală, mai întâi lirică, apoiplină de senzualitate. Recunoscu imediat că era o versiune denaturată a lui „Tannhăuser 1", însoţită de o muzică bizară. Tratarea era realistă, având caracterul ciudat al acestei necunoscute contemporaneităţi. Tannhăuser nu se mai ducea la vreun Ve- nusberg, ci într-un Oraş al plăcerilor. Ce era acest Oraş al plăcerilor? O fantezie, desigur, plăsmuirea vreunui autor de literatură fantastică şi voluptuoasă.
Povestirea îl interesa, o urmărea plin de curiozitate. Acţiunea se desfăşura sub semnul unei sentimentalităţi ciudate şi complicate. Deodată, începu sâ-î displacă. Şi pe măsură ce se

desfăşura, îi plăcea din ce în ce mai puţin.
Sentimentele păreau; complet răsturnate. Ceea ce vedea nu mai erau simple tablouri, sau fantezii, ci fotografiile unor realităţi, Nu-1 mai atrase nici Venusberg-ul secolului al douăzeci şi doilea. Uitând relul pe care îl jucase nudul în arta secolului al nouăsprezecelea, simţi o indignare bătrâneasca. Se ridică, supărat şi oarecum ruşinat de el însuşi, de faptul că privea astfel de imagini, chiar şi fără martori. Smuci aparatul, şi, furios, căută vreun mijloc de a-i opri funcţionarea. Se auzi ceva plesnind. O scânteie. violetă îi atinse braţul, contractându-1, iar aparatul se opri. A doua zi, când încercă să introducă alţi cilindri în locul celor cu Tannhăuser, constată că aparatul era defectat...
Porni să măsoare camera în lung şi în lat, pradă unor impresii insuportabile." Ceea ce îi arătaseră cilindrii, şi tot ceea ce văzuse până atunci, îl contraria şi îl nelinіştea. Descoperi, cu surprindere, că în cei treizeci de ani de viaţă el nu încercase niciodată să-şi imagineze un tablou al acestor timpuri viitoare.
— Noi făuream viitorul, îşi zise el, şi aproape nimeni dintre noi nu se gândea ce fel de viitor făuream. Şi iată-1 TUnde au ajuns ei, ce au realizat? Cum am venit eu în mijlocul acestei lumi?
El se gândise la vastitatea străzilor şi a caselor, la mulţimile de oameni. Dar nu la conflicte pe străzile oraşului. Şi nu la senzualitatea aceasta organizată a unei clase de oameni bogaţi!
Se gândi la Bellamy, al cărui erou din Utopia socialistă anticipase într-un mod atât de straniu cele văzute de el acum. Dar aici nu era nici o Utopie, nici un Stat Socialist! Văzuse destul pentru a-şi da seama că vechea antiteză a luxului, a risipei şi senzualităţii pe de o parte şi a sărăciei crunte pe de alta, încă mai dăinuia. Cunoştea îndeajuns de bine factorii esenţiali ai vieţii pentru a înţelege această corelaţie. Nu numai clădirile oraşului şi mulţimile adunate pe străzi erau uriaşe, ci şi tumultul de pe aceste străzi, şi neliniştea lui Howard, întreaga atmosferă vorbea despre o nemulţumire uriaşă. în ce ţară se afla? Părea să fie tot Anglia, şi totuşi ciudat de neengleză! Mintea lui încerca să privească restul lumii, dar nu întâlni decât un văl enigmatic.
Se învârti prin apartament, examinând fiecare.. obiect, cum ar face un animal închis într-o cuşcă. Era foarte obosit, simţea acea sfârşeală agitată care nu-ţi permite să te odihneşti. Ascultă de mai multe ori, sub ventilator, crezând că va reuşi să prindă vreun ecou îndepărtat al tumultului pe care şi-1 închipuia

continuîn.d în oraş.
Începu să vorbească singur.
— Două sute trei ani! îşi repeta el tot mereu, râzând prosteşte. Deci, am două sute treizeci şi trei de ani! Sunt cel mai bătrân locuitor! Desigur că nu au renunţat la vechea tendinţă de a recurge la autoritatea celor mai bătrâni. Drepturile mele sunt indiscutabile. Aiurez... Ce vremuri! Ha! ha! Rămase mai întâi surprins, auzindu-şi râsul, apoi râse din nou, mai tare, în mod deliberat. îşi dădu seama că se comporta prosteşte. Linişteşte-te, îşi zise.el. Linişteşte-te!
i Continuă să se plimbe prin cameră, ceva mai Cr.îrsu
— Nu înţeleg, zise el, această,ame nouă., De ce... dar totul este un de ce! Presupun că ei pot să, şi zboare şi pot face tot felul de lucruri. Voi încerca să-mi amintesc cum a început...
Observă, spre surprinderea lui, că amintirile din primii săi treizeci de ani deveniseră extrem de; vagi. îi reveneau în amintire numai frânturi, în majoritatea lor neînsemnate, întâmplări fără mare importanţă, cărora le fusese martor. La început, cp-. pilăria părea să fie domeniul cel mai accesibil, îşi aminti de cărţile de şcoală şi de unele lecţii despre, măsuri. Re văzu apoi aspecte mai însemnate din,, viaţa lui, amintiri despre soţia moartă de mult, magica ei influenţă, acum nimicită, îşi aminti de rivalii lui, de prieteni şi duşmani, de soluţiile pripite pe care le alesese în diverse împrejurări, şi, în cele din urmă, îşi reaminti ultimii ani, plini de nenorociri, şi hotărârile schimbătoare pe care < le luase, şi ultimele, istovitoarele lui studii. După puţin timp, îşi dădu seama că toată viaţa îi revenise în minte; întunecată poate, ca un metal neîntrebuinţat multă vreme, dar bun pentru a fi lustruit din nou, cu nimic deteriorat sau defectuos. Şi. totul căpătase nuanţa unei nenorociri din ce în ce mai adânci. Merita oare ca viaţa lui să fie lustruită din nou? Fusese smuls, printr-un miracol, dintr-o viaţă care îi devenise insuportabilă...
Se întoarse la noua lui situaţie. Dar se lupta în zadar cu faptele. Totul era îneîlcit. Văzu, prin ventilator, cum cerul începuse să se înroşească, din cauza zorilor. O veche obişnuinţă se trezi din cutele întunecoase ale amintirii.
— Trebuie să dorm, zise el
Această idee îi apăru ca o salvare binefăcătoare din depresiunea nervoasă, din durerea care creştea necontenit şi din oboseala

ce-i cuprindea picioarele. Se îndreptă spre micul, ciudatul pat din cameră, se întinse şi adormi într-o clipă...
Trebuia într-adevăr să se familiarizeze cu încăperile înainte de a le părăsi, deoarece rămase prizonier timp de trei zile. în acest timp,,; nimeni, cu excepţia lui Howard, nu pătrunse în..această, închisoare. Ciudăţenia soartei sale se amesteca, oarecum minimalizând-o, în ciudăţenia supravieţuirii. Părea că se deşteptase din nou la viaţă numai pentru a fi aruncat în această singurătate inexplicabilă. Howard îi aducea cu regularitate lichide hrănitoare, reconfortante şi mâncăruri uşoare, plăcute, cu totul necunoscute lui Graham. Când intra, în-chidea uşa întotdeauna cu grijă. Era din ce în ce mai îndatoritor în problemele de amănunt, dar în privinţa raporturilor dintre Graham şi marile evenimente disputate într-un mod atâţ de misterios îrt spatele acestor ziduri, care îl despărţeau de orice sunet, nu vroia să dea nici o lămurire. Ocolea, pe cât putea mai politicos, orice problemă asupra mersului evenimentelor din lumea exterioară.
În timpul acestor trei zile, gândurile lui Graham se frământară neîncetat, dezbătând tot ceea ce văzuse, şi tot ceea ce îl oprea să vadă. El cercetă pe rând toate interpretările posibile asupra situaţiei sale — şi se întâmplă să o găsească chiar pe cea adevărată. Datorită izolării, tot ceea ce i se întâm-plase deveni plauzibil. Când sosi în cele din urmă momentul eliberării, el era pregătit...
Purtarea lui Howard contribui la adânci rea impre siilor lui Graham despre neobişnuita importanţă care i se acorda; deschizându-se sau închizându-se, uşa părea să aducă un val de întâmplări noi. între bările lui deveneau mai precise şi mai sfredelitoare, în faţa lor, Howard se retrăgea încurcat, protestând. El repeta mereu că trezirea fusese neprevăzută şi că se întâmplase să coincidă cu începutul unor tul burări sociale.
— Pentru a-ţi da o explicaţie, ar trebui să-ţi relatez istoria unui gross şi jumătate de ani, protesta Howard.
— Adevărul este altul, zise Graham. Vă temeţi că aş putea să intru în acţiune. Eu sunt, într-un fel, un arbitru... aş putea să fiu un arbitru.
— Nu este adevărat. Dar dumneata ai... aceasta pot să ţi-o spun... creşterea automată a averii du-mitale îţi dă mari posibilităţi de a interveni. Şi, pe de altă parte, ai o mare

influenţă, cu noţiunile dumitale din secolul al optsprezecelea.
— Secolul al nouăsprezecelea, îl corectă Graham.
— Cu noţiunile vechii lumi, în orice caz, având în vedere că nu cunoşti de loc structura Statului nostru.
— Sunt oare incapabil de a înţelege?
— Desigur că nu.
— Par să fiu un om care ar putea să acţioneze nesăbuit?
— Nu s-a aşteptat nimeni că vei mai putea să acţionezi vreodată. Nu mai credea nimeni că te vei trezi. Nici prin vis nu-i mai trecea cuiva gândul că te vei mai trezi vreodată. Consiliul te-a înconjurat cu toate precauţiile antiseptice. De fapt, noi credeam că erai mort... O simplă oprire a procesului de descompunere. Şi... dar este prea complicat. Nu îndrăznim ca deodată... cât eşti abia pe jumătate trezit...
— Nu e clar, zise Graham. Să presupunem că este aşa cum spui... De ce nu sunt îndopat zi şi noapte cu fapte şi avertismente, cu toată înţelepciunea vremurilor prezente, pentru a deveni apt să fac faţă responsabilităţilor mele? Sunt oare mai înţelept decât acum două zile, dacă sunt două zile de când m-am trezit?
Howard strânse din buze.
— încep să cred... cu fiecare ceas simt tot mai limpede... că există un secret complicat pe care dumneata probabil că-1 cunoşti. Oare Consiliul, acest comitet, sau orice o fi, nu e ocupat cu falsificarea cifrelor averii mele? Este adevărat?
— E doar o bănuială... zise Howard.
— Uf! Acum, ascultă bine ce-ţi spun: va fi vai şi amar de cei care m-au închis aici. Va fi rău. Eu sunt viu. Să nu te îndoieşti de asta, sunt într-adevăr viu! Pe zi ce trece, pulsul meu devine mai puternic, mintea mai limpede şi mai viguroasă. Somnolenta a dispărut. Sunt un om care a revenit la viaţă. Şi vreau să trăiesc...
— Vrei să trăieşti!
Faţa lui Howard se lumină de o idee. Se apropie de Graham şi-i spuse pe un ton confidenţial:
— Consiliul te ţine închis aici spre binele dumitale. Ai nemulţumiri. înţeleg... Eşti doar un om energic! Locul acesta ţi se pare posomorit. Dar noi ţinem foarte mult ca tot ce ţi-ai dori... orice dorinţă... orice fel de dorinţă... Poate că vrei să-ţi ţină cineva tovărăşie?

Urmă o tăcere plină de înţeles.
— Da — zise Graham, pe gânduri. Aş avea nevoie de cineva..-
— Ah! Dar imediat! A fost o neglijenţă din partea noastră.
— Mulţimile de oameni de pe străzi...
— Asta, zise Howard, mi-e teamă că... Dar... Graham începu să măsoare odaia în lung şi în
lat. Howard stătea lângă uşă, privindu-1. Sensul propunerii îi era numai pe jumătate limpede lui Graham. Tovărăşie? Şi dacă ar fi acceptat propunerea, despre ce fel de tovărăşie ar fi fost vorba? Exista oare aici posibilitatea de a culege din conversaţia cu acel necunoscut tovarăş o idee cât de vagă despre lupta izbucnită atât de violent în momentul trezirii lui? Gândindu-se, propunerea începu să prindă contur. Se întoarse spre Howard, brusc.
— Ce înţelegi prin tovărăşie? Howard ridică ochii şi dădu din umeri.
— Fiinţe omeneşti, răspunse el, cu un zâmbet ciudat pe faţă. Ideile noastre sociale, zise el, sunt mai liberale, probabil, în comparaţie cu vremurile dumitale. Dacă un om doreşte să-şi alunge vreo neplăcere oarecare... în societatea unei femei, de exemplu, noi nu considerăm asta ca un fapt scandalos. Gândirea noastră este eliberată de dogme:-Există în oraşul nostru o clasă, o clasă necesară, pe care nimeni n-o dispreţuieşte... discretă...
Graham rămase încremenit.
— Ţi-ai întrebuinţat altfel timpul, zise Howard. "Ar fi trebuit să mă gândesc la asta mai dinainte, dar, de fapt, se întâmplă atâtea lucruri...
Arătă spre lumea dinafară.
Graham rămase pe gânduri. Pentru o clipă, v£zu făptura unei femei create de imaginaţia lui. Apoi îl cuprinse mânia.
— Nu! strigă el.
Începu să se mişte repede dintr-o parte în alta a camerei.....
— Tot ceea ce spui, tot ceea ce faci, mă convinge că sunt amestecat într-un eveniment important. Nu vreau să-mi petrec timpul după recomandările du-mitale. Da, ştiu. Dorinţele şi cedarea în faţa lor înseamnă, într-un fel, viaţa... şi moartea! Dispariţia! înainte de a adormi am fost frământat mereu de această întrebare. Nu vreau s-o iau de la capăt. Există un oraş, o masă de oameni... şi, în acest timp, eu stau aici ca un iepure prins în cursă.
Minia creştea. Se înecă o clipă şi începu să deâ din mâini, cu

pumnii strìnsi. Pradă unui acces de furie, se auzi rostind nişte înjurături străvechi. Gesturile lui aveau caracterul unor ameninţări directe.
Nu ştiu cărui partid îi aparţineţi. Bîjbâi în întuneric, voi mă ţineţi în întuneric. Dar ceea ce ştiu este că sunt închis aici, şi nu pentru vreun scop bun. Nu pentru vreun scop bun. Vă atrag atenţia, vă., atrag atenţia asupra consecinţelor. De îndată ce îmi voi recăpăta puterile...
Îşi dădu seama că asemenea ameninţări ar putea să reprezinte pentru el un pericol. Tăcu. Howard îl privea, cu o expresie curioasă.
— Trebuie să consider aceste afirmaţii ca un mesagiu către Consiliu? zise Howard.
O clipă Graham se gândi să sară asupra paznicului, să-1 trântească jos, să-1 ameţească în bătaie. Probabil că gândul i se citi pe faţă; în orice caz, Howard acţiona cu rapiditate. într-o secundă, uşa se închise din nou fără zgomot, iar omul din secolul al nouăsprezecelea rămase singur.
Rămase aşa, nemişcat, cu pumnii strânşi, ridicaţi pe jumătate. Apoi îi lăsă în jos.
— Ce prost am fost! zise el, şi iar îşi dădu Mu liber mânici, plimbându-se prin odaie şi înjurând în gura mare. Se zbătu astfel mult timp, cuprins de un fel de isterie, turbat de situaţia în care se afla, de propria lui nesocotinţă, de ticăloşii care îl încinseseră. O făcea pentru că nu voia să privească în linişte situaţia în care se afla. Se lăsase în prada mâniei, pentru că îi era teamă să nu cadă pradă fricii.
Îşi dădu în curând seama că-şi regăsea calmul. Sechestrarea lui era inexplicabilă, dar fără îndoială că era permisă de formele legale — noile forme legale — ale timpurilor prezente. Trebuia, desigur, să fie legală. Aceşti oameni erau cu două sute de ani mai avansaţi pe calea civilizaţiei decât generaţia victoriană. Nu se putea ca ei să fie mai puţin.,, umani. Şi totuşi, ei îşi eliberaseră mintea de formule! Oare, ca şi castitatea, pentru ei şi umanitatea era o simplă formulă?
Imaginaţia lui porni să lucreze pentru a-şi închipui ceea ce i se putea întâmplă. Dar încercările raţiunii de a pune ordine în diversele eventualităţi rămaseră fără succes, cu toate că erau în cea mai mare parte logice.
— De ce mi s-ar face vreun rău? Dacă ar fi vorba să mi se

întâmple vreun rău, îşi spuse el în cele din urmă, aş putea accepta ceea ce îmi propun ei. Dar oare ce doresc eu? Şi de ce mă ţin închis aici, fără să mă întrebe nimic?
Reveni apoi la întrebările în legătură cu eventualele intenţii ale Consiliului. începu să examineze din nou amănuntele atitudinii lui Howard, privirile sale sinistre, ezitările sale inexplicabile. Gândurile i se învârtiră câtăva vreme în jurul ideii de a scăpa din aceste camere. Dar unde ar putea să găsească un refugiu în această lume vastă, atât de populată? S-ar simţi mult mai rău decât un ţăran saxon căzut pe neaşteptate în Londra secolului al nouăsprezecelea. Şi, pe de altă parte, cum ar putea cineva să evadeze din aceste odăi?
— Dar cum: ar putea cineva să beneficieze de răul care mi s-ar face?
Se gândi la tumultul străzilor, la marea tulburare socială al cărei centru era, într-un mod atât de inexplicabil, el însuşi. Un text, de,, altfel fără nici o legătură cu gândurile sale, şi totuşi destul de persistent, ţâşni din Întunericul memoriei. Şi tot un Consiliu spusese această frază: „Este în folosul nostru ca un om să moară pentru popor".
Capitolul VIII PE ACOPERIŞURI
Ventilatorul din deschiderea circulară a încăperii din fund se rotea, lăsând: să se vadă frânturi din cerul nopţii, când, deodată, pătrunseră pe acolo nişte sunete neclare. Şi Graham, stând dedesubt, încordat în lupta lui nelămurită cu puterile necunoscute care îl luaseră prizonier, şi pe care le sfidase în mod deliberat, tresări auzind sunetul unui glas.
Privi în sus şi, în intervalele dintre aripile ventilatorului, văzu, ca o pată întunecoasă şi nelămurită, faţa şi umerii unui om care se uita la el. Omul întinse o mână neagră şi ventilatorul rapid o lovi, oscilă o clipă şi continuă să se învârtească, mai departe, cu o mică pată pe una dintre lamele sale ascuţite; ceva începu să picure liniştit pe podea.
Graham privi în jos şi văzu, la picioarele lui, pete de sânge. Privi din nou în sus, cu o emoţie ciudată. Omul dispăruse.
Rămase nemişcat, cu simţurile încordate asupra peticului sclipitor din întunericul nopţii depline. Zări nişte pete mici, vagi, îndepărtate, plutind uşor prin văzduh. Coborau spre el, capricioase, ca un vârtej, şi dispăreau gonite de coloana de aer care.se ridica din ventilator. O rază de luminălicări, petele se

luminară în alb, apoi. întunericul se aş ternu din nou. Din locul încălzit şi luminat în care se afla, Graham văzu că deasupra ventilatorului ningea.
Se plimbă câţiva paşi de-a curmezişul odăii şi se.. întoarse din nou sub ventilator. O clipă văzu capul unui om şi auzi nişte şoapte. Urmă un zgomot pu ternic, pe o suprafaţă metalică, ceva ca o sforţare, glasuri, şi ventilatorul se opri. O răbufnire de fulgi de zăpadă pătrunse în odaie, dispărând înainte de a atinge podeaua...
— Să nu vă fie teamă, zise un glas. Graham se opri sub ventilator.
— Cine eşti? şopti el.
Nu se auzi nimic altceva decât oscilarea ventilatorului, apoi capul unui om îşi făcu loc, cu grijă, în deschizătură. Faţa îi apărea lui Graham aproape răsturnată; omul avea părul negru, ud de fulgii de zăpadă topiţi. Ţinea în mână un obiect care nu se vedea. Avea o faţă tinerească, cu ochi strălucitori, iar vinele de pe frunte îi erau umflate. Părea că face eforturi pentru a se menţine în această poziţie.
Oîteva secunde tăcură amândoi.
— Dumneavoastră aţi fost Cel-care-doarme? zise, în cele din urmă, necunoscutul.
— Da; zise Graham. Ce vrei de la mine?
— Sunt trimis de Ostrog, Sire.
— Ostrog?.
Omul îşi întoarse capul într-o parte, astfel încât Graham îl văzu din profil. Părea că ascultă. Deodată se auzi o exclamaţie de alarmă, iar necunoscutul sări înapoi exact la timp pentru a scăpa de lovitura ventilatorului care pornise din nou. Când Graham privi în sus nu mai văzu deCât fulgii de zăpadă, coborind încet.
Trecu aproape un sfert de oră înainte de a se întoarce cineva la ventilator. Dar, în cele din urmă, se auzi acelaşi zgomot metalic; ventilatorul se opri şi faţa omului reapăru. Graham rămăsese în tot acest timp nemişcat, atent şi tremurând de emoţie.
— Cine eşti? Ce vrei? întrebă el.
— Vrem să vă vorbim, Sire, zise necunoscutul. Vrem... e foarte incomod aici... De trei zile... am tot încercat să ajungem până la dumneavoastră...
— îmi aduceţi eliberarea? şopti Graham. Pot să fug de aici?

— Da, Sire. Dacă doriţi.
— Eşti din partidul meu... din partidul Celui-care-doarme?
— Da, Sire.
— Ce trebuie să fac? zise Graham.
Braţul necunoscutului apăru în întregime, palma îi sângera. Graham îi văzu genunchii pe marginea deschizăturii.
— Daţi-vă la o parte, zise omul, şi îşi dădu drumul, căzând greu, pe mâini şi pe un umăr, la picioarele lui Graham. Ventilatorul, neîmpiedicat, începu să se învârtească cu zgomot. Străinul se rostogoli, se ridică în grabă şi rămase gâfâind, ţinând o palmă la umărul lovit, şi cu privirile strălucitoare aţintite asupra lui Graham.
— Sunteţi într-adevăr Cel-care-doarme, spuse el. V-am văzut pe când dormeaţi. Pe atunci legea îngăduia să vă vadă oricine.
— Eu sunt omul care zăcea în letargie, zise Graham. M-au închis aici. Mă aflu aici de când m-am trezit... de cel puţin trei zile.
Necunoscutul era gata să vorbească când, auzind ceva, îşi aruncă o privire grăbită către uşă; îl pă răsi brusc pe Graham şi se îndreptă într-acolo, strigând în grabă nişte cuvinte incoerente. în mâna lui apăru o lamă strălucitoare, de oţel, şi omul în cepu să izbească în balamalele uşii, cu lovituri rapide....
— Atenţie I strigă o voce. Oh! Glasul venea de sus.
Graham ridică privirea, văzu două picioare care atârnau, apoi unul dintre ele îl lovi la umăr şi se.
pomeni trântit la pământ, apăsat de o mare greutate. Căzu în genunchi, apoi cu faţa în jos, cu greutatea aceea deasupra capului. Se ridică în genunchi şi văzu, căzut peste el, un al doilea om coborit prin deschiderea ventilatorului.
— Nu v-am văzut, Sire, gâfâi omul. Se ridică şi îl ajută şi pe Graham să se ridice. Sunteţi rănit, Sire"? întrebă el gâfâind. Prin deschizătura ventilatorului răsună o serie de lovituri grele, ceva căzu chiar în faţa lui Graham, şi o lamă strălucitoare de metal alb licări, ricoşa, şi apoi rămase întinsă pe podea.
— Ce înseamnă asta? strigă Graham nedumerit, privind spre ventilator. Cine sunteţi voi? Ce faceţi aici? Gândiţi-vă că eu nu înţeleg nimic!
— înapoi, zise necunoscutul şi îl trase de sub ventilator, în timp ce o altă bucată de metal căzu cu zgomot.
— Vrem să veniţi cu noi, Sire, spuse gâfâind noul sosit. Privindu-1, Graham văzu că avea fruntea înroşită de o nouă tăietură, din

care curgeau câteva picături de sânge. Poporul dumneavoastră vă
cheamă.
— Mă cheamă? Unde? Poporul meu?
— La sala de lângă piaţă. Aici, viaţa vă este în pericol. Avem spioni. Am aflat tocmai la timp. Consiliul a hotărât... chiar astăzi... să vă dea un narcotic, sau să vă omoare. Şi totul este gata. Poporul este pregătit, poliţia motoarelor de vânt, inginerii şi jumătate din muncitorii de la străzile mobila sunt cu noi. Sălile sunt înţesate de lume... care protestează, întregul oraş protestează împotriva Consiliului. Avem arme. îşi şterse sângele cu mâna. Aici viaţa vă este...
— De ce-i nevoie de arme?
— Poporul s-a ridicat ca să vă apere, Sire. Ce-i?
Se întoarse iute, în timp ce omul care coborâse înaintea lui scoase un şuierat printre dinţi. Graham îl văzu făcând un salt înapoi,. îndreptându-se spre spatele uşii care se deschidea şi făcându-le semn să se ascundă şi ei.
În aceeaşi clipă apăru Howarel, eu o mică tavă în mână.; pe faţă i se citea îngrijorarea. Tresări, ridică privirile, dar uşa se trânti în spatele lui, tava îi alunecă din mână, şi o lamă de oţel îl lovi înapoia urechii. Căzu ca un copac doborât şi rămase întins aproape de uşa care dădea spre cealaltă cameră. Omul care îl lovise se aplecă în grabă, îi examina o clipă faţa, apoi se ridică şi se întoarse să-şi continue munca la uşă.
— Otrava, pregătită pentru dumneavoastră! murmură un glas la urechea lui Graham.
Atunci, brusc, se făcu întuneric. Nenumăratele lumini din cornişe.se stinseseră. Graham văzu numai deschizătura ventilatorului, deasupra căreia se învolburau fulgi de zăpadă şi se vedeau nişte forme negre, cu mişcări repezi. Trei din ele îngenunchează pe marginea ventilatorului. Un obiect întunecat... o scară coborâtă prin deschizătură... şi o mână ţi— nând o lumină galbenă şi tremurătoare..
Avu o clipă de ezitare. Dar purtarea acestor oameni, vioiciunea, spusele lor se potriveau atât de bine cu temerile lui în privinţa Consiliului, cu ideea şi speranţele lui de eliberare, încât ezitarea dură mai puţin de o clipă. Poporul îl aştepta!
— Nu înţeleg: nimic, zise ei, dar am încredere în voi. Spuneţi-mi ce trebuie să fac.

Omul cu fruntea însângerată îl apucă de braţ.
— Căţăraţi-vă pe seară-, şopti el. Reped. Probabil că ei au auzit...
Graham pipăi scara, cu mâirrile întinse, puse. pi-citorul pe prima treaptă şi, înforcâhd capul, văzu pe deasupra umărului omului de alături, în sclipirea galhenă a luminii, pe cel care coborâse primul, stând cu picioarele desfăcute deasupra, lui Howard şi centinuînd să lucreze la uşă. Graham se întoarse din nou spre seară şi, împins de. călăuza lui şi. tras de cei de deasupra, ajunse, în cele din. urmă, pe o platformă tare, rece şi lunecoasă, dincolo de deschiderea ventilatorului,,
Îl străbătu un fior. Temperatura era. coborâtă. În jurul lui se aflau. vreo şase oameni. Fulgi uşori de zăpadă îi atingeau mâinile şi faţa şi se topeau. O clipă stăpâni întunericul, apoi străluci o lumină alb-violetă, şi din nou totul se cufundă în. întuneric:
Erau pe acoperişul unei clădiri uriaşe a oraşului, care înlocuise casele izolate, străzile şi locurile deschise ale Londrei din perioada victoriană. Locul pe care se afla era neted, cu nişte cabluri lungi care se întindeau în serpetină, în toate direcţiile. Roţile circulare a nenumărate mori de vânt. apăreau neclare şi gigantice prin întuneric şi ninsoare, mugind mai tare sau mai încet, după cum vântul creştea sau scădea. Ceva mai departe, se ivea de jos o lumină albă, intermitentă, atingând cu un fulger trecător vârtejele de zăpadă, şi dând naştere unei fantasme ce dispărea în noapte; ici şi colo se vedeau nedesluşit contururile unor mecanisme plate, mişcate de vânt, presărate cu scânteieri palide.
Graham văzu toate acestea în chip fragmentar, în timp ce era înconjurat de salvatorii lui. Cineva îi aruncă pe spate o pelerină moale, dintr-o ţesătură asemănătoare cu blana, şi i-o fixă cu nişte şnururi la mijloc şi la umeri. Se vorbea scurt, cu hotărâre. Cineva îl împinse din spate.
Înainte ca gândurile lui să se limpezească, o umbră întunecată îl apucă de braţ.
— Pe aici, îi zise umbra, îndemnându-I să meargă şi conducându-1 de-a curmezişul acoperişului plat, în direcţia unei pete neclare de lumină. Graham se supuse.
— Atenţie! zise un glas, când Graham se împiedică de un cablu. Păşiţi printre ele, nu peste ele! Apoi continuă: Trebuie să ne grăbim.

— Unde-i poporul? întrebă Graham. Poporul care spuneai că mă aşteaptă?
Necunoscutul nu-i răspunse. Lăsă braţul lui Graham, deoarece drumul se îngustase, şi o luă înainte, mergând cu paşi mari. Graham îl urma orbeşte. După puţin timp, începu să alerge.
— Vin. şi ceilalţi? întrebă el gâfâind, dar nu primi nici un răspuns. Tovarăşul său aruncă o privire înapoi şi continuă să alerge. Ajunseră la un fel de drum metalic, transversal faţă de direcţia din care veniseră, şi o apucară pe acolo. Graham privi înapoi, dar zăpada îi ascundea pe ceilalţi.
— Haidem! zise călăuza sa. Alergând, ei se apro-piară de o mică moară de vânt, care îşi rotea aripile la o mare înălţime. Aplecaţi-vă, zise călăuza lui Graham, şi ei se feriră de cureaua de transmisie care se înălţa, mugind, către axul paletelor. Pe aici! şi se afundară până la glezne într-o rigolă plină cu zăpadă topită, între doi pereţi mici de metal care se ridicau până la înălţimea şoldurilor. Voi trece mai întâi eu, zise călăuza. Graham îşi strânse pelerina în jurul trupului şi îl.urmă. Apoi apăru deodată o prăpastie îngustă, de-a curmezişul căreia rigola se întindea către întunericul din partea cealaltă. Graham privi pe deasupra pereţilor şi văzu un abis întunecat. O clipă îi păru rău că fugise. Nu îndrăzni să privească încă o dată şi, în timp ce păşea prin zăpada pe jumătate topită, simţi că-1 apucă ameţeala.
Apoi ieşiră din rigolă şi porniră iute de-a curmezişul unui spaţiu întins şi drept, acoperit cu zăpada care se topea; pe o jumătate din această întindere se zăreau lumini mişcându-se încoace şi încolo, pe dedesubt. Graham ezită să calce pe acest material cu aspect atât de fragil, dar călăuza continuă să alerge fără grijă, şi astfel ajunseră la nişte scări alunecoase, pe care le urcară, până la marginea unei cupole mari de sticlă. Merseră împrejurul ei. Departe, jos, se părea că dansează un mare număr de oameni şi ecoul muzicii străbătea prin pereţii cupolei... Lui Graham i se păru că aude un strigăt, prin furtuna de zăpadă, şi călăuza îl îndemnă să meargă şi mai repede. Se căţărară, gâ-fâind, până într-un loc de unde se ridicau imense mori de vânt; una dintre ele era atât de mare, încât nu i se putea vedea decât marginea de jos a aripilor sale, care apăreau o clipă şi apoi se pierdeau în noapte şi ninsoare. Alergară un timp printre nenumăratele suporturi de metal ale acestui colos şi ajunseră în cele din urmă deasupra unor platforme mobile, asemănătoare celor din piaţa

pe care o văzuse, din balcon, Graham. Se căţărară pe suprafaţa transparentă şi bombată care acoperea platforma mişcătoare, târându-se în mâini şi pe genunchi, din cauza zăpezii alunecoase.
Sticla era aburită aproape peste tot, şi Graham nu putea să vadă decât contururile vagi ale formelor de dedesubt; abia în partea cea mai înaltă a acoperişului transparent sticla deveni limpede şi el reuşi să desluşească tot ce se petrecea dedesubt. Câteva clipe, cu toate îndemnurile călăuzei" sale, se lăsă învins de ameţeală şi rămase întins pe acoperişul de sticlă, istovit şi paralizat. Departe, jos, ca nişte puncte şi pete mişcătoare, oamenii se mişcau în veşnica lumină a oraşului neadormit, iar platformele mişcătoare îşi continuau călătoria lor neîncetată. Comisionari şi oameni cu ocupaţii necunoscute țâşneau de-a lungul cablurilor coborâtoare, iar podurile fragile erau înţesate de oameni. Era ca şi cum, susţinut doar de un geam a cărei grosime n-o cunoştea, ar fi privit înăuntrul unui uriaş stup transparent. Străzile erau încălzite şi luminate, dar Graham era ud până la piele de zăpada care se topea, şi picioarele îi erau amorţite de frig. Câtva timp nu se putu mişca.
— Haidem! strigă călăuza lui, cu spaimă în glas. Haidem!
Graham făcu un efort şi reuşi să se caţăre până în vârful acoperişului.
Ajunse de partea cealaltă, se întoarse pe spate urmând exemplul călăuzei şi îşi dădu drumul să alunece în jos, cu. mare iuţeală, înconjurat de o mică avalanşă de zăpadă. în timp ce aluneca, se gândi ce s-ar întâmpla dacă ar nimeri în cale peste vreo spărtură. Ajuns la marginea acoperişului, căzu în picioare, scufundându-se până la glezne în zăpada topită, şi mulţumind cerului că se găsea din nou pe un teren mai solid. Călăuza şi începuse să se caţăre pe un copac metalic, aşezat deasupra unui spaţiu orizontal.
Printre fulgii rari de zăpada, se zărea un alt şir de uriaşe mori de vânt; apoi, deodată, zgomotul monoton al roţilor ce se învârteau fu acoperit de un sunet asurzitor. Era un şuierat mecanic, de o intensitate extraordinară, care părea că se aude simultan din toate părţile orizontului.
— Ne-au şi observat fuga — strigă călăuza, cu un accent de spaimă şi, deodată, cu un fulger orbitor, noaptea se lumină ca ziua.

Deasupra ninsorii, din vârfurile morilor de vânt, apărură nişte catarge uriaşe, purtând globuri de lumină lividă care se roteau neîncetat în toate direcţiile. Cit vedeai cu ochii, zăpada era luminată.
— Urcaţi-vă aici, strigă călăuza şi.îl împinse pe Graham către o fâşie lungă de metal, neacoperită de zăpadă, care şerpuia ca o panglică printre două suprafeţe înclinate, acoperite de zăpadă. Graham simţi căldură sub picioarele lui amorţite; un nour subţire de aburi se ridica de pe fâşia de metal.
— înainte! strigă călăuza, aflată la zece metri înaintea lui şi fără să mai aştepte, alergă iute prin lumina orbitoare către suporturile de fier ale următorului grup de mori de vânt. Graham, revenindu-şi din uimire, îl urmă tot atât de repede, convins că va fi prins, imediat...
După vreo douăzeci de secunde ajunseră într-o reţea de lumină şi de umbre negre, mişcătoare, sub roţile monstruoase ale morilor. Călăuza continuă să alerge câtva timp, apoi se aruncă într-o parte şi dispăru în umbra neagră de lângă piciorul unui suport uriaş. în clipa următoare, Graham se afla lângă el.. .. ,
Se adăpostiră acolo, gâfâind şi privind în jur.
Scena pe care o vedea Graham era foarte ciudată, neobişnuită. Ninsoarea contenise aproape cu totul; doar câte un fulg întârziat mai trecea din când în când peste această privelişte. Dar întinderea orizontală din faţa lor era de un alb fantomatic, întrerupt doar de mase gigantice, de forme mişcătoare şi de fâşii lungi de beznă, nepătrunsă, ca nişte; umbre uriaşe şi diforme. Pretutindeni, în jurul lor, se împleteau construcţii metalice uriaşe, grinzi de fier, de proporţii ciclopice,, după cum i se păru lui Graham, iar aripile morilor de; vânt,:, care abia sp mai mişcau în atmosfera acum liniştită, luceau în mari. linii curbe şi urcau încet, încet, pentru, a s&-pierde în ceaţa luminoasă.. Oriunde cădea lumina, sclipitoare din cauza zăpezii, revedea grinzi,, tra-verse, şi, mişcându-se cu o încăpăţânare acerbă,. benzi rulante care treceau. în sus şi în jos, dispărâiid în întuneric. Dar, cu toată: această activitate-intensă, cu toată, această, mărturie omniprezentă de voinţă: pusă în slujba unui scop, imensitatea mecanismelor acoperite de zăpadă, părea îndepărtată de orice-fiinţă omenească, în afară de ei doi, părea tot atât de pustie şi de străină oamenilor, ca un gheţar: inaccesibil din. Al pi.

— Ne vor urmări, strigă-; călăuza. Sî-ntem abia5 lă; jumătatea drumului. Qricât ar fi: de frig? trebuie-să ne mai, ascundem, aici câtva timp... ceh puţin până când va rcâncepe să ningă mai des; Dinţii îi clănţăneau în gurăi
— tinde sârit pieţele? întrebă Graham, privind.-în jur: Unde este poporul?
Celălalt nu îi răspunse.
— Priveşte! şopti Graham, apoi se ghemui şi-rămase nemişcat. Începuse deodată să ningă, mai des; şi, lunecând prin vârtejurile învolburate ale. înălţimilor negre, se văzu apropiihdu-se ceva marey. nelămurit şi extrem de repede. Coborî într-o curbă & c c 6? n t ti u t &, descrise un cerc, cu. marile aripi întinse şi, lăsând în urmă; o dâră de aburi albi care se condensau imediat, se ridică cu uşurinţă şi lunecă în sus, prin: aer, pluti orizontal înainte într-o curbă largă şi-dispăru din nou printre fulgii de zăpadă. în părţile laterale ale aparatului,. Graham văzu doi oameni mici; foarte mici şi agitaţi, oercetâhd-: suprafeţele înzăpezite cu ajutorul unor lunete de câmp. Se văî--zură,: limpede, timp; de o secundă? apoi mai confuz, printr-o volbură de zăpadă, se micşorară în depărtare şi, după un minut, dispărură.
— Acum! îi strigă tovarăşul său. Vino!
Îl trase pe Graham de mânecă şi începură amândoi să alerge în jos, de-a lungul arcadei de fier de sub morile de vânt. Alergând orbeşte, Graham se ciocni de însoţitorul lui, care se întoarse brusc spre el. Erau la vreo doisprezece metri de un abis negru care se întindea cât puteai vedea cu ochii la dreapta şi la stânga. Părea că le taie înaintarea în toate direcţiile.
— Faceţi ca mine, îi şopti călăuza. Se aşeză jos, se târî până la margine, se întoarse cu capul în sus, apoi se răsuci până când unul dintre picioare îi atârnă în gol. Căută ceva cu piciorul, găsi şi alunecă peste marginea prăpastiei. Capul îi apăru din nou. x.
— Este o bordură, şopti el. în întuneric, de la un capăt la altul. Faceţi cum am făcut eu.
Graham ezită, apoi coborî în patru labe, se târî până la margine, şi privi în bezna catifelată. O clipă nu avu curajul nici să meargă înainte, nici să dea înapoi, apoi se aşeză şi lăsă un picior să-i atârne în gol; simţi mâinile călăuzei trăgându-1, avu o senzaţie groaznică de alunecare pe deasupra marginii, în necunoscut, se auzi ceva plescăind, şi nimeri într-un jgheab mocirlos, înconjurat

de un întuneric de nepătruns.
— Pe aici, şopti glasul călăuzei, şi Graham începu să se târască, lipit de perete, de-a lungul jgheabului plin de zăpadă topită. Continuară să înainteze câ-teva minute. I se părea că trece prin sute de trepte ale mizeriei, că trece în fiecare clipă prin sute de grade de frig, de umezeală şi de epuizare. După puţin timp, începu să nu-şi mai simtă mâinile şi picioarele.
Jgheabul cobora în pantă lină. Observă că acum erau la câteva picioare sub marginea de sus a clădirilor. Deasupra lor se ridicau şiruri de forme albe, fantomatice, ca luminile unor ferestre cu obloanele lăsate. Ajunseră deasupra uneia dintre ferestrele albe, la capătul unui cablu abia vizibil care cobora în umbrele de nepătruns. Deodată, mâna lui dădu de cea a călăuzei.
— Nu vă mişcaţi; vin înapoi!
Privi în sus, tresărind, şi văzu, aripile uriaşe ale unei maşini zburătoare care luneca încet şi fără zgomot deasupra lor, de-a curmezişul fâşiei largi de cer "cenuşiu, învăluit în fulgi de zăpadă. După o clipă, dispăru.
— Nu vă mişcaţi; vin înapoi!
O clipă rămaseră amândoi nemişcaţi, apoi călăuza se ridică şi, întinzându-se spre locul unde era legat cablul, începu să orbecăie la nodurile ascunse de întuneric.
— Ce-i asta? întrebă Graham.
Celălalt îi răspunse printr-un strigăt slab şi se ghemui, rămânând nemişcat. Graham îi vedea faţa întunecată. Omul privea în jos, de-a lungul fâşiei lungi de cer, iar Graham, urmărindu-i privirile, zări maşina zburătoare, mică şi nedesluşită, în depărtare. Apoi văzu că aripile se măresc, că aparatul, se; îndrepta în direcţia lor, mărindu-se în fiecare clipă. Maşina zbura, de-a lungul jgheabului, drept către ei.
Mişcările omului deveniră convulsive. Aruncă două bare încrucişate în mâinile lui Graham, El nu reuşi să le vadă, şi numai pipăindu-le îşi dădu seama de forma lor. Erau legate de cablu prin corzi subţiri. Pe una dintre,corzi erau fixate nişte minere, făcute dintr-o substanţă elastică.
— încălecaţi barele, şopti călăuza, alarmată, şi apucaţi mânerele. Strângeţi bine, cu toată puterea!
Graham îl ascultă.
— Săriţi, spuse glasul. în numele cerului, săriţi!
Pentru o clipă Graham nu putu să spună nimic. Era bucuros că

întunericul îi ascundea faţa. Tăcu şi începu să tremure puternic. Privi într-o parte, la umbra rapidă care înghiţea depărtarea şi se năpustea către el.
— Săriţi! Săriţi... pentru numele lui Dumnezeu! Altfel au să ne prindă, îi strigă călăuza şi, în violenţa emoţiei, îl împinse înainte. Graham se xlătină, scoase fără voia.lui un strigăt slab, ca un suspin, apoi, în-timp ce maşina zburătoare se năpustea asupra lor, se prăvăli în prăpastia de întuneric, aşezat călare pe cruce şi ţinând mâne-rele cu o încleştare a morţii. Se auzi eeva plesnind, ceva care se ciocnise cu putere de un perete. Scripe-. tele leagănului zbârnâia pe cablu. Auzi strigătul aeronauţilor. Simţi o pereche de genunchi care i se înfipseră în spate... Se. prăbuşea înainte prin aer, cădea. Toată puterea i se concentrase în. mâini. Ar fi vrut să ţipe, dar i se tăiase respiraţia.
Trecu cu iuţeală printr-o lumină orbitoare care îl făcu să se încleşteze şi mai tare de.minere..Recunoscu marea piaţă, cu străzile ei mişcătoare, cu globurile luminoase şi traversele încrucişate. Toate păreau că se .năpustesc pe deasupra şi pe lângă el. Avu un moment senzaţia unei mari deschideri circulare, care se căsca pentru a-1 înghiţi.
Pătrunse din nou în întuneric, căzând, căzând, agă-țându-se cu disperare de minere, şi iată! un sunet brusc, o izbucnire de lumină, şi se trezi într-o sală luminată puternic, cu o mulţime de oameni care strigau dedesubtul lui. Poporul! Poporul lui! O scenă, un fel de estradă, se ridică înspre el, iar cablul coborî către o deschidere circulară, în dreapta. Simţi că alunecă mai încet, apoi mult mai încet. Desluşi strigăte de „Salvat! Stăpânul!:Este salvat!" Estrada urca înspre el cu o iuţeală care scădea din ce:în ce mai mult. Apoi...
Îl auzi pe omul agăţat în spatele lui strigând ca şi cum ar fi fost deodată îngrozit, şi strigătul se repetă, ca într-un ecou, dedesubt. Simţi că nu mai-lunecă de-a lungul cablului, ci cade. Se auzi un vacarm de urlete, ţipete şi strigăte. Simţi ceva moale sub mina întinsă, şi şocul unei căderi încetinite îi zgudui braţul... Voia să se odihnească, dar oamenii II ridicau, pe sus. Mai târziu, parcă îşi amintea — dar fără să fie sigur — că fusese dus.pe platformă şi i se dăduse ceva de băut. Nu observă ce se întâmplase cu călăuza lui. Când.gândurile i se limpeziră din nou, era în picioare; mâirii grijulii îl ajutau să se ţină în picioare. Se afla într-o nişă încăpătoare, aşezată aşa cum în experienţa lui

anterioară erau aşezate lojile de la teatru. Dacă într-adevăr era acum într-un teatru.
Un vacarm puternic îi asurzea urechile, un muget ca de furtună, strigătele unei mulţimi nenumărate. „Este Cel-care-doarme! Cel-care-doarme este cu noi!"
„Cel-care-doarme este cu noi! Stăpânul... Stăpânul! Stăpânul este cu noi! Este în siguranţă."
Graham vedea numai agitaţia unei săli mari, înţesate de lume. Nu distingea indivizi aparte, avea doar conştiinţa unei imensităţi de figuri omeneşti, veşminte, braţe care îi făceau semne, simţea influenţa magică.a unei uriaşe mulţimi tălăzuind înspre el, ridicându-1 pe sus. Vedea balcoane, galerii, bolţi mari care dădeau spre perspective îndepărtate, şi peste tot se mişca poporul, era o arenă vastă, plină de oameni îngrămădiţi, aclamându-1. Aproape de el zărea întins pe jos cablul rupt, ca un şarpe uriaş. Fusese tăiat Ia capătul de sus de oamenii din maşina zburătoare şi se prăbuşise în această sală. Şi parcă oamenii trăgeau de el, ca să-1 îndepărteze. Dar întreg tabloul era confuz, întreaga clădire palpita şi tresărea de mugetul glasurilor.
Graham şedea în picioare, nesigur, şi privea spre cei din jur. Cineva îl susţinea de braţ.
— Duceţi-mă într-o odaie retrasă, spuse el, aproape plângând, o odaie retrasă. Nu putea să spună mai mult. Un om îmbrăcat în negru păşi înainte şi-1 luă de celălalt braţ. Văzu câţiva oameni care se grăbeau să deschidă o uşă în faţa lui. Cineva îl conduse până la un;scaun. El se clătină. Se lăsă greoi pe:scaun şi-şi acoperi faţa eu mâinile; tremura din toate încheieturile, ajuns la capătul putorilor. Cineva îi scosese.pelerina, "fără.să-şi poată aminti cum; ciorapii purpurii deveniseră negri şi uzi. în jurul lui se agitau nişte necunoscuţi,.îndeplinind tot felul de treburi, dar o;bună bucată de vreme el nu le acordă nici o atenţie.
Era salvat I-o spuneau mii şi mii de strigăte. Era în siguranţă. Oamenii aceştia erau de partea lui. O clipă se strădui să-şi normalizeze respiraţia, apoi rămase liniştit, cu faţa îngropată în palme. Văzduhul era plin de strigătele unei mulţimi nenumărate.
Capitolul IX
POPORUL SE PUNE IN MIŞCARE
Văzu pe cineva care îi întindea un pahar cu un lichid limpede. Graham îşi ridică privirile şi văzu un tânăr brunet, îmbrăcat într-

o haină galbenă. Dădu paharul peste cap şi se simţi imediat încălzit. Un om înalt, în robă neagră, şedea în picioare lângă el şi-i arăta uşa pe jumătate deschisă care dădea într-o sală. Omul îi striga ceva la ureche, dar, din cauza mugetului teribil din sala cea mare, nu se putea înţelege nimic. în spatele omului se afla ofată într-o robă cenuşiu-argintie, şi Graham, cu toată starea lui de confuzie, o găsi frumoasă. Ochii ei negri, arzând de uimire şi curiozitate, îl priveau fix, iar buzele întredeschise îi tremurau..
Prin uşa pe jumătate deschisă se vedea sala ticsită de lume, şi se auzea un tumult uriaş şi inegal, bătăi din picioare, aplauze şi strigăte care se stingeau, începeau din nou şi creşteau într-un bubuit de tunet, continuînd astfel, intermitent, tot timpul cât Graham rămase în mica încăpere. El privi către omul în negru şi înţelese că acesta îi dădea o explicaţie sumară.
Câteva clipe privi buimăcit în jur, apoi se ridică brusc în picioare şi îl apucă de braţ pe cel care îi vorbea.
— Spune-mi! strigă el. Cine sunt eu? Cine sunt eu?
Ceilalţi se apropiară," ca să-i audă mai bine cuvintele.
— Cine sunt eu? Ochii lui cercetau pe rând feţele oamenilor din jur.
— Nu i-au spus nimic! strigă fata.
— Spuneţi-mi, spuneţi-mi! strigă Graham.
— Sunteţi Stăpânul pământului. Sunteţi posesorul a jumătate din lume.
Graham crezu că n-a auzit bine. Era greu de crezut. Se făcu că nu înţelege, că nu aude. Îşi ridică din nou glasul.
— M-am trezit acum trei zile... Şi de trei zile sunt prizonier. Bănuiesc că oameRii acestui oraş se luptă între ei. Oare suntem în Londra?
— Da, zise tânărul.
— Dar cei întruniţi în sala cea mare, unde se află statuia albă a lui Atlas? Ce legătură este între mine şi această luptă? Probabil că există o legătură. Dar care, nu ştiu. Au vrut să mă adoarmă? Mi se pare că, în timp ce dormeam, lumea a înnebunit. Şi eu am înnebunit. Cine sunt Consilierii de sub umbra statuii lui Atlas? De ce au încercat să mă adoarmă?
— Ca să vă ţină în nesimţire, răspunse omul în galben. Ca să vă împiedice să interveniţi.
— Dar de ce?
— Pentru că dumneavoastră sunteţi Atlas, Sire, zise omul în

galben. Pământul se sprijină pe umerii voştri. Ei îl conduc în numele dumneavoastră.

Zgomotele din sală lăsaseră loc unei tăceri întrerupte doar de un glas monoton. Apoi, deodată, acoperind ultimele cuvinte, se ridică un zgomot asurzitor, un clocot, un tunet, aclamaţii, glasuri răguşite şi ascuţite care se ciocneau şi se întretăiau, şi în tot acest timp cei aflaţi în mica încăpere nu reuşiră să se audă unul pe altul.

Graham şedea în picioare şi se silea zadarnic să înţeleagă ceea ce auzise.

— Consiliul... repeta el, absent, apoi se agăţă de un nume care îl izbise. Cine este Ostrog?

— Este organizatorul.., argat d-m-lorai revoltei. Conducătorul nostru... În numele dumneavoastră;

— În. numele mem?. Şi. cine eşti. dumneata?< El de ce nu este aici?

J ~ El... ne-a. delegat pe noi:. Eu. sunt fratele lui... Fratele lui: vitreg, Lincoln.. El. vrea să vă: arătaţi acestor oameni: şi apoi. să. veniţi, la. el.. De aceea ne-a trimis. El se află la Birourile Motoarelor de Vint, pe care Ie conduce: P&porut sas pus-în mişcare.

— În numele dumneavoastră, strigă: tânărul, ei au guvernat, au nimicit, au tiranizat: Dar iată. că până la urmă....., .

— în numele meu!: în numele meu!: Eu-sunt Stă pânul?,:

Profitând de o scădere a tumultului; ce: venea din sală, tânărul reuşi să: se facă: auzit Vocifera, indignat, cu: un. glas: ascuţit, şi, pătrunzător: ce ţâşneai de sub nasul roşu, coroiat,, şi, mustaţa: stufoasă...

— Nimeni nu se aştepta, să. vă treziţi! Nimeni nu: se aştepta, să vă treziţi I Sint:. vicleni. Tirani blestemaţi!: Dar atu fost luaţi: prin surprindere. Nu ştia.u dacă: e mai bine să: vă adoarmăj.. să vă. hip. notizeze, sau să vă ucidă!

Din nouţ. zgomotul: din; sală. acoperi totuă.

— Ostrog este: la: Birourile Motoarelor de; Vâritj gata să.... Au şi început să se audă sunete de luptă.

einul: care, îi: spusese: că; ser numeşte: Lincoln se aprapie-de. eil.,

— 0stEQg; ar.e planurile lut încredeţi-vă îin. eh Organizaţiile moastre sunt gata.. Vom. pune, mina pe platformele de zbor... Poate că operaţia aceasta ff-ff şi îneiieiat Apei...

— Aici, îfe salăj. strigăs emul în galben, esta numai un contingent Avem cinci miriade de oameni instruiţi,..,
— Avem arme, strigă Lincoln. Avem: un plan de acţiune. Uri conduEător.: Poliţia lor a. părăsit străzile şi este masată în... Continuarea. frazei nu: se mai auzi. Acum.e momentul:! Consiliul: se clătină... Nu se pot baza n-iei măcar pe oamenii Iok..
— Ascultaţi cum vă cheamă poporul!
Mintea lui Graham era ca o noapte cu lună şi cu nori grăbiţi, când întunecată şi fără speranţă, când luminoasă şi palidă. Era Stăpânul pământului, dar era şi omul ud până la piele de zăpada topită. Printre impresiile lui fugitive domina imaginea unui conflict: de o parte, se afla Consiliul Alb, puternic, disciplinat, puţin numeros, Consiliul Alb din mâna căruia tocmai scăpase, de cealaltă parte, mulţimi nenumărate, mase uriaşe, în mijlocul cărora indivizii se pierdeau, care îi strigau numele şi îl salutau ca pe un Stăpân. Consiliul îl ţinuse închis, îi dorise moartea. Miile de oameni, care strigau dincolo de mica uşă, îl salvaseră. Dar de ce trebuia să se întâmple aşa, asta nu putea să înţeleagă.
Uşa se deschise, glasul lui Lincoln fu acoperit şi se pierdu, iar un grup de oameni intră o dată cu tumultul. Noii-veniţi se îndreptară, gesticulând, spre el şi spre Lincoln. Glasurile de afară explicau ceea ce buzele acestor oameni rosteau, fără să se audă,
— Arătaţi-ne pe Cel-care-doarme! Arătaţi-ne pe Ccâ-care-doarme! era refrenul vacarmului din sală. Alte glasuri strigau: Ordine! Linişte!
Graham aruncă o privire prin uşa deschisă şi văzu, un tablou alungit al sălii de alături: o zbatere continuă, haotică, strigăte, bărbaţi şi femei laolaltă, haine de culoare albastru-deschis, mâini întinse. Mulţi dintre ei erau în picioare, un om în zdrenţe de culoare cafeniu-închis, cu o faţă prelungă, şedea în picioare pe scaun, fluturând o pânză neagră. Apoi Graham întâlni uimirea şi speranţa din ochii fetei. Ce aşteptau aceşti oameni de la el? Neclar, îşi dădea seama că tumultul din sală căpătase alt ritm, devenise mai agitat, mai grăbit, şi chiar ritmul gândurilor lui devenise altul. La început nu-şi dădu seama de influenţa pe care o resimţea. Dar panica de care era gata să fie cuprins trecu. încercă să pună câteva întrebări, să afle ce anume aşteptau de la el.

Lincoln îi.strigă ceva la ureche, dar, asurzit de vacarm, Graham nu înţelese nimic. Toţi ceilalţi, în afară de fată, gesticulau, arătând către sală. Atunci înţelese ce se întâmpla. Toţi oamenii aflaţi în sală cântau. Dar nu era numai un cor, glasurile erau dublate şi susţinute de un torent de muzică instrumentală, asemănătoare registrelor de orgă, o împletire de sunete, plină de trompete, plină de parada steagurilor, plină de marşurile şi solemnitatea unui început de luptă. Iar picioarele oamenilor băteau, măsura... Trap, trap.
Cineva îl conduse către uşă. Se supuse, mecanic. Forţa cântecului punea stăpânire pe el, îl mişca, îl îmbărbăta. Sala se deschidea înaintea lui, un tablou de culori care se mişcau în ritmul muzicii.
— Făceţi-le semn cu mâna, zise Lincoln. Fă-ceţi-le semn cu mâna.
— Şi haina, zise o voce, trebuie să îmbrace haina asta. Simţi în jurul gâtului nişte mâini, oprindu-1 chiar în prag, şi cineva îi puse pe umeri o manta neagră, cu falduri uşoare. îşi scoase braţele prin rnâneci şi îl urmă pe Lincoln. Fata îmbrăcată în cenuşiu era alături de el, cu faţa îmbujorată, gata să-1 însoţească. Pentru o clipă ea deveni pentru el, îmbujorată şi tremurând de entuziasm, o întrupare a cântecului. Întră din nou în loja din sală. Valurile crescânde ale cântecului se întrerupseră brusc la apariţia lui şi izbucniră într-o furtună de strigăte. Condus de mâna lui Lincoln, el străbătu în diagonală centrul scenei, cu faţa către mulţime.
Sala era un spaţiu vast şi complicat, cu galeriij balcoane, trepte mari aşezate în amfiteatru şi arcade uriaşe. Departe, sus de tot, se vedea o deschizătură, ca gura unei trecători imense, plină de o omenirea fremătătoare. Mulţimea se agita în mase compacte. Din acest tumult se detaşau ici şi colo figuri izolate, îi atrăgeau o clipă atenţia şi se pierdeau din nou, indefinite. Aproape de platformă, se legăna o femeie frumoasă şi blondă, cu părul adunat în jurul feţei, care, purtată de trei bărbaţi, agita un baston verde. Aproape de acest grup, un bătrân cu faţa răvăşită, îmbrăcat în pânză albastră, îşi men-(inea locul cu mari eforturi, şi, ceva mai departe, se ridica un cap lipsit de păr, urlând cu gura larg deschisă, ca o mare cavitate fără dinţi. Un glas strigă enigmaticul cuvânt „Ostrog". Toate impresiile lui Graham erau vagi, în afară de emoţia puternică a cântecului cadenţat.

Mulţimea bătea din picioare, marcând ritmul,.trap, trap, trap, trap. Bastoanele verzi se agitau, străluceau, se înclinau. Apoi, cei din apropiere, din faţa scenei, porniră în marş prin fata lui, îndreptându-se către o mare boltă şi stri-gând „La Consiliu!" Trap, trap, trap, trap. Graham ridică braţul, şi mugetul se făcu de două ori mai puternic. îşi aminti că trebuie să strige „înainte!" Rosti cuvinte eroice, pe care nu reuşea să le audă nimeni. Făcu din nou semn cu mâna şi arătă spre boltă, strigând „înainte!" Acum, oamenii nu mai băteau ritmul, ci mergeau în marş: Trap, trap, trap, trap. în această oştire erau oameni cu barbă, oameni bătrâni, tineri, femei cu braţele goale şi cu robele fluturând, fete. Bărbaţii şi femeile acestei noi epoci! Haine bogate şi zdrenţe cenuşii fluturau laolaltă în vârtejul mişcărilor, pe fondul dominat de culoarea albastră. Un steag negru, ameninţător, înainta spre dreapta. Graham văzu un negru îmbrăcat în haine albastre, o femeie cu faţa zbârcită, îmbrăcată în galben, apoi trecu prin faţa lui un grup teatral de oameni înalţi ân albastru, cu faţa albă, cu părul blond. Apărură şi doi chinezi. Un tânăr înalt cu faţa palidă, cu părul negru şi ochi strălucitori, îmbrăcat în alb din cap până în picioare, se caţără pe platformă, strigându-şi devotamentul şi apoi sări din nou în mulţime şi se îndepărtă, privind înapoi. Capetele, umerii, mâinile care ţineau arme, totul se legăna în cadenţa marşului.
Din această învălmăşală apăreau diferite figuri, ochi care se încrucişau pe ai lui şi apoi se îndepărtau şi dispăreau. Oamenii gesticulau spre el, strigau cuvinte pe care el nu le putea auzi. Feţele erau, cele mai multe, îmbujorate, dar mai întâlnea destule de o paloare cadaverică. Boala tot mai domnea, deci, şi multe din mâinile care se întindeau spre el erau slabe şi descărnate. Bărbaţii şi femeile acestei epoci noi! O adunare stranie şi de necrezut! în timp ce largul şuvoi trecea prin faţa lui către dreapta, alte mulţimi veneau din înălţimile îndepărtate.ale sălii, împinse înainte într-o scurgere neîncetată de oameni; trap, trap, trap, trap. Unisonul cântecurui era îmbogăţit şi complicat de ecourile puternice ale arcadelor şi culoarelor. în rânduri se amestecau bărbaţi şi femei. Trap, trap, trap, trap. Parcă pornise întreaga lume în marş. Trap, trap, trap, trap; creierul lui Graham vibra şi el în acest ritm. Hainele fluturau, oamenii se scurgeau în rânduri din ce în ce mai compacte.
Trap, trap, trap, trap; Lincoln îi făcu un semn. şi Graham se

întoarse către arcadă, păşind fără să-şi dea seama în ritmul marşului, mergând aproape mecanic, împins de melodie şi de chemările ei. Mulţimea, fluturarea mâinilor, cântecul, totul se mişca în aceeaşi direcţie, şuvoiul de oameni se îngrămădea din ce în ce mai jos, până când feţele întoarse spre el ajunseră sub nivelul picioarelor lui. îşi dădu seama că i se făcea loc, că era înconjurat de o suită, de paznici şi conducători, iar la dreapta lui se afla Lincoln. Escorta creştea, a.co~ perindu-i din ce în ce mai mult vederea spre mulţimile de oameni din stânga. în faţa lui mergeau oamenii de gardă, îmbrăcaţi în negru, în rânduri de câte trei. Păşiră de-a lungul unui parapet cu grilaj şi trecură pe deasupra arcadei, în timp ce, dedesubt, torentul omenesc se scurgea mereu, strigând către el. Nu ştia încotro se îndreaptă; nici nu voia să ştie. Aruncă o privire înapoi, spre imensitatea sălii clocotind de entuziasm. Trap, trap, trap, trap.

Capitolul X BĂTĂLIE ÎN ÎNTUNERIC

Sala rămăsese în urmă. Erau pe-o galerie lungă, trecând pe deasupra uneia dintre marile străzi cu platforme mişcătoare, care traversau oraşul. în faţa şi în spatele lui păşeau oamenii din gardă. întinderea concavă a platformelor mişcătoare de sub ei devenise o masă compactă de oameni care mărşăluiau, spre stânga, strigând, făcând semne cu mâinile şi cu armele, încadraţi într-o perspectivă imensă, aclamând în timp ce se apropiau, aclamând în timp ce treceau, aclamând în timp ce se îndepărtau, până când globurile de lumină electrică care străluceau în depărtare păreau că se confundă cu furnicarul de capete. Trap, trap, trap, trap.

Cântecul ajungea până la Graham ca un. muget răguşit şi zgomotos, care nu mai era susţinut de muzică, iar tropotul picioarelor mergând în marş, trap, trap, trap, trap, se amesteca în zgomotul asurzitor al navalei nedisciplinate, revărsându-se cu paşi neregulaţi de-a lungul drumurilor superioare.

Deodată, Graham sesiză un contrast. Clădirile de pe cealaltă parte a străzii păreau părăsite, cablurile şi podurile care se încrucişau de-a curmezişul spaţiului erau goale şi întunecate. Graham se. gândi că şi acolo ar fi trebuit să fie o puzderie de oameni.

Simţi un fior ciudat, ca o tresărire fulgerătoare, şi se opri. Oamenii de gardă care mergeau înaintea lui îşi continuară drumul; cei din spatele lui se opriră. Privi şi el în direcţia în care

priveau oamenii. Tresărirea fusese provocată de un joc al luminilor.
La început crezu că era doar o deficienţă a iluminatului, un fenomen izolat, fără vreo legătură cu ceea ce se petrecea jos. Fiecare dintre uriaşele globuri de lumină albă şi orbitoare părea că se stinge, se comprimă, se contractă ca o inimă; urma o dilatare trecătoare, şi din nou o contracţie, ca o strìngere înnăbuşitoare, întuneric, lumină, întuneric, într-o alternare rapidă.
Graham realiză imediat că neobişnuita comportare a luminilor interesa îndeaproape pe oamenii de jos. Aspectul caselor şi âl străzilor, aspectul maselor compacte se schimbă, deveni un amalgam de lumini vii şi umbre săltăreţe. Erau o mulţime de umbre care se însufleţeau brusc într-o activitate agresivă, păreau că se reped, că se lărgesc, că se măresc, crescând cu iuţeală constantă — pentru a sări deodată înapoi şi a se întoarce rcântărite. Cântecul şi tropăitul încetaseră. Marşul mulţimii se oprise, se produceau pretutindeni îmbulzeli, oamenii se împrăştiau în toate părţile, strigând: „Luminile!" Toate glasurile strigau un singur cuvânt. „Luminile!" strigau glasurile, „Luminile!" Privi în jos. În acest dans macabru al luminilor, spaţiul străzii căpătase deodată aspectul unei lupte monstruoase. Uriaşele globuri albe se colorară în alb-purpuriu şi purpuriu-roşcat, începură să clipească, să clipească din ce în ce mai repede, apoi pâlpâiră între lumină şi stingere, încetară de a mai clipi şi deveniră simple pete de un roşu palid într-o vastă obscuritate. În zece secunde toate luminile erau stinse, nu mai rămăsese decât o beznă care mugea, o monstruozitate neagră care înghiţise dintr-o dată toate miriadele de oameni în haine sclipitoare.
În jurul lui se mişcau fiinţe invizibile, se simţi apucat de braţe. Ceva îl izbi cu putere în fluierul piciorului. Un glas îi strigă în ureche:
— Nu-i nimic, totul e în ordine.
Graham îşi scutură paralizia care-1 cuprinsese în primele clipe de uimire. Fruntea i se izbi de fruntea lui Lincoln şi scoase un strigăt.
— Ce înseamnă întunericul acesta?
— Consiliul a întrerupt curentul în tot oraşul. Trebuie să aşteptăm... Să stăm pe loc. Mulţimea va merge mai departe. Ei

vor...
Dar glasul lui fu acoperit de alte glasuri care Strigau: „Salvaţi-1 pe Cel-care-doarme. Aveţi grijă de Cel-care-doarme". Un om din gardă se ciocni de Graham şi îl lovi la mână, fără să vrea, cu arma. Un tumult sălbatic izbucni, învăluindu-1, devenind, parcă, în fiecare clipă mai puternic, mai dens, mai furios. Se auzeau în jur frânturi de fraze care se îndepărtau când el încerca să le prindă înţelesul. Răsunau ordine contradictorii, cărora le răspundeau alte glasuri. Auzi deodată, chiar lângă el, o serie de ţipete pătrunzătoare.
Un glas îi strigă în ureche: „Poliţia în uniforme roşii", şi se îndepărtă imediat, fără să-i răspundă la întrebări.
Apoi se auzi apropiindu-se un sunet, un fel de pârâitură, şi în acelaşi timp nişte fulgere slabe dansară de-a lungul drumurilor exterioare. în lumina di-o clipă, Graham văzu capetele şi trupurile unor oameni înarmaţi cu arme la fel cu ale celor din gardă. Spaţiul era plin de zgomot, de pocnituri, de fulgere scurte de lumină şi, brusc, întunericul se dădu în lături, câ o perdea.
O lumină puternică îl orbi, apoi rămase buimăcit văzând masele clocotitoare de oameni care se luptau. Strigăte, aclamaţii se ridicau de pretutindeni, Privi în sus să vadă de unde venea lumina. Un om era atârnat foarte sus, de capătul superior al unui cablu, ţinând de o frânghie steaua orbitoare care gonise întunericul. Omul purta o uniformă roşie.
Graham îşi îndreptă din nou privirea spre platformele mişcătoare. îi atrase atenţia o linie roşie. Era o masă compactă de oameni îmbrăcaţi în roşu, îngrămădiţi pe platforma superioară, cea mai îndepărtată, întorşi cu spatele spre zidurile înalte ale clădirii şi înconjuraţi de o mulţime de adversari. Se dădea o luptă. Armele fulgerau, se ridicau şi cădeau, şiruri de capete dispăreau de pe linia de bătaie, şi alte. capete le înlocuiau, scurtele fulgere mici care țâşneau din armele verzi deveneau — cât timp dura lumina — mici jeturi de fum cenuşiu.
Deodată, lumina strălucitoare se stinse şi străzile se acoperiră din nou cu un întuneric de cerneală, ca un mister tumultuos.
Simţi că se izbise de ceva. Era împins de-a lungul galeriei. Cineva striga... Poate către el. Era prea tulburat pentru a mai auzi. Fu împins spre perete, şi un grup de oameni trecu în grabă pe lângă el. I se păru că oamenii din gardă se luptau între ei.
Apoi apăru din nou omul atârnat de cablu, ţinând lumina

strălucitoare, şi întreaga scenă fu scăldată în lumină albă. Grupul de oameni îmbrăcaţi în roşu parcă se mai mărise şi se mai apropiase; cei mai apropiaţi erau la jumătatea drumului spre spaţiul central. Ridicând privirea, Graham văzu că oamenii în roşu apăruseră şi în galeriile întunecate ale clădirii din faţă, şi îşi îndreptau armele, pe deasupra poliţiştilor aflaţi jos, către mulţimile înfierbântate de oameni de pe platformele din mijloc. începu să desluşească sensul evenimentelor. Marşul poporului nimerise chiar de la început într-o cursă. După ce fuseseră buimăciţi de stingerea luminilor, oamenii erau acum atacaţi de poliţia în uniforme roşii. Apoi, îşi dădu seama că rămăsese singur, că Lincoln şi oamenii din gardă continuau să meargă de-a lungul galeriei, în direcţia în care merseseră înainte de a se lăsa întunericul. îi văzu făcându-i semne disperate cu mâna şi alergând înapoi, către el. Un strigăt puternic se ridică dinspre platformele mişcătoare. întreaga faţadă a clădirii întunecate din faţă era înţesată cu oameni îmbrăcaţi în roşu. Ei arătau cu degetul către Graham şi strigau.
— Cel-care-doarme! Salvaţi-1 pe Cel-care-doarme! strigau mii de guri.
Auzi o izbitură deasupra capului, în zid. Privi în sus şi văzu o pată de metal argintiu, în formă de stea. Lincoln ajunsese lângă el. Se simţi apucat de braţ. Apoi, poc, poc; îşi greşiseră încă de două ori ţinta.;i ,
Nu înţelese din primul moment ce se întâmpla. în timp ce privea, strada şi tot ce era în jur dispărură. Se stinsese şi cea de a doua stea luminoasă.
Lincoln îl apucase pe Graham de braţ şi îl trăgea de-a lungul galeriei.
— Hai, înainte de a se aprinde din nou lumina! strigă el.
Graba lui era contagioasă. Înstinctul de conservare învinse în fiinţa lui: Graham paralizia produsă de uluiala lui fără de margini. Deveni, pentru un timp, o creatură oarbă, stăpânâtă de frică în faţa morţii. Alergă, poticnindu-se din cauza întunericului, izbin-du-se de oamenii lui de gardă care alergau o dată cu el. Singura lui dorinţă era să fugă, să scape de această galerie periculoasă unde şedea în văzul tuturor. Se aprinse încă o stea luminoasă şi, o dată cu ea, se ridică un strigăt puternic în jurul platformelor. Un tumult îi răspunse de pe platforme. Oamenii în uniforme roşii aproape atinseseră, jos, culoarul central. Feţele

lor nenumărate se întoarseră spre el şi izbucniră strigăte. Faţada albă de pe cealaltă parte a străzii era înţesată de uniforme roşii. Şi toate aceste evenimente ieşite din comun erau în legătură cu el, întoarse în direcţia lui ca pe un pivot. Oamenii în uniforme roşii făceau parte din garda. Consiliului şi încercau să-1 captureze din nou.
Spre norocul lui, erau primele gloanţe trase, după o sută şi cinci, zeci de ani, cu intenţia de a ucide. El auzi gloanţele şuierându-i pe deasupra capului, simţi un strop de metal topit înţepându-i urechea şi, fără să privească, îşi dădu seama că întreaga faţadă, a clădirii din faţă era înţesată de poliţiştii în uniforme roşii, care, fără să se mai ascundă, strigau şi trăgeau asupra lui.
Unul dintre oamenii gărzii căzu chiar în faţa lui şi Graham, neputând să se oprească, sări peste trupul care se z.vârcolea.
În clipa următoare pătrunse teafăr în obscuritatea unui coridor şi în acelaşi timp cineva care venea,.se pare, dintr-o parte se izbi cu putere de el. Coborî o scară, într-un întuneric absolut. Se rostogoli, apoi fu lovit, din nou şi se izbi cu mâinile de un perete. Se trezi strivit de greutatea unor trupuri care se luptau, răsucit şi împins spre dreapta. O presiune enormă îl ţintuia locului. Nu mai putea să respire şi simţea că i se sfărâmă coastele. Urmă un moment de uşurare, şi întreaga masă de oameni care se mişca laolaltă îl împinse înapoi, către marele teatru de unde venise. Erau clipe când picioarele nici nu-i mai atingeau pâ-mântul. Apoi se poticnea şi era împins. Se auzeau strigăte de „Iată-i că vin!" şi, chiar lângă el, un ţipăt înnăbuşit. Piciorul i se izbi de ceva moale şi răsună un geamăt răguşit. Cineva strigă „Cel-care-doarme!", dar el era prea năucit ca să poată vorbi. Se auzeau detunăturile armelor verzi. Un timp, voinţa îl părăsi, nu mai era decât un atom în mijlocul panicii, orb, fără să mai poată gândi, acţionând mecanic. împinse, îmbrânci în dreapta şi în stânga, se răsuci în mijlocul înghesuielii, apoi piciorul i se împiedică de o treaptă şi se trezi urcând. Şi, deodată, feţele din jurul lui ieşiră din întuneric, vizibile, de o paloare cadaverică, uimite, îngrozite, asudate, într-o lumină lividă. Foarte aproape de el, nici la jumătate de metru, văzu figura unui tânăr. Un simplu incident trecător, care nu-1 emoţiona de loc, dar îi reveni mai târziu, în vise. Tînărul, ridicat în picioare pentru o clipă, în mijlocul mulţimii, fusese împuşcat şi era mort.
Probabil că omul de pe cablu aprinsese cea de-a patra stea albă.

Lumina ei pătrundea prin ferestrele şi arcadele uriaşe şi îi arătă lui Graham că el nu mai era decât un atom, în această masă densă de siluete negre şi mişcătoare, împinse înapoi, spre partea inferioară a marelui teatru. Acum, tabloul era livid şi întretăiat ici şi colo de umbre negre. Chiar lângă el, oamenii în uniforme roşii îşi croiau drum prin masa de oameni. N-ar fi putut să spună dacă îl văzuseră. îl căută cu privirea pe Lincoln şi pe oamenii din garda lui. îl văzu pe Lincoln lângă scena teatrului, înconjurat de o mulţime de răsculaţi cu insigne negre, ridicat pe sus şi căutându-1 cu ochii în toate părţile. Graham constată că el se afla de cealaltă parte a mulţimii şi că în spatele lui, despărţite de o barieră, se aflau băncile în amfiteatru, goale. îi veni o idee şj încercă să-şi croiască drum spre barieră. Când ajunse lângă ea, lumina se stinse.
Îşi desfăcu imediat mantia neagră care nu numai Că-i împiedica mişcările, dar şi atrăgea atenţia asupra lui, şi o lăsă să alunece în jos de pe umeri. Auzi cum cineva se împiedică în faldurile ei. în clipa următoare, Graham escaladă bariera şi sări în beznă. Apoi, pipăindu-şi drumul, ajunse la capătul inferior al unui coridor care urca în pantă. în întunericul de aici, împuşcăturile nu se mai auzeau, iar vacarmul alergăturii şi glasurilor se mai domolise. Ajungând la o treaptă neaşteptată, Graham se poticni şi căzu. în aceeaşi clipă, prin întunericul din jur se zăriră din nou pete şi insule de lumină vie, mugetul se ridică mai puternic şi strălucirea altei stele albe pătrunse prin ferestrele imense ale teatrului.
Se rostogoli peste câteva scaune, auzi strigăte şi pocnituri de armă, făcu un efort să se ridice şi fu trântit din nou; în jurul lui se afla un grup. de oameni cu insigne negre trăgând spre poliţiştii în uniforme roşii, sărind printre scaune şi ghemuindu-se ca să-şi încarce din nou armele. Înstinctiv, Graham se ghemui şi el printre scaune, pentru a se ascunde de gloanţele rătăcite, care atingeau pernele pneumatice şi tăiau bucăţi strălucitoare din garniturile de metal. Tot instinctiv, el reţinu direcţia coridoarelor, cea mai bună cale pe care putea să scape, de îndată ce vălul întunericului va cădea din nou.
Un tânăr îmbrăcat în haine de un albastru şters se apropie, sărind peste scaune.
— Hei! strigă el, zburând cu picioarele la câţiva centimetri de obrazul lui Graham.

Tinărul îl privi, fără să dea vreun semn că-1 recunoaşte, se întoarse, pentru a trage din nou, trase şi, strigând: „Jos Consiliul!", era gata să tragă încă o dată. Atunci, lui Graham i se păru că jumătate din gâtul omului dispăruse. Ceva umed căzu pe obrazul lui Graham. Arma verde se opri, ridicată pe jumătate. O clipă, omul rămase liniştit, cu faţa golită brusc de expresie, apoi începu să se încline înainte. Genunchii se îndoiră. Omul căzu o dată cu întunericuî. La zgomotul căzăturii, Graham se ridică şi alergă din răsputeri, până când se împiedică de o treaptă de pe coridor. Se ridică în picioare şi rcâncepu să alerge de-a lungul coridorului.
Când străluci cea de a şasea stea, el se afla lângă deschiderea unui pasaj. Pe lumină, începu să alerge mai repede, intră în pasaj şi coti în clipa când se făcu din nou întuneric complet. O izbitură îl împinse într-D parte, se rostogoli, apoi se ridică din nou în picioare. Se pomeni în mijlocul unor oameni nevăzuţi, care fugeau în aceeaşi direcţie. Singurul hai gând, ca şi al celorlalţi, era: să scape din această în-vălmăşeală, împinse, lovi, se clătină, alergă, fu strivit, îşi pierdu echilibrul şi se ridică din nou.
Alergă, timp de câteva minute, prin întuneric, de-a lungul unui coridor întortocheat, străbătu un spaţiu larg şi deschis, coborî o pantă lungă, şi în cele din urmă ajunse la un şir de trepte, care porneau de pe un loc neted. O mulţime de oameni strigau:
— Iată-i că vin! Vine poliţia. Trag în noi. Fugiţi de aici! Poliţia va trage! Să ne adăpostim pe strada a şaptea. Porniţi spre strada a şaptea!
În mulţime erau femei, copii şi bărbaţi. Oamenii strigau într-una, în fel şi chip. Mulţimea se îndreptă către o boită, trecu printr-un fel de deschidere îngustă şi ieşi într-un spaţiu mai larg, uşor luminat. Siluetele negre din jurul său se răspândiră, alergând în sus către ceea ce părea să fie, în lumina slabă, un şirgigantic de trepte. Graham îi urmă. Oamenii se împrăştiară în dreapta şi în stânga... şi el îşi dădu seama că nu se mai afla în mijlocul mulţimii. Se opri lângă treapta cea mai înaltă. în faţa lui, la acelaşi nivel, erau nişte bănci şi un mic chioşc. Se duse până la chioşc şi se opri în umbra de sub streaşină ei, gâfâind şi privind de jur împrejur.
Totul era confuz şi cenuşiu, dar el observă că marile trepte nu erau decât platformele „străzilor", acum nemişcate. Platformele

erau înclinate în ambele părţi şi, dincolo de ele, se înălţau clădirile, ca nişte imitare uriaşe cu firme şi reclame abia desluşite: sus, printre traverse şi cabluri, se zărea o fâşie palidă, întreruptă, a cerului. Un grup de oameni trecu în.1 i =.ă. După strigătele şi glasurile lor păreau câ aleargă spre locul luptei. Alţii, mai puţin zgomotoşi, se strecurau timizi prin umbră.
De departe, din josul străzii, şe auzea zgomotul unei lupte. Dar Graham ştia că nu aceasta era strada din faţa teatrului. Din lupta de acolo nu se mai auzea şi nu se mai zărea nimic. Şi... — ce idee ciudată! —toţi oamenii aceştia luptau pentru el!
Câteva clipe, el trăi senzaţia unui om care, oprin-du-se din lectura unei cărţi captivante, se îndoieşte deodată de tot ceea ce admisese până atunci fără i. serve. în acele clipe, el nu mai avea gândul la amănunte; îl copleşise efectul general. Era destul de ciudat că, în timp ce fuga din închisoarea Consiliului, mulţimea uriaşă din sală şi atacul poliţiei în uniforme roşii asupra puzderiei de oameni îi erau limpezi în minte, trebuia, în schimb, să facă un efort pentru a-şi aminti de trezirea din somnul cataleptic şi de timpul meditaţiilor din camerele tăcute. La început, memoria lui sărea peste aceste perioade şi îl ducea înapoi, la cascada din Pentargen, care tremura în bătaia vântului, şi la splendorile sumbre ale coastei însorite din Cornwall. Contrastul dădea tuturor amintirilor un aspect de irealitate. Apoi golul se umplu şi Graham începu să înţeleagă. Situaţia în care se afla nu mai era o enigmă, cum fusese în camerele tăcute. Cel puţin acum avea un contur ciudat şi gol al evenimentelor. El era, într-un fel, posesorul a jumătate din lume, şi puternice partide politice luptau să-1 aibă de partea lor. Pe de o parte era Consiliul Alb, cu poliţia în uniforme roşii, hotărât, după cum se părea, să-i uzurpe proprietatea şi poate chiar să-1 ucidă; pe de altă parte — răscoala care îl eliberase, având ca şef nevăzut pe Ostrog. Şi tot acest oraş gigantic era zguduit de lupta dintre acele partide. Cât de anapoda se dezvoltase lumea!
— Nu înţeleg, strigă el. Nu înţeleg!
El reuşise să scape din lupta dintre aceste două partide, să-şi câştige această libertate întunecată.
Ce se va mai întâmpla de acum înainte? Ce se în-tâmpla în clipa de faţă? "îşi închipui pe oamenii îmbrăcaţi în roşu căutând să.-l captureze, gonind din faţa lor pe răsculaţii cu insigne negre. Norocul îi dăduse, în orice Caz, răgazul să mai respire. Putea să

se ascundă nestingherit de cei care treceau pe lângă el, putea să urmărească mersul evenimentelor. Privirea lui îmbrăţişa imensitatea complexă şi întunecată a clădirilor slab luminate, şi prin minte îi trecu gândul, ca o descoperire surprinzătoare, că soarele se, ridica deasupra oraşului şi că lumea era din nou strălucitoare, sub vechea şi binecunoscuta lumină a zilei. După puţin timp, respiră ceva mai liniştit. Hainele i se uscaseră de umezeala cu care le pătrunsese zăpada.
Rătăci câteva mile pe. aceste străzi crepusculare, nevorbind nimănui, neînsoţit de nimeni — o siluetă întunecată printre alte siluete întunecate — om al trecutului, atât de invidiat," posesor fără voie a jumătate de lume. Oriunde întâlnea lumini, mulţimi de oameni sau vreo agitaţie mai puternică, şedea mai întâi la pândă, de teamă să nu fie recunoscut, şi făcea cale întoarsă, sau urca şi cobora scările din mijloc, încercând să ajungă la vreun sistem transversal de străzi, situate fie deasupra, fie dedesubt. Deşi nu mai întâlni nici o încăierare, întregul oraş era dominat de spiritul luptei. La un moment dat se văzu nevoit să alerge, pentru a evita o mulţime de oameni care năvăleau de-a lungul străzii. Toţi cei din jur păreau că se alătură lor. Erau mai ales bărbaţi şi purtau nişte obiecte care păreau să fie arme. Probabil că lupta se concentrase mai ales în cartierul pe care Graham tocmai îl părăsise. Un vuiet îndepărtat al conflictului îi ajungea necontenit la urechi. Prudenţa şi curiozitatea se luptară în el câtva timp. Dar prudenţa învinse şi el continuă să rătăcească departe de locul luptei — atât cit îşi putea da seama. Merse nestingherit, nebănuit de nimeni, prin întuneric. Nu se mai auzea nici măcar vreun ecou îndepărtat al bătăliei; pe lângă l treceau din ce în ce mai puţini oameni, şi, în cele din urmă, imensele străzi deveniră pustii. Fa-l adele clădirilor erau urâte şi aspre; se părea că ajunsese într-un cartier de magazii părăsite. Singurătatea puse stăpxnire pe el — paşii i se încetiniră. Oboseala creştea. Din când în când se oprea din drum, aşezându-se pe unul dintre numeroasele icaune instalate pe platformele superioare. Dar o Irământare febrilă, conştiinţa rolului central pe care il juca în această luptă nu-1 lăsa să se oprească mult timp într-un loc. Oare bătălia se dădea numai pentru el?
Apoi, pe când străbătea o întindere pustie, se produse deodată un cutremur de pământ — însoţit de vuiete şi tunete — un

curent puternic de aer ffice trecu prin oraş, cu zgomot de geamuri sparte, de ziduri care se prăbuşeau — o serie de zguduiri colosale. O avalanşă de sticlă şi fierărie căzu de pe acoperişurile îndepărtate în galeria de mijloc, Ia nu puţin de o sută de metri de el, iar din depăr-i în se auziră strigăte şi tropote de paşi. Graham, lub impulsul unei agitaţii fără rost, porni şi el să alerge de colo-colo.
Un om se apropie, în goană, de el. Abia atunci Graham îşi recapătă stăpânirea de sine.
Ce-au aruncat în aer? întrebă omul gâfâind. A fost o explozie. Şi, înainte ca Graham să poată VOrbl, porni mai departe în fugă.
Imensele clădiri se ridicau întunecate, învăluite tntr-un crepuscul stăruitor, cu toate că fâşia de cer
Ic deasupra strălucea acum în lumina zilei. Gra-I ii în Cu izbit de mai multe aspecte ciudate, din Cinro, pe moment, nu înţelegea nimic; reuşi să di... 11iv.t unele dintre inscripţiile cu caractere fo-netlce Dar avea vreun rost să descifrezi, după un efort considerabil al ochilor şi al minţii, acele in-eripţU misterioase care sunau cam aşa: „Aici este Cadhamlte" sau „Biroul Muncii — Sectorul Mic"?
Şi — ceea ce era curios — probabil că unele sau-chiar toate aceste clădiri ca nişte stânci erau ale lui!
Bizareria experienţei pe care d trăia îi apăru clar în faţă. De fapt, el făcuse un salt în timp, cum şi—1 imaginaseră de multe ori romancierii. Şi, odată acest salt realizat, el se aşteptase, mintea lui se aşteptase să asiste la un spectacol. Dar nu erî un spectacol, ci o mare şi nelămurită primejdie, plină de umbre ostile şi văluri de întuneric. Undeva, prin acest labirint al beznei, îl aştepta moartea. Oare va fi, în cele din urmă, omorât înainte de a vedea această lume nouă? Poate că, la primul celţ întunecos, îl pândea moartea. Il cuprinse o dorinţă vie de a vedea, o. dorinţă aprinsă de a cunoaşte.
Începu să se teamă de colţurile străzilor. Credea că nu poate fi în siguranţă decât ascunzându-se. Dar imde putea să se ascundă, pentru a nu fi văzut când se vor aprinde din nou luminile? în cele din urmă, se aşeză pe o bancă dintr-un loc retras, pe una din. străzile superioare, închipuindu-şi că era singur.
Îşi frecă ochii obosiţi cu degetele. Ce-ar fi dacă, atunci când va privi din nou, jgheabul întunecat al acestor străzi paralele şi

clădirile de o înălţime insuportabilă n-ar mai exista? Dacă ar descoperi că toate întâmplările din aceste câteva zile, trezirea, mulţimile care strigau, întunericul şi lupta nu erau decât o fantasmagorie, un alt mod, mai viu, de a visa? Desigur, nu era decât un vis! Totul era atât de inconsecvent, atât de lipsit, de raţiune! De ce se luptau oamenii pentru el? De ce l-ar privi această lume raţională ca pe un Stăpânitor, ca pe un Stăpân? Aşa gândea el, stând cu ochii închişi; apoi privi din nou, aproape sperând, în ciuda auzului, să re-, vadă vreun aspect familiar al vieţii din secolul-al nouăsprezecelea, şi să vadă, poate, în faţa lui, micul golf din Boscastle, ţărmul stâncos din Pentargen, sau camera lui de culcare. Dar faptele nu ţin seamă de speranţele omeneşti. Un grup de oameni cu un drapel negru străbătu umbrele din apropiere;, în-dr.aptândm-se spre locul.bătăliei, şi dincolo de ei se ridicau, zidurile ameţitoare ale faţadelor,, vaste şi întunecate, cu inscripţiile lor neînţelese, care abia se zăreau.
— Mu. este un vis zise el,, im este nici un vis, şi îşi cufundă faţa în palme.

Capitolul XI BĂTIIÎNUEi. CAKE ŞTTA TOTUL

Tresări,, auzind pe cineva tuşind lângă el.
Se întoarse repede şi, cencatând cu: privirea-,, văzu
0 făptură, scundă, cocoşată, aşezată-, lai vreo; doi metri mai. departe,, în, umbra gardului despărţitor:
— Ai vreo. noutate? întrebă glasul ascuţit şi gâ-fiit. al unui om. foarte băfain.
Graham, ezită..
— Nici. una,, zise el.
— Stau aici până când se aprind iar luminile, rise bătrânul. Bestiile albastre,, umblă, peste tot... peste tot.
Graham răspunse cu. un mormăit: nearticulat încercă să-1 vadă. pe bătrin,. dar întunericul îi ascundea faţa. Dorea clin, răsputeri să-i răspundă, să: vorbească, dar nu ştia. cum săi înceapă..
1 — Blestemat să fie! zise bătrânul deodată. Blesr-temat! Să. fiu. scos din odaia mea, printre. atâtea primejdii!
— E greu, începu, Graham.. E greu, pentru dumneata.
— întuneric. Sunt un. bătrin pierdut, în. întuneric. Toată lumea a înnebunit. Război şi lupte.. Poliţia e înliînln şl numai pungaşi, pretutindeni De. ce nu aduc nişte negri. să. ne apere?.... Nu,, nu mai calc eu prin coridoare întunecoase! Am. căzut peste un om mort. Te simţi mai bine în tovărăşia cuiva — zise bătrânul,

privineîu-1 cu sinceritate — dacă nimereşti o tăvărăşie bună. Apoi se ridică şi se apropie de Graham.
Probabil că rezultatul examinării era satisfacă-, tor. Bătrânul se aşeză, bucuros că nu mai rămâne. singur.
— Eh! zise el, trăim vremuri teribile! Război, lupte, şi morţi care zac acolo, bărbaţi, bărbaţi vigu-roşi care pier în întuneric. Fiii mei! Am trei fii. Dumnezeu ştie unde sunt în noaptea asta. Glasul se opri. Apoi repetă, cu glas tremurător:
— Dumnezeu ştie unde sunt în noaptea asta. Graham căuta o întrebare care să nu-i trădeze
ignoranţa. Dar vocea bătrinului întrerupse tăcerea.
— Ostrog va învinge, zise el. Va învinge. Şi nimeni nu poate spune ce va deveni lumea sub conducerea lui. Fiii mei lucrează toţi trei la motoarele de vânt. Una din nurorile mele a fost amanta lui, câtva timp. Amanta lui! Noi nu suntem oameni de rând. Şi totuşi, ei m-au zvârlit să rătăcesc în seara asta la voia întâmplării... Eu ştiam ce se punea la cale. Ştiam înaintea multora. Dar e prea întuneric! Şi să cad deodată peste un cadavru, în întuneric!
I se putea auzi respiraţia şuierătoare.
— Ostrog... zise Graham.
— Cel mai mare conducător pe care 1-a văzut lumea vreodată, zise glasul bătrânului. Graham căuta cum să înceapă discuţia.
— Consiliul are puţini prieteni în popor, se hazarda el.
— Puţini. Şi fără valoare. Ei şi-au trăit traiul. Eh! Ar fi trebuit să-i păstreze pe cei mai isteţi. Dar au ţinut de două ori alegeri. Şi Ostrog... Acum a izbucnit, şi nimic nu-1 mai poate opri, nimic nu-1 mai poate opri. Ei l-au respins de două ori pe Ostrog... Ostrog Conducătorul. Am auzit cât de, furios a fost atunci... A fost teribil. Cerul să-i apere! Căci pe pământ nimic nu-i mai poate apăra. El a ridicat împotriva lor Companiile de Muncă. Nimeni altul n-ar fi îndrăznit. Toate hainele albastre, sunt" înarmate şi au pornit! El va merge până la capăt. Până la capăt.
Rămase câteva clipe tăcut.
— Acest om, Cel-care-doarme... începu el.
— Da, zise Graham. Ei bine?
Vocea bătrânului se transformă într-o şoaptă confidenţială, iar faţa slabă şi întunecată se apropie de Graham.
— Adevăratul Cel-care-doarme... — Da... zise Graham.
— A murit cu mulţi ani în urmă. —: Cum? zise Graham brusc.

— Acum mulţi ani. A murit. Acum mulţi ani.
— Nu mai spune! zise Graham.
— Ba da. Chiar aşa. A murit. Acesta, cel care s-a trezit, 1-a înlocuit, în timpul nopţii, pe cel adevărat. Nu-i decât o biată creatură, pe care au adormit-o. Dar nu pot să spun tot ce ştiu. Nu trebuie să spun tot ce ştiu.
O bucată de timp el mormăi lucruri de neînţeles. Dar era greu ca să-şi păstreze secretul numai pentru el.
— Nu-i cunosc pe cei care l-au adormit... Asta s-a întâmplat înainte de vremea mea... Dar cunosc pe omul care i-a injectat nişte substanţe înviorătoare şi 1-a trezit din somn. Era o şansă din zece. Să-1 trezească şi să-1 ucidă. Să-1 trezească sau să-1 ucidă. Aşa procedează Ostrog.
Graham era atât de uimit de aceste afirmaţii, încât a trebuit să-1 întrerupă, să-1 facă pe bătrân să repete cuvintele, să-1 întrebe din nou, pe ocolite, înainte de a fi sigur de sensul şi nebunia celor auzite. Trezirea lui nu fusese deci naturală! Era doar nălucirea unei minţi senile, sau exista şi un sâmbure de adevăr? Răscolind prin ungherele întunecoase ale memoriei, el dădu deodată peste o idee care ar fi putut să aibă într-adevăr un efect stimulator. Poate că întâlnise o împrejurare favorabilă, poate că, în sfârşit, reuşea să afle ceva despre această epocă nouă.
Bătrânul gâfâi câteva clipe şi scuipă, apoi .glasul.tremurător continuă să-şi depene amin tirile: ",.
— Prima dată ei l-au îndepărtat. Eu am urmărit totul...
— L-au Îndepărtat? fPe cine? zise Graham. Pe Cel-care-doarme?
— Pe OâlHcare-doarme? Iu. tPe "Ostrog. El a fost teribil... Ireribil! Apoi i -a promis,, î as-â promis cu siguranţă pentru data viitoare. Cit de nesocotiţi au fost... Să nu le mai fie teamă de el. Acum, tot oraşul este în puterea lui, iar cei de seama noastră sân-tem doar praful pe care îl calcă în picioare. Praful pe care îl calcă în picioare. Până când s-a apucat el de treaba... muncitorii îşi tăiau gâtul.unul altuia, ucideau vreun chinez sau vreun agent al Poliţiei Muncii,, şi ne lăsau pe noi ceilalţi în pace. Cadavre! "Furturi!, întuneric! Asta nu -<a măi întâmplat de un gross de ani..Ah!... Când eei mari se iau la ceartă e rău de cei rriiei! E rău.
— Ai pus... că nu a foăt... ce?... de un gross de arii?
— Eh! zise bătrânul, apoi mormăi ceva despre oamenii oare nu se exprimă clar,,-şi-l:iăeu pe Graham să repete de trei rfi

întrebarea.
— Hjupt-e, si masacre, şi arme 5n:mâini, şi nebuni care trăncănesc despre libertate şi "tot îelul de "treburi ca astea, zise bătrânul. "Ele când sunt, asta mu s-a mai întâmplat. Parcă ar îi în vremurile de demult... desigur... când s-a răsculat poporul din Paris... acum trei groşi de arii. Asta am vrut să spun că nu s-a mai întâmplat. ear aşa e mersul lumii. Trebuie să se întoarcă înapoi. Ştiu. Ştiu. în toţi aceşti cinci ani, Ostrog,a lucrat, şi au fost tulburări, şi foamete, şi ameninţări, şi multă vorbărie, şi arme. Haine de pânză albastră şi proteste. Nimeni nu mai era în siguranţă. Totul se încurca şi se năruia. Şi iată unde am ajuns! Revoltă, lupte, şi Consiliul îşi vede sfârşitul apropiindu-se.
— Eşti destul de bine mformat asupra evenimentelor, zise Graham.
— Ştiu ce trebuie să aud. Nu mă mulţumesc numai cu ceea ce spun maşinile care trăncănesc.
— Desigur că nu, zise Graham, întrebându-se ce ar putea să însemne „maşinile care trăncănesc". Şi eşti sigur că acest Ostrog... eşti sigur că Ostrog a organizat răscoala şi a pus la cale trezirea Celui-care-doarme? Numai ca să se afirme... pentru că nu a.fost ales în Consiliu?
— Cred că toată lumea ştie asta, zise bătrânul. în afară de imbecili. El vrea să fie Stăpân. Fie în Consiliu, fie altfel. Chiar şi cei care nu ştiu nimic, asta tot o ştiu. Şi iată-ne acum ca morţi zăcând în întuneric! Dar bine, unde ai fost dumneata, că nu ai auzit despre cearta dintre Ostrog şi Verney-ii? Şi în legătură cu ce crezi că sunt tulburările? Cu Cel-care-doarme? Eh? Crezi că Cel-care-doarme este chiar cel adevărat? Şi că s-a trezit singur,... eh?
— Eu sunt un om simplu, mai bătrân decât par, şi cam uituc, zise Graham. Multe întâmplăr.i... mai ales în ultimii ani... Ca să-ţi spun drept, dacă aş fi eu Cel-care-doarme, n-aş fi ştiut mai puţin.
— Eh! zise celălalt. Bătrân, dumneata? Nu pari prea bătrân! Dar nu oricine îşi păstrează memoria
la bătrâneţe, ca mine e adevărat. Dar faptele astea,
atât de bine cunoscute! Şi dumneata doar nu eşti atât de bătrân ca mine... nici rm te apropii de vârsta mea. Ei bine! Poate că n-ar trebui să-i judec pe alţii după mine. Eu sunt tânăr.... pentru un om atât de bătrân. Poate că dumneata eşti bătrân, pentru un

om atât de tânăr.. .
— Chiar aşa, zise Graham. Povestea meâ este ciudată. Ştiu foarte puţine. Cit despre istorie! Pur şi simplu nu cunosc istoria. Cel-care-doarme şi Iu--Jius Cezar sunt totuna pentru mine. Mă intere-Mfoă să te aud vorbind aceste lucruri.
— Ştiu câte ceva, zise bătrânul. Ştiu câte ceva... Dar... ascultă! Cei doi oameni tăcură, ascultând. Se auzi o răbufnire grea, o zguduire care făcu să tremure banca pe care şedeau. Trecătorii se opriră, strig:ud ceva unii către alţii. Bătrânul era dornic să pună întrebări; opri un om care trecea pe aproape. Graham, împins de exemplul bătrânului, se ridică şi acostă lin alt trecător. Iimeni nu ştia ce se întâmplase. Se întoarse la bancă şi îl găsi pe bătrân mormăind, cu glas scăzut, întrebări nedesluşite. Câteva clipe nu-şi vorbiră nimic
Prezenţa acestei încleştări gigantice, atit de apropiată şi totuşi atât de îndepărtată, copleşea imaginaţia lui Graham. Avea oare dreptate acest bătrân, ceea. ce spuneau oamenii era adevărat, răsculaţii urmau să cucerească victoria? Sau se înşelau cu toţii, şi oamenii în uniforme roşii măturau totul din calea lor? în fiece clipă, puhoiul luptei putea să se reverse în acest cartier liniştit al oraşului, cuprinzându-1 din nou şi pe el. Acum, în acest răgaz, trebuia să afle cât mai mult. Se întoarse către bătrân, gata să-i pună o întrebare, apoi renunţă s-o mai rostească. Dar gestul lui îi trezi din nou bătrânului pofta de vorbă.
— Eh! Cum se mai potrivesc lucrurile! zise bătrânul. în acest om, Cel-care-doarme, şi-au pus nădejdile toţi nebunii! Eu îi ştiu toată povestea... întotdeauna mi-au plăcut astfel de poveşti. Când eram copil... sunt atât de bătrân azi... obişnuiam să mai citesc cărţi tipărite. Nici nu-ţi vine să crezi. Probabil că dumneata n-ai văzut nici una... acum mucegăiesc şi se prăfuiesc... Compania Sanitară le arde, ca să facă din ele sodă pentru spălat. Dar erau bune şi ele, cu toate că erau murdare. învăţai multe din ele. Noile Maşini Vorbitoare... dumitale nU ţi se par noi, nu?... sunt lesne de ascultat, lesne de uitat. Dar eu am urmărit toată povestea Celui-care-doarme încă de la început.
— N-ai să mă crezi, zise Graham încet, dar sunt atât de ignorant... am fost atât de preocupat de treburile mele, situaţia mea a fost atât de neobişnuită... încât nu ştiu nimic din povestea Celui-care-doarme. Cine era?
— Eh! zise bătrânul. Eu ştiu. Eu ştiu. Era un biet qm de rând,

care — sărmanul — a dat de o femeie cam nebunatică. Şi a căzut în catalepsie. Mai există vechituri de alea, de culoarea brună... fotografii cu nitrat de argint... care îl arată aşa cum şedea culcat, acum un gross şi jumătate de ani... un gross şi jumătate de ani!
— A dat de o femeie cam nebunatică, sărmanul, zise Graham încet, ca pentru el însuşi, şi apoi cu glas tare, da... ei bine!. continuă.
,:— Trebuie să ştii că avea un. văr, numit Warming,. un om singuratic, fără copii, care a făcut o mare avere din nişte afaceri cu drumurile... primele drumuri în Eadhamită. Dar desigur că ai auzit? Nu? Cum aşa? El a cumpărat toate drepturile de brevetare şi a înfiinţat o mare societate. Pe atunci existau nenumărate întreprinderi separate şi societăţi de afaceri. Nenumărate! Drumurile lui au dus la desfiinţarea căilor ferate... vechiturile alea... în două duzini de ani. Warming a cumpărat toate drumurile şi le-a eadhamitat. Şi, pentru că n-a vrut să-şi fărâmiţeze averea şi să o lase împărţită în acţiuni, a lăsat totul Celui-care-doarme, şi a instituit un Consiliu de administraţie, ales şi instruit de el. El ştia că niciodată Cel-care-doarme nu se va mai trezi, că va continua să doarmă, să doarmă până va muri. El ştia asta foarte bine! Şi apoi, din senin! un om din Statele Unite, care îşi pierduse doi fii într-un accident pemare, a mai adăugat la această, avere o mare donaţie. Administratorii s-au trezit chiar de la început cu o avere în valoare de o duzină de miriade de lioni.
— Cum se numea?
— Graham...
— Nu... vreau să spun... americanul... —; Isbister.
— Isbister! strigă Graham. Bine, dar nici n-am auzit de numele acesta.
— Bineînţeles că nu, zise bătrânul. Bineînţeles. Oamenii nu prea învaţă multe în şcolile de azi. Dar eu îi cunosc toată povestea. Era un american bogat, originar din Anglia, şi i-a lăsat Celui-care-doarme o moştenire chiar mai mare decât a lui Warming. Cum a realizat-o? Asta nu ştiu. Ceva în legătură cu pictarea prin procedee mecanice. Fapt este că a adunat această avere şi i-a lăsat-o Celui-care-, doarme şi astfel a luat fiinţă Consiliul. La început ri-a fost decât un Consiliu de administraţie.
— Şi cum a crescut această avere?

— Eh!... dar dumneata nu ştii chiar nimic!.Ban la ban trage... şi doisprezece creieri Sunt mai buni decât unul singur. Ei au manevrat cu dibăcie. Cu banii au influenţat viaţa politică şi au continuat sări înmulţească prin operaţiuni bancare şi tarifare. S-au înmulţit... s-au înmulţit. Şi mulţi ani cei doisprezece administratori au ţinut în secret creşterea averii. Celui-care-doarme, ascunzând-o sub diferite nume şi titluri de societăţi şi tot felul de operaţiuni similare. Consiliul a cumpărat titluri, ipoteci, acţiuni, partide politice, ziare. Dacă vei asculta vechile povestiri, vei vedea cum Consiliul a crescut tot mereu. Până în cele din urmă s-a ajuns la bilioane şi bilioane de lioni... totul fiind averea Celui-care-doarme. Şi totul provenea dintr-un capriciu... din testamentul acelui Warming, şi din accidentul fiilor lui Isbister. Oamenii sunt ciudaţi, continuă bătrânul. Faptul cel mai ciudat pentru mine este cum de a reuşit şă lucreze Consiliul strâns unit atât de multă vreme. Doisprezece oameni. La început erau împărţiţi în câteva grupuri. Apoi s-au învăluit în mister. Pe vremea când eu eram tânăr, a vorbi despre Consiliu era ca şi cum un om ignorant ar fi vorbit despre Dumnezeu. Nu ne trecea prin minte ideea că ei ar putea să facă vreun rău. Nu ştiam nimic despre femeile lor şi despre viaţa care o duceau. Sau poate că acum am devenit eu mai înţelept... Oamenii sunt ciudaţi... Mă uit la dumneata, tânăr şi neştiutor, iar eu... un bătrân de şaptedozi de ani, aş fi putut foarte bine să uit... şi îţi explic totul, concis şi limpede. Şaptedozi — continuă el — şaptedozi, şi încă aud şi văd... aud mai bine decât văd. Şi gândesc şi sunt la curent cu tot ceea ce se întâmplă. Şaptedozi! Viaţa e ciudată. Aveam douădozi de ani când s-a născut Ostrog. îmi amintesc de el cu mult înainte de a-şi fi croit drum până, în fruntea Controlului. Motoarelor de Vânt. Am văzut multe schimbări. Eh! Am purtat şi haine albastre. Şi, până la urmă, am ajuns să văd aceste ciocniri, întunericul, şi tumultul, ŞI cadavrele îngrămădite pe străzi. ŞI toate sunt opera lui! Toate sunt opera lui!

Glasul i se stinse în mormăituri neclare, adresate Iui Ostrog. Graham rămase pe gânduri.

— Să vedem,, zise el, dacă am înţeles bine. întinse o mână şi începu să numere pe degete.

— Cel-care-doarme era adormit...

— A fost schimbat, zise bătrânul.

— Se poate. Şi în acest timp averea Celui-care-doarme a crescut, în miinile celor doisprezece administratori, până când a înghiţit aproape toată marea proprietate din lume. Cei doisprezece administratori au devenit, de fapt, în virtutea aeestei proprietăţi, stăpânii lumii. întrucât ei sunt puterea care plăteşte... după cum vechiul Parlament Englez era...
— Eh! zise bătrânul. Asta e adevărat... e o comparaţie bună. Nu eşti chiar atât de...
— Şi acum, acest Ostrog.... a revoluţionat deodată întreaga lume, trezindu-1 pe Cel-care-doarme;.. despre care nimeni, în afară de oamenii de. r.înd, superstiţioşi, nu credea că se va mai trezi vreodată... 1-a trezit pe Cel-care-doarme, ca să-şi revendice averea de la Consiliu, după atâţia ani.
Bătrânul sublinie această declaraţie cu. un acces de tuse..
— E ciudat, zise el, să întâlheşti un om care aflǎ pentru prima dată aceste lucruri în seara aceasta.
— Da, zise Graham, e ciudat.
—i Ai fost în vreun Oraş al Plăcerii? zise. bă-
liînul. Toată viaţa mi-am dorit... Chiar şi acum
lise, apoi continuă — mi-ar place să mă distrez puţin. Măcar să văd. Mormăi o frază pe care Graham n-o înţelese.
— Când s-a trezit... Cel-care-doarme? întrebă deodată Graham.
— Acum trei zile.
— Şi unde este acum?
— E cu Ostrog. A scăpat de la Consiliu acum vreo patru ceasuri. Dar bine, stimate domn, unde ai fost în timpul ăsta? EL era în sala din piaţă... unde s-au dat luptele. întreg oraşul vorbea despre asta. Toate Maşinile Vorbitoare. S-a strigat pe toate străzile. Chiar şi nebunii care mai sunt de partea Consiliului au recunoscut-o. Toţi se îngrămădeau să-1 vadă... toţi puneau mâna pe arme. Ai fost beat sau dormeai? Zău aşa! Dar probabil că glumeşti! Te prefaci, desigur! Tocmai pentru a opri strigătele Maşinilor Vorbitoare şi a împiedica pe oameni să se adune, tocmai din cauza asta ei au oprit curentul electric şi ne-au lăsat în întunericul ăsta blestemat. Vrei să-mi spui că...?
— Am auzit că a reuşit să scape Cel-care-doarme, zise Graham. Dar.... să revenim o clipă. Eşti sigur că acum este cu Ostrog?
— Ostrog nu-1 va lăsa să-i scape, zise bătrânul.
— Şi Cel-care-doarme, eşti sigur că nu este cel adevărat? N-am auzit niciodată...

— Aşa cred toţi proştii. Aşa cred ei. Ca şi cum n-ar exista o mie de treburi despre care nu se aude nimic. îl cunosc prea bine pe Ostrog, Ţi-am spus?.Sunt oarecum rudă cu Ostrog. Un fel de rudă. Prin nora mea.
— Presupun...
— Ei bine?,.
— Presupun că nu există, pentru Cel-care-doarme, nici o şansă ca să-şi revendice drepturile. Presupun că, de îndată ce lupta se va termina, el va deveni cu siguranţă o marionetă... în mâinile lui Ostrog sau ale Consiliului.
— în mâinile lui Ostrog... cu siguranţă. De ce n-ar fi o marionetă? Gândeşte-te la situaţia lui. Orice dorinţă, orice plăcere, totul i se poate îndeplini. De ce să-şi mai revendice drepturile?
- Ce sunt Oraşele Plăcerii? zise Graham pe neaşteptate.
Bătrânul îl puse să-şi repete întrebarea. Cânu înţelese, în cele din urmă, cuvintele lui Graham, îl înghionti puternic cu cotul.
— Asta-i prea de tot, zise el. îţi baţi joc de un bătrân. Bănuiam eu că ştii mai multe decât pari să" ştii.
— Poate că da, zise Graham. Dar nu! de ce aş continua să mă prefac? Nu, nu ştiu ce este un Oraş al Plăcerii.
Bătrânul râse, pe un ton familiar.
— Mai mult chiar, nu ştiu nici să citesc literele voastre, mi ştiu ce monedă folosiţi, nu ştiu ce ţări străine mai există. Nu ştiu unde mă aflu. Nu ştiu să număr. Nu ştiu de unde să-mi procur de mân-care, de băut, sau să-mi găsesc un adăpost.
— Haide, haide, zise bătrânul, dacă ai un pahar cu băutură, unde îl duci, la ureche sau la ochi?
— Aş vrea să-mi explici toate aceste lucruri.
— Ha, ha! Ei bine, domnii îmbrăcaţi în mătase trebuie şi ei să se distreze. O mână vestejită mân-gâie o clipă braţul lui Graham. Mătase. Bine, bine! Dar, cu toate acestea, aş vrea să fiu eu omul care a fost substituit Celui-care-doarme. O să petreacă bine. Cu tot fastul şi cu toate plăcerile. Are o figură ciudată. Când avea oricine voie să-1 vadă, am căpătat şi eu bilet şi l-am văzut. Omul cu care a fost înlocuit seamănă leit cu cel adevărat, aşa cum îl arată fotografiile. E galben la faţă. Dar o să se îngraşe. Trăim într-o lume ciudată. Gândeşte-te ce noroc pe el! Ce noroc pe el! Cred că va fi trimis la Capri. E cel mai bun loc de distracţie pentru un începător.
Îl apucă din nou tuşea. Apoi începu să mormăie cu invidie

despre plăcerile şi desfătările care îi rămăseseră străine.
Ce noroc pe el, ce noroc pe el! Toată viaţa am stat în Londra, sperând să-mi vie şi mie rândul.
— Dar Cel-care-doarme a murit, eşti sigur? zise deodată Graham.
Bătrânul îl puse să-şi repete întrebarea.
— Oamenii nu trăiesc mai mult decât zecedozi. Ar fi nefiresc, zise bătrânul. Eu nu sunt prost. Proştii pot crede asta, dar eu nu.
Graham se supără de siguranţa cu care vorbea Mirânul...
— Nu ştiu dacă eşti prost sau nu, zise el, dar în privinţa Celui-care-doarme te înşeli.
— Ce?
— Te înşeli în privinţa Celui-care-doarme. Nu ţi-am spus de la început, dar am să-ţi spun acum. Te înşeli în privinţa Celui-care-doarme.
— De unde ştii dumneata? Credeam că nu ştii nimic... nici măcar despre Oraşele Plăcerii.
Graham tăcu.
— Nu ştii nimic, zise bătrânul. Cum ai putea să ştii? Foarte puţini oameni...
— Eu sunt Cel-care-doarme.
Fu nevoit să repete. Se lăsă o scurtă tăcere.
— Ceea ce spui e o prostie, domnule, iartă-mă că-ţi spun. Pe vremuri. ca astea s-ar putea să-ţi producă neplăceri, zise bătrânul.
Graham, puţin cam încurcat, îşi repetă afirmaţia.
— Spuneam că eu sunt Cel-care-doarme. Că am adormit, cu mulţi ani în urmă, într-un sat cu case de piatră, pe vremea când încă mai existau garduri, şi sate, şi hanuri, şi tot pământul era împărţit în loturi, în ogoare mici. N-ai auzit niciodată de vremurile acelea? Şi eu, eu cel care îţi vorbesc, sunt Cel-care-s-a-trezit acum patru zile!
— Acum patru zile!,.. Cel-care-doarme! Dar ei au şi pus mâna pe Cel-care-doarme! îl au cu ei şi nu-1 vor mai lăsa să scape. E o prostie! Ai vorbit, până acum, ca un om în toată firea. Pot să-1 văd ca şi cum aş fi de faţă. El este acolo, avându-1 pe Lincoln drept paznic, în spatele lui: nu l-ar lăsa ei să plece de unul singur. Te poţi bizui pe ei. Eşti un om ciudat. Unul dintre cei care se ţin de glume. Acum înţeleg de ce mănânci vorbele într-un mod atât de ciudat, dar... ".

Se opri brusc şi Graham îi văzu gestul.
— Ca şi cum Ostrog ar fi în stare să-1 lase pe Cel-care-doarme să circule singur! Nu, eu mine nu ţi-ai găsit omul! Eh! ca şi cum aş putea să cred una ca asta. Ce uxmăreşti? ŞI, în afară de asta, noi vorbeam chiar despre Cel-care-doarme.
Graham se ridică.
— Ascultă, zise el. Eu sunt Cel-care-doarme.
— Eşti un om ciudat, zise bătrânul, dacă stai cu mine aici, în întuneric, şi-mi spui, într-o limbă stricată, o asemenea minciună. Dar...
Exasperarea lui Graham se transformă într-un hohot de râs.
— E absurd, strigă el. Absurd. Visul trebuie să ia sfârşit! Devine din ce în ce mai stupid. latâ-mă aici, în acest semiîntuneric blestemat — n-am mai auzit să existe un vis în semiîntuneric — stând ca un anacronism de două sute de ani şi încercând să-1 conving pe un bătrân nebun că sunt eu însumi, şi în acelaşi timp... Uh!
Făcu un gest de enervare şi se îndepărtă cu paşi mari. După o clipă, bătrânul alergă în urma lui.
— Eh! dar nu pleca! strigă bătrânul Sunt un bătrân nebun, ştiu. Nu pleca. Nu mă lăsa în întunericul ăsta.
Graham ezită, apoi se opri. Îşi dădu, deodată, seama de neghiobia de a-şi fi dezvăluit taina.
— N-am vrut să te jignesc... nedând crezare celor ce mi-ai spus, zise bătrânul, apropiindu-se. Nu este nici un rău în asta. N-ai decât să-ţi spui Cel-care-doarme, dacă îţi face plăcere. Este o înşelătorie curioasă...
Graham ezită, apoi se întoarse brusc şi-şi continuă drumul.
Îl mai auzi câtva timp pe bătrân şchiopătând în urma lui şi strigându-1, tot mai de departe, cu glasul lui de astmatic. Dar în cele din urmă întunericul îl înghiţi şi Graham nu-1 mai văzu.
OSTROG
Graham îşi dădu acum mai bine seama de situaţia lui. Rătăci multă vreme, dar, după discuţia cu bătrânul, hotărî că până la urmă va trebui în mod inevitabil să-l întâlnească pe Ostrog. Un lucru era evident: conducătorii revoltei reuşiseră de minune să ascundă dispariţia lui. Dar se aştepta în fiece clipă să audă ştirea despre moartea sau recaptu-rarea lui de către Consiliu.
In clipa aceea în faţa lui se opri un om.
— Ai auzit? întrebă el.

— Nu! zise Graham, tresărind.
— Aproape o dozandă, zise omul, o dozanclă de oameni! şi porni, grăbit, mai departe.
Un grup de bărbaţi şi o fată trecură prin întuneric, gesticulând şi strigând: — Au capitulat! S-au predat!
— O dozandă de oameni.
— Două dozande de oameni.
— Ostrog, trăiască Ostrog!
Apoi strigătele se îndepărtară, devenind nedesluşite.
Urmară alţi oameni care strigau. Câtva timp, atenţia îi fu atrasă de frânturile de fraze pe care le auzea. Nu era sigur dacă toţi vorbeau englezeşte. Atât cât reuşea să înţeleagă era un fel de engleză stricată, ca jargonul negrilor, un amestec de fraze stâlcite. Nu îndrăzni să oprească pe nimeni, ca să întrebe ceva. Impresia pe care i-o făceau oamenii se contrazicea cu părerile pe care şi le făcuse el despre soarta bătăliei şi confirma încrederea bătrâ-nului în Ostrog. Abia târziu izbuti să se convingă că oamenii se bucurau de înfrângerea Consiliului, că marele Consiliu, care îl urmărise cu atâta străşnicie, se dovedise până la urmă cea mai slabă dintre cele două forţe aflate în conflict. Şi, dacă aceasta era situaţia, ce consecinţe putea să aibă pentru el? De mai multe ori ezită, pe punctul de a pune trecătorilor astfel de întrebări fundamentale. Odată, se întoarse şi merse o bună bucată de drum în urma unui om scund, grăsun, cu o înfăţişare amabilă, dar nu avu destulă încredere ca să i se adreseze.
Cu încetul, ajunse la concluzia că ar trebui să întrebe unde sunt Birourile Motoarelor de Vânt, orice ar fi fost să fie aceste motoare de vânt. Când puse p-jma oară întrebarea i se răspunse să meargă mai departe, în direcţia Westminster. A doua încercare îl conduse la descoperirea unui drum mai scurt, prin care se rătăci repede. Apoi i se spuse să părăsească străzile pe care — necunoscând alte mijloace de transport — mersese până atunci şi să apuce pe una din scările din mijloc, către o stradă întunecată. Acolo avu câteva întâlniri ciudate; mai întâi se întâlni cu o fiinţă invizibilă, care vorbea cu glas răguşit, într-un dialect curios, asemănător, la început, unei limbi străine, un şuvoi de cuvinte presărat cu frânturi englezeşti stâlcite, dialectul oamenilor de rând din vremea aceea. Apoi se apropie un alt glas, un glas de fată, cântând „Tralala, tralala". Ea i se adresă lui

Graham într-o engleză care semăna cu a omului întâlnit înainte. Declară că îşi, pierduse sora, se poticni cam fără rost, după părerea lui, îl prinse în braţe şi începu să râdă. Dar câteva cuvinte de dojana o făcură să dispară.
Zgomotele creşteau în jurul lui. Oamenii treceau pe lângă el, vorbind cu însufleţire.
— S-au predat!
— Consiliul! Desigur, Consiliul! — Aşa se vorbeşte în oraş.
Drumul deveni mai larg. Brusc, zidul se termină. Se afla acum într-un spaţiu deschis; se vedeau oameni agitându-se în depărtare. întrebă pe un individ, care abia se distingea din întuneric, pe ce drum să apuce.
— Mergi drept înainte, zise un glas de femeie. Se îndepărtă de zidul pe lângă care mersese, şi
după o clipă se poticni de o măsuţă pe care se aflau
nişte obiecte de sticlă. Obişnuit acum cu întunericul, Graham descoperi o perspectivă. întinsă, cu şiruri de mese dè-o parte şi de alta. Porni într-acolo. Auzi, la erteva mese, clinchete de pahare şi zări oameni care mâricau. Existau, deci, oameni destul de liniştiţi ea să se aşeze la masă, sau poate destul de îndrăzneţi ca să îmbuce erte ceva în grabă, în ciuda tulburărilor sociale şi a întunerieu lui. Apoi zări sus, în depărtare, o lumină palidă, de formă semicirculară. înainta în direcţia aceea, dar, când ajunse aproape, lumina îi fu ascunsă de un colţ întunecat. Se poticni de nişte trepte şi se pomeni într-o galerie. Auzi suspine şi dădu peste-două fetiţe înspăimân-tate, ghemuite lângă o ba-lustradă. Fetiţele tăcură, auzind că se apropie zgomot de paşi. încercă să le consoleze, dar ele rămaseră tăcute până când el se îndepărtă. Le auzi, din depărtare, scâncind din nou.
Nu după mult, nimeri la picioarele unei scări, lângă o deschidere largă. Deasupra se găsea o lumină confuză; urcă, din întuneric, într-ro stradă cu platforme, mişcătoare. De-a lungul ei trecea o mulţime gălăgioasă şi dezordonată. Oamenii cântau, cei. mai mulţi cu glasuri false, frânturi ale unui cântec de revoltă. Ici şi colo pâlpâiau torţe, născând umbre tremurătoare. întrebă dm nou de drumul pe care voia să-1 urmeze, şi de două. ori se încurcă în acelaşi dialect de neînţeles. La a treia încercare reuşi să capete un răspuns limpede. Se afla la două mile de Birourile Motoarelor de Vânt din Westminster, dar drumul era uşor de

găsit.
Când se apropie, în cele din urmă, de locul unde erau Birourile Motoarelor de Vânt, înţelese, după mulţimile care aclamau dfe-a lungul străzilor, după cìntecele şi bucuria lor, şi mai ales după lumina care se reaprinsese în oraş, că răsturnarea Consiliului era probabil înfăptuită. Dar, totuşi, nu auzi nici o veste despre dispariţia Celui-care-doarme.
Luminile se reaprinseseră, în tot oraşul, pe neaşteptate. Se simţi, deodată, orbit, toţi oamenii din jur se opriră de asemeni orbiţi, şi întreaga lume era incandescentă. Când se reaprinsese lumina, el era la marginea mulţimilor fremătătoare, care înţesau străzile de lângă Birourile Motoarelor de Vânt, şi sentimentul că era expus privirilor transformă intenţia lui vagă de a-1 întâlni pe Os!rog într-o dorinţă arzătoare.
Un timp fu îmbrâncit, împiedicat de oamenii, unii răguşiţi şi obosiţi de cât îi strigaseră numele, alţii bandajaţi şi însângeraţi în lupta pentru cauzi lui. Faţada Birourilor Motoarelor de Vânt era iluminată de proiecţia unui tablou mişcător, dar el nu putea să distingă nimic, deoarece, în ciuda eforturilor lui susţinute, mulţimea era prea compactă pentru a-i permite să se apropie. Din frânturile de conversaţie pe care le auzi, presupuse că se dădeau ştiri despre luptele de la Palatul Consiliului. Ignoranţa şi nehotărârea îl făceau să aibă mişcările în-cete şi neputincioase. La început nu-şi dădu.seama cum va putea intra în clădirea dinapoia acestei faţade imense. îşi croi cu greutate drum prin mijlocul masei de-oameni, până când observă că scara care cobora dinspre drumul central ducea chiar în interiorul clădirii. Continuă să meargă în această direcţie, dar mulţimea era atât de înghesuită pe drumul central, încât îi trebui destul de mult timp până să ajungă la ţintă. Şi chiar atunci el găsi intrarea oprită, şi trebui mai întâi să discute cu înverşunare, timp de un ceas, în camera de gardă, până reuşi să-i trimită un bilet aceluia care voia să-1 vadă mai mult decât pe oricare alt om din lume. La început, povestea lui fu luată în râs, apoi, devenind mai înţelept, declară, când ajunse la a doua scară, că are nişte veşti de o importanţă extraordinară pentru Ostrog. Care erau veştile — el refuză să spună. Reuşi cu greu să-şi trimită biletul. Aşteptă mult timp într-o odăiţă de la capătul de jos al ascensorului şi, în sfârşit, îşi făcu apariţia Lincoln, prevenitor, uimit, cerându-şi scuze. Se opri în cadrul uşii, examinându-1 pe Graham, apoi se

repezi spre el plin de efuziune.
— Da, strigă el. Dumneata eşti! N-ai murit!
Graham îi dădu câteva scurte explicaţii.
— Fratele meu te aşteaptă, îi spuse Lincoln. Este singur, în Birourile Motoarelor deVânt. Ne temeam, că ai fost ucis în sala-teatrului: Era nedumerit... şi treburile nu sunt încă limpezi, cu toate că oamenilor le spunem... altfel ar fi venit el la dumneata.
Urcară cu liftul, trecură printr-un coridor îngust, traversară o sală mare, în care nu era nimeni decât doi. curieri grăbiţi — şi intrară într-o încăpere relativ mică, al cărei mobilier era format doar dintr-o canapea lungă şi un disc oval mare, de un cenuşiu ceţos, schimbător, atârnat de perete cu nişte cabluri. Lincoln îl părăsi pentru câtva timp, şi Graham rămase singur, fără să înţeleagă ce sunt acele forme fumurii şi schimbătoare care treceau încet pe suprafaţa discului.
Un vuiet care izbucni pe neaşteptate îi atrase atenţia. Erau aclamaţii, aclamaţiile frenetice ale unei mulţimi uriaşe, dar foarte îndepărtate, un tunet de exaltare. Se termină tot atât de brusc pe cât începuse, ca un sunet auzit între deschiderea şi închiderea unei uşi. în camera alăturată se auzi un zgomot de paşi grăbiţi şi un clinchet melodios, ca un lanţ trecând peste dinţii unei roţi.,
Apoi se auzi glasul unei femei, foşnetul unor haine nevăzute.
— Este Ostrog! auzi el.
Răsună clinchetul unui clopoţel şi din nou se aşternu tăcerea.
Apoi, afară se auziră glasuri, zgomot de paşi şi mişcare. Paşii unei singure persoane se desprinseră de celelalte zgomote, apropiindu-se, paşi hotărâţi, cu ritmul măsurat. Perdeaua se ridică încet. Apăru un om înalt, cu părul alb, îmbrăcat în haine de mătase de culoare crem, şi-1 cercetă pe Graham, pe sub braţele sale ridicate.
O clipă, omul rămase cu mâinile pe perdea, apoi îi dădu drumul să cadă şi păşi în faţa ei. Graham văzu o frunte înaltă, doi ochi de un albastru foarte deschis, afundaţi, sub sprâncene albe, un nas acvilin şi o gură hotărâtă, cu trăsături puternice. Cutele din jurul ochilor, colţurile căzute ale gurii contraziceau ţinuta semeaţă şi dovedeau, că omul era bă-trân. Graham se ridică instinctiv în picioare, şi o clipă cei doi oameni rămaseră tăcuţi, privindu-se unul pe altul.
— Dumneata eşti Ostrog? întrebă Graham.

— Eu sunt Ostrog.
— Conducătorul?
— Aşa mi se spune. Graham tăcu stingherit.
— Trebuie să-ţi mulţumesc mai ales dumitale, după câte înţeleg, pentru eliberarea mea, zise el apoi.
— Mă temeam că ai fost ucis, zise Ostrog. Sau adormit din nou... pentru totdeauna. Am făcut tot ce ne-a stat în putinţă ca să păstrăm secretul... secretul dispariţiei dumitale. Unde ai fost? Cum ai ajuns aici?
Graham îi povesti în câteva cuvinte. Ostrog ascultă în tăcere. Apoi zâmbi uşor.
— Ştii ce făceam când am fost anunţat că ai venit?
— De unde să ştiu?
— Pregăteam dublura dumitale.
— Dublura mea? ,~ ",.
— Un om care să semene cât mai mult cu dumneata. Aveam de gând să-1 hipnotizăm, ca să-i mai uşurăm dificultatea de a acţiona. Era neapărat necesar, întreaga revoltă se bazează pe ideea că. eşti treaz, viu şi de partea noastră. Chiar acum, o mare mulţime de oameni s-a strâns în teatru, cerând să te vadă. Ei nu au încredere... Cunoşti, desigur... măcar unele aspecte ale situaţiei dumitale?
— Foarte puţin, zise Graham.
Treburile stau astfel. Ostrog făcu câţiva paşi
prin odaie, apoi se întoarse. Eşti proprietarul absolut, zise el, a mai mult de jumătate din lume. Cu alte cuvinte, eşti ca un rege. Puterile dumitale au anumite limite, dar eşti persoana cea mai însemnată, simbolul popular al stăpânirii; Acest Consiliu Alb, Consiliul Administratorilor, cum este numit..,-
— Am auzit câte ceva...
— Mă. mir.
— Am dat peste un bătrân vorbăreţ.
— înţeleg... Masele noastre — cuvântul vine de pe vremea dumitale, ştii desigur că încă mai avem mase — te privesc ca peadevăratul nostru conducător. La fel cum foarte mulţi oameni de pe vremea dumitale considerau Coroana drept conducător. Ele sunt nemulţumite — masele de pe întreg pământul — de felul cum guvernau Administratorii. în general, este vechea nemulţumire, vechea neîmpăcare a omului de rând cu situaţia în care se află — mizeria muncii, a disciplinei şi a incapacităţii. Dar

Administratorii au guvernat rău. în anumite ca-zuri, de exemplu în administrarea Companiilor de Muncă, ei au dat dovadă de lipsă de înţelepciune. Au creat nenumărate ocazii de nemulţumire. Noi, cei din partidul popular, începusem să ne agităm pentru reforme... când s-a produs trezirea dumitale. Dacă ar fi fost organizată de mai înainte, tot n-ar fi venit mai la timp.. El zâmbi. Spiritul public, fără să ţină seama de anii dumitale de somn, se şi gân-dise să te trezească şi să apeleze la dumneata, când... poc!

El schiţă, cu un gest, izbucnirea revoltei, iar Graham dădu din cap în semn că a înţeles.

— Consiliul s-a fâstâcit... au început să se certe, întotdeauna fac aşa. N-au putut să ia o hotărâre, n-au ştiut cum să procedeze cu dumneata. Ştii cum te-au. întemniţat?

— Ştiu, ştiu. Şi acum... am izbândit?

—Am izbândit. Am izbândit cu adevărat. Astă-noapte, în cinci ore. Am lovit, pe neaşteptate, din toate părţile. Oamenii de la Motoarele de Vânt, Compania Muncii, cu milioanele ei de oameni, au rupt toate zăgazurile. Am pus mâna pe aeropile. Ostrog tăcu,

— Da, zise Graham, bănuind că aerppilele erau nişte maşini zburătoare.

Asta a fost, desigur, esenţial. Altfel, ei ar fi
reuşit să" fugă. Tot oraşul s-a ridicat, au participat aproape.e treime din.oameni. Toii.albaştrii, toate serviciile publice, -în. afară (doar de icâţiva:aeranauţi şi cam o jumătate din jpoliţia în traîfimme irosii. Ai. fost salvat, aşi foamenii lor, din ptalEfia drumurlhar —.nici jumătate din ei:nu au.puiul fi {Bancentraţi ân Palatul Consiliului —.au iiost împKăştisţi,.dezar maţi sau ucişi. Toată.Londra este acum a moastră. Le-ia mai.rămas doar Palatul Consiliului,.ăumătaţe din. cei. care leau.-mai.rămas .din poliţia iîn uni forme roşii:au căzut în lânEercarea nehunească de a te ffiecaptura. Când tte-au pierdut, şi-iau ipierdut şi ei capul. Au;aruncat asupra teatrului toate iorţele pe care le mai aveau. Le-am tăiat retragerea spre Palatul VCansiiinlui.
Sfeaptea .trecută.?a rtost în teadevăr o.-noapte a-victarifii. RKetutindeni a Stră lucit steaua dumitale. Cu si iîn turmă... sGnnaiâJaJ Alb guverna tot;aşa scnm.-a guvernat de ian sgmm de ani.:de un secol sşi ijumătaie,de anii..;apoi, idoar cu aăîteva şoapte, cu xîteva same aduse pe ţSmm aci şi colo, deodată-.,

iată! ;..
— JEu cunosc toarte puţine lucruri, asise tSxaham. Cred... IN u. înţeleg prea bine condiţiile în sare ss-taa dus luptele. T.e-;aş iruga săteni Lexplioi.A linie ceste Consiliul? (Unde:se aflau luptele??
Stetrog tăcu ioîţivva ipaşi, se.săreai im iclindhet aşi, deodată, în afară de o steShrciire c&e faima tonală, camera somase în întuneric. e oSipă,. fedham.i£u kiumăoit..
Apoi roăau că discul cde ccdboaose.cenuşie .jtaqggfcasae adâncime şi icuteare, luase înfăţişarea sumei dmesixe ovale, care .dădea spre <e:seeriă ciudată, neobişnuită.
iLa prima pBSVOEe nu tu în tare să înţeleagă ce însemna această.scenă. Era o scenă în lumina;-zilei, lumina unei zile.de iarnă, cenuşie şi limpede. le-,a curmezişul tabloului şi la jumătatea distanţei, după cit se părea, dintre el şi punctul cel mai îndepărtat, trecea vertical un cablu puternic, de sârmă albă, împletită. Apoi observă că şrrufâle marilor mori de vânt pe care le -vedea, intervalele largi, petele de întuneric presărate din loc iîn tec erau.a-semăna-lonre cu acelea prirtoe care trecuse atunci câna fugise din Palatul Consiliului. Văzu, desluşit, un şir ordonat de oameni în roşu mergând de-a curmezişul unui coridor deschis între şiruri de oameni în negru şi înţelese, înainte de a-i spune Ostrog, că privea, de sus, străzile Londrei din zilele acelea. Zăpada din timpul nopţii dispăruse. Graham bănui că discul oval era vreun înlocuitor modern al ca-merei obscure, dar nu primi nici o explicaţie. Observă că, deşi oamenii în roşu mergeau de la stânga spre dreapta, ei ieşeau totuşi din cadrul tabloului prin partea stingă. Pentru o clipă fu uimit, şi apoi văzu că tabloul trecea încet, ca o panoramă, pe suprafaţa discului oval.
— Vei vedea imediat luptele, zise Ostrog, lângă el. Oamenii în roşu pe care îi vezi sunt prizonieri. Aceasta este suprafaţa acoperişurilor din Londra... Acum toate casele formează aproape o masă compactă. Străzile şi locurile publice sunt acoperite. Locurile goale şi intervalele din vremea dumitale au dispărut.
O pată neclară acoperi tabloul pe jumătate. Părea să fie corpul unui om. Se iscă o lucire metalică, o sclipire, ceva care trecu deasupra ovalului, cum trece pleoapa unei păsări peste ochi, şi imaginea redeveni clară. Graham văzu acum oameni aler-gând printre roţile Motoarelor de Vânt, trăgând cu nişte arme din care ţâşneau mici dâre de fum. Ei se îngrămădeau tot mai mult în

partea dreaptă, gesticulând — poate că şi strigau, dar imaginea nu transmitea nici un sunet. Oamenii şi roţile motoarelor treceau încet şi constant peste câmpul oglinzii.
— Acum, zise Ostrog, vine Palatul Consiliului!
Încet, o margine neagră se furişă în câmpul vizual, atrăgându-i atenţia lui Graham. în curând nu mai era o margine, ci o cavitate, un imens spaţiu negru printre mulţimea de edificii, şi din el se ridicau spirale subţiri de fum spre cerul palid de iarnă. Masa ruinată a clădirii, stâlpii, traversele puternic arcuite se ridicau lugubre din întunericul funerar. Şi peste aceste vestigii ale unui palat splendid se căţărau, săreau, se îmbulzeau nenu măraţi oameni minusculi.
rr Acesta este Palatul Consiliului, zise Ostrog. Ultima lor fortăreaţă. Au cheltuit — nebunii de ei!
muniţie, care le-ar fi ajuns să ne ţină piept o lună, numai ca să arunce în aer clădirile din ju rul lor... ca să oprească atacul nostru. Ai auzit ex plozia? A făcut ţăndări jumătate din geamurile oraşului... ✓
În timp ce el vorbea, Graham văzu că, dincolo de ruine, ridicându-se deasupra lor până la o mare înălţime, se afla masa devastată a unei clădiri albe. Această masă rămăsese izolată prin distrugerea nemiloasă a tuturor clădirilor din jur. Găuri negre marcau coridoarele atinse de dezastru; se vedeau săli mari, cu pereţii năruiţi, şi arhitectura de interior părea sinistră în zorii acelei zile de iarnă, şi în josul zidurilor crăpate atârnau ghirlande de cabluri rupte şi drugi de metal, cu capetele răsucite. Printre ruine se mişcau mici pete roşii, apă-rătorii în haine roşii ai Consiliului. Din când în când, licăriri slabe iluminau umbrele pustii. La prima vedere, lui Graham i se păru că se efectua un atac asupra acestei clădiri albe şi izolate, dar apoi observă că răsculaţii nu înaintau, ci rămâ-neau ascunşi prin ruinele colosale care înconjurau această ultimă fortăreaţă şi trăgeau necontenit.
Şi nu trecuseră nici zece ore de când şedea sub deschizătura ventilatorului, într-o mică încăpere din această clădire îndepărtată, întrebându-se ce se întâmpla în lume!
Privind cu mai multă atenţie, în timp ce acest episod războinic trecea în linişte prin centrul oglinzii, Graham văzu că palatul alb era înconjurat din toate părţile de ruine, şi Ostrog începu să-i descrie în fraze concise cum apărătorii, palatului încercaseră

prin această distrugere să se izoleze de furtuna care venea. Vorbi pe un ton indiferent despre pierderea de oameni produsă de această uriaşă explozie, îi arătă un cimitir improvizat printre ruine, ambulanţe care mişunau ca furnicile de-a lungul unui şanţ, ruinat, care. fusese cândva o. stradă, cu platforme mişcătoare. îi arăta,, cu mai mult, interes, diferitele părţi, din. Palatul;.Consiliului şi ffeluT cum erau distribuiţi asediatorii. în scurt, timp, războiul civil care. răscolise întreaga Londră nu mai avea nici un secret, pentru Graham. Ceea ce. se întâmplase, îh noaptea aceea nu era. o revoltă spontană, şi nici un război. între forţe, egale,, cr o lovitură, de stat magistral organizată. Ostrog prevăzuse uimitor de bine toate amănuntele; părea că ştie, rolul fiecăreia dintre petele, roşiii şi negre care se târau prin aeele locuri.
EI întinse un braţ, negru, imens,, peste imaginea luminoasă": şî arătă încăperea; de unde scăpase. Graham, apoi, prin, labirintul ruinelor, diurnul pe care fugise. Graham recunoscu prăpastia pe care. o mărginea, jgheabul şi alături Kîbte-arele de Vânt de care se ghemuise ca să scape de. maşina zburătoare. Restul drumului fusese distrus de explozii. Privi, din nou spre Palatul; Ctmsiliului, care ieşise aproape, îh întregime din cadru;; dinspre dreapta, apărea acum Q colină cu un grup de cupole şi turnuleţe vagi, nelămurite şi îndepărtate.
— Si Consilâuii a~ fost într-adevăr" răsturnat? zise ei..
— Da, zise Ostrog;
— Şi eu... Este chiar adevărat căs eu...
— Eşti Stăpânul lumii,
— Dar steagul acela alb:..
— Acela: este steagul Consiliului... Steagul dor-minaţiei lumii. Va cădea. Lupta este. terminată. Atacul asupra teatrului a. fost ultima lor încercare disperată. Au numaii vreo mie. de oameni, şi, unii dintre e£ vor trece, de partea noastră. Au puţine muniţii. Iar noi rcânviem vechile meşteşuguri. E-ău-rlm. tiunua;.
— Dfer... spune.~mi.... Oraşul, acesta înseamnă lumea înlreagăi?
— în mod practic, asta e tot ce le-a mai rămas din imperiul lor: în restul lumii, oraşele fie că s-au revoltat o dată cu noi, fie că aşteaptă deznodămân-tul. Trezirea dumitale i-a uluit, i-a paralizat.
— Dar Consiliul nu are maşini zburătoare? De ce nu luptă cu ele?

:— Aveau. Dar cea mai mare parte a aeronauţi-lor au fost, de fapt, de1 partea noastră. N-au vrut, să-şi asume riscul de a lupta alături de noi,, dar n-au vrut nici să acţioneze împotriva noastră. A trebuit să le dăm aeronauţilor. un. imbold. Aproape jumătate erau de partea noastră, şi ceilalţi ştiau acest lucru. Ei au ştiut că ai reuşit să fugi, şi au pus. să te urmărească. Acum o oră, noi l-am ucis pe omul care a tras în dumneata. Şi am ocupat platformele de zbor din toate oraşele. în care puteam s-o facem, şi astfel am oprit şi am capturat aeroplanele, iar cât despre micile maşini, zburătoare care s-au aventurat să zboare — căci într-adevăr s-au aventurat, câteva.— am îndreptat asupra lor un foc susţinut, şi le-am împiedicat să se apropie de Palatul Consiliului. Dacă ar fi aterizat, n-ar mai fi putut să se ridice din nou,, deoarece acolo, nu există suficient spaţiu liber ca să-şi poată lua zborul. Am distrus câteva din ele, alte câteva au coborât şi s-au predat, iar restul au. plecat spre Continent să caute vreun oraş prieten, dacă. vor reuşi să-1 găsească înainte de a li se termina combustibilul. Cei mai mulţi dintre aeronauţi au fost foarte bucuroşi să fie luaţi prizonieri şi ţinuţi deoparte, fără să li se facă vreun rău. Să te prăbuşeşti cu o maşină zburătoare nu este o perspectivă prea atrăgătoare! Consiliul nu are nici o. şansă pe această cale. Zilele lui sunt numărate.

Râse, şi se întoarse din nou. spre oglinda ovală, pentru a-i arăta lui Graham ce se înţelegea, prin platforme de zbor. Chiar şi cele patru platforme mai apropiate erau prea îndepărtate şi întunecate de ceaţa subţire a dimineţii. Dar Graham îşi putu da seama că erau nişte construcţii vaste, chiar în comparaţie cu dimensiunile construcţiilor din jur.

În timp ce aceste forme nelămurite treceau spre stânga, apăru din nou drumul pe care trecuseră bamenii în roşu, dezarmaţi. Apoi ruinele negre, şi din nou fortăreaţa aibă a Consiliului asediat. Nu mai avea aspectul unei clădiri lugubre, ci strălucea — acum, când umbra norilor se risipise — ca un chihlimbar, în lumina soarelui. În jurul ei, lupta oamenilor minusculi nu se oprise încă cu totul, dar apărătorii în uniforme roşii încetaseră focul.

Şi astfel, în liniştea zorilor, omul. din secolul al nouăsprezecelea privi scena finală a marei revolte, stabilirea domniei sale prin forţă. Descoperi, cu un fel de tresărire, că aceasta era lumea lui, şi nu aceea pe care o lăsase în urmă; că acesta nu era un

spectacol care să ajungă la un punct culminant şi apoi să înceteze; că în această lume-îşi va petrece anii de viaţă care i-au mai rămas, cu toate datoriile şi primejdiile, şi responsabilităţile. Se întoarse spre Ostrog, cu noi întrebări. Acesta începu să-i răspundă şi apoi se întrerupse brusc.
— Dar toate acestea trebuie să ţi le explic, pe larg, mai târziu. în momentul de faţă avem... anumite datorii. Poporul se îndreaptă, pe străzile mişcătoare, din toate părţile oraşului spre acest loc... pieţele şi teatrele sunt înţesate de oameni. Ai venit tocmai la timp. Ei. cer să te vadă. Aici, şi în toată lumea, vor să te vadă. Paris, New York, Chicago, Denver, Capri — mii de oraşe s-au răsculat, tumultuoase, şi cer să te vadă. De mulţi ani ei cer să fii trezit, şi acum, când dorinţa lor s-a îndeplinit, nu le vine să creadă..,
— Dar, bineînţeles... eu nu pot să mă duc peste tot...
Ostrog răspunse din celălalt capăt al odăii, şi imaginea de pe discul oval păli şi dispăru, în timp ce lumina se aprinse din nou.
— Există kinetotele-fotografe, zise el. în timp ce vei saluta poporul de aici — în întreaga lume miriade de miriade de oameni, îngrămădiţi şi nemişcaţi în săli întunecoase, te vor vedea şi ei. în alb şi negru, desigur, nu aşa cum eşti. Şi vei auzi strigătele lor care se vor-adăuga strigătelor din sala de.aici. Exista un anumit procedeu optic, continuă
Ostrog, folosit de unii acrobaţi şi de dansatoare. S--ar putea să ţi se pară nou. Stai într-o lumină foarte puternică şi ei nu te văd pe dumneata, ci o imagine mărită, proiectată pe un ecran — astfel încât chiar şi ultimul om din cea mai îndepărtată galerie poate, dacă vrea, să-ţi numere şi firele ge nelor. .-. . Graham se agăţă disperat de una dintre întrebă rile care îi frământau mintea.
— Care este populaţia Londrei? întrebă el.
— Douăzeci şi opt de miriade.
— Cât înseamnă asta?.
— Peste treizeci şi trei de milioane.
; Aceste cifre depăşeau imaginaţia lui Graham.
— Ei aşteaptă să le spui ceva, zise Ostrog. Nu ceea ce numeaţi voi o cuvântare, ci ceea ce numim noi un cuvânt — o singură frază, şase sau şapte cuvinte. Ceva precis. De exemplu: „M-am trezit şi inima mea este alături de voi". Un asemenea cuvânt aşteaptă ei.
— Cum ai spus? întrebă Graham.

— „M-am trezit şi inima mea este alături de voi." Şi te înclini — te înclini ca un rege. Dar mai întâi trebuie să-ţi aducem haine negre, căci negrul este culoarea care ţi se cuvine. Ai ceva împotrivă? După aceea, ei se vor împrăştia la casele lor.
Graham ezita.
— Sunt în mâinile voastre, zise el.
Ostrog era evident de aceeaşi părere. Se gândi o clipă, se întoarse spre perdea şi dădu câteva ordine scurte unor slujitori nevăzuţi. Aproape imediat se aduse o robă neagră, foarte asemănătoare, cu roba pe care Graham o purtase în teatru. În timp ce şi-o arunca pe umeri, se auzi din camera alăturată țârâitul ascuţit al unei sonerii. Ostrog se întoarse întrebător spre slujitori, apoi îşi schimbă deodată gândul, trase perdeaua deoparte şi dispăru.
O clipă, Graham rămase cu servitorul care aştepta respectuos, ascultând cum se îndepărtau paşii lui Ostrog. Se auziră voci, nişte întrebări şi răspunsuri rapide şi paşi grăbiţi. Perdeaua fu trasă din nou şi Ostrog. reapăru,.cu faţa lui masivă strălucind de emoţie. Străbătu din câţiva paşi odaia, cufundă încăperea în întuneric, îl apucă pe Graham de braţ şi arătă spre oglindă.
— Chiar în clipa când neam întors cu spatele, zise el.
Graham îi văzu degetul arătător, negru, imens, deasupra imaginii Palatului Consiliului. în prima clipă nu înţelese. Apoi observă că prăjina care susţinuse drapelul alb era goală.
— Vrei să spui... începu el.
— Consiliul a capitulat. Domnia lui s-a terminat pentru totdeauna. "Priveşte! şi Ostrog arătă spre un sul negru?căre se căţăra, în salturi mici, spre vârful prăjinii, desiăşurându-se pe măsură ce.-se ridica.
imaginea ovală păli, în timp ce Lincoln dădu perdeaua deoparte şi intră.
— Vă cheamă, zise el.
Ostrog continuă să-1 strângă pe Graham de braţ.
— Noi am ridicat poporul, zise el. Noi le-am dat arme. Cel puţin astăzi, dorinţele lor trebuie să fie lege.
Lincoln ţinu perdeaua ridicată, pentru ca Graham şi Ostrog să poată trece...
În drum spre piaţă, Graham văzu din treacăt o sală lungă şi îngustă, cu pereţii albi, unde oameni îmbrăcaţi în aceeaşi pânză albastră ce-o întâlnise peste tot transportau obiecte acoperite,

ca nişte sicrie, în jurul cărora se xnvârteau încoace şi încolo oameni îmbrăcaţi în culoarea purpurie a medicilor..Din sală se auzeau gemete şi vaiete. Zări o canapea goală,, pătată de sânge,;şi pe alte canapele oameni, bandajaţi şi însângeraţi. Era doar o imagine fugară, de pe o igalerie cu balustradă, apoi un contrafort îi ascunse imaginea şi-şi continuară drumul spre piaţă...
Vacarmul mulţimii era acum foarte aproape: se auzea ca un tunet. La capătul unui lung coridor îi atrase atenţia fâlfâitul unor drapele negre, fluturarea pâhzelor albastre şi a zdrenţelor brune; apoi îi apăru în faţă imensul teatru de lângă piaţa" publică, înţesat de oameni. Imaginea se lărgi. Observă că intrau chiar în marele teatru unde apăruse prima dată, marele teatru pe care îl văzuse ca pe un joc de lumină şi întuneric, atunci, în fuga din faţa poliţiei în uniforme roşii. De data aceasta el intră printr-o galerie situată mult deasupra scenei. Sala era din nou strălucitor luminată. Căută cu privirea coridorul prin care fugise, dar nu-1 descoperi, printre zecile de coridoare asemănătoare; şi nici nu izbuti din cauza înghesuielii oamenilor să vadă nimic din scaunele distruse, tapiseriile rupte, şi celelalte urme ale luptei. în afară de scenă, întreaga sală era ticsită. Privind în jos, efectul era al unei suprafeţe vaste de pete trandafirii, fiecare punct fiind o. faţă întoarsă spre el, privindu-1. Când aoăru, alături de Ostrog, aclamaţiile se opriră, se stinseră şi cântecele, un interes general linişti şi unifică mulţimea până atunci în dezordine. Se părea că fiecare individ din aceste miriade se uita numai la el.
Capitolul XIII SFIEŞITUL, VECHII ORÎNDUIRI
După cât îşi dădea seama Graham, drapelul alb al Consiliului căzuse aproape de amiază. Dar mai trecură câteva ore mai înainte ca să se poată efectua capitularea formală, aşa că, după ce îşi rostise „cu-vântul", se retrase în noile sale apartamente din Birourile Motoarelor de Vânt. Emoţiile continui din ultimele douăsprezece ore îl obosiseră peste măsură, şi chiar curiozitatea îi era sleită; rămase c.ilva timp inert şi pasiv, cu ochii deschişi, apoi adormi pentru o bucată de timp. îl treziră doi îngrijitori medicali, care-i pregătiseră tonicele necesare pentru a face faţă evenimentelor ce-1 aşteptau.
Sorbi medicamentele, se îmbăie, după sfatul îngrijitorilor, în apă rece, simţi întoarcerea rapidă a dorinţei de cunoaştere şi a energiei, şi deveni imediat în stare, şi chiar dornic, să-1

întovărăşească pe Ostrog de-a lungul multelor mile (după aprecierea lui) de coridoare, ascensoare şi pante, ca să asiste la. scena finală a dominaţiei Consiliului Alb.
Drumul trecea printr-un labirint de clădiri. Ajunseră în cele din urmă la un coridor cotit, la capătul căruia, printr-o deschidere ovală, se vedeau nori aprinşi de apusul soarelui şi conturul zdrenţuit al ruinelor rămase din Palatul Consiliului. Un tumult de strigăte se ridică până la el. în clipa următoare ajunseră în partea de sus a clădirilor ce se înălţau deasupra ruinelor. Un spaţiu vast se deschidea în faţa ochilor lui Graham, un spaţiu straniu şi uimitor chiar şi acum, după ce îl văzuse mai înainte în oglinda ovală.
Spaţiul avea oarecum forma unui amfiteatru, şi părea să aibă aproape o milă în lăţime. Soarele îî inunda din stânga cu o lumină aurie, iar în jos şi spre dreapta apărea, limpede şi rece, cufundat în umbră. Deasupra Palatului Consiliului, care se ridica în mijloc, cenuşiu şi umbrit, marele drapel negru al capitulării continua să atârne în falduri leneşe în bătaia soarelui. încăperi, săli şi coridoare se căscau în chip straniu, mase de metal diforme se proiectau lugubre din complexul de ruine, mase imense de cabluri răsucite atârnau ca o reţea de alge marine şi, de jos, se auzea tumultul a mii. şi-mii de glasuri; bubuituri violente şi sunete de trompete, în jurul clădirii albe totul era distrus: zidurile dărâmate şi înnegrite, temeliile şi ruinele clădirilor care fuseseră distruse din ordinul Consiliului, scheletele grinzilor, mormanele uriaşe de zidărie, o pădure de stâipi înalţi. Printre ruinele sumbre de dedesubt lucea şi scânteia o apă curgătoare şi, departe, din mijlocul unei mase uriaşe de clădiri nedesluşite, ieşea capătul răsucit al unei
conducte de apă, sus, la două sute de picioare îtt aer, lăsând să se prăvale o cascadă zgomotoasă şi sclipitoare. Şi, pretutindeni, mulţimi imense de oameni.
Oriunde exista un spaţiu liber, furnicau oameni, oameni minusculi care se zăreau limpede, în afară de locurile unde soarele îi topea într-un auriu nedesluşit. Se căţărau pe zidurile şubrede,atârnau în ciorchini şi. în grupuri în jurul stâlpilor înalţi. Se îngrămădeau de-a lungul marginilor acestui cerc de ruine. Aerul era plin de strigătele lor şi ei se îngrămădeau spre spaţiul central.
Etajele superioare ale Palatului Consiliului păreau.părăsite, nu

se zărea nici o fiinţă omenească. Numai steagul înclinat al capitulării atârna greoi, în plină lumină. Morţii erau sau înăuntrul Palatului, sau îngropaţi de furnicarul de oameni, sau îndepărtaţi de acolo. Graham putu vedea, doar câteVa cadavre părăsite pe la colţurile ruinelor şi printre valurile apei curgătoare.
— Vrei să te arăţi, Sire? zise Ostrog. Sunt dornici să te vadă.
Graham ezită, apoi păşi înainte spre locul unde marginea ruptă a zidului cădea în jos. Se opri pri vind o formă solitară, înaltă, neagră, proiectată pe cer.. ,
 încet, mulţimea dintre ruine îşi dădu seama de prezenţa lui. Atunci grupuri mici de oameni îmbrăcaţi în uniformă neagră apărură în depărtare, făcându-şi loc prin mulţime, către Palatul Consiliului. El văzu capetele mici şi negre devenind roze; întorcându-se să-1 privească, şi înţelese că un val de recunoaştere trecea pe deasupra mulţimii. Sa gândi că ar trebui să le arate că îi vedea. îşi ridică braţul, apoi arătă spre Palatul Consiliului şi îşi lăsă braţul în jos. Glasurile de jos se topiră înlr-utiul singur, căpătară volum, ajunseră pină la el ca nişte valuri nenumărate de aclamaţii.
Spreapus, cerul era de un albastru-verzui palid şi, înainte de a se termina actul capitulării, Jupiter apăruse sus, înspre sud. Deasupra se produse încet o schimbare nesimţită, apropierea unei nopţi senine şi frumoase; dedesubt erau grabă, însufleţire, comenzi contradictorii, pauze, eforturi intermitente de a se face ordine, un vacarm uriaş şi o-neorându-ială crescândă. Era înainte de apariţia membrilor Consiliului, şi un grup de oameni trudeau din greu, conduşi de un vacarm de strigăte, cărând cadavrele celor căzuţi în lupta corp la corp din coridoarele şi camerele Palatului...
Oameni de gardă, îmbrăcaţi în negru, se înşirau de-a lungul drumului pe care urma să treacă Consiliul şi departe, cât vedeai cu ochii, în înserarea albastră a ruinelor, înţesând acum toate punctele din preajma Palatului şi de pe marginile dărâmate ale clădirilor din jur, se afla o mulţime nenumărată de oameni; chiar când nu aclamau, glasurile lor erau ca suspinul mării pe un ţărm pietros. Ostrog indicase o grămadă imensă de ziduri dărâmate şi acolo se construia acum în grabă o estradă din scân-duri şi grinzi de metal. Era aproape gata, dar o maşină care huruia continua să licărească din când în când în umbrele de sub această construcţie pro-. vizorie.

Estrada avea o mică parte mai ridicată, pe care luară loc Graham împreună cu Ostrog şi Lincoln, în faţa unui grup de ofiţeri mai mici în grad. Pe o platformă mai mare, care o înconjura pe cea dinţii, la un nivel inferior, luară loc oamenii de gardă ai revoltei, îmbrăcaţi în uniforme negre şi înarmaţi cu micile arme verzi al căror nume Graham încă nu-1 cunoştea. Cei din jur îşi dădură seama că privirile lui rătăceau tot mereu de la furnicarul de oameni de pe ruinele cufundate în umbra înserării, la masa întunecată a Casei Albe a Consiliului, de unde trebuiau să apară consilierii, la ruinele înalte care îl încercuiau, apoi din nou spre mulţimea de oameni. Glasurile mulţimii se ridicaseră într-un tumult asurzitor.
Ii văzu pe consilieri mai întâi de departe, în lumina lămpilor aşezate de-a lungul drumului, un grup mic de figuri albe clipind din ochi şi trecând pe sub o arcadă întunecată. În Palatul Consiliului ei stătuseră în întuneric. Ii privi cum se apropiau, pe lângă becurile electrice orbitoare; erau însoţiţi de mugetul ameninţător al mulţimii, asupra căreia dominaţia lor apăsase timp de o sută şi cincizeci de ani. Când se apropiară mai mult, feţele lor apărură obosite, albe şi neliniştite. îi văzu clipind din ochi, din cauza luminii, privind spre el şi spre Ostrog. Prin" contrast, îşi aminti privirile lor reci şi ciudate din sala lui Atlas... Acum cunoştea pe câţiva dintre ei: pe cel care bătuse cu pumnul în masă, răstin-du-se la Howard, pe altul, un om masiv cu barbă roşie, şi pe încă unul, cu trăsături delicate, mărunt, negricios, cu o ţeastă neobişnuit de lungă. El observă că doi dintre ei vorbeau în şoaptă şi priveau spre el şi spre Ostrog. în urma-lor venea un bărbat înalt, negricios şi frumos, care umbla abătut. Privi brusc în sus, ochii se opriră o clipă asupra lui Graham, apoi trecură asupra lui Ostrog. Drumul care li se făcuse era astfel orientat încât fură nevoiţi să meargă pe ocolite înainte de a ajunge la scândurile înclinate care duceau în sus, la SS IV ci da unde trebuia să se semneze actul capitulării lor.
— Stăpânul, Stăpânul! Dumnezeu şi Stăpânul, striga poporul. Jos Consiliul!
Graham privi la mulţimea oamenilor, care se întindeau fără număr într-o ceaţă şi un vacarm de strigăte, apoi la Ostrog care şedea lângă el, alb, nemişcat şi liniştit. Privirea i se îndreptă din nou spre micul grup de consilieri îmbrăcaţi în alb. Şi apoi privi în sus, la stelele liniştite şi familiare. Elementul miraculos al soartei

lui prinse deodată viaţă. Oare fusese a lui, într-adevăr, viaţa aceea meschină din amintire, de acum două sute de ani — şi tot a lui era viaţa de acum?

BE LA POSTUL DE STRAJA

Şi astfel, după o stranie întârziere, printr-un drum de îndoieli şi lupte, omul din secolul al nouăsprezecelea ajunse, în cele din urmă, în fruntea acelei lumi complexe.

La început, când se trezise din lungul, adâncul lui somn şi mai târziu, după eliberarea lui şi capitularea Consiliului, el nu recunoscuse locurile înconjurătoare. Cu un efort, el reuşi să găsească printre gânduri uh fir conducător, şi tot ceea ce i se întâm-plase îi reveni în minte, la început cu o nuanţă de neverosimil, ca o poveste auzită sau citită într-o carte. Şi chiar mai înainte ca amintirile să i se limpezească, bucuria de a fi scăpat, uimirea pe car-a i-o dădea supremaţia lui, totul îi reveni în minte. Era posesorul a jumătate de lume; Stăpânul pămân-tului. Această nouă şi mare epocă era, în sensul cel mai-,complet, epoca lui. Nu mai nădăjduia să afle că tot ceea ce i se întâmpla era doar un vis: acum era dornic să se convingă că totul era adevărat.

Un vaiet supus îl ajuta să se îmbrace, sub conducerea unui însoţitor şef, plin de demnitate, un om scund a cărui figură arăta că este japonez, cu toate că vorbea engleza ca un englez. De la el, Graham află câte ceva despre cele întâmplate. Revoluţia era acum un fapt acceptat; munca fusese reluată în tot oraşul. în afară, căderea Consiliului fusese primită în general cu satisfacţie. Consiliul nu era nicăieri popular, şi miile de oraşe din America Occidentală, încă de două sute de ani geloase pe New York, Londra şi Răsărit, se ridicaseră aproape toate, cu două zile mai înainte, la vestea întemniţării lui Graham. La Paris se duceau lupte. Restul lumii era în aşteptare.

În timp ce-şi lua micul dejun, răsună dintr-un coli, apelul unui telefon, şi majordomul îi atrase atenţia că Ostrog, plin de atenţie, întreba de el. Graham îşi întrerupse masa, pentru a-i răspunde. Puţin după aceea sosi Lincoln, şi Graham îşi exprimă de îndată via lui dorinţă de a vorbi cu oamenii şi de a cunoaşte mai mult din noua viaţă care i se deschidea înainte. Lincoln îl informă că peste trei ore un grup reprezentativ de persoane oficiale, împreună cu soţiile lor, se va aduna în apartamentele conducătorului Motoarelor de Vânt Dorinţa lui Graham de a

străbate străzile oraşului era cu neputinţă de realizat, deocamdată, din cauza marilor agitaţii populare. Totuşi era foarte posibil să arunce o privire asupra oraşului de la postul de strajă al paznicului Motoarelor de Vânt. Graham fu condus acolo de către majordomul lui. Lincoln, cu o plecăciune graţioasă la adresa majordomului, se scuză că nu poate să-i însoţească, din cauza urgentelor treburi administrative.

Postul de strajă se ridica mai sus chiar decât cele mai uriaşeroţi ale Motoarelor de Vânt, la vreo mie de picioare deasupra acoperişurilor; părea o mică pată în formă de disc pe o tijă de metal, susţinută de cabluri. Graham fu transportat până în vârf într-un mic leagăn atârnat de cablu. La jumătatea stâlpului, cu aspect foarte fragil, se afla o galerie uşoară, în jurul căreia atârna un mănunchi de tuburi — de sus ele păreau minuscule — care se roteau încet pe inelul rampei exterioare. Acestea erau oglinzile, în comunicaţie cu cele de la Birourile Motoarelor de Vânt, prin care Ostrog îi arătase evenimentele care duseseră la instaurarea stăpânirii sale. însoţitorul lui, japonezul, urcă înainte şi apoi rămaseră acolo aproape o oră, între întrebări şi răspunsuri.

Era o zi plină de promisiunea primăverii. Vântul începuse să se încălzească. Cerul era de un albastru intens şi întinderea vastă a Londrei strălucea orbilor sub razele soarelui matinal. Văzduhul era lim-
pede, fără fum şi ceaţă, blând ca aerul dintr-o vâlcea de munte. În afară de ovalul neregulat al ruinelor din jurul Palatului Consiliului şi de steagul negru al capitulării care flutura acolo, puternicul oraş, văzut de sus, arăta puţine semne ale revoluţiei rapide care schimbase, după cum îşi închipuia el, într-o zi şi o noapte, destinele lumii. O mulţime de oameni încă mai mişuna printre aceste ruine, şi locurile deschisa, imense, din depărtare, de unde plecau în timp de pace aeroplanele spre diferitele oraşe mari din Europa şi America, erau de asemeni negre de mulţimea învingătorilor. Pe im drum îngust de scânduri, ridicat pe căpriori, care traversa ruinele, o mulţime de muncitori erau ocupaţi să restabilească legătura dintre cablurile şi sârmele de la Palatul Consiliului şi restul oraşului, pentru a pregăti instalarea cartierului general al lui Ostrog, care urma să se mute de la clădirile Motoarelor de Vânt.

În celelalte direcţii, întinderea luminoasă era netulburată. Era

atâta seninătate, în comparaţie cu locurile pline de dezordine, încât Graham, privind peste ruine, reuşi aproape îndată să uite de miile de oameni pe care nu-i vedea şi care şedeau în lumina artificială din labirintul aproape subteran, morţi sau muribunzi din pricina rănilor primite noaptea trecută, reuşi să uite ambulanţele improvizate, armatele de chirurgi, infirmiere şi brancardieri, agitaţi şi ocupaţi, uită într-adevăr toată uimirea, consternarea şi ciudăţenia celor ce se întâmplau sub luminile electrice. El ştia că acolo jos, în străzile nevăzute ale acestui furnicar, revoluţia triumfase, că negrul era victorios peste tot, ornamente negre, steaguri negre, ghirlande negre de-a curmezişul străzilor. Şi aici, afară, sub lumina proaspătă a soarelui, deasupra craterului luptei, ca şi cum nimic nu se întâmplase pe pământ, pădurea Motoarelor de Vânt care se dezvoltase sub domnia Consiliului duduia liniştită în mersul ei neîncetat.
Departe, sfâşiate şi zimţuite de Motoarele de Vânt, se ridicau dealurile din Surrey, albăstrui şi estom-pate; spre nord şi mai aproape, contururile ascuţite ale dealurilor Muswell şi Highgate erau tot atât de zdrenţuite. Şi în toată regiunea din jur, pe fiecare creastă şi pe fiecare colină, unde cândva fuseseră garduri, căsuţe, biserici, hanuri şi ferme, cuibărite printre copaci, se ridicau acum marile mori de vânt, purtând reclame uriaşe, simboluri distinctive şi dizgraţioase ale noii epoci, aruneîndu-şi umbrele rotitoare şi acumulând continuu energia care se scurgea neîntrerupt prin arterele oraşului. Şi sub toate acestea rătăceau nenumăratele turme şi cirezi ale Trustului Britanic de Alimentaţie, cu paznicii lor singuratici.
Nici wun contur familiar, nicăieri, nu întrerupea grupurile formelor gigantice de jos. El ştia că supra-vieţuise şi Catedrala Sfîntul Paul şi multe dintre vechile clădiri din Westminster, care însă nu se zăreau, înghesuite şi acoperite de clădirile imense ale acestei noi epoci. Nici Tamisa nu mai întrerupea cu strălucirea ei argintie întinderea imensă a oraşului; conductele de apă, însetate, îi înghiţeau apele până la ultima picătură, înainte ca ele să ajungă între zidurile oraşului. Abia în estuarul fluviului, curăţat şi adâncit, se mai vedea un canal alimentat cu apă de mare, unde o mulţime de barcagii murdari cărau, chiar sub picioarele muncitorilor, materiale grele pentru industrie. Spre răsărit, între cer şi pământ, atârna o pădure neclară de catarge

ale vaselor colosale din acest bazin. Căci tot marele trafic, care nu necesita urgenţă, se făcea pe vase uriaşe cu pânze, până la capătul pământului, iar mărfurile grele pentru care era nevoie de urgenţă, în vase mecanice de tip mai mic şi mai rapid.
Spre sud, deasupra dealurilor, erau. apeducte uriaşe cu apă de mare, pentru canalizare, şi în trei direcţii diferite porneau ca nişte linii palide drumurile pe care se mişcau puncte cenuşii. Era hotărât ca la prima ocazie, să cerceteze aceste drumuri. Dar aceasta după ce va cerceta mai întâi maşinile zburătoare, însoţitorul lui îi descrise drumurile ca fiind formate dintr-o pereche de planuri uşor curbate.
late de o sută de metrif fiecare pentru transportul într-o anumită direcţie, şi făcute dintr-o substanţă numită Eadhamită!— o substanţă artificială,..după câte înţelese el, care semăna cu o sticlă dură. De-a lungul acestor drumuri era un trafic ciudat, de vehicule înguste cu roţi de cauciuc, unele cu o singură roată mare, altele cu două sau patru.roţi, circulând cu viteze de la una până la şase mile pe minut. Drumurile de fier dispăruseră; mai rămăseseră ici şi colo câteva ramblee, acoperite de rugină. Unele dintre ele formau nucleul drumurilor de eadhamită.
Printre primele lucruri care i-au atras atenţia au fost flotilele de baloane şi zmeie cu reclame care pluteau în perspective neregulate spre nord şi spre sud. Nu se vedeau nicăieri aeroplane. Zborurile:Euseseră întrerupte, şi numai o singură aeropilă,, care abia se zărea, se rotea sus, în depărtarea albastră, deasupra dealurilor din Surrey, ca o mică pată zburătoare, aproape invizibilă.
Un fapt, pe care Graham,, deşi îl aflase, îl socotea:.-foarte greu de închipuit, era că aproape toate oraşele mici şi aproape toate satele dispăruseră. Doar. ici şi colo, după câte înţelegea el, se înălţa câte un edificiu gigantic,-asemănător cu un hotel, în mijlocul câtorva kilometri pătraţi de pământ cultivat, care păstra numele unui oraş — cum ar fi Bournemouth. Wareham, sau Swanage. Şi totuşi, ofiţerul care îi însoţea îl convinse repede cât de inevitabilă fusese.,; această schimbare. Vechea ordine presărase întreaga ţară cu ferme, şi la fiecare trei sau patru kilometri se întindea domeniul seniorului care era, proprietar; apoi hanul, cizmăria, băcănia şi biserica formând satul. La fiecare doisprezece kilometri se afla orăşelul, unde trăiau: avocatul, negustorul de gri ne, ţesătorul,, pielarul, veterinarul,

doc-torul, postăvarul, modista şi aşa mai departe. La fiecare doisprezece kilometri — pur şi simplu--pen tru ca aceşti doisprezece kilometri de drum" până
Denumire fantastică, inventata de Wells. A se citi idhamită. (n. r.).
la lâig, şase dus. şi şase întors, era distanţa care îi convenea, fermierului. Dar de îndată ce apăruseră cfllle "ferate, şi după ele trenurile mai uşoare şi automobilele noi şi rapide care înlocuiseră caii şi ciiniţele, şi de îndată ce marile, drumuri începuseră să fie construite din lemn, şi cauciuc, şi eadhamită, şl din tot felul.de substanţe elastice şi durabile —necesitatea de a avea atât de multe târguri dispăruse. Şi astfel crescură marile oraşe. Ele atrăgeau pe muncitori cu forţa gravitaţională a lucrului în aparenţă continuu, şi pe patron cu promisiunea unui ocean infinit de forţă de muncă.
Şi, pe măsură ce standardul confortului creştea, 0 dată, cu creşterea complexităţii vieţii şi a me-Cai ii zării, viaţa la ţară devenise din ce în ce mai costisitoare, din ce în ce mai limitată şi greu de sUportăt. Dispariţia preotului şi a moşierului, înlocuirea medicului practician prin specialistul de la oraş răpise satului ultima urmă de cultură. După ce, telefonul, cinematograful şi fonograful înlocuiseră ziarul, cartea, învăţătorul şi scrisul, rămase în afara reţelei de cabluri electrice, însemna Să trăieşti ca un sălbatic izolat. La ţară nu existau nici mijloace de a te îmbrăca sau a te hrăni (după concepţiile rafinate ale vremii), nici doctori capabili, pentru vreun caz urgent, nici societate, şi nici vreo distracţie.
Mai mult, aplicaţiile mecanice în agricultură făcură dintr-un inginer echivalentul a treizeci de
l inciloi-i. Astfel, contrar condiţiei funcţionarului
Citadin din zilele când abia se putea locui în Londra, din cauza aerului încărcat cu fum de cărbune, muncitorii agricoli se puteau deplasa acum cu rapiditate, pe drumuri terestre sau prin Văzduh, spre oraş, Bpt% Viaţa şi distracţiile de noapte, pentru a pleca apoi din tlOU dimineaţa. Oraşul înghiţise omenirea: omul Într&se inl.r~o nouă fază a dezvoltării sale. La.începui, Eusese nomadul, vânătorul, apoi urmase agricultorul r,;i statul agricol, ale cărui oraşe şi porturi nu erau decâ.t cartierele generale şi pieţele de desfacere ale mediului rural. Acum, consecinţă logică a unei epoci tehnice, exista această nouă şi imensă îngrămădire

de oameni. în afară, de Londra, mai erau doar patru oraşe în Anglia: Edinburgh, Portsmouth, Manchester şi Shrewsbury. Aceste simple precizări de fapte pentru oamenii contem-porani erau greu de realizat pentru închipuirea lui Graham. Şi când el privi „dincolo", la ciudatele realităţi de pe Continent, înţelegerea îl părăsi cu totul.
Graham avu viziunea pământului acoperit de oraşe, oraşe pe câmpiile întinse, oraşe pe malul marilor râuri, oraşe imense de-a lungul ţărmului mării, oraşe printre munţii acoperiţi de zăpadă.. Pe o mare parte a pământului se vorbea limba engleză; împreună cu. dialectele ei hispano-americane, hinduse, negre şi chineze, era limba de fiecare zi a două treimi din oamenii de pe pământ. Pe Continent, în afară de câteva rămăşiţe vechi şi curioase, domneau numai trei limbi: germana, care se întindea până la Antiohia şi Genova, întâlnind la Cadiz: dialectul anglo-spaniol; o limbă slavă, care se întâlnea cu anglo-indiana în Persia şi în Kurdistan şi cu anglo-chineza în Pekin; şi franceza, încă. strălucitoare şi clară, limba lucidităţii, care îşi împărţea bazinul Mediteranei împreună, cu anglo-indiana şi cu germana, şi ajungea, printr-un, dialect negru, până în Congo.
Pretutindeni, peste pământul presărat cu oraşe, în afară de teritoriile „zonei negre" de la tropice, predomina aceeaşi organizaţie socială cosmopolită si pretutindeni, de la pol la ecuator, se întindeau proprietatea şi responsabilităţile lui. întreaga lume era civilizată; întreaga lume locuia în oraşe; întreaga lume era. o proprietate. Dreptul lui. de proprietate asupra. Imperiului Britanic şi a întregii Americi abia de era disimulat; oamenii considerau congresul şi parlamentul ca pe nişte adunări antice-, nişte curiozităţi. Şi chiar în imperiile Rusiei şi Germaniei influenţa averii lui avea o pondere enormă. Acolo, desigur, existau alte probleme — alte posibilităţi — dar, de la înălţimea la care se afla el, cele două imperii i se păreau destul de îndepărtate. I.ir în ceea ce priveşte administraţia zonei negre.1 icntualele ei probleme, Graham nu-şi puse mici o iiihobare, după cum făcuse şi în prima parte a existenţei lui. în mintea lui de om al secolului al nousprăzecelea nu încăpea ideea că lumea neagră ar putea să tirane, ea o annemiirmtaTe, deasupra .omenirii;aşa oum:şi-to imagina el.
Atfilă de asemeni că europenii şi chinezii trăiau în paee. Secolul al douăzecilea.descoperise, fără Vfluki sa, că, în general,

chinezul era tot.-atât de civi-11. I. ca.şi europeanul de rând, şi repetase pe o scară gigantică fraternizarea, petrecută în secolul al
: I eaprezecelea, între scoţian.şi englez. După cum spume a Asarmo::
—S-aia.(giîîndit mai bine. Au.descoperit, în cele din urmă, că şi nai isuntem albi.
Graham îşi întoarse din nou privirea spre imaginea care.-se întindea în farţa lui fi gândurile luară o emuă direcţie.,-
Dinspre sud-vestul întunecat străluceau, stranii, oluptoase şi, într-un fel, teribile, Oraşele Plăcerii, despre cane îi vorbise cine-fonograful şi bătrânul.de pe stradă..Locuri neobişnuite, reminiscenţe ate legendarei Ş-ybaris, oraşe ale artei şi frumuseţii, ale artei care se vinde şi ale frumuseţii care:se vinde, urase splendide şi sterile, oraşe de mişcare şi muzicii, atrăgându-i pe toţi cei care profitau de pe urma luptei economice, feroce şi lipsite de glorie, desfăşurată în labirintul orbitor de jos.
HO:.ii,-i că lupta era-feroce. îşi dăduse seama de l<ro<:ili)atea ei după faptul că (oamenii de acum şooo-le.ui Anglia secolului al nouăsprezecelea drept imaginea unei vieţi idilice şi uşoare. îşi întoarse din ii ou piivuile la priveliştea din faţă, încercând să-şi închipuie uzinele uriaşe din acest labirint monstru os.
,A ilase cii spre nord trăiesc olarii, care fabricau nu numai vase de pământ şi de porţelan, dar işi paslrele din acelaşi fel şi compuşii pe care îi crease o cli im ie minerală mai subtilă. Acolo erau fabricanţii de statuete şi. de ornamente murale şi de mobile foarte complicate; tot acolo se aflau şi fabricile în care autorii, într-o întrecere febrilă, îşi compuneau discursurile şi reclamele lor fonograf ice, îşi aranjau gruparea personajelor şi subiectele operelor dramatice kinematografice, mereu noi şi senzaţionale. Tot de acolo, porneau ca fulgerul mesaje către întreaga lume, minciunile crainicilor, alimentarea maşinilor telefonice care înlocuiseră vechile ziare.
Spre apus, dincolo de ruinele Palatului Consiliului, se înălţau birourile imense ale administraţiei municipale şi ale guvernului; spre răsărit, către port, erau cartierele comerciale, imensele pieţe publice, teatrele, sălile pentru reuniuni, palatele de jocuri,, kilometri întregi de săli de biliard, terenuri de fotbal şi basebal, arene pentru fiare sălbatice şi nenumărate temple ale sectelor

creştine, şi cvasicreştine, mahomedane, budiste, gnostice, ale adoratorilor de fantome, ale adoratorilor de demoni, ale adoratorilor de mobile, şi aşa mai departe; spre sud, o imensă fabrică de textile, de conserve, vinuri şl condimente. Mulţimi nenumărate alergau dintr-un loc într-altul de-a lungul asurzitoarelor platforme mişcătoare. Un stup gigantic, ai cărui servitor neobosit era vân-tul,.şi care purta drept coroană şi simbol Motoa-rele de Vânt, în mersul lor neîncetat.
El se gândi la uriaşa populaţie, absorbită de acest burete de săli şi. galerii — cele treizeci şi trei de milioane de vieţi care, sub picioarele lui, îşi jucau fiecare drama proprie, scurtă şi neînsemnată;... şi satisfacţia pe care i-o dăduse strălucirea zilei, spaţiul, splendoarea priveliştii, şi mai ales simţul propriei lui importanţe se micşoră şi disbăru. Privind, de la această înălţime, asupra oraşului, putea să înţeleagă ce însemna mulţimea copleşitoare de treizeci, şi trei de milioane, realitatea, responsabilităţii pe care urma să o ia asupră-şi, imensitatea acestui Maelstrom omenesc deasupra căruia plana firava lui regalitate.
Încercă; apoi, să-şi imagineze tabloul vieţii individuale. Rămase uimit când îşi dădu seama cât de-
DUţin se schimbase omul obişnuit,-în ciuda transformărilor vizibile ale condiţiilor. Viaţa şi proprietate o. erau, într-adevăr, aproape în întreaga lume, la adăpost de violenţă; bolile contagioase, bolile bacteriene de toate felurile erau practic dispărute; fiecare individ avea suficientă hrană şi îmbrăcăminte, străzile oraşului îi dădeau căldură şi îl adăposteau de intemperii — atât de mult realizase progresul aproape mecanic al ştiinţei şi organizarea materială a societăţii. Dar mulţimea — şi el începuse să-şi dea seama de acest fapt — era totuşi fără apărare în faţa demagogului şi organizatorului, o mulţime laşă şi condusă de pofte, când era despărţită-în indivizi, separaţi, nesigură şi capabilă-de surprize, când era luată în colectiv. îşi aduse aminte de nenumăraţii oameni îmbrăcaţi în pânză de culoare albâstru-deschis. El ştia că milioanele de bărbaţi şi femei, aflaţi dedesubtul lui, nu ieşiseră niciodată din oraş, nu văzuseră niciodată mai departe de micul cerc al participării lor ostile şi mecanice la treburile lumii şi al plăcerilor de proastă cal ta te care nu. îi satisfăceau. Se gândi la speranţele contemporanilor săi dispăruţi, şi visul pe care îl istoriseşte Morris

în ciudata lui povestire despre Londra„Veşti de nicăieri", ca şi ţara perfectă descrisă de Hudson în minunata lui „Epocă de cristal" îi apărură pentru o clipă în faţa ochilor, ca nişte-speranţe spulberate. Apoi se gândi la propriile lui speranţe.
În ultimele zile ale precedentei lui vieţi, rămasă acum atât de departe în urmă, concepţia unei omeniri libere şi egale devenise pentru el un lucru foarte real. El sperase, cum întreaga lui epocă sperase, cu o convingere de nezdruncinat, că într-o bună zi va înceta sacrificiul celor mulţi pentru cei puţini, că era aproape ziua când fiecare copil născut din femeie va avea o şansă echitabilă şi sigură pentru a fi fericit. Şi acum, după două sute de ani, aceeaşi speranţă, încă neîmplinită, făcea să răsune tot oraşul de strigătul ei vibrant. El vedea că, după două sute de ani, încă mai existau sărăcia, truda zadarnică, şi toate suferinţele din vremea lui, acum mai mari decâfr oricând, crescute, o dată cu oraşul, în proporţii gigantice;
Graham începuse sm cunoască, câte; ceva: din istoria anilor scurşi între timpi Ştia. despre: decăderea morală care urmase: după; ce,.. în minţile oamenilor de rând, religia supranaturală, se prăbuşise,, despre declinul onoarei publice, despre: creşterea avuţiilor. Căci oamenii; care-şi pierdiuseră credinţa în Dumnezeu îşi păstraseră: totuşi credinţa. în proprietate, şi bogăţia, domnea asupra, unei lumi venale:.
Însoţitorul lui,, japonezul Asaa&v care; îi. expunea istoria politică a ultimelor două secole,, se folosi., de o; imagjne; potrivită, aceea a unui grăunte mâncat. de insecte parazite. La început: este numai grăuntele sănătos,,, care se coace; cu destulă, vigoare: Apoi, vine O; insectă, care; îşi depune oul pe; coaja. lui şi iată! după puţin, timp grăuntele rămâne: o formă. goală, având, înlăuntru, un vierme, activ care. i-a consumai substanţa.. Şi apoi vine. un parazit secundar;, vreo muscă, ichneumon, care; îşi depune oul pe acest vierme, şi iată!. acesta devine,, la rândul. lui,, o formă goală,, şi noua fiinţă, vie se. află în, pielea predeeeso.-rului ei, care a, rămas subcoaja grăuntelui... Şi. coaja grăuntelui continuă să-şi păstreze forma, cei mai mulţi oameni încă mai cred că. este un grăunte şi, la fel cu éi, grăuntele se mai poate, socoti el însuşi un grăunte, viguros-şi viu.
— Regatul victorian din epoca dumneavoastră, zise Asano, era... un regat cu inima-,.muscată..
Moşierii — baronii şi mica nobilime — şi-au. început existenţa

cu: secole în urmă, o. diată, cu;, regele John; a trecut mult timp, apoi ei l-au decapitat pe. regele Charles, şi an. ajuns să-1. lichideze,, în mod practic, pe regele George, carer nu mai era decât coaja, unui rege-- adevărata-, putere, fiind în mâinile Parlamentului. Dar Parlamentul — organul micii nobilimi care deţinea, pământurile — nu şi-a păstrat mult timp puterea. Schimbarea s-a înfăptuit. chiar în, secolul al nouăsprezecelea. Drepul, de vot fusese lărgit, până. când, cuprinsese masele de oameni ignoranţl, „miriadele urbane", care, veneau, cu. miile şi votau împreună. Consecinţa firească a unui corp electoral numeros este domnia partidelor organizate, încă pe timpul reginei Victoria puterea era sub controlul maşinaţiilor de partide, secrete, complexe şi corupte. în scurt timp-, puterea a ajuns în mâinile marilor oameni de afaceri care finanţau aceste maşinaţii. Şi a, venit un timp când adevărata putere-, şi toate interesele Imperiului se aflau în mod vizibil în mâinile Consiliilor a, două partide, care guvernau prin ziare şi organizaţii electorale — două-grupări mici de oameni bogaţi şi abili, acţionând la început în opoziţie, şi apoi împreună.
După aceea s-a produs o reacţie blândă, şi ineficace. Se găsesc nenumărate cărţi, spuse Asano, dovedind că a existat într-adevăr oîntreagă literatură de împotrivire; uriele apăruseră în perioada când, adormise Graham. Se pare că partidul celor care se împotriveau se limitase.; în studiul acestei literaturi şi se revoltase în mod extrem de hotărât — dăr numai pe hârtie! Necesitatea urgentă, fie de a desfiinţa,, fie de a priva de putere consiliile partidelor, este o idee comună, la baza întregii gân-diri de la începutul secolului al douăzecilea:, atât în America cât şi în Anglia. în ce mai mare parte a cazurilor, America era puţin mai promptă decât Anglia., deşi ambele ţări urmaseră acelaşi drum. Dar1 această idee nu: s-a înfăptuit niciodată. Ea n-a reuşit niciodată să se organizeze f?i să-şi păstreze puritatea. Oamenii:" păstraseră prea puţin din vechiul sentimentalism1 din vechea credinţă în dreptate. Orice organizaţie care devenea:, dtestul de puternicii pentru, a influenţa alegerile devenea şi destul de complicată, astfel încât putea fi submi-rtartăţ. seindaită) sau cKfeaar cumpărată cu totul de oameni bogaţi şi îndrăzneţi; Partidele populare partizane ale reformei şi purităţii, au devenit toate, până la, urmă, simpli® ghişee: ale: agenţiilor de schimb; îşi vindeau principiile pentru; a-şi plăti alegerile; Iar; grija cea

mare a celor bogaţi era, desigur, să-şi păstreze proprietatea intactă, să-şi poată face1 afacerile în voie. Aşa cum grija feudalilor fusese de a-şi păstra terenul liber pentru vânătoare şi război. Întreaga lume eră un timp pentru exploatare, un timp de bătălie pentru afaceri; iar zguduirile financiare, flagelul manevrelor de bursă, al războaielor tarifare au pricinuit în secolul al douăzecilea mai multă mizerie omenească — deoarece mai mare nenorocire este o viaţă chinuită, decât o moarte rapidă — decât pricinuiseră războaiele, ciuma şi foametea, în ceasurile cele mai întunecate ale istoriei.
Graham înţelegea acum destul de limpede care fusese rolul lui în dezvoltarea acestei noi epoci. în fazele succesive ale dezvoltării civilizaţiei mecanice luase naştere o nouă putere, Consiliul, comitetul administratorilor, care sprijinise şi apoi luase conducerea acestei dezvoltări. La început nu fusese decât simpla reunire întâmplătoare a milioanelor lui Isbister s,i Warming, o simplă societate posesoare de bunuri, creată prin capriciul a doi testatori fără urmaşi; dar talentul colectiv al primilor administratori făcuse ca averea aceasta să exercite o influenţă uriaşă, până tind prin ipoteci, împrumuturi şi acţiuni, sub sute de deghizări şi pseudonime, se infiltrase în întreaga structură a statelor american şi englez.
Stăpânind o influenţă şi o avere enormă, Consiliul căpătase în scurt timp un aspect politic; dezvoltân-du-se, el folosise în mod permanent averea de care dispunea pentru a înclina balanţa hotărârilor politice, şi folosise avantajele politice pentru a acapara din ce în ce mai multă bogăţie. în cele din urmă. partidele politice din cele două emisfere ajunseră în mâinile " sale; el deveni un Consiliu, intern de control politic.
Consiliul nu fusese la început decât un simplu grup de doisprezece oameni, dotaţi cu o excepţională abilitate, care se contopeau într-o unitate genială. Consiliul urmărea cu temeritate bogăţia şi influenţa politică, şi amândouă se completau reciproc. Cu o surprinzătoare previziune, el investea sume mari de bani. în arta zborului, ţinând această: invenţie în rezervă pentru ceasul potrivit. El folosea legea brevetelor şi o mie de alte expediente semilegale, pentru a-i împiedica pe toţi cercetătorii care refuzau să colaboreze cu el. în trecut nu lăsase să-i scape nici un om capabil. îl plătea bine. Consiliul ducea, pe vremea aceea, o politică viguroasă, fără greşeală, şi puterea lui

creştea neîncetat şi constant, neîntâmpinând alt obstacol decât opoziţia haotică şi egoistă a câte unui om bogat. într-o sută de ani, Graham devenise posesorul aproape exclusiv al Africei, al Americii de sud, al Franţei, al Londrei, al Angliei şi, de fapt, avea o mare influenţă şi în America de Nord, care era atunci puterea dominantă din America. Consiliul cumpără şi organiză China, exploata Asia, paraliza imperiile Vechii Lumi, le submina din punct de vedere financiar, luptă împotriva lor şi le învinse. Această cucerire rapidă a lumii a fost organizată cu atâta dibăcie — o reţea întreagă, sute de bănci, societăţi, sindicate mascau operaţiile Consiliului — încât devenise un fapt aproape împlinit mai înainte ca oamenii obişnuiţi să bănuiască tirania care se abătuse asupra lor. Consiliul nu ezita niciodată, nu dădea greş niciodată. El acapara cu lăcomie mijloace de comunicaţie, pământuri, clădiri, guverne, municipalităţi, companii teritoriale de la tropice, tot felul de întreprinderi omeneşti. Apoi îşi instrui şi îşi dixijă. oamenii, poliţia căilor ferate, poliţia drumurilor, paznicii clădirilor, paznicii canalurilor şi ai cablurilor, armatele de muncitori agricoli. Con.s.liul nu lupta împotriva acestor asociaţii, ci le submina, le dezbina şi le cumpăra. Până la urmă, el cumpără întreaga lume. Şi, în sfârşit; lovitura culminantă fu introducerea marinilor zburătoare.
Când Consiliul, în conflict cu muncitorii dintr-unul. din imensele lui monopoluri, comise o ilegalitate flagrantă — fără să aibă măcar obişnuita politeţe de a corupe pe cei care ar fi putut să-i stea în cale — vechea orânduire, alarmată de urmările nefaste ale complezenţei sale, începu să caute arme. Dar nu mai existau armate, şi nici vase de luptă; venise era Păcii. Singurele vase care puteau ii folosite pentru război erau marile nave aparţinând Trustului de Navigaţie al Consiliului. Forţele poliţiei erau controlate tot de Consiliu: poliţia căilor ferate, a vaselor, a domeniilor agricole, normatorii şi supraveghetorii, întreceau de zece ori numărul neglijabil,al forţelor înarmate ale ţării şi ale organizaţiilor municipale. Şi atunci, Consiliul a scos maşinile zburătoare. încă mai trăiau oameni care îşi puteau aminti de ultima mare dezbatere .din Camera Comunelor din.Londra — partidul legalist, partidul oare se opunea Consiliului, deşi în minoritate, dădu o luptă disperată — şi cum membrii ei ieşiseră grămadă pe terasă să vadă aceste forme ciudate şi înaripate care se roteau liniştite pe deasupra lor. Consiliul cucerise

puterea. Ultima iluzie a unei democraţii care permisese existenţa acestei proprietăţi nelimitate şi iresponsabile dispăruse.
Etapă o..sută şi.cincizeci de ani de la adormirea lui Graham, Consiliul averii lui îşi aruncase masca r,i domnea făţiş, în mod absolut, în numele lui. Alegerile deveniseră o formalitate ridicolă, o prostie care se repeta din şapte în şapte ani, un obicei străvechi şi lipsit de sens,; vdin când în când se întrunea Parlamentul social, tot atât de ineficace ca şi convocarea Sinodului Bisericii din timpul reginei Victoria; şi regele legitim al Angliei, dezmoştenit, beţiv şi nătâng, apărea pe scena unui music-hall de mâna a doua. Astfel pierise visul măreţ al secolului al nousprezecelea, proiectai nobil al libertăţii universale a individului. şi al fericirii universale; pierise. de boala onoarei, paralizat de superstiţia proprietăţii absolute, paralizat de sectele religioase care îi îndepărtaseră pe cetăţenii de rând de adevărata educaţie, care răpiseră oamenilor regulile de conduită şi puseseră în loc dispreţul total asupra sancţiunilor morale; pierise în faţa tehnicii şi a afacerilor josnice, lăsmd loc, la început, unei plntoeraţh agresive, căreia îi urmă domnia unei plutocraţ.ii supreme,.în cele din urmă, Consiliul încetase să-şi mai dea osteneala de a-şi întări decretele cu girul formal al autorităţilor constituţionale, iar Graham, o făptură nemişcată, slabă, cu pielea îngălbenită, zăcea, nici mort, nici viu, recunoscut ca Stăpân al pământului. Şi se trezise, într-un târziu, pentru a fi... Stăpânul acestei moşteniri! Se trezise pentru a sta sub acest cer fără nOri şi a privi cum i se aşterne la picioare măreţia imperiului său.
De ce se trezise? Oare acest oraş, acest stup de oameni care trudeau fără speranţă însemnau spulberarea completă a vechilor lui visuri? Sau focul libertăţii, focul care strălucise şi se stinsese în anii vieţii sale trecute, încă mai mocnea acolo, jos? El se gândi la elanul,şi la forţa cântecului de răscoală. Oare acest cântec era doar artificiul unui demagog, oare acest cântec urma să fie uitat după ce-şi atinsese scopul? Oare speranţa care mai vibra în sinea lui era doar amintirea timpurilor trecute, rămăşiţa unei credinţe distruse? Sau avea un înţeles mai larg, un sens strâns legat de destinul omenirii? în ce scop se trezise el, ce avea de făcut aici? Omenirea se întindea dedesubtul său ca o hartă. El se gândi la milioanele şi milioanele de oameni care

veneau neîncetat, unii după alţii, tot mereu, din întunericul nefiinţei în întunericul morţii. în ce scop? Trebuia să existe un scop, dar acesta depăşea puterea lui de gândire. îşi văzu limpede, pentru prima dată, adevărata micime, văzu, întreg şi teribil, contrastul tragic între puterea omenească şi aspiraţiile inimii omeneşti. în această clipă, el îşi dădu seama că nu era decât un accident neînsemnat, şi simţi în acelaşi timp măreţia dorinţei lui. Şi, deodată, micimea, ca şi aspiraţiile i se părură insuportabile, şi 11 cuprinse o irezistibilă dorinţă de a 8e ruga. Şi se rugă. Se rugă rostind cuvinte vagi, incoerente, contradictorii. Sufletul îi porni prin timp şi spaţiu, peste nebuloasele multiple şi agitate ale existenţei, către ceva — nu ştia ce anume — către ceva care ar fi putut să-i înţeleagă năzuinţa şi să-1 ajute.
Departe, jos, pe terasa unui acoperiş dinspre sud şedeau un bărbat şi o femeie, bucurându-se de prospeţimea văzduhului de dimineaţă. Bărbatul adusese o lunetă, pentru a privi spre Casa Consiliului, şi îi arăta femeii cum s-o folosească. Curiozitatea lor fu satisfăcută; de acolo, de unde se aflau, nu se mai vedea nici o urmă a vărsării de sânge; după ce priviră spre cerul senin, ea se întoarse către postul de strajă. Acolo văzu două forme mici şi negre, atât de mici, încât era greu să crezi că erau oameni — unul care privea şi altul care gesticula, cu mâinile întinse spre bolta liniştită a cerului.
Ea îi întinse bărbatului luneta. El privi şi exclamă:
— Cred că este Stăpânul. Da. Sunt sigur. Este chiar Stăpânul! Coborî luneta şi privi spre ea.
— Is.i înalţă mâinile, ca şi cum s-ar ruga. Mă întreb ce face. Adoră soarele? Parcă nu existau Parşi pe aici, în vremea lui, nu-i aşa?
Apoi privi din nou.
— Acum s-a oprit. Cred cănu era decât o atitudine întâmplătoare. Lăsă jos luneta şi rămase pe gânduri. Nu va avea nimic altceva de făcut decât să petreacă... doar să petreacă. Desigur că Ostrog va conduce treburile. El trebuie să conducă, să-i ţină în ordine pe toţi aceşti smintiţi de muncitori. Pe ei, şi toate cântecele lor! Şi el a dobândit toate acestea dormind, draga mea... doar dormind! Cât de ciudată e lumea!
Capitolul XV OAMENI" DE VAZĂ
Sălile oficiale ale Administratorului Motoarelor de Vânt i s-ar fi

părut lui Graham uimitor de complicate, dacă ar fi intrat în ele venind direct din secolul al nouăsprezecelea; dar el începuse să se obişnuiască cu proporţiile acestei noi epoci. Cu greu puteau să fie numite săli sau camere, ţinând seama că un sistem complicat de arcade, poduri, culoare şi galerii despărţeau şi uneau toate încăperile acestui spaţiu vast. El veni cu unul din panourile glisante, care acum îi erau familiare, pe un palier de la capătul unui şir de trepte foarte largi, pe care urcau şi coborau lin grupuri de bărbaţi şi femei, îmbrăcaţi mult mai strălucitor decât toţi cei pe care îi văzuse până acum. Din locul în care se afla, el privi în jos, către o succesiune de ornamente complicate, de culoare albă mută, mov şi purpurie, străbătută de poduri care păreau făcute din porţelan filigranat, terminându-se în depărtare, într-o fundătură misterioasă, cu nişte ecrane perforate.
Privind în sus, văzu şiruri întregi de galerii ascendente, de pe care nenumărate feţe de oameni se uitau jos, spre el. Aerul era plin de murmurul glasurilor şi de sunetul unei muzici care se revărsa de sus, o muzică veselă şi distractivă a cărei sursă el nu reuşi s-o descopere.
1 Dante-Gabriel Rosetti — pictor şi poet englez (1828— 1882) unul dintre iniţiatorii curentului prerafaelit, (n. r.)
Spaţiul central era plin de lume, fără să lase totuşi impresia unei adunări dezordonate; în total, erau câteva mii de oameni. Erau îmbrăcaţi somptuos, chiar fantezist, bărbaţii ca şi femeile, căci influenţa sobră a concepţiei puritane despre demnitatea îmbrăcăminţii masculine dispăruse demult. Părul bărbaţilor, de asemeni, deşi rareori lăsat lung, era de obicei ondulat într-un fel care sugera intervenţia coaforului; chelia dispăruse de pe pământ. Se vedeau mulţi bărbaţi cu părul încreţit, tăiat drept, coafură care l-ar fi îneîntat pe Rossetti 1; un domn, care îi fu arătat lui Graham cu misterioasa denumire de. „amorist", purta părul în două bucle graţioase pe urechi „ă la Mar-guerite". Se vedeau şi cozi împletite: probabil că bărbaţii de origine chineză nu se mai ruşinau de, rasa lor. Exista foarte puţină uniformitate, de modă în croiala hainelor. Bărbaţii mai bine făcuţi îşi arătau armonia corpului purtând pantaloni scurţi, bufanţi şi crestaţi; vedeai ici-colo şi. o pelerină sau o robă. Moda din vremea lui Leon al X-lea predomina în cea mai mare măsură, dar erau reprezentate, de asemeni, f$ concepţiile estetice ale Extremului

Orient. Corpolenţa masculină, care, în timpul perioadei victoriene, ar fi fost supusă pri-mejdiilor corsetului şi exagerării nemiloase a hainelor de seară strânse pe picioare şi pe braţe, se înveşmânta acum cu o abundenţă de falduri care cădeau cu demnitate. Graţia şi zvelteţea se vedeau de asemeni la tot pasul. Pentru Graham — un om tipic ţeapăn dintr-o perioadă tipic ţeapănă — oamenii aceştia nu numai că păreau mult prea gra-ţioşi în înfăţişarea lor, dar şi mult prea expresivi în fizionomiile lor foarte expresive. Gesticulau şi îşi exprimau, cu o sinceritate uimitoare, surpriza, interesul, amuzamentul şi, mai ales, emoţiile pe care le produceau (în mintea lor doamnele din jur. Era limpede, chiar de la prima vedere, că femeile erau în mare majoritate.
Doamnele care îi acompaniau pe aceşti domni arătau, în îmbrăcăminte ca şi în ţinută şi maniere, mai puţină emfază şi mai multă complexitate. Unele arborau, în rafinamentul croielii, o simplitate clasică, după moda franceză a primului imperiu şi, în timp ce Graham trecea pe lângă ele, îşi etalau braţele şi umerii atrăgători. Altele purtau rochii strimte, fără cusătură sau cordon în talie, uneori cu falduri lungi căzând de pe umeri. îndrăzneala delicioasă a toaletelor de seară nu se micşorase prin trecerea a două secole.
Mişcările tuturor femeilor păreau graţioase. Graham îi spuse lui Lincoln că a văzut oameni care, prin mersul lor, îi aminteau de tablourile lui Rafael, iar Lincoln îl informă că studierea unui anumit număr de gesturi fcea parte din educaţia fiecărei persoane bogate. Întrarea Stă pinului fu salutată printr-un fel de râs aprobator; oamenii îşi arătau manierele distinse prin faptul că în timp ee el co-loi a: âri.le, spre spaţiul central, nu se îngrămădeau în jurul lui şi nici nu-1 plictiseau cu priviri iscoditoare.
El aflase de la Lincoln că aceştia erau oamenii cei mai de frunte din societatea londoneză; aproape toate persoanele de acolo erau fie funcţionari de va.ă, fie rude apropiate ale vreunui funcţionar de vază. Mulţi dintre ei se întorseseră în mod special din Europa, din Oraşele Plăcerii, pentru a-i ura lui Graham bun venit. Cei din conducerea aeronauticii, instituţie a cărei atitudine jucase un rol aproape tot atât de important în răsturnarea Consiliului ca şi rolul jucat de Graham, erau în număr foarte mare, ca şi cei de la Controlul Motoarelor de Vânt. Printre alţii,

se mai aflau aici unii dintre cei mai importanţi funcţionari ai Trustului Alimentar. Controlorul Crescătoriilor Europene de Porci avea o înfăţişare deosebit de melancolică şi interesantă, şi maniere de o delicateţă cinică. Un episcop în odăjdii trecu prin faţa lui Graham, stând de vorbă cu un domn îmbrăcat aidoma clasicului Chaucer!inclusiv coroana de lauri.
1 Geojjrey Chaucer, poet englez (cea. 1340—1400) imitator al clasicilor antici, (n. r.)
— Cine este omul acela, întrebă el, aproape fără voie.
— Episcopul Londrei, zise Lincoln.
— Nu... vreau să spun celălalt.
— Poetul laureat.
— Voi încă mai...?
— El nu scrie poezii, bineînţeles. Este vărul lui Wotton, unul dintre Consilieri. Dar face parte din regaliştii Trandafirului Roşu... un club îneîntător... care încă mai păstrează astfel de tradiţii.
— Asano mi-a spus că există şi un rege.
— Regele nu face parte din acest club. Au fost nevoiţi să-1 excludă. Cred că era din ramura Stuar-ţilor; dar este prea...
—: Prea mult? " "; " :
— Peste măsură.
Graham nu înţelegea prea bine, dar se părea că toate acestea fac parte din anomalia generală a epocii noi. Se înclină cu condescendenţă în faţa pri mei persoane care îi fu prezentată. Era limpede că mai predominau încă anumite subtile distincţii de clasă chiar şi în această adunare, deoarece numai o mică proporţie dintre, invitaţi, un grup restrâns, au fost socotiţi de către Lincoln demni de a-i fi prezentaţi. Primul i-a fost prezentat Şeful Aeronaut, un bărbat a cărui figură arsă de soare contrasta în mod ciudat cu feţele delicate din jur. El devenise o persoană foarte importantă în urma rezervei pe: care o avusese, în momentele critice, faţă de Con siliu.
Atitudinea lui contrasta, în chip foarte favorabil, după părerea lui Graham, cu comportarea generală. Făcu vreo câteva observaţii banale, îl asigură de loialitatea lui şi îl întrebă cu sinceritate pe Stăpin despre sănătate. Era vioi, accentul lui-nu avea acel uşor stacato al limbii engleze din Vremea aceea. Ii dădu de înţeles lui Graham, în mod limpede, că se considera un „lup de aer" — folosi chiar această expresie — că nu-i plăceau fleacurile, că era un om dintr-o bucată, şi de modă veche, că nu pretindea a şti

prea multe, şi că tot ceea ce nu ştia nici nu merita să fie ştiut. Făcu o plecăciune bărbătească, în mod ostentativ lipsită de linguşire, şi trecu mai-1 departe..
— Mă bucur. văzând că mai există astfel de oameni, zise Graham.
— Fonografe şi kinematografe, zise Lincoln, cu oarecare invidie. A studiat după viaţă.
Graham aruncă din nou o privire în urma omului robust. Il năpădiră amintiri ciudate.
— De fapt, noi l-am cumpărat, zise Lincoln. în parte. Şi, în parte, el s-a temut de Ostrog. Totul depindea de el.,....-, „-.   j
Se întoarse grăbit, pentru a-1 prezenta pe Înspeeborti] General al Trustului Şcolilor Publice. Această persoană avea aspectul unei sălcii într-o robă academică de culoare albastră-cenuşie. îl privi pe Graham prinţr-un pince-nez de model victorian, şi îşi ilustră observaţiile prin gesturi făcute cu o mână foarte, îngrijită. Graham se interesă dcândată de funcţiile acestui domn, şi îi puse o serie de întrebări foarte precise. Înspectorul general, liniştit, păru amuzat de bruscheţea Stăpânului. El răspunse puţin cam vag în privinţa monopolului asupra educaţiei, pe care îl deţinea Compania lui — monopolul fusese încheiat printr-un contract cu sindicatul numeroaselor organizaţii municipale din Londra — dar descrise cu entuziasm progresele făcute în educaţie, de Ia perioada victoriană.
— Noi am desfiinţat, toceala, zise el, am desfiinţat complet toceala... pe lume nu mai există examene. Nu sunteţi bucuros?
— Şi cum procedaţi pentru ca elevii să înveţe? întrebă Graham.
— Noi am făcut munca atractivă... cât se poate mai atractivă. Dacă nu-i atrage, o abandonăm. Avem un câmp imens de activitate.
Intră în amănunte, şi conversaţia lor se prelungi. Înspectorul General menţiona cu profund respect numele lui Pestalozzi şi Froebel, cu toate că el nu arăta să fie prea familiarizat cu lucrările lor, care făcuseră cândva epocă. Graham află că universităţile populare încă mai există, într-o formă modificată.
— Există o anumită categorie de fete, de exemplu, zise Înspectorul General, umflându-se de sentimentul importanţei sale, cu o mare pasiune pentru studiile aride... desigur, atunci când nu sunt exagerate. Avem în grijă mii de fete de acest gen. în acest moment, zise el, cu un aer napoleonean, aproape cinci

sute de fonografe ţin cursuri, în diferite părţi ale Londrei, despre influenţa exercitată de Platon şi Swift asupra iubirilor lui Shelley, Hazlitt şi Burns. Apoi, elevele scriu eseuri pe temele respective, şi numele lor sunt afişate, în ordinea meritelor, în locurile cele mai vizibile. Vedeţi cum s-a dezvoltat germenele din vremea dumneavoastră? Clasa mijlocie incultă de pe acea vreme a. dispărut cu totul.
— Dar şcolile publice elementare, zise Graham, tot dumneata le controlezi?
Inspectorul General le controla „în întregime". Graham, în prima parte a vieţii lui, fusese preocupat îndeaproape de această problemă, şi întrebările lui se înmulţiră. Câteva fraze intim plat oaie auzi te din gura bătrânului cu care vorbise în întuneric îi reveniră în minte. Înspectorul General confirmă Într-adevăr cuvintele bătrânului.
— Noi am. desfiinţat toceala, zise el eu un ton care-1 făcu pe Graham să interpreteze această afirmaţie în sensul desfiinţării oricărei, munci susţinute. Înspectorul General deveni sentimental. Noi încercăm să facem şcolile elementare cât mai plăcute pentru copii. Ei vor trebui foarte eurând, să muncească. Le dăm doar câteva principii simple... ascultare... hărnicie.
— îi învăţaţi foarte puţine lucruri?
— De ce i-am învăţa mai multe? Asta nu dulce decât la tulburări, şi nemulţumiri. Noi îi distrăm. Chiar şi aşa... există tulburări... agitaţii. De unde găsesc muncitorii idei, nimeni nu înţelege. Şi le comunică unii altora. Există idealuri socialiste... şi chiar anarhie! Probabil că printre ei acţionează nişte agitatori. Sunt de părere... că datoria mea cea mai importantă, este să lupt împotriva nemulţumirilor populare. De ce să nefericim oamenii?
— Mă întreb şi eu, zise Graham, pe gânduri. Dar există foarte multe aspecte pe care aş vrea să le cunosc.
Lincoln, care în tot timpul conversaţiei îl observase pe Graham, interveni.
— Mai sunt şi alţii, zise el eu glas scăzut. Înspectorul General al Şcolilor făcu un gest şi se
Îndepărtă.
— Poate că — zise Lincoln, interceptând o privi n întâmplătoare a lui Graham;— doriţi să cunoaşteţi.pe câteva dintre aceste doamne?
Fiica Directorului Crescătoriilor de Porci ale Trustului European

de Alimentaţie era o persoană mică, îneîntătoare, cu părul roşu, cu ochii albaştri şi vii. Lincoln îl lăsă pentru câteva clipe să stea de vorbă cu ea, şi ea se arătă cu totul entuziasmată de „frumoasele vremuri vechi" — după expresia ei — în oare îşi începuse Graham somnul. Vorbea îmbind, iar ochii ei zâmbeau într-un fel care cerea reciprocitate.
— Am încercat, zise ea, de nenumărate ori să-mi închipui acele vremuri vechi şi "romantice. Pentru dumneata, ele sunt nişte amintiri. Cât de ciudată şi cât de aglomerată trebuie că ţi se pare lumea de acum! Am văzut fotografii şi tablouri ale vremurilor vechi, casele mici şi izolate, făcute din cărămizi de pământ ars, înnegrite de funinginea focurilor, podurile de cale ferate, reclamele simple, oamenii puritani, solemni şi primitivi, în ciudate haine negre şi cu pălării înalte, trenurile de pe căile ferate, căţărate pe acele poduri de fier ce se bolteau în văzduh, caii şi vitele, şi chiar câinii, pe jumătate sălbatici, care alergau pe străzi. Şi, deodată, dumneata ai venit în lumea aceasta!
— în lumea aceasta... zise Graham.
— Venind de acolo, din viaţa pe care o duceai... din mijlocul atâtor lucruri familiare.
— Vechea viaţă nu era o viaţă fericită, zise Graham. Eu n-o regret.
Ea îi aruncă o privire rapidă. Se făcu o scurtă tăcere. Apoi oftă, ca să-1 încurajeze.
— Nu?
— Nu, zise Graham. Era o viaţă meschină... şi lipsită de sens. Acum... Noi socoteam că lumea este destul de complexă, de aglomerată şi civilizată. Şi totuşi, văd că... deşi trăiesc în această lume numai de patru zile... privind înapoi la vremea mea... văd că era o epocă barbară, ciudată... era doar începutul acestei, noi ordini. Doar începutul acestei noi ordini. Va fi greu să înţelegi cât de puţine lucruri cunosc.
— Poţi să mă întrebi tot ce doreşti, zise ea, zâmbindu-i. 1;
— Atunci, explică-mi cine sunt aceşti oameni. Nu cunosc nimic despre ei. Sunt complet nedumerit. Mai există generali?
— Oameni care poartă pălării cu pene?
— Nu. Cred că nu mai există. Presupun că sunt oamenii care controlează marile treburi publice. Cine este bărbatul de colo cu înfăţişare distinsă?
— Acela? Este un funcţionar foarte important. 11 cheamă

Morden. Directorul General al Societăţii Pilulelor Antibiliare. Am auzit că muncitorii lui: produc, uneori un miriad de miriade de pilule în co-uăzeci şi patru de ore. închipuieşte-ţi, un miriad de miriade!
— Un miriad de miriade! Nu e de mirare că se ţine atât de mândru, zise Graham. Pilule! Ce vremuri minunate! Şi omul acela îmbrăcat în purpură? r1
— Nu face parte din cercul nostru. Dar 11 sim-i patizăm. Este foarte inteligent şi foarte amuzant. E unul dintre conducătorii Facultăţii de medicină de la Universitatea din Londra. Toţi medicii, ştii, sunt acţionarii Societăţii Facultăţii de medicină, şi poartă culoarea purpurie. Pentru asta trebuie să fii... să fii calificat. Dar, desigur,-oamenii care primesc un salariu ca să facă ceva... Ea zâmbi, cu un aer de superioritate la adresa pretenţiilor sociale ale oamenilor din această categorie.
— Sunt pe aici şi câţiva din marii artişti şi scriitori?...
— Scriitori nu. Ei sunt în general nişte oameni.-atât de ciudaţi... şi-atât de preocupaţi de persoana- lor! Şi se ceartă atât de înspăimântător între ei i Unii dintre ei sunt în stare să se ia şi la bătaie pentru a avea prioritate când urcă sau coboară scările! Nu este îngrozitor? Dar cred-, că Wraysbury,--capilotomistul-la moda,--este.-aici. A venit: din,-Capii.
Capilotomist? zise-Graham. Ah! îmi amintesc Un i artist! De ce nu?
— Trebuie să-1 cultivăm, zise ea, cu un aer de scuză. Capetele noastre sunt în mâinile lui. Şi zâmbi.
Graham ezită să pronunţe complimentul care era de aşteptat, dar privirea lui era destul de expresivă.
— Au progresat şi artele o dată cu restul civilizaţiei? întrebă el. Care sunt marii pictori de astăzi? Ea îl privi.cu un aer de îndoială. Apoi râse.
— în prima clipă, zise ea, credeam că vrei să spui... Râse, din nou. Te refereai, desigur, la oamenii aceia cumsecade, de care făceaţi atâta caz pentru că se pricepeau să acopere cu vopsele de ulei nişte. suprafeţe mari de pânză? Pânze mari, ovale..Da, oamenii obişnuiau să încadreze aceste obiecte în rame aurii şi să le atârne, şiruri întregi, în camerele lor. Acum nu mai există. Oamenii s-au plictisit de astfel de obiecte.
— Dar la ce altceva credeai că mă refer?
Ea puse, cu un gest semnificativ, un deget pe obrazul a cărui

strălucire era deasupra oricărei bănuieli, şi zâmbi cu un aer şiret, îneîntător şi provocator.
— Şi aici,, zise ea, arătând spre pleoape. Graham simţi, o clipă, tentaţia. Apoi, amintirea
grotescă a unui tablou pe care îl văzuse când va. Unchiul Toby şi Văduva — îi veni în minte. îl năpădi o ruşine primitivă. Avea senzaţia ascuţită că era privit de un mare număr de curioşi.
— înţeleg, zise el, cam fără rost. Cu un aer stingherit, el întoarse spatele acestei femei uşuratice şi fascinante. Privi în jur şi văzu nenumăraţi ochi care se întoarseră. imediat,. preocupaţi subit de. alte lucruri. Probabil că se îmbujorase puţin la faţă. Cine este bărbatul care vorbes.te cu doamna îm brăcată. în culoarea şofranului? întrebă el, ocolind privirile fetei. : HsKJ
Află că era unul dintre cei mai mari organizatori-,ai teatrelor americane, întors de curând din Mexic, de l.a o reprezentaţie gigantică. Figura îi reamintea lui Graham de un bust a lui Câligulă.-
Un alt om care îi atrăgea atenţia era Conducătorul Muncitorilor Negri. Acest titlu nu îi făcu o impresie prea adâncă, în primul moment, dar îi reveni mai târziu în minte... Conducătorul Muncitorilor Negri? Mica doamnă îi arătă, fără să pară de loc jenată, o femeie îneîntătoare, una dintre soţiile subsidiare ale Episcopului Anglican al Londrei. Ea adăugă o serie de elogii la adresa curajului episcopal — până atunci existase regula monogamiei clericale — „o stare de lucruri nenaturală şi neavantajoasă... De ce trebuie să fie înnăbuşită sau restrânsă dezvoltarea naturală a afecţiunilor din cauză că un om este preot?"
— Şi pentru că veni vorba, adăugă ea, dumneata eşti anglican?. Graham, se pregătea să-i ceară unele lămuriri în privinţa semnificaţiei unei „soţii subsidiare", o expresie în aparenţă eufemistică, când întoarcerea lui Lincoln întrerupse această conversaţie sugestivă şi interesantă. Străbătură sala, spre locul unde un bărbat înalt, îmbrăcat în stacojiu, alături ae nişte persoane îneîntătoare, în costume birmane (după-impresia lui) îl aşteptau respectuoase. După ce primi omagiile lor, trecu mai departe, pentru a-i fi prezentate alte persoane.
După câtăva vreme, multiplele lui impresii începură să se organizeze într-un contur general. Mai întâi, strălucirea acestei reuniuni trezise în Graham sentimentul democratic, se simţise

ostil şi ironic. Dar natura umană nu poate să reziste unei atmosfere de priviri curtenitoare. în curând muzica, lumina, jocul de culori, strălucirea braţelor şi umerilor din jurul lui, contactul mâinilor, curiozitatea trecătoare a feţelor zâmbitoare, mângâierea glasurilor modulate cu dibăcie, atmosfera de complimente, interese şi respect, se ţesură laolaltă într-o senzaţie de categorică satisfacţie. Graham uită pentru o clipă marile lui hotărâri. Pe nesimţite, începu să se îmbete de noua lui poziţie, atitudinea lui deveni mai puţin reţinută, se convinse şi mai profund de regalitatea lui, începu să calce mai sigur, roba neagră îi cădea în falduri mai îndrăzneţe şi mândria ii înnobila glasul. La urma urmei, era o lume interesantă şi strălucitoare. Privirea i se plimba aprobatoare peste jocul de culori al mulţimii, se oprea ici şi colo, cu o critică binevoitoare, asupra vreunei figuri. Din senin, îi trecu prin gând că îi era dator o scuză îneîntătoarei fete cu părul roşu s;i ochii albaştri. Se simţea vino-v ii, de o purtare cam grosolană. Nu făcuse un gest prea regal, ignorând avansurile ei, chiar dacă politica îl obliga să le respingă. Se întrebă dacă va mai reuşi s~o revadă. Şi, deodată, un fapt mărunt atinse întreaga strălucire a splendidei adunări, şi îi schimbă caracterul.
Privi în sus şi văzu, trecând peste un pod de porţelan şi uitându-se spre el, o figură care se ascunse aproape imediat, figura fetei pe care o întâlnise cu o seară mai înainte în mica încăpere de lângă teatru, după ce evadase din Palatul Consiliului. Fata avea în priviri aceeaşi expresie de speranţă ciudată, de atenţie nesigură asupra faptelor lui. La început, el nu-şi aminti când o. văzuse, apoi, după ce o recunoscu, îşi aminti vag de emoţia şi de agitaţia din seara primei lor întâlniri. Dar ţesătura melodiei de dans din jur îl împiedică să-şi amintească şi de cântecul pe care îl intonau răsculaţii.
Doamna cu care stătea de vorbă îşi repetă..observaţia, şi Graham reveni la flirtul semiilegal în care era angajat.
Din clipa aceea, însă, puse stăpânire pe el un freamăt nelămurit, un sentiment care se transforma aproape în nemulţumire. Se simţi tulburat, ca de o datorie pe jumătate uitată, de sentimentul unor lucruri importante care îi scăpau în mijlocul luminii şi strălucirii de aici. încetă s,i atracţia pe care o exercitau asupra lui doamnele strălucitoare care i se îngrămădeau în jur. El nu se mai pierdea în răspunsuri vagi şi confuze la subtilele

avansuri amoroase care — acum era sigur — i se făceau, şi privirile îi rătăceau pentru a mai vedea o dată figura care îi lăsase o puternică impresie de frumuseţe. Dar el nu o mai regăsi decât în clipa când aştepta întoarcerea lui Lincoln — plecat să aran-jeze cele necesare — pentru a părăsi adunarea. Lincoln îi promisese, ca răspuns la cererea lui, că va putea să zboare chiar în după-amiaza aceea, dacă timpul va fi favorabil.
Graham se afla pe una dintre galeriile superioare, stând de vorbă, cu o doamnă cu ochii strălucitori, despre eadhamită; subiectul fusese ales de el. în-trerupsese prinţr-o întrebare de ordin practic asigurările călduroase de devotament ale doamnei. După părerea lui, şi această doamnă era, ca şi alte femei pe care le cunoscuse în seara aceea, mult mai îneîntătoare decât bine informată. Deodată, răbufnind prin valul de melodie din apropiere, îi răsună în urechi, răguşit şi puternic, cântecul Revoltei, cântecul maiestuos pe care îl auzise în sala cea mare. Tresărind, el privi în sus şi văzu deasupra sa un oeil de boeuf! prin care pătrundea acest cântec şi, mai departe, şiragul de cabluri superioare, ceaţa albăstruie, şi reţeaua de lumini a drumurilor publice. Auzi cum cântecul se pierdu într-un tumult de glasuri şi încetă. Dar el auzea acum foarte limpede zgomotul şi vacarmul platformelor mişcătoare şi murmurul mulţimii. Avu convingerea nelămurită, inexplicabilă, un fel de sentiment instinctiv, că afară, pe străzi, o mulţime imensă privea către acest loc, unde Stăpânul lor se amuza. Şi se întrebă ce anume gândea mulţimea.
Cu toate că se oprise atât de brusc, cu toate că muzica din sala de recepţie se impuse din nou, motivul cântecul ui de luptă, odată rcântâlnit, puse stă-pânire pe gândurile lui.
1 Oeil de boeuf (în limba franceză în original)) declii-zătură rotundă sau ovală. (n. r.)
Doamna cu ochii strălucitori continua să se lupte cu misterele eadhamitei, când el zări din nou fata pe care o întâlnise în sala teatrului. Venea către el, de-a lungul galeriei; el o văzu înainte ca ea să-1
Mi., îmbrăcată intr-un cenuşiu uşor, luminos,, C<u părul negru, ca un nor în jurul frunţii, şi toc-],in atunci lumina rece, venind prin deschiderea
care dădea în stradă, căzu asupra cbra-
.uhii ei înclinat.

Doamna rare se chinuia să-i vorbească despre ji.lhiiniită observă schimbarea lui de expresie, şi se folosi de acest prilej ca să scape,
Doriţi s-o cunoaşteţi pe această fată Sire? întrebă ea, cu îndrăzneală. Este Helen WoVton, o nepoată a lui Ostrog. Ea cunoaşte foarte multe luci un serioase. Este una din cele mai serioase per-, cane de la noi. Sunt sigură că are să vă placă.
După o clipă, Graham şedea de vorbă cu fata, iar doamna cu ochii strălucitori dispăruse.
— îmi amintesc foarte bine de dumneata, zise Graham. Erai în camera aceea mică. Când tot poporul cânta şi bătea tactul cu picioarele. înainte ca eu să intru în sală.
Încurcătura ei din primul moment se risipi. Ridică ochii spre el, vşi faţa ii era neclintită.
— A fost minunat, zise ea, ezitâncl o clipă şi vorbi din nou, după un oarecare efort. Toţi oamenii aceia şi-ar fi dat viaţa pentru dumneata, Sire Nenumăraţi oameni au murit pentru dumneata în noaptea aceea.
Faţa îi radia. Privi repede, de jur împrejur, să vadă dacă nu-i auzea cineva vorbele.
Lincoln apăru la oarecare distanţă, de-a lungul galeriei, croindu-şi drum prin mulţime către ei. Fata îl văzu P,i se întoarse spre Graham cu o grabă ciudaţii, şi vocea îi deveni brusc confidenţială şi intimii,
Sire, zise ca repede, nu pot să-ţi spun acum şl În acest loc. Dar oamenii de rând sunt foarte nefericiţi; sunt asupriţi... sunt rău guvernaţi. Nu uita poporul, care a înfruntat moartea... moartea pentru ca dumneata să trăieşti.
— Eu nu ştiu nimic... începu Graham.
— Nu pot să-ţi spun acum.
Lincoln apăru chiar lângă ei. Se închină, în chip de scuză, în faţa fetei.
— Vă place noua noastră lume, Sire? întrebă Lincoln zâmbind respectuos şi arătând cu un gest cuprinzător spaţiul din jur şi splendoarea adunării, în. orice caz, cred că o găsiţi schimbată.
— Da, zise Graham, e schimbată. Şi totuşi, la urma urmei, nu e chiar atât de mult schimbată.
— Aşteptaţi până când veţi ajunge în văzduh, zise Lincoln. Vântul s-a oprit; chiar în această clipă vă aşteaptă o aeropilă.
Atitudinea fetei arăta că aşteaptă să i se îngăduie să plece.

Graham o privi, gata de a-i pune o întrebare, văzu în expresia ei un avertisment, se înclină şi se întoarse safc-I însoţească pe Lincoln.

Capitolul XVI AEROFIlliA

În timp ce Graham străbătea, alături de Lincoln, coridoarele din clădirea Motoarelor de Vânt, era încă stăpânit de ciudatele vorbe ale fetei. Dar, cu un efort, el reuşi să devină atent la ceea ce îi spunea Lincoln. Apoi, încordarea i se risipi. Lincoln vorbea despre Zbor. Graham avea o dorinţă arzătoare de a afla cât mai mult despre această nouă cucerire. începu să-1 copleşească pe Lincoln cu întrebări. în prima parte a vieţii el urmărise cu foarte mult interes începuturile navigaţiei aeriene; fu îneîntat să audă că numele pentru el familiare, ale lui Maxim şi Pilcher, Langley şi Cha-nute, şi mai ales cel al primului martir al aerului, Lilienthal, erau încă cinstite de oameni.

Chiar în timpul primei perioade din viaţa lui se dovedise limpede, pe două direcţii de cercetări, că erau posibile două tipuri diferite de aparate; şi nmândouă fuseseră realizate. Pe de o parte, era aeroplanul mare,.acţionat de motor, cu un şir dublu de aripi orizontale şi cu o mare elice în spate, şi pe de altă parte, sprintena aeropilă. Aeroplanele nu aveau siguranţă în zbor decrt pe vreme liniştită sau cu vânt moderat; furtunile neaşteptate, care acum puteau fi, insă, prevăzute cu precizie, le făceau inutilizabile pentru orice scop practic. Aveau dimensiuni enorme — lungimea obişnuită a aripilor fiind de şase sute de picioare sau chiar mai mult, iar lungimea întregii construcţii, de o mie de picioare. Se foloseau numai pentru transportul pasagerilor. "Vagonul uşor legănător pe care îl duceau avea în lungime o sută până la o sută cincizeci de picioare. Era suspendat de aeroplan într-un fel anumit, pentru a reduce la minimum vibraţiile complexe pe care le produceau chiar un vânt moderat şi, pentru acelaşi motiv, banchetele din interiorul vagonului — fiecare pasager şedea pe o banchetă în timpul călătoriei — erau instalate astfel încât să permită o mare libertate de mişcare. Aparatul putea să pornească numai de pe un vagon gigantic, aşezat pe şine, pe o platformă special construită. Graham văzuse foarte bine, de la postul de strajă, aceste platforme uriaşe, platformele de zbor. "Existau şase arene imense, având fiecare câte o gigantică platformă purtătoare.

Alegerea locului de coborlre era de asemeni condiţionată, fiind

necesară o suprafaţă absolut plană pentru aterizarea în deplină siguranţă. Apoi, în afară de distrugerile care ar fi fost cauzate de coborârea acestei imense mase de pânze şi metal, şi de imposibilitatea de a se ridica apoi din nou — izbirea de vreun accident al terenului, cum ar fi de exemplu coasta împădurită a unui deal, sau un dig, ar fi fost de ajuns pentru străpungerea "sau avarierea carcasei, pentru sfărâmarea coastelor aparatului, şi poate chiar pentru uciderea călătorilor.
-La început, Graham se simţi dezamăgit în faţa acestor aparate greoaie, dar se convinse repede de faptul eă maşinile de proporţii mai mici ar fi fost nerentabile, pentru simplul, motiv că volumul lor de transport s-ar fi micşorat în mod proporţional cu micşorarea dimensiunilor. Mai mult, dimensiunea enormă a acestor aparate le făcea capabile — şi acesta era un considerent de importanţă primordială —.să străbată,-aeru! cu. viteze enorme, şi să: nu sufere, astfel, riscurile unor intemperii neprevăzute. Ce(a mai scurtă călătorie, de la Londra la Paris, dura aproape trei sferturi de oră, dar nu se atingea..9 viteză prea mare; saltul până. la.. Nev York dura aproximativ două ore şi, dacă se calcula cu grijă timpul pentru opririle intermediare, era posibil, pe o vreme liniştită, să faci ocolul lumii într-o zi. Micile ăeropile (Ii se dăduse acest nume distinctiv fără să fi existat vreun motiv anumit) erau de lin tip cu totul diferit. Multe dintre ele zburau acum prin aer, în toate direcţiile. Erau destinate pentru a transporta numai una sau două persoane, iar construcţia şi întreţinerea lor erau atât de costisitoare, încât deveniseră monopolul celor bogaţi. Pânzele lor, viu colorate, erau formate doar din două perechi de aripi laterale aşezate în acelaşi plan; în spate aveau o elice. Dimensiunea lor redusă făcea ca aterizarea să fie uşoară şi plăcută pe orice spaţiu deschis şi era posibil să li se ataşeze roţi pneumatice sau chiar motoare obişnuite, pentru traficul terestru, putând să fie transportate în felul acesta la un loc potrivit de plecare. Pentru a ii lansate în aer, era nevoie de un vehicul rapid, anume construit, dar un astfel de vehicul putea să funcţioneze în orice spaţiu lipsit de clădiri sau copaci. Aeronautica omenească, după câte observă Graham, era cu mult în. urma însuşirilor naturale ale albatrosului sau muscarului. Lipsise un eveniment care să influenţeze perfecţionarea mai rapidă a aeropilei; aceste aparate nu fuseseră folosite niciodată în scopuri de război. Cel

mai mare război mondial avusese loc înainte ca puterea să fie uzurpată de către Consiliu.;-
Platformele pentru zbor din Londra erau strînse laolaltă, lntr-un semicerc neregulat, pe partea1 de-sud a fluviului. Ele formau trei grupuri de câte două şi păstraseră denumirile vechilor coline sau; comune suburbane. Se numeau, în ordine: Roe-; harap-.;.: i, Wimbledon-Park, Streatham, Norwood, Blackheath, şi Shooters Hill. Erau nişte construcţii uniforme, care se ridicau mult mai sus decât suprafaţa generală a acoperişurilor. Fiecare avea aproximativ patru mii de metri lungime şi o mie lăţime, şi erau construite din aliajul de aluminiu şi fier care înlocuise fierul în construcţii. Partea lor superioară era: formată dintr-o reţea deschisă de traverse prin care urcau ascensoare şi scări. Deasupra era o întindere uniformă, cu anumite porţiuni — vagoanele de pornire — care puteau fi ridicate pentru ca sa alunece, pe şine uşor înclinate, până la marginea construcţiei. Exceptând locurile ocupate de aeropilele şi aeroplanele care făceau escală, aceste suprafeţe deschise erau întotdeauna libere pentru aparatele care se rcântorceau.
Pasagerii se obişnuiseră ca, în timpul cmd se făceau pregătirile pentru zbor, să aştepte în complexul de teatre, restaurante, săli, de recreaţie, sau locuri de plăcere şi distracţii de toate felurile, barese aflau în jurul marilor magazine de dedesubt. De aceea această parte a Londrei era cea mai animată dintre toate, având ceva din veselia libertină a unui port la mare sau a unei staţiuni de odihnă. Pentru cei care priveau aeronautica mai serios, său mai temător, cartierele religioase erau pline de o mulţime de capele, pioase şi atractive, în timp ce o puzderie de instituţii medicale luxoase se întreceau să furnizeze droguri reconfortante pentru călătorie La diferite niveluri, prin masa de încăperi şi coridoare, exista, în afară de platformele mişcătoare principale ale oraşului, care se încrucişau şi se strân-geau aici, un sistem complex de coridoare speciale şi ascensoare, pentru a permite schimbul de oameni şi bagaje între diferitele platforme de zbor. Ò trăsătură deosebită a arhitecturii acestui cartier era masivitatea ostentativă, a stupilor, şi, a grinzilor ele: metal care întrerupeau. pretutindeni perspectiva; şi care uneau sălile, şi coridoarele, îngrămădindurse şi îmbinându-se pentru, a susţine greutatea platformelor şi şocurile grele produse de aeroplane; Graham se îndreptă spre platformele de zbor prin străzile

publice. Era însoţit de Asana, însoţitorul lui, japonezul; Lincoln fusese chemat de Ostrog, pentru diferite treburi, administrative. O gardă puternică a. poliţiei. Motoarelor de Vânt îl aştepta, pe Stăpân. la ieşirea din Birourile Motoarelor de Vânt şi îi făcu loc ca să. ajungă, pe platforma mişcătoare superioară. Trecerea lui pe platformele zburătoare nu fusese anunţată, dar cu toate acestea o mulţime considerabilă se strânse şi, îl urmă până la. destinaţie, în timp ce mergea, el auzi cum poporul îi striga numele, şi văzu nenumăraţi bărbaţi, femei şi copii în albastru, îngrămădindu-se pe scările drumului central, gesticulând şi strigând. Nu reuşi, să: audă ce anume strigau. El fu din nou izbit de dialectul, vulgar întrebuinţat de oamenii, săraci ai. oraşului. Când, în cele din urmă, coborâ, oamenii din gardă fură imediat înconjuraţi de o mulţime densă, şi agitată. Mai târziu, se gândâ. că. unii poate încercaseră să ajungă la el cu anumite plângeri. Poliţia de gardă îi croi drum cu greutate.
Pe platforma dinspre apus îl aştepta o aeropilă, cu un aeronaut. Văzut de. aproape, aparatul, nu mai, părea, mic. Aşa cum, era aşezat pe vagonul de lansare de pe spaţiul întins al. platformei de zbor, corpul de aluminiu era tot atât de mare ca şi un iaht de douăzeci de tone. Pânzele laterale erau. înconjurate şi. fixate cu nervuri metalice, aproape la fel cu nervurile aripii de albină, confecţionate dintr-un fel de membrană artificială sticloasă; umbrele lor cădeau peste câteva sute de metri, pătraţi. Scaunele pentru mecanic şi pasager, aşezate în partea din spate, erau instalate în aşa fel, încât să aibă un balans, cu ajutorul unor legături complicate, în interiorul membranelor protectoare ale ear- casei. Scaunul pasagerului era. protejat printr-o apărătoare de vânt şi înconjurat de baghete metalice care susţineau nişte perne pneumatice. La nevoie, apărătoarea de vânt putea să se închidă complet, dar Graham era dornic de experienţe noi, şi hotărî s-o lase deschisă. Aeronautul era aşezat în spatele unui geam care-i adăpostea faţa. Pasagerul se putea fixa bine în scaunul său, şi aceasta era aproape indispensabil la aterizare, sau se putea mişca, mane-vrând o pârghie, pe nişte şine miniaturale; până la o cabină îngustă din capătul aparatului, unde erau depozitate bagajele personale, păturile şi proviziile, şi care, ca şi scaunele, servea drept contragreutate pentru părţile centrale ale aparatului care se întindeau până lâ elice.

Aparatul era în aparenţă foarte simplu. Asano, arătându-i diferitele părţi componente, îi spuse că, asemeni motorului cu benzină din perioada victoriană, era de tipul motorului cu explozie, consumând la fiecare turaţie un strop dintr-o substanţă numită „fomilă". Era format doar dintr-un rezervor şi un piston, adaptate la o manivelă lungă şi şănţuită, de la axul elicei. Atât văzu Graham din motor:
Pe platforma de zbor nu mai era nimeni, în afară de Asano şi suita lor de servitori. Condus de aeronaut, Graham se aşeză pe scaun Apoi bău un amestec care conţinea ergotină — i se spuse că era doza care se administra în mod invariabil celor care erau gata de zbor şi destinată să contracareze efectul posibil al presiunii atmosferice scăzute asu~ pra organismelor. După aceea, el se declară gata de drum. Asano îi luă paharul gol, trecu peste barele de pe corpul, aparatului, şi rămase jos, pe platformă, făcându-i semn cu mina. Deodată, el alunecă spre dreapta şi, dispăru.
Motorul duduia, elicea se învârtea, şi timp de o clipă platforma şi clădirile din spate alunecară iute şi orizontal în faţa ochilor lui Graham, apoi avu impresiacă toate acestea se înclină brusc. Se agăţă de micile bare din părţi, în mod instinctiv. Simţi că se ridică în sus, auzi aerul şuierând pe deasupra apărătoarei de vânt. Elicea se învârtea cu puternice impulsuri ritmice — una, două, trei, apoi b pauză; una, două, trei — pe care mecanicul le-controla cu multă abilitate. Motorul începu să vibreze cu o trepidaţie care continuă în tot timpul zborului, iar acoperişurile păreau că aleargă cu mare viteză, devenind cu rapiditate tot mai mici. El privi, pe deasupra aparatului, la faţa mecanicului. Uitându-se în lături, nu văzu nimic care să-1 uimească — un funicular rapid i-ar fi dat aceleaşi senzaţii. Recunoscu Palatul Consiliului şi Highgate Ridge. Apoi privi drept în jos, printre picioare.
În prima clipă, o spaimă organică puse stăpânire pe el, o puternică senzaţie de nesiguranţă. Se agăţă strâns de bare. Un timp, nu reuşi să-şi ridice privirile. La vreo sută şi ceva de picioare , drept sub el, se afla unul dintre marile motoare de vânt din sud-vestul Londrei; în spatele lui, platforma de zbor dinspre sud se acoperi cu o mulţime de mici pete negre. Toate acestea păreau că lunecă în jos, îndepărtându-se de el. O clipă, se simţi ispitit să se arunce înspre pământ. Strânse din dinţi, îşi

ridică ochii, cu efortul muşchilor, şi momentul de panică trecu. Rămase un timp cu dinţii încleştaţi, cu ochii îndreptaţi fix către cer. Motorul huruia şi duduia. El se agăţă strâns de bare, privi către aeronaut, şi-i văzu un zâmbet pe faţa arsă de soare. Ii zâmbi şi el, la rândul lui, puţin cam forţat.
— Pare cam ciudat la început, strigă el, înainte de a-şi aminti de poziţia lui socială.
Câtăva vreme, nu îndrăzni să mai privească în jos. îşi aţinti privirea peste capul aeronautului, spre locul unde o fâşie de cer albastru se zărea la orizont. Nu reuşea să-şi gonească din minte posibilitatea unui accident. Motorul continua să duduie; ce-ar fi dacă s-ar strica vreun şurub neînsemnat în această maşină zburătoare! Ce-ar fi..! Făcu un efort violent pentru a goni toate aceste presupuneri, în scurt timp, ele părăsiră cel puţin primul
1 Un picior — măsură engleză, 30 de cm. (n. r.) plan al gândurilor. Şi el continua să se înalţe, din ic în ce mai sus, în aerul limpede.
De îndată ce şocul lăuntric, provocat de mişcarea nesusţinută de nimic prin aer, trecu, senzaţiile încetară să mai fie neplăcute, şi deveniră, rapid, agreabile. I se spusese despre răul de aer. Dar lui i se părea că mişcarea pulsativa a aeropilei, în timp ce plutea, peste briza uşoară dinspre sud-vest, era Eparte mică în comparaţie cu tangajul unui vas, pe valuri largi, pe un vânt moderat; iar el era, prin constituţie, un bun marinar. Rarefierea aerului, devenit mereu mai tăios, prin care urcau, producea o senzaţie de uşurare şi veselie. Privi în sus şi văzu cerul albastru de deasupra brăzdat de nori Cirus. Privirea îi coborî cu grijă în jos, printre barele aparatului, către un stol strălucitor de păsări albe care pluteau pe cerul de dedesubt. O clipă, privirile îi rămaseră aţintite asupra păsărilor. Apoi, continuînd să privească mai jos, şi cu mai puţină teamă, el văzu forma tot mai mică a postului de strajă de la Motoarele de Vânt, strălucind auriu în lumina soarelui şi mişcându-se necontenit. Deoarece acum privea cu mai multă.încredere, zări apropiindu-se o linie albastră de coline, şi apoi, în direcţia opusă vântu-lui, Londra —o reţea îneîlcită de acoperişuri. Marginea cea mai apropiată se vedea limpede şi precis şi îi produse o vie surpriză. Hotarul Londrei era ca un zid, ca o faleză, o cădere abruptă de trei sau patru sute de picioare, un frontispiciu întrerupt doar ici şi colo de terase, o faţadă complexă şi decorativă.

Trecerea gradată de la oraş spre ţară, printr-un burete întins de suburbii, care fusese o trăsătură atât de caracteristică a marilor oraşe din secolul al nouăsprezecelea, nu mai exista. Nimic nu mai rămăsese din aceste suburbii, decât o întindere de ruine, presărată cu desişuri de verdeaţă care împodobiseră cândva parcurile din jurul oraşului, intercalate cu petece de pământ semănat şi întinderi verzi de brădişori. Aceşti arbuşti se întinseseră şi printre urmele caselor. Dar, în cea mai mare parte, recifele acestor ruini, rămăşiţele caselor suburbane, se ridicau printre străzi şi drumuri, insule ciudate În mijlocul întinderilor nivelate de verde şi de brun, părăsite cu totul, de mulţi ani, de către locuitori, clar prea masive, se pare, pentru a ii rase cu totul din drumul maşinilor agricole din vremea aceea.
"Vegetaţia acestei pustietăţi se ondula şi se încreţea în mijlocul nenumăratelor celule formate de zidurile năruite ale caselor, şi se întrerupea lângă zidul oraşului într-un val de mărăcini şi ilice, de iederă, ciulini şi ierburi înalte. Ici şi colo, printre rămăşiţele mai mărunte ale caselor din perioada. victoriană, se înălţau palate fastuoase şi drumuri de cabluri se înclinau spre ele, dinspre oraş. în această zi de iarnă, ele păreau părăsite. Părăsite, de asemeni, erau grădinile artificiale din mijlocul acestor ruine. Limitele oraşului erau tot afât de precis definite ca şi în vremurile vechi, când porţile se închideau la căderea nopţii şi când hoţul sau Înamicul se furişa chiar până la ziduri. O gură semicirculară, imensă, revărsa un trafic uriaş, pe drumul de eadhamită oare ducea spre Bafh..Astfel îi apăru lui Graham prima imagine a lumii de dincolo de oraş; apoi se micşoră tot mai mult. Şi când, în cele din urmă, el putu să privească din nou în jos, văzu sub el câmpiile cultivate de pe valea Tamisei — nenumărate forme lunguieţe şi mici, de culoare roşcată-brună, întretăiate de fire strălucitoare, şanţurile de scurgere.
Veselia lui crescu repede, deveni un fel de beţie. Se trezi că trage adânc aerul în piept, că rìde cu glas tare, că doreşte să strige. După puţin timp, această dorinţă deveni prea puternică, şi strigă.
Maşina se ridicase acum la înălţimea maximă pe care o puteau atinge aeropilele,.şi aeronautul se îndreptă către sud. Graham văzu că schimbarea direcţiei se făcea prin deschiderea sau închiderea a una sau două fâşii subţiri de membrană aşezate pe cele două aripi care, altfel, erau rigide, şi prin mişcarea

întregului motor, înainte sau.înapoi, pe suporturile lui. Aeronautul lăsă motorul să alunece uşor înainte de-a lungul şinei şi deschise valva aripii care se împotrivea vântului, cu o alternare1 chibzuită a mişcării, mai întâi o ascensiune scurtă şi, violentă, apoi o alunecare lină în jos, rapidă şi plăcută. în timpul alunecării în jos, elicea rămânea cu totul inactivă. Ascensiunea îi dădea lui Graham o, senzaţie deplină a efortului încununat de, succes; coborârile prin aerul rarefiat erau mai presus de orice altă senzaţie. El dorea să nu se mai termine niciodată acest zbor prin aer.
Crtva timp, el fu atent la cele mai mici "amănunte ale peisajului care alerga iute, pe sub el, spre nord. Văzându-le clar, detaliile îl îneîntau peste măsură. Era impresionat de ruinele caselor care existaseră cândva în această regiune, de întinderile vaste fără copaci, de pe care fermele şi satele dispăruseră, lă-sând doar aceste ruine. El se aşteptase să-i placă această privelişte, dar, văzând-o, încerca totuşi un sentiment neaşteptat. încercă să găsească, în acest bazin gol al lumii de dedesubt, locurile pe care le cunoscuse, dar la început el nu putu să-şi fixeze nici un punct de reper, acum când valea Tamisei rămăsese în urmă. Totuşi, în curând, trecură pe deasupra unui deal calcaros pe care, prin silueta familiară a trecătoarei din capătul de la răsărit, şi prin ruinele oraşului care cândva se ridica abrupt pe fiecare coastă a trecătorii, îl recunoscu ca fiind Guiford Hogs Back. Pornind de aici, el găsi alte puncte, Leith Hill, întinderile nisipoase din Alder-shot, şi aşa mai departe. Povârnişul de la Downs era plin de motoare de vânt gigantice, care se mişcau încet. în afară de locul unde marele drum de eadhamită dinspre Portsmouth, presărat de numeroase puncte care se mişcau, urma cursul vechii căi ferate, valea îngustă a râului Wey era plină: de desişuri.
Întreaga întindere a povârnişului Downs, atât cât se putea vedea prin ceaţa cenuşie, era presărată cu motoare de vânt, pe lângă care cele mai mari motoare din oraş nu erau decât fraţi mai mici. Ele se mişcau cu o mişcare maiestuoasă în faţa vântului dinspre sjid-vest.. Ici şl colo erau spaţii punctate de oile Trustului Alimentar Britanic şi din loc în Ioc, un păstor călare forma o pată neagră,. Apoi, gonind pe dedesubtul aeropilei, veniră înălţimile din Wealden, şirurile colinelor din Hindhead, Pitch şi Leith, cu un ai doilea grup de motoare de vânt, care

păreau că încearcă să răpească şi partea de vânt a morişţelor din vale. Buruienile purpurii erau pătate cu drobiţe galbene şi, pe versantul cel mai depărtat, o cireada de boi negri fugea în faţa a doi călăreţi. Tos te acestea trecură iute, se micşorară şi îşi pierdură culoarea, devenind nişte pete care abia se mişcau, înghiţite de negură. ?
Şi când toate acestea dispărură în depărtare, Graham auzi, chiar lângă el, ţipătul unui nagâţ. Observă că acum se afla la South Downs şi, privind peste urnăr, văzu crenelurile Platformei de Aterizare de la Portsrnouth, înălţate peste coama dealului Pontsdown. După aceea, apăru o întindere de forme, ca nişte oraşe plutitoare, stâncile albe de la Needles, mici şi însorite, şi apele cenuşii şi sclipitoare ale unui braţ de mare. Aeropila sări într-o clipă peste Solent, şi după câteva secunde, insula Wight trecu în goană; apoi sub el începu să se desfăşoare o întindere tot mai mare de apă, când împurpurată de umbra unui nor, când cenuşie, când asemeni unei. oglinzi lustruite, când ca o întindere ceţoasă de un albastru verzui. Însula Wight deveni tot mai mică. După alte câteva clipe, o fâşie de ceaţă cenuşie se desprinse dintre fâşiile norilor, coborî din cer şi deveni o coastă — însorită şi frumoasă — coasta din nordul Franţei. Se înălţă, căpătă culoare, deveni clară, până în amănunte, iar pământul deluroş al Angliei trecea iute pe dedesubt
După puţin timp, Parisul, după câte se părea, se arăta la orizont, rămase un timp suspendat acolo, şi dispăru din nou din vedere, în timp ce aeropila cotea din nou spre nord. Dar totuşi el zări turnul Eiffel, care încă rămăsese în picioare şi, alături, o cupolă imensă, pe care era aşezat un Colos, cât un vârf de ac. Mai observă, de asemeni, fără să-i în-
teleagă imediat provenienţa, o d.îră.înclinată de fum. Aeronautul spuse ceva În legătură cu nişte „tulburări pe drumurile subterane", dar în clipa aceea, Graham nu-i dădu nicio atenţie. Observă turlele, turnurile şi clădirile graţioase care se ridicau spre cer, pe deasupra motoarelor de vânt din oraş, şi îşi dădu seama că, cel puţin în materie de graţie, Parisul continua să fie înaintea rivalului său mai mare. Chiar în timp ce privea, o formă de un albastru palid se ridică repede din oraş, ca o frunză moartă minată de vânt. Descrise o curbă şi se în-dreptă către ei, devenind din ce în ce mai mare. Aeronautul spuse ceva.
— Ce? zise Graham, întorcindu-şi cu greu privirea de la această

ciudăţenie.
— Aeroplan, Sire, îi strigă aeronautul, arătându-i cu degetul. Ei se ridicară şi cotiră, spre nord, în timp ce aeroplanul se apropia. Se apropia tot mai mult şi devenea din ce în ce mai mare. Duduitul produs de motorul aeropilei, şi care i se păruse atât de puternic şi de rapid, slăbi deodată, în comparaţie cu viteza teribilă a aeroplanului. Cât de mare părea acest monstru, cât de rapid şi cât de constant în zborul lui! Trecu aproape pe dedesubtul lor, continuîn-du-şi drumul liniştit, ca o fiinţă vie, o întindere vastă de aripi transparente, brăzdate de sârme. Graham avu pentru o clipă imaginea unor şiruri de pasageri înfăşuraţi în pelerine, fixaţi pe banchetele din. spatele apărătoarelor de vânt, un mecanic îmbrăcat în alb, care se înălţa pe o scară, în bătaia vântului, nişte motoare cu explozie care funcţionau simultan, o elice care se învârtea, şi o suprafaţă de aripi întinse Această privelişte îl entuziasma. Dar într-o clipă, imaginea dispăru.
Aeroplanul se ridică uşor şi aripile mici ale aeropilei se înclinară în direcţia lui. Apoi, uriaşul se micşoră în depărtare. Ei abia se mişcaseră, după cum se părea, şi aeroplanul devenise din nou doar o mică pată albastră care dispărea în depărtarea cerului. Acesta era aeroplanul care făcea cursa între
Londra şi Paris. Pe vreme frumoasă şi în timp de pace el făcea patru curse pe zi.
Trecură de-a curmezişul canalului Mânecii, destul de încet, după cum i se părea acum lui Graham, ale cărui idei deveniseră mai îndrăzneţe; Beachy Road se ridică cenuşiu spre stânga lor.
— Pământ, strigă aeronautul, cu glasul abia auzit, din cauza aerului care şuiera pe deasupra apărătoarei de vânt.
— Nu încă, strigă Graham, râzând. Nu vreau încă pământul. Vreau să aflu mai multe despre această maşină.
— Credeam... zise aeronautul.
— Vreau să aflu. mai multe despre această maşină, repetă Graham. Viu la dumneata, zise el şi se ridică din scaun, făcând un pas de-a lungul barei care îi despărţea. Se opri o clipă, culoarea feţei i se schimbă şi mâinile i se încleştară. încă un pas şi apoi se încleşta strâns de aeronaut. Simţi presiunea aerului, ca o greutate pe umăr. Părul i se transformă într-un vârtej deasupra capului. Vântul bătea în rafale peste apărătoarea de vânt şi îi răvăşea părul peste obraji. Aeronautul manevră în

grabă, pentru a restabili centrul de gravitate şi presiune.
— Vreau să-mi explici toate acestea, zise Graham. Cum procedezi cinci vrei ca aparatul să meargă înainte?
Aeronautul ezită. Apoi îi răspunse:
— Este complicat,.Sire.
— Nu-mi pasă, strigă Graham. Nu-mi pasă. Se lăsă o clipă de tăcere.
— Aeronautica este secretul... privilegiul...
— Ştiu. Dar eu sunt Stăpânul, şi vreau să aflu. El râse, dându-şi pe deplin seama de drepturile pe care putea să le exercite chiar şi în aer.
Aeropila descrise o curbă, aerul rece şi pătrunzător îl lovi pe Graham peste obraji, iar hainele i se smuceau de pe trup, în timp ce vârful aparatului se îndrepta către vest. Cei doi oameni se priviră în ochi.
— Sire, există reguli...
— Nu în ceea ce mă priveşte pe mine, zise Graham. Se pare că uiţi acest lucru.
Aeronautul îl privea cercetător.
— Nu, zise el. Nu uit, Sire. Dar pe întreg globul... nici un om care nu este aeronaut calificat... nu are dreptul. Ei pot veni doar ca pasageri...
— Am auzit ceva în legătură cu asta. Dar mu am de.gând să discut. Ştii de ce am dormit eu două sute de ani? Ca şă zbor!
— Sire, zise aeronautul, regulamentele... dacă eu încalc regulamentele...
Graham înlătură cu un gest orice pedeapsă.
— Atunci, dacă vreţi să priviţi cum fac eu...
— Nu, zise Graham, clătinându-se şi apucân-du-se strâns de bare, în timp ce maşina îşi ridica din nou botul pentru ascensiune. Nu vreau aşa. Vreau să încerc eu însumi, chiar de-ar trebui să mă prăbuşesc! Nu! Vreau eu. Iată. Am să mă caţăr pe aici, ca să mă aşez în locul dumitale..Atenţie! Am de gând să zbor singur, chiar de-ar fi să mă prăbuşesc. Vreau să am o compensaţie pentru somnul meu. Dintre toate lucrurile... în trecut, visul meu era să zbor. Acum... ţine-ţi echilibrul.
— O duzină de spioni mă observă, Sire! Răbdarea lui Graham ajunsese la limită. Poate
că tocmai asta voia şi el. Scoase o înjurătură. Se răsuci brusc prin masa intermediară de pârghii, şi aeropila se clătină.

— Sunt eu Stăpânul pământului? zise el. Eu, sau Societatea voastră? Hai! Lasă pârghiile alea, şi apucă-mă de încheieturile mâinilor. Da... aşa. Şi acurn, cum facem să-i întoarcem botul pentru o alunecare în jos?
— Sire, zise aeronautul.
— Ce-i?
— îmi veţi lua apărarea?
— Sigur că da! Chiar dacă ar trebui să dau foc Londrei. Hai!
Cu această promisiune, Graham îşi plăti prima lui lecţie de navigaţie aeriană.
"— Această călătorie, este, desigur, în avantajul dumitale — zise el râzând zgomotos, căci aerul era tare ca un vin. Să mă înveţi repede şi bine. Trebuie să trag de aici? Ah! Aşa! Hei! — înapoi, Sire! înapoi!
— înapoi... foarte bine. Uunu... doi... trei... Doamne! Ah! Iată că urcă! Parcă e ceva viu!
Acum, maşina începuse să danseze prin aer, faci nd cele mai ciudate figuri. Când descria o spirală de aproape o sută de metri diametru, când se repezea în sus, în văzduh, şi cobora, din nou în jos, abrupt, iute, căzând ca un şoim, pentru a reveni într-un salt năprasnic, care o făcea să se ridice din nou. într-una din aceste coborâri, ea păru că se îndreaptă chiar spre grămada de baloane dinspre sud-est, dar nu făcu decât o curbă şi le ocoli prin-tr-o mişcare bruscă şi dibace. Viteza extraordinară, caracterul lin al mişcării, efectul neaşteptat al aerului rarefiat asupra constituţiei sale, îl aduse pe Graham într-o stare de euforie care nesocotea orice primejdie.
În cele din urmă, un incident ciudat veni să-l-calmeze, să-1 oblige să coboare din nou către viaţa multilaterală de pe pământ, cu toate insolubilele ei enigme. în timp ce zbura cu toată viteza, se auzi o lovitură, ceva trecu în zbor, fluturară câţiva stropi ca de, ploaie. Apoi, în timp ce continua să zboare în jos, Graham văzu ceva, ca o bucată de pânză albă, răsucindu-se în urma lui.
— Ce-a fost asta? întrebă el. N-am observat. Aeronautul privi, apoi apucă pârghia pentru a
redresa aparatul, căci lunecau în jos. Când aeropila se ridică din nou, el trase adânc aer în piept şi răspunse:
— Era, şi arătă obiectul alb care încă mai flutura în aer, era o lebădă.

— N-am văzut-o, zise Graham. Aeronautul nu-i răspunse, şi Graham văzu că
avea câteva picături mici pe frunte.
Zburau orizontal, în timp ce Graham se caţără din nou spre locul pasagerului, ferindu-se de bătaia vântului. Urmă o coborâre rapidă, în timp ce elicea se răsucea pentru a încetini căderea, iar platforma de zbor apărea tot mai mare şi mai întunecată în faţa lor. Soarele, ascunzându-se pe după dealurile calcaroase dinspre vest, coborî o dată cu ei şi lăsă cerul ca o strălucire de aur.
În curând, oamenii puteau fi zăriţi ca nişte pete mici. Auzi un zgomot care venea să-1 întâmpine, un zgomot ca sunetul valurilor pe un ţărm stâncos, şi văzu că acoperişurile din jurul platformei de zbor erau negre de oamenii care se bucurau să-1 vadă întorcându-se cu bine. Sub platformă se îngrămădea o masă întunecată, punctată de nenumărate feţe; fluturau batiste albe şi. nenumărate mâini îi făceau semne.

Capitolul XVII

TREI ZELE

Lincoln îl aştepta pe Graham într-o încăpere de sub platformele de zbor. Se arătă curios să afle tot ce se întâmplase, şi fu îneîntat să audă de plăcerea şi interesul extraordinar pe care Graham le avusese în timpul zborului. Graham era entuziasmat.
— Trebuie să învăţ să zbor, strigă el. Trebuie să stăpânesc zborul. îi compătimesc pe toţi oamenii care au murit fără să aibă prilejul de a zbura. Beţia vitezei în aer! Este cea mai minunată senzaţie din lume
— Epoca noastră este plină de experienţe minunate, zise Lincoln. Nu ştiu ce doriţi să faceţi acum. Nu cunoaşteţi, încă, muzica noastră...
— Deocamdată, zise Graham, mă interesează zborul. Vreau să învăţ cât mai mult despre zbor. Aeronautul vostru spunea că există anumite oprelişti din partea Societăţii lor, că nu oricine poate sa înveţe.
— Există, mi se pare, zise Lincoln. Dar pentru dumneavoastră... f Dacă doriţi să vă ocupaţi de zbor, putem să aranjăm să fiţi primit chiar de mâine în rândurile aeronauţilor.
Graham îşi exprimă cu înflăcărare această dorinţă, şi vorbi câtva timp despre senzaţiile pe care le încercase.
— Şi în ceea ce priveşte treburile, întrebă el brusc. Cum merg

treburile?
Lincoln îndepărtă cu un gest aceste preocupări.
— Ostrog va veni mâine la dumneavoastră, zise el. Totul intră în normal. Revoluţia se înfăptuieşte în întreaga lume. Există unele fricţiuni inevitabile, ici şi colo, desigur; dar stăpânirea dumneavoastră este asigurată. Puteţi sta liniştit, lăsând treburile în mâinile lui Ostrog.
— S-ar putea să fiu acceptat ca aeronaut, după cum ai spus, imediat... înainte de a mă duce la culcare? zise Graham, plimbându-se prin încăpere. Atunci aş putea să încep chiar de mâine...
— Ar fi posibil, zise Lincoln gânditor. Foarte posibil. într-adevăr, se va face. El râse. M-am pregătit să vă sugerez câteva distracţii, dar aţi găsi; chiar dumneavoastră una. Am să telefonez la Birourile Aeronautice de aici, şi ne vom întoarce la apartamentele dumneavoastră de la Controlul Motoarelor de Vânt. în timp ce veţi lua masa, îi puteţi, primi şi pe aeronauţi. Nu credeţi că după ce veţi mânca... veţi prefera, poate... El se opri.
— Da? zise Graham.
— Am pregătit 6 reprezentaţie de dansatori... au fost aduşi de la teatrul din Capri.
— Detest baletele, zise Graham scurt. întotdeauna le-arn detestat. Celelalte... Nu mă interesează. Existau dansatori şi în vremea veche. De fapt, existau şi în Egiptul antic. Dar zborul...
— E adevărat, zise Lincoln. Cu" toate că dansatorii noştri...
— Să mai aştepte, zise Graham, să mai aştepte. Ştiu. Eu nu sânf un latin. Am unele întrebări pe care vreau să i le pun unui expert... în privinţa maşinilor voastre. Sunt nerăbdător. Nu am nevoie de distracţii.
— Puteţi să alegeţi orice, din întreaga lume, zise Lincoln, tot ce doriţi este al dumneavoastră.
Asano îşi făcu apariţia şi, sub escorta unei gărzi puternice, ei se întoarseră, trecând pe străzile oraşului, în apartamentele lui Graham. Mulţimi mult mai numeroase decât cele care se strânseseră la plecare, se adunaseră să asiste la întoarcerea iui şi strigătele şi aclamaţiile lgr acopereau uneori răspunsurile lui Lincoln la nesfârşitele întrebări ale lui Graham,.. întrebări provocate de călătoria aeriană. La început, Graham întâmpinase cu plecăciuni şi gesturi aclamaţiile şi strigătele mulţimii, dar Lincoln îl preveni că o astfel de purtare poate fi considerată

drept nepotrivită. Şi Graham, cam obosit de aceste amabilităţi ritmice, îşi ignoră supuşii în timpul drumului său în public.
Imediat după ce-au ajuns în apartamentele lui, Asano plecă în căutarea reproducerilor kinemato-grafice ale diferitelor motoare, iar Lincoln transmise ordinele lui Graham de a i se aduce modele de maşini şi machete care să ilustreze progresele mecanice din ultimele două secole. Micul grup de aparate pentru comunicaţii telegrafice îl atraseră atât de mult pe Stăpân, încât cina, minunat pregătită, servită de câteva fete îneîntătoare şi îndemânatice, trebui să aştepte câtva timp. Obiceiul fumatului aproape că dispăruse de pe suprafaţa pământului, dar, exprimându-şi dorinţa de a fuma, se făcură cercetări şi se descoperiră în Florida câteva ţigări de foi excelente, care i se trimiseră prin poşta pneumatică, în timp ce masa încă nu se terminase. După aceea apărură aeronauţii, împreună cu un inginer care îi prezentă tot felul de mecanisme ingenioase. Pentru moment, dexteritatea ordonată a maşinilor de calculat şi numărat, maşinile de clădit, motoarele de ţesut, uşile automate, motoarele cu explozie, elevatoarele de grâne şi de apă, maşinile pentru abatoare şi aparatele de recoltare, erau mult mai fascinante pentru Graham decât orice baiaderă.
-.— Noi eram nişte sălbatici, repetă el într-una, noi eram nişte sălbatici. Eram în epoca de piatră... în comparaţie cu epoca deacum... Şi ce mai aveţi?
Veniră şi psihologii, cu câteva perfecţionări interesante în arta hipnotismului. Află că numele lui Milne Bramwell, Fechner, Liebault, William James, Myers şi Gurney, căpătaseră acum o importanţă care i-ar fi uimit pe contemporanii lor. Unele aplicaţii practice de psihologie erau folosite acum în mod general; se suprimaseră astfel, în mare măsură, drogurile, antisepticele şi anestezicele din medicină; noile procedee erau folosite aproape de toţi cei care aveau nevoie de concentrare intelectuală. Se părea că se efectuase, în această direcţie, @ reală lărgire a facultăţilor omeneşti. Isprăvile „copiilor-calculator", acele minuni — aşa cum obişnuise Graham să le privească — ale hipnotizatorilor, erau acum la îndemâna oricui îşi putea permite să recurgă la serviciile unui hipnotizator calificat. Vechile metode ale examenelor în învăţământ fuseseră de mult desfiinţate prin aceste noi procedee. În îocul anilor de studiu, candidaţii recurgeau la câteva săptămâni de transă şi, în timpul

somnului, grupul de experţi nu avea decât să repete toate noţiunile necesare unui răspuns potrivit; se adăuga celui adormit şi sugestia de a-şi reaminti noţiunile şi după terminarea somnului hipnotic. Acest ajutor fusese de un folos deosebit mai ales în matematică şi cum era întrebuinţat în mod invariabil de jucătorii de şah şi la alte jocuri, încă existente, care cereau o dexteritate manuală. De fapt toate operaţiile conduse de reguli bine determinate, adică având o structură quasi-mecanică, erau acum eliberate în raod sistematic de rătăcirile imaginaţiei şi ale emoţiei, şi aduse la un grad extraordinar de precizie. Copiii mici din clasele muncitoare, de îndată ce ajungeau la vârsta când puteau fi hipnotizaţi, erau transformaţi, prin acest procedeu, în maşini de gân-dire mecanică de o punctualitate şi de o fidelitate admirabilă, şi eliberaţi imediat de gândurile apăsătoare ale tinereţii. Elevii aeronauţi care sufereau de ameţeală, erau salvaţi..de-groaza lor imaginară Pe fiecare stradă existau hipnotizatori, gata şă întipărească în mintea oricui amintiri permanente. Dacă cineva dorea să-şi amintească un nume, o serie de numere, un cântec sau un discurs, această metodă îi venea imediat în ajutor; şi invers, amintirile puteau fi şterse, obişnuinţele părăsite, şi dorinţele dezrădăcinate — era de fapt, un fel de chirurgie psihică, folosită în mod general. Ofensele, umilinţele, erau în felul acesta uitate, văduvele iubitoare îşi ştergeau amintirea soţilor anteriori, îndrăgostiţii dezamăgiţi se eliberau din sclavia lor. Totuşi, era imposibil încă să se imprime dorinţa, iar transferul gândurilor nu era încă bine pus la punct. Psihologii îşi ilustrară expunerile prin câteva experienţe uimitoare de mnemotehnică, făcute cu ajutorul unei trupe de copii palizi, îmbrăcaţi în albastru.
Graham, ca majoritatea oamenilor din vremea, lui, nu avea încredere în hipnotizatori; altfel, şi-ar fi eliberat chiar atunci mintea de multe preocupări chinuitoare. Cu toate asigurările lui Lincoln, el rămase la vechea teorie că faptul de a fi hipnotizat însemna, într-un fel, supunerea personalităţii, abdi carea voinţei. La banchetul de experienţe uimitoare care începea, el hotărî cu tărie să rămână în între gime el însuşi.,.: i
Ziua următoare, şi încă două zile la rând, trecură în studii de acest fel. Graham petrecea în fiecare zi mai multe ceasuri în minunata plăcere a zborului. În a treia zi, el pluti pe deasupra centrului Franţei, zărind şi vârfurile înzăpezite ale Alpilor. Aceste

exerciţii fizice îi produceau un somn odihnitor, şi cu fiecare zi sănătatea lui făcea un salt tot mai mare, din anemia deprimantă a primei treziri. Ori de câte ori nu era în văzduh, sau nu dormea, Lincoln se ocupa cu asiduitate de procurarea distracţiilor; i se prezenta tot ce era nou şi curios în invenţiile contemporane, până când, în cele din urmă, pofta lui pentru noutate fu îndestulată. S-ar putea umple o duzină de volume disparate cu descrierea ciudatelor obiecte care i-au fost aduse. în fiecare după-amiază, el îşi convoca suita şi o reţinea timp de aproape o oră. începuse să aibă interes, faţă de contemporanii lui, care deveneau pentru el individuali şi intimi. La început, fusese atent mai ales la neobişnuitul din ei, la extravaganţa îmbrăcăminţii — şi tot ce era din purtarea şi manierele lor în discordanţă cu con-, cepţiile lui asupra bunului gust, îl enerva; dar ciudăţeniile, ca şi uşoara ostilitate pe care o provocau, dispăruseră uimitor de repede; el ajunse foarte curând să aprecieze adevărata perspectivă a poziţiei lui, şi să considere vechile vremuri victoriene drept ceva îndepărtat şi bizar. 11 amuza în-deosebi fiica Directorului Crescătoriilor Europene de Porci, fata cu părul roşu. A doua zi după-masă, cunoscu o dansatoare modernă, şi o aprecie ca pe o artistă uimitoare. După aceea, i se înfăţişară alte minuni ale hipnozei. în a treia zi, Lincoln îi sugeră din nou Stăpâhului că ar trebui să se ducă într-un Oraş al Plăcerilor; dar Graham refuză, şi nu voi nici să accepte serviciile hipnotizatorilor în experienţele sale aeronautice. Faptul că era londonez îl reţinea, ca un lanţ, în această localitate; găsea o plăcere permanentă în identificările topografice, care aiurea i-ar fi lipsit.
— Aici, adică la o sută de picioare mai jos, ar fi putut el să spună, obişnuiam să mănânc cotletul de la prânz, pe timpul când eram în Universitatea din Londra. Sub locul acesta, era gara Waterloo, cu mulţimea de trenuri. care se încrucişau necontenit. De multe ori am aşteptat acolo, jos, cu valiza în mână, privind cerul de deasupra pădurii de semnale, neştiind că mă voi plimba cândva la o sută de metri în aer. Şi acum, în acelaşi cer care era pe atunci un baldachin de fum cenuşiu, eu zbor într-o aeropilă.
În timpul acestor trei zile, Graham fu atât de ocupat cu astfel de distracţii, încât dădu prea puţină atenţie vastelor mişcări politice care se desfăşurau în afara odăilor lui. Cei din jur nu-i spuneau

mal nimic. În fiecare zi venea Ostrog, Conducătorul, Marele lui Vizir, Primarul Palatului său, să-i raporteze în termeni vagi instaurarea continuă a stăpânirii sale; „Mici tulburări" în cutare oraş, care vor fi domolite în curând. „O uşoară răzvrătire" în altul. Cântecul revoltei sociale nu-i mai ajungea la urechi; el nu ştia că fusese interzis în interiorul oraşului; şi toate marile emoţii pe care Ie simţise la postul de strajă îi dispărură din minte.
Dar în a doua şi a treia din aceste zile, în ciuda interesului său faţă de fiica Directorului Crescăto riilor de Porci, sau poate chiar din cauza gându rilor pe care i le sugerase conversaţia cu ea, el îşi aduse aminte de Helen Wotton, fata care îi vor bise atât de ciudat la reuniunea de la Administra ţia Motoarelor de Vânt. Fata îi lăsase o impresie profundă, cu toate că surpriza neîncetată a noilor împrejurări îl împiedicase pentru un timp să se mai gândească la ea. Dar acum, amintirea ei revenea. Se întreba ce voise să-i spună prin acele frânturi de frază, pe jumătate uitate; imaginea ochilor ei, în sufleţirea pasionată a feţei, deveniră tot mai vii, pe măsură ce interesul lui pentru mecanică scădea. Frumuseţea ei se interpunea cu forţă între el şi anumite tentaţii imediate de satisfacţii mărunte. Dar el n-o revăzu decât după ce trecură trei zile întregi.,,. y

Capitolul XVIII GRAHAM ÎŞI AMINTEŞTE

În sfârşit, el o întâlni într-o mică galerie care ducea de la Birourile Motoarelor de Vânt către impunătoarele lui apartamente. Galeria era lungă şi îngustă, cu o serie de nişe, fiecare având câte
O fereastră arcuită, care dădea către, o grădină" cu palmieri. El o văzu pe neaşteptate, într-una din aceste nişe. La zgomotul. paşilor lui îşi întoarse capul şi, văzându-1, tresări. Orice urmă de culoare îi dispăru din obraji. Se ridică imediat, făcu un pas către el; ca şi cum ar fi vrut să-i vorbească, apoi ezită. El se opri şi.rămase tăcut, aşteptând. Atunci, observă, că un tremur nervos o împiedica să rostească vreun cuvânt, şi înţelese de. asemeni că îl aşteptase, probabil, în acest loc, cu gândul că va putea să-i vorbească.
El se simţi cuprins de o bunăvoinţă regală de a o ajuta.
— Am dorit să te văd, zise el. Acum câteva zile, ai vrut să-mi vorbeşti... ai vrut să-mi vorbeşti despre popor. Ce anume voiai să-mi spui?
Ea. îl privi cu ochi tulburaţi.

— Spuneai că poporul este nefericit?
O clipă, ea continuă să tacă.
— Probabil că ţi s-a părut ciudat, zise ea deodată.
— într-adevăr. Şi totuşi...
— A fost o ieşire necontrolată din partea mea.
— Ei, bine?
— Asta e tot.
Îl privi, şi ochii ei oglindeau ezitarea. Apoi, fă-când un efort:
— Dumneata uiţi, zise ea, trăgând adânc aer în piept.
— Ce?
— Poporul...
— Vrei să spui...?
— Dumneata uiţi poporul. El o privi întrebător.
— Da. Ştiu că te surprinde. Pentrucă nu înţelegi ce reprezinţi. Nu eşti la curent cu ceea ce se în-tâmplă.
— Ei, bine?
— Nu înţelegi.
— Nu prea bine, se poate. Dar... spune-mi dumneata.
K se întoarse către el, cu o hotărâre bruscă. K greu să-ţi explic. Am vrut, am dorit să-ţi I plic. Şi acum... nu pot. Nu găsesc cuvintele. Dar,, în privinţa dumitale... este ceva. Este o minune. Somnul dumitale... trezirea dumitale. Sunt adevărate miracole. Pentru mine cel puţin... şi pentru toţi oamenii de rând. Dumneata, care ai trăit, ai suferit şi ai murit, dumneata, care ai fost un cetăţean ele rând, te trezeşti din nou la viaţă, pentru a afla că eşti Stăpân pe aproape întregul pământ.
— Siăpânul pământului, zise el. Aşa mă numesc ei. Dar încearcă să-ţi închipui cât de puţine lucruri cunosc.
— Oraşe... Trusturi... Compania Muncii...
— Principate, puteri, dominioane... puterea şi gloria. Da, i-am auzit strigându-mi toate acestea. Ştiu. Eu sunt Stăpânul. Rege, dacă doreşti. Cu Ostrog, Conducătorul...
Tăcu. Ea se întoarse către el şi îl cercetă cu atenţie.
— Ei, bine?
El zâmbi...
— Cu Ostrog, care îşi asumă toată răspunderea. — Tocmai de aceea am început să ne temem. O
clipă, ea nu mai spuse nimic. Nu, zise ea încet. Dumneata vei lua conducerea. Dumneata vei lua conducerea. Poporul priveşte spre dumneata. Ea continuă să-i vorbească potolit:

— Ascultă! Cel puţin jumătate din perioada cât ai fost adormit... generaţie de generaţie... mulţimi de oameni, în fiecare generaţie mulţimi tot mai mari de oameni, s-au rugat ca să te trezeşti... s-an rugat: .
Graham încercă să spună ceva, dar nu reuşi. Ea ezită, şi culoarea îi reveni din nou, uşor, în obraji.
— Ştii că dumneata ai fost pentru aceste miriade de oameni... Regele Arthur, Barbarossa... Regele care va veni la momentul oportun, ca să îndrepte rânduiala lumii, în numele lor?
— Cred că imaginaţia poporului...
— N-ai auzit zicala noastră, „Când se va trezi Cel-care-doarme?" În timp ce zăceai acolo nemişcat şi fără simţire... veneau mii de oameni. Mii. La fiecare întâi ale l-unii, şedeai acolo în mare ţinută, cu o robă albă pe dumneata, şi poporul se perinda să te vadă. Când eram fetiţă mică, te-am văzut şi eu; aveai faţa albă şi liniştită.
Îşi întoarse faţa dinspre el şi privi ţintă peretele zugrăvit din faţă. Glasul i se frânse.
— Când eram fetiţă mică, obişnuiam să-ţi privesc chipul... era nemişcat şi mi se părea că stă în aşteptare, ca răbdarea lui Dumnezeu. Aşa gândeam noi despre dumneata, zise ea. Aşa ne apăreai nouă.
Îşi întoarse spre el ochii strălucitori, glasul îi deveni limpede şi puternic.
— în oraş, pe întreg pământul, un mi riad de miriade de bărbaţi şi femei, piini de o speranţă uluitoare şi de necrezut, aşteaptă să vadă ce vei face..
— Da?
— Nici Ostrog... nici nimeni altul... nu poate sa-şi ia această răspundere.
Graham o privi surprins, îi privi faţa luminată de emoţie. La început, ea vorbise cu un oarecare efort, apoi se aprinsese, pe măsură ce vorbea.
— Crezi, zise ea, că dumneata, care ai trăit acea viaţă măruntă, rămasă atât de departe în trecut, dumneata care ai căzut şi te-ai trezit din acel somn miraculos... crezi că uimirea, veneraţia şi speranţa a jumătate din omenire s-a adunat în jurul dumi-taie numai pentru ca să trăieşti din nou o viaţă măruntă?... Crezi că poţi arunca asupra altuia răspunderea?
— Ştiu cât de întinsă este puterea mea, zise el, exitând. Ştiu cât

pare de întinsă. Dar oare este reală? Este de necrezut... ca un vis. Este reală, sau nu-i decât o mare iluzie?
— Este reală, zise ea, dacă îndrăzneşti.
— La urma urmei, ca orice regalitate, şi regalitatea mea este o credinţă. Este o iluzie a oamenilor.
— Dacă îndrăzneşti! zise ea.
— Dar...
Nenumăraţi oameni, zise ea, atâta timp cât cred în dumneata... te vor asculta.
Dar eu nu ştiu nimic. E tot ceea ce ştiu. Că nu ştiu nimic. Iar ceilalţi... Consilierii, Ostrog... Ei sunt mai înţelepţi, mai reci, ei cunosc atât de multe, toate amănunte. Şi, de fapt, care sunt aceste mizerii despre care vorbeşti? Ce trebuie să ştiu eu? Vrei să...
El se opri brusc.
— Eu sunt încă un copil, zise ea. Dar, pentru mine, lumea pare plină de suferinţă. Lumea s-a schimbat, din vremea dumitale, s-a schimbat într-un chip foarte straniu. M-am rugat să te pot vedea şi să-ţi spun toate acestea. Lumea s-a schimbat. Parcă a pus stăpânire pe ea o cangrenă... sugând vieţii tot ce avea mai bun.
Cu o mişcare bruscă, ea întoarse spre el o faţă îmbujorată.
— Timpurile dumitale au fost timpurile libertăţii. Da..; m-am gândit. Am fost silită să gândesc, căci viaţa mea... n-a fost de loc fericită. Oamenii nu sunt mai liberi... nu sunt mai înţelepţi, şi nici mai buni decât oamenii din vremea dumitale. Şi nu e numai atât. Oraşul acesta... este o închisoare. Toate oraşele sunt acum ca nişte închisori. Mammon ţine în mâna lui cheile. Miriade, nenumărate miriade de oameni, trudesc din leagăn până la mormânt. Este drept să fie aşa? Aşa va fi... întotdeauna? Da, e mult mai rău decât în vremea dumitale. În jurul nostru, sub noi, totul este suferinţă şi durere. Toate plăcerile zadarnice ale vieţii din preajma dumitale sunt izolate cu o pojghiţă foarte subţire de mizeria cumplită a celor mulţi. Da, cei săraci o cunosc... ei ştiu că suferă. Aceste mulţimi nenumărate care au înfruntat moartea pentru dumneata, acum două nopţi..! Lor le datoreşti viaţa.
— Da, zise Graham încet. Da. Lor le datoresc viaţa. „
— Dumneata vii, zise ea, din zilele când abia începea această nouă.-tiranie, a oraşelor. Este o "Lira-nie.... o tiranie. În vremea dumitale, stăpânii feudali dispăruseră, şi noua stăpânire a

banului abia începuse. O jumătate din omenire încă mai trăia, liberă, la ţară. încă nu fuseseră subjugaţi de oraşe. Cunosc toate acestea din cărţile.vechi... exista o nobilime! Oamenii de rând duceau pe atunci o viaţă de iubire şi de Credinţă... ei construiau mii de lucruri. Şi dumneata... dumneata vii din timpurile acelea.
— Nu era chiar... Dar n-are importanţă!.Şi cum este acum...?
— Câştigul şi Oraşele Plăcerii! Sau sclavie... sclavie nedemnă, nemiloasă.
— Sclavie! spuse el.
— Sclavie.
— Nu cumva vrei să spui că fiinţele omeneşti. sunt privite ca nişte obiecte?
— Mai rău. Este exact ceea ce vreau să cunoşti, ceea ce vreau să vezi. Ştiu că dumneata nu cunoşti. Ei te vor ţine departe de realitate, te vor duce imediat într-un Oraş al Plăcerii. Dar ai văzut bărbaţii, femeile şi copiii îmbrăcaţi în pânză de culoare albastru deschis, cu feţele galbene şi supte, cu ochii întunecaţi?..
— Pretutindeni.
— Vorbind un dialect groaznic, grosolan şi sără-. c.ăcios...
— I-arn auzit.
— Ei sunt sclavii... sclavii dumitale. Ei sunt sclavii Companiei Muncii, care este proprietatea dumitale.
—.Compania Muncii? într-un fel... numele acesta îmi este familiar. Ah! îmi amintesc. L-am văzut, când rătăceam pe străzi, după ce s-au. aprins din-., nou luminile, scris pe faţadele unor clădiri colorate în albastru deschis. Vrei, într-adevăr, să spui că...?
— Da, Cum să-ţi explic? Desigur, ai observat uniforma albastră. O poartă aproape o treime din poporul nostru... şi pe fiece zi sunt tot mai mulţi. Compania Muncii a crescut pe nesimţite.
— Dar ce este această Companie a Muncii? în trebă Graham.
[— în vremurile vechi, ce se întâmpla cu oamenii care n-aveau ce mânca?...
— Existau aziluri... întreţinute de parohii.
—.Aziluri! Da... aşa era. În lecţiile de istorie. Acum îmi amintesc. Compania Muncii a înlăturat azilurile. Ea s-a dezvoltat... în parte... din... dumneata, poate, îţi aminteşti... dintr-o organizaţie religioasă numită Armata Salvării... care a devenit o Companie de afaceri. La început, a fost un fel de organizaţie filantropică.

Pentru a salva poporul de rigorile azilului. Acum, gândindu-mă, îmi amintesc. A fost una dintre primele1 proprietăţi dobân-dite de Administratorii dumitale. Ei au cumpărat Armata Salvării şi au restructurat-o în forma aceasta. Ideea principală a fost de a procura de lucru oamenilor fără adăpost, muritori de foame.
— Da...
— Acum, nu mai există nici aziluri, nici refugii sau organizaţii filantropice, nimic altceva în afara acestei Companii, Birourile ei există pretutindeni. Culoarea ei este albastrul. Orice bărbat, femeie sau copii care ajunge flămând, istovit şi fără adăpost, fără prieteni sau ajutor, trebuie să se ducă în cele din urmă la Companie.. sau să caute vreun mijloc de a muri., Eutanasia nu este la îndemâna lor... pentru cei. săraci nu există moarte uşoară. Şi la orice oră din zi sau din noapte există hrană, adăpost şi o uniformă albastră pentru oricine... acesta este principiul pe baza căruia s-a constituit Compania... în schimbul unui adăpost de o zi, Compania stoarce o zi de muncă, apoi îi restituie vizitatorului hainele cu care a venit şi îl dă sau o dă din nou afară.
Da?
— Poate ca faptul acesta nu ţi se pare atât de îngrozitor. în vremea dumitale, oamenii mureau de foame pe străzi. Era rău, desigur. Dar ei mureau
ea oameni. Pe când aceşti oameni în albastru... Există un proverb care spune: „Pânza albastră, odată pentru totdeauna," Compania le exploatează munca, şi ea a avut grijă să-i exploateze din plin. Oamenii vin flămânzi şi neajutoraţi.., mănâncă şi dorm o zi şi o noapte, muncesc o zi, şi la sfârşitul zilei pleacă din nou. Dacă au muncit bine, capătă câţiva gologani... cât să le ajungă pentru un teatru sau o sală de dans ieftină, sau pentru un kinema-tograf, sau pentru o masă sau un pariu la curse. După ce cheltuiesc banii, ei rătăcesc de colo până colo. Poliţia străzilor interzice cerşitul. Şi, de altfel, nimeni nu dă de pomană. După o zi sau două, ei vin iar... aduşi înapoi de aceleaşi cauze care îi aduseseră prima dată. În cele din urmă, hainele lor personale se uzează, sau devin atât de jerpelite încât ii se face ruşine. Atunci ei trebuie să lucreze luni întregi ca să poată să obţină haine noi. Dacă vor să aibă haine noi. Un mare număr de copii se nasc sub grija Companiei. După aceea, mama este datoare o lună de muncă, iar copiii pe care îi

cresc şi îi educă ei până la patrusprezece ani, le datorează doi ani de serviciu. Poţi fi sigur că aceşti copii sint crescuţi ca să poarte haina albastră. Astfel funcţionează Compania.
— Şi nu există în oraş oameni lipsiţi de mijloace de existenţă?
— Nici unui. Ei sunt sau în haine albastre, sau în închisoare..
— Şi dacă nu vor să muncească?
— Cei mai mulţi acceptă această situaţie, iar Compania dispune de anumite puteri. Există o serie de sancţiuni în muncă, de pildă suprimarea hranei, iar omul care a refuzat măcar o singură dată să muncească este denunţat Birourilor Companiei din întreaga lume, printr-un sistem de amprente digitale. Şi, pe lângă aceasta, care om sărac poate să părăsească oraşul? Drumul până la Paris costă doi lioni. Iar pentru nesupunere, există închisori, întunecoase şi mizerabile, ascunse sub pământ. Sunt multe motive pentru care poţi ajunge Ia închisoare.
— Şi o treime a poporului poartă haina albastră?
— Mai mult decât o treime. Oameni care trudesc, trăind fără mândrie, bucurie sau speranţă, cu urechile împuiate despre Oraşele Plăcerilor, oraşe care îşi bat joc de existenţele lor ruşinoase, de privaţiunile şi suferinţele lor. Sunt prea săraci chiar şi pentru eutanasie, acest refugiu al bogaţilor care vor să părăsească viaţa. Milioane, nenumărate milioane de oameni tăcuţi, schilozi, în întreaga lume, necunoscând altceva decât privaţiuni şi dorinţe neîmplinite. Se nasc, îndură şi mor. Aceasta este starea la care am ajuns,
Câtva timp, Graham rămase buimăcit.
— Dar a fost o revoluţie, zise el. Toate aceste lucruri se vor schimba. Ostrog...
— Aceasta este speranţa noastră. Speranţa lumii întregi. Dar Ostrog nu o va" îndeplini. El este rfti politician. Lui i se pare că aşa trebuie să stea lucrurile. Nu-i pasă. El găseşte că e firesc. Toţi bogaţii, toţi cei influenţi, toţi cei care sunt fericiţi, ajung să considere aceste mizerii drept o stare.firească. Ei se folosesc de popor în politica lor, şi trăiesc în belşug pe seama degradării oamenilor. Dar dumneata... dumneata care vii dintr-o epocă mai fericită... spre dumneata îşi îndreaptă poporul privirile. Spre dumneata.
Graham o privi în faţă. Ochii ei străluceau de lacrimi reţinute. El simţi un val de emoţie. O clipă, în faţa frumuseţii ei atât de omeneşti, uită de acest oraş, uită întreaga omenire, şi toate

acele glasuri vagi şi îndepărtate. "
— Dar ce trebuie să fac? zise el, cu ochii aţin tiţi asupra ei.,
— Să conduci, răspunse ea, apleqîndu-se spre el, şi vorbind cu glas scăzut. Să conduci lumea, aşa cum n-a fost condusă niciodată, spre binele şi fericirea oamenilor. Dumneata poţi s-o conduci... trebuie s-o conduci.. Poporul se agită,. în întreaga lume. Nu este nevoie decât de un cuvânt, dar de un cuvânt rostit de dumneata, ca oamenii să se Irângă laolaltă. Chiar şi cei din clasa mijlocie sunt neliniştiţi... nefericiţi. Ei nu îţi spun nimic din ceea ce se întâmplă. Poporul nu vrea să se întoarcă la munca istovitoare... oamenii refuză să fie dezarmaţi. Ostrog a trezit în ei un vis mai măreţ decât ceea ce a visat el... el a trezit speranţele.
Inima lui Graham bătea cu repeziciune. încercă să pară calm, să cântărească faptele.
— Oamenii nu au nevoie decât de un conducă tor, zise ea.
Şi apoi? ",.,
— Poţi face tot ceea ce vei vrea; lumea este a dumitale.
El se aşeză, fără să se mai uite la ea. Apoi începu să vorbească..
— Vechile visuri, şi ceea ce am visat eu, libertate, fericire... Oare sunt numai visuri? Ar putea un om... un singur om...? glasul i se coborî şi tăcu...
— Nu un singur om, ci toţi oamenii... dă-le doar un conducător care să le exprime dorinţele.
El clătină din cap, şi câteva clipe se făcu tăcere. Apoi ridică brusc capul, şi privirile li se întâl-niră.
— Eu nu am tăria dumitale, zise el. Nu am tinereţea dumitale. Nu am decât o putere iluzorie. Nu..,, lasă-mă să vorbesc. Vreau să fac... nu dreptate... nu am tăria necesară... dar ceva mai aproape de dreptate decât de nedreptate. Asta nu va duce la instaurarea fericirii milenare, dar acum sunt hotărât să guvernez. Ceea ce mi-ai spus, m-a trezit... Ai dreptate. Ostrog va trebui să ştie care îi este locul. Şi eu voi învăţa... Un singur lucru îţi promit. Această sclavie a muncii se va sfârşi.
— Şi vei lua conducerea?
— Da. Cu, condiţia... Cer un singur lucru.
— Care?.
— Să mă ajuţi.
— Eu ... o fată!
— Da. Nu te-ai gândit că sunt absolut singur? Ea tresări, şi o

clipă ochii ei avură o expresie
de V compătimire.
— Mai este nevoie să mă întrebi dacă te voi ajuta? zise ea.
Stătea în picioare în faţa lui, frumoasă, îneîn-tătoare, iar entuziasmul şi măreţia ideilor la care se ridicaseră erau ca o prăpastie adâncă deschisă între ei. Să o mângâie, să-i strângă mâna, era mai presus de orice speranţă.
— Atunci, voi conduce cu adevărat, zise el încet. Voi conduce... făcu o pauză, cu dumneata.
Se lăsă o tăcere încordată, apoi se auzi bătaia unui clopot de orologiu. Ea continuă să tacă. Graham se ridică.
— Chiar acum, zise el, Ostrog mă aşteaptă. Ezită, privind-o în faţă. După ce îi voi pune câteva întrebări... Sunt multe lucruri pe care nu le ştiu. Poate că mă-voi duce să văd cu ochii mei realităţile despre care mi-ai vorbit. Iar când mă voi înapoia...
— Voi şti şi când pleci şi când vii. Te voi aştepta aici.
Rămase o clipă să o privească..
— Ştiam, zise ea, şi se opri.
El aşteptă, dar ea nu mai spuse nimic. Se priviră lung, întrebător, apoi el se-întoarse şi se îndreptă către Birourile Motoarelor de Vânt.

Capitolul XIX

PUNCTUL DE VEDERE AL LUI OSTROG

Graham. îl găsi pe Ostrog aşteptându-1, pentru a-i prezenta un raport asupra activităţii administrative din ziua aceea. Mai înainte, în astfel de ocazii, el trecea cât mai repede cu putinţă peste această formalitate, pentru a-şi relua experienţele aeriene; acum, însă, începu să pună întrebări scurte şi precise. Era foarte dornic să intre imediat în posesia puterii. Ostrog îi făcu un raport elogios asupra felului cum evoluau treburile externe. Graham 11 auzi spunând că avuseseră loc tulburări, la Paris şi Berlin, nu chiar o rezistenţă organizată, ci doar acţiuni de nesupunere."
— După atâţia ani, zise Ostrog, când Graham îşi înmulţi întrebările, Comuna.şi-a ridicat din noii capul. Ca să fiu sincer, aceasta este natura reală a luptei.
Ordinea fusese, însă, restabilită în aceste oraşe. Graham, căutând să fie cât mai judicios, în urma emoţiilor prin care trecuse, întrebă dacă avuseseră loc lupte.
— Puţine, zise Ostrog. într-un singur cartier. Dar divizia

senegaleză a poliţiei noastre agricole din Africa — Companiile Africane Reunite au o poliţie foarte bine instruită — a fost la datorie, ca şi aeroplanele. Ne-am aşteptat să aibă loc mici tulburări în oraşele continentale şi în America. Dar în America spiritele sunt foarte liniştite. Oamenii sunt mulţumiţi de răsturnarea Consiliului. Deocamdată.
— Dar de ce v-aţi aşteptat la tulburări? întrebă Graham, pe neaşteptate.
— Există multe nemulţumiri... Nemulţumiri sociale.
— Compania Muncii?
— Văd că începi să înveţi, zise Ostrog cu un accent de surpriză. Da. în special nemulţumirea faţă de Compania Muncii. Această nemulţumire a fost forţa necesară pentru răsturnarea Consiliului... aceasta, şi trezirea dumitale.
Ostrog zâmbi. Apoi deveni mai explicit.
— A trebuit să exploatăm această nemulţumire, să rcânviem vechile idealuri ale fericirii universale... toţi oamenii să fie egali... toţi oamenii să fie fericiţi... nici un lux pe care să nu-1 poată împărtăşi oricine... idei care au stat în amorţire două sute de ani înţelegi? A trebuit să rcânviem aceste idealuri, oricât de imposibile ar fi... pentru a răsturna Consiliul. Şi acum...
— Ei bine?
Revoluţia noastră este înfăptuită, Consiliul.-.(răsturnat, dar poporul pe care l-am ridicat la luptă... continuă să se agite. Au avut loc lupte... Am făcut promisiuni, desigur. Este extraordinar cât de violent şi rapid a rcânviat şi s-a răspândit. iicest val de umanitarism învechit. Chiar noi, care am aruncat sămânţa, suntem uimiţi. La Paris, după cum am spus, am fost siliţi să cerem ajutor din u larii.
— Dar aici?
, — Mai sunt tulburări. Mulţimile nu vor să se în-. toarcă la muncă. E o grevă generală. Jumătate din fabrici sunt goale, şi poporul mişună pe străzi. Ei vorbesc despre o Comună. Oamenii îmbrăcaţi în mătase şi satin au fost insultaţi pe străzi. Hainele albastre aşteaptă tot felul de măsuri din partea dumitale... Desigur, nu este cazul să fii îngrijorat. Am pus Maşinile Vorbitoare în acţiune, cu contra-sugestii, pentru menţinerea legii şi ordinei. Trebuie să-i ţinem strâns; asta e totul.
Graham se gândea, întrezărind un mijloc de a-şi afirma puterea. Dar vorbi cu nehotărâre.

— Chiar până la punctul de a aduce poliţia de negri? zise el.

— Ei ne sunt utili, zise Ostrog. Sunt nişte brute frumoase şi credincioase, şi n-au nici urmă de idei în capetele lor... spre deosebire de gloatele noastre. Dacă i-ar fi avut pe ei Consiliul în poliţia străzilor, lucrurile s-ar fi schimbat. Desigur, nu. avem de ce ne teme, în afară de unele dezordini şi stricăciuni. Dumneata poţi acum să zbori singur, şi, dacă se produc cumva dezordini, poţi să pleci spre Capri. Noi avem în mâini toate pârghiile importante; aeronauţii sunt privilegiaţi şi bogaţi, ei formează societatea cea mai închisă din lume, <~& şi inginerii de la Motoarele de Vânt. Văzduhul este al nostru, şi stăpânirea lui înseamnă stăpânirea pă-mântului. Mulţimile n-au un organizator capabil, care să le ridice împotriva noastră. Nu au conducători., în afară de conducătorii regionali ai societăţii secrete, organizată de noi înainte de trezirea dumitale atât de oportună. Dar aceştia nu sunt decât nişte înflăcăraţi, nişte sentimentali, care se invidiază unii pe alţii. Nici unul dintre ei nu este în stare să devină o figură centrală. N-ar putea surveni nimic altceva decât o răscoală dezorganizată. Ca să fiu sincer, aceasta se poate întâmpla. Dar ea nu va putea să întrerupă exerciţiile dumitale aeronautice. Au trecut vremurile când poporul putea să facă revoluţii.

— Cred că au trecut, zise. Graham. Cred că au trecut. Rămase pe gânduri. Lumea voastră a fost plină de surprize pentru mine. în vremurile vechi, noi visam o viaţă democratică şi minunată, visam că va veni o vreme când toţi oamenii vor fi egali şi fericiţi. Ostrog îl privi fix.

— Vremea democraţiei a trecut, zise el. A trecut pentru totdeauna. Ea a început cu arcaşii de la Crecy, s-a sfârşit când infanteria, când oamenii de rând, masa, au încetat de a mai câştiga bătăliile, Când tunurile costisitoare, marile cuirasate şi căile ferate strategice au devenit mijloacele directe ale puterii. Astăzi, este epoca bogăţiei. Bogăţia este astăzi o putere mai mare decât oricând... Ea comandă pământul, marea şi cerul. întreaga putere este a celor care ştiu să mânuiască bogăţia... Trebuie să accepţi faptele, şi acestea sunt fapte. Să afirmi că pământul e al mulţimii! Că mulţimea poate să guverneze! Această credinţă a fost judecată şi condamnată chiar de pe vremea dumitale. Astăzi, ea nu mai are decât un "credincios... un credincios multiplu şi stupid... omul din mulţime.

Graham nu răspunse imediat. Rămase pierdut în gânduri sumbre.
— Nu, zise Ostrog. Vremea omului de rând a trecut. La ţară, un om este tot atât de bun ca şi celălalt, sau aproape tot atât de bun. Vechea aristocraţie n-avea nici forţă, nici îndrăzneală. Era prea temperată... temperată. De aceea au existat insurecţii, conflicte, tulburări. Prima aristocraţie adevărată, prima aristocraţie permanentă, a venit o dată cu apariţia castelelor şi armurilor, şi a dispărut în faţa archebuzelor şi puştilor. Dar aceasta este a doua aristocraţie. Cea adevărată. Vremurile pra-:. fului de puşcă şi ale democraţiei nu au fost decât un vârtej într-un curent. Acum, omul de rând a devenit o unitate neputincioasă. în zilele noastre, avem această mare maşină a oraşului, şi o organi-zaţie complexă, peste puterea lui de înţelegere.
— Şi totuşi, zise Graham, există ceva care rezistă, ceva pe care voi îl ţineţi în frâu... ceva care se mişcă şi se agită.
— Vei vedea, zise Ostrog cu un zâmbet forţat care voia să înlăture aceste întrebări dificile. Eu n-am ridicat aceste forţe pentru a mă distrugeai încredere în mine.
— Mă întreb... zise Graham. Ostrog îl privi atent.
— Oare trebuie ca lumea să meargă astfel? zise Graham, dând frâu liber sentimentelor care îl stă-pâneau. Trebuie, într-adevăr, să meargă astfel? Toate speranţele noastre au fost zadarnice?
—. Ce vrei să spui? zise Ostrog. Speranţe?
— Eu viu dintr-o epocă democratică. Şi găsesc o tiranie aristocratică!
— Bine,... dar dumneata eşti tiranul principal! Graham clătină din cap.
— Ei, bine, zise Ostrog, trebuie să priveşti lucrurile în mod general. Schimbările s-au produs întotdeauna în felul acesta. Aristocraţie, predominarea celor mai buni... suferinţa şi dispariţia celor incapabili, şi astfel se merge spre mai bine,
— Dar aristocraţia! Oamenii aceia pe care i-am întâlnit!
— Oh! nu ei! zise Ostrog. Cea mai. mare parte r dintre ei se îndreaptă spre nimicire. Vicii şi plăceri j Ei nu au copii. Această specie se va stinge. Dacă lumea merge într-adevăr înainte, dacă nu se întoarce din drum. Calea uşoară a exceselor, apoi eutanasia, pentru căutătorii de plăceri pe care i-au consumat flăcările, acesta este cel mai sigur mijloc de îmbunătăţire a

rasei!
— Plăcută moarte, zise Graham. Şi totuşi... Se gândi o clipă. Mai este ceva... mulţimea, marea masă a oamenilor săraci. Vor muri şi ei? Nu, ei nu vor muri. Ei suferă, suferinţa lor este o forţă pe care chiar dumneata...
Ostrog făcu un gest de nerăbdare, şi când vorbi, o făcu pe un ton mai puţin potolit ca ânaânte.
— Nu-ţi face griji cu astfel de lucruri, zise el. În câteva zile, totul se va aranja. Mulţimea este un animal uriaş şi prost. Şi dacă nu moare? Chiar dacă nu moare, ea poate fi imblânzită şi condusă. Eu nu am nici o afecţiune faţă de sclavi. Acum două nopţi i-ai auzit pe aceşti oameni strigând şi cântând. Noi i-am invăţat acest cântec. Dacă ai-fi luat pe oricare om.de acolo, şi l-ai fi întrebat, cu sânge rece, de ce strigă, n-ar fi putut să-ţi spună. Erau convinşi că strigă pentru dumneata, că îţi sunt credincioşi şi devotaţi. Atunci erau gata să ucidă Consiliul. Astăzi... au şi început să murmure împotriva acelora care au răsturnat Consiliul.
— Nu, nu, zise Graham. Strigătul lor țâşnea dintr-o viaţă mizerabilă, fără bucurie sau mândrie, şi pentru că în mine... în mine... ei sperau...
— Şi care era speranţa lor? Care este speranţa lor? Ce drept au ei ca să spere? Ei muncesc prost. şi vor răsplata acelora care muncesc bine. Ce speră omenirea? Că va veni într-o zi Supra-omul, că într-o zi cel inferior, cel slab şi cel josnic va putea fi supus sau înlăturat. Supus, dacă nu înlăturat. Lumea nu este făcută pentru cei răi, pentru cei proşti, cei nemulţumiţi. Datoria lor... o datorie frumoasă, de altminteri..; este de a muri. Moartea celor care au dat greş! Aceasta este calea pe care animalul se ridică spre umanitate, pe care omul merge înainte, spre culmi mai înalte.
Ostrog făcu un pas, rămase o clipă pe gânduri, şi se întoarse din nou spre Graham.
— Pot să-mi imaginez cum vede un englez din perioada victoriană acest mare stat mondial al nostru. Dumneata regreţi toate vechile forme ale orânduirii parlamentare, spectrele tear încă laai bântuie lumea.... consiliiile electorale şi parlamentele şi toate aceste copilării din secolul al optsprezecelea. Dumneata eşti împotriva Oraşelor noastre ale Plăcem. Ar fi treiuit să mă gândesc la asta— dacă n-aş fi fost atât de ocupat. Dar trebuie

să.mai înveţi Poporul, este nebun de invidie... ei sunt de aceeaşi părere eu dumneata.. Ei cer, acum, pe străzi, distragerea Oraşelor Plăcerii. Dar Oraşele Plăcerii sunt organele purificatoare, ale Statului, locuri care atrag an de an spre ele tot ceea ce este slab şi vicios, tot ceea ce este desfrânat şi leneş, cheamă toată pleava netrebnică a lumii spre o dis.trugere plină de graţie. Ei se duc acolo, petrec, mor fără copii, toate femeile frumoase, proaste şi desfrânate mor fără copii, iar omenirea devine mai sănătoasă. Dacă poporul ar fi înţelept, nu i-ar invidia pe bogaţi pentru felul lor de a muri Şi dumneata ai vrea să-i emancipezi pe aceşti muncitori proşti şi fără minte, pe care noi i-am făcut sclavi, şi să încerci să le faci o viaţă uşoară şi plăcută! Tocmai acum când s-au coborât la locul care li se cuvine!El zâmbi, cu un zâmbet care..îl irită pe Graham în mod deosebit. Mai ai multe de învăţat!Cunosc aceste idei, l-am eitit şi eu în copilărie pe Sh-elley al vostru, şi am visat la libertate. Nu.există altă libertate în afară de înţelepciune şi stăpânire de sine. Libertatea este înăuntrul nostru—, nu în afară Este o problemă a fiecărui om. Dacă, lue.ru de altfel imposibil, aceşti nenumăraţi nebani în haine albastre, care strigă pe străzi, ar izbuti să ne învingă ce s-ar intâmpla. atunci? Nu vor face decât să intre pe mâinile altor stăpâni. Atât timp cât există oi. natura va crea şi animale de pradă. Vor produce doar o întârziere de câteva sute de ani. Dominaţia aristocraţiei este fatală şi asigurată. Sfârşitul va fi Supra-omul... eu toate protestele nebune ale omenirii. Să. se revolte, să învingă, să mă acidă pe mine şi pe cei de o seamă cu mine.Da, se var ridica alţii... alţi stăpâni Sfârşitul va fi acelaşi.
— Nu ştim, zise Graham, cu încăpăţânare.
Câteva clipe, rămase copleşit de gânduri.
— Dar eu trebuie să văd aceste lucruri cu ochii mei, zise el, iuînd deodată un ton ferm şi hotărât. Numai văzând, voi putea înţelege. Trebuie să învăţ. Asta este ceea ce vreau să-ţi spun, Ostrog. Eu nu vreau să fiu Rege într-un Oraş al Plăcerii; nu asta este plăcerea rnea. M-am ocupat destul timp cu aeronautica... şi cu alte asemenea treburi. Trebuie să aflu cum trăieşte poporul, cum s-a dezvoltat viaţa de toate zilele. Atunci voi înţelege mai bine adevărul. Trebuie să aflu cum trăiesc oamenii de rând... în special oamenii muncii... cum muncesc, cum se căsătoresc, cum îşi cresc copiii, cum mor...
— Poţi afla asta din romanele noastre realiste, îi sugeră Ostrog,

brusc îngrijorat.
— Eu vreau realitate, zise Graham, nu realism.
— Există unele greutăţi, zise Ostrog, pe gânduri. În general, poate...
— Nu mă aşteptam...
— Credeam... Şi totuşi, poate că... Spui că vrei să mergi pe străzile oraşului şi să vezi oamenii de rând.
Deodată, el ajunse la o concluzie.
— Va trebui să umbli deghizat, zise el. Oamenii sunt foarte agitaţi, şi descoperirea prezenţei dumi-tale între ei, ar putea să creeze o tulburare teribilă. Şi totuşi, dorinţa dumitale de a merge prin oraş... ideea aceasta... Da, acum, gândindu-mă mai bine, nu mi se pare chiar... S-ar putea realiza. Dacă te interesează cu adevărat! Desigur, dumneata eşti Stăpânul. Te poţi duce chiar acum, dacă vrei. Asano îţi va procura un deghizament pentru această plimbare. El te va însoţi. La urma urmei, nu este o idee rea.
— Nu vei avea nevoie să mă consulţi în vreo problemă, în acest timp? întrebă deodată Graham, cuprins de o bănuială ciudată.
— Oh, nici vorbă! Nu! Cred că poţi lăsa treburile1 pe seama mea, în orice caz pentru un timp, zise Ostrog zâmbind. Chiar dacă nu suntem de aceeaşi părere...
Graham îi aruncă o privire tăioasă.
— Ne putem aştepta să se dea în curând vreo luptă? întrebă el brusc.
— Nu, în mod sigur.
— M-am gândit la poliţia de negri. Nu cred că poporul intenţionează să se poarte ostil faţă de mine, şi, la urma urmei, eu sunt Stăpânul. Şi chiar la Paris...
Ostrog îl privea cu atenţie, pe sub sprâncenele încruntate.
— Nu am de gând să aduc negri în Londra, zise el încet. Dar dacă...
— Orice s-ar întâmpla, nu vei aduce negri înarmaţi în Londra, zise Graham În această privinţă, nu-mi voi schimba părerea.
Ostrog, după o pauză, se hotărî să nu spună nimic, şi se înclină cu respect.

Capitolul XX PE STRĂZILE ORAŞULUI

În noaptea aceea, necunoscut şi nebănuit de nimeni, îmbrăcat în costumul unui funcţionar inferior de la Motoarele de Vânt, care îşi lUase o zi de odihnă, Graham, însoţit de Asano, care se

îmbrăcase în hainele de pânză ale celor din Compania Muncii, colindă, oraşul prin care rătăcise altădată, când fusese cufundat în întuneric. Acum, el îl văzu luminat şi treaz, într-un vârtej de viaţă. în ciuda agitaţiei forţelor revoluţionare, în ciuda nemulţumirii crescânde, şi a murmurului prevestind noile lupte, din şirul cărora prima revoltă nu fusese decât un preludiu, curentul neîncetat al circulaţiei continua să curgă, mare şi puternic. Acum el mai cu-
noştea eite ceva despre dimensiunile şi aspectele acestei noi epoci, dar nu era pregătit pentru surpriza infinită a unei cercetări mai amănunţite, pentru torentul de culori şi de impresii vii care se revărsa în jurul lui..
Era primul lui contact adevărat eu poporul din vremea aceea. El îşi dădu seama că tot ce se petrecuse mai înainte, în afară de scurtele imagini despre teatre şi pieţele publice, avusese un caracter izolat, fusese o simplă mişcare în cadrul sectorului politic, relativ îngust, şi că toate experienţele de până atunci se desfăşuraseră în jurul propriei lai situaţii Dar acum, oraşul era în cele mai active ceasuri ale nopţii, poporul se rcântercea la interesele proprii, viaţa revenea la vatosul real, la obiceiurile coroane ale acestei noi epoci
Intrară mai întâi pe o stradă ale cărei margini erau înţesate cu oameni îmbrăcaţi în haine albastre. Graham văzu că acest furnicar era o parte dintr-o procesiune — şi era ciudat să vezi o procesiune de oameni care parcurgeau oraşul stând pe loc. Ei fluturau steaguri dintr-o pânză roşie, grosolană, pe care erau scrise inscripţii cu litere prost, desenate şi cu ortografii diferite. „Să nu dezarmăm", strigau aceste steaguri „De ce să dezarmăm?", „Să nu dezarmăm", „Să nu dezarmăm". Treceau steaguri după steaguri, un şuvoi de steaguri şi, în cele, din urmă, răsună cântecul revoltei, acompaniat de o orchestră zgomotoasă, cu instrumente ciudate.
— Toţi ar fi trebuit să fie la muncă, zise Asano. în aceste două ziie, n-au primit nici un fel de alimente, sau le-au furat.
Apoi Âsano făcu un. ocol, pentru a evita mulţimea compactă care se strânsese, <a să privească trecerea cadavrelor de la. spital către un cimitir, rămăşiţele recoltei funerare ale primei revolte. . Puţini oameni dormeau în noaptea aceea; ieşiseră aproape toţi pe străzi. Grahamera înconjurat de imensa agitaţie a unor muMari care se succedau neîncetat; mintea lui era

năucită şi înceţoşată de vuietul continuu, de strigătele neînţelese şi de aspectele fragmentare ale luptei sociale.care abia începea. Pretutindeni, ghirlande şi steaguri cu de-, coraţii negre şi ciudate, cu numele lui, dovedindu-i cât era de popular. Pretutindeni, frânturi, din acel dialect grosolan folosit de cei din cl-sa incultă, adică de oamenii care nu puteau să ajungă, prin modul lor de viaţă, la cultura fonografică. Pretutindeni plutea în aer protestul împotriva dezarmării, cu o forţă pe care el nu şi-o închipuise în timpul petrecut în încăperile Motoarelor de Vâht Îşi dădu seama că imediat, ce se va întoarce, va trebui să discute despre acest fapt cu Ostrog, despre acest fapt şi despre problemele mai mari din care decurgea, va trebui să discute într-un mod mai concludent decât o făcuse până acum, în tot timpul acestei nopţi, chiar din primele ceasuri ale plimbării lor prin oraş, spiritul de agitaţie şi revoltă pusese stăpânire pe atenţia lui, înd-epărtând nenumăratele alte aspecte ciudate, pe care altfel le-ar fi putut observa.
Această preocupare dădu impresiilor lui un ca racter fragmentar. Şi totuşi, printre atâtea subiecte bizare şi vii, nici unul, oricâf ar fi fost de personal şi de insistent, nu izbutea să-i reţină întru totul atenţia. Existau momente când agitaţia revoluţio nară î se ştergea din minte, era dată la o parte, ca o perdea, în faţa vreunui aspect nou şi impresio nant al acelei epoci. Helen îi orientase gândurile către dorinţa intensă de a cunoaşte, dar existau şi momente când chiar şi chipul ei dispărea din preocupările lui conştiente. La un moment dat, de exemplu, pe când străbăteau cartierul religios — nu mai era necesar ca bisericile şi capelele să fie împrăştiate prin tot oraşul, deoarece platformele mişcătoare asigurau o circulaţie rapidă — atenţia îi fu puternic atrasă de faţada bisericii uneia dintre sectele creştine.,.,--
Călătoreau aşezaţi pe o platformă superioară, cea mai rapidă.. Clădirea le apăru la o curbă, apropâin-du-se cu repeziciune de ei. Era acoperită de sus până jos cu inscripţii, colorate în alb şi albastr de porţiunea ocupată de un ecran kinematografic, mare şi strălucitor, pe care tocmai se prezenta o scenă realistă din Noul Testament; o ghirlandă uriaşă de culoare neagră ătârnată deasupra inscripţiilor arăta că religia populară urma politica populară. Graham, care se familiarizase cu scrierea fonetică, citi cu atenţie inscripţiile; cele mai multe conţineau, după părerea

lui, incredibile cuvinte de hulă. Printre cele mai inofensive erau: „Mântuirea se află la primul etaj, spre dreapta". „Plasaţi-vă banii în acţiunile Creatorului nostru". „Cele mai rapide convertiri din Londra. Operatori experţi! Gră-biţi-vă!" „Ce-i va spune Cristos Celui-care-doarme." „Alătură-te celor mai recenţi sfinţi!" „Fii creştin, fără să-ţi neglijezi ocupaţiile cotidiene." „Astă-seară vor lua cuvântul cei mai străluciţi episcopi, iar preţurile sunt tot cele obişnuite." „Binecuvântări rapide pentru oamenii de afaceri ocupaţi."

— Dar bine, e îngrozitor! zise Graham, în timp ce asurzitorul vacarm al pietăţii mercantile se ridica deasupra lor.

— Ce găsiţi îngrozitor? întrebă micul lui însoţitor, încercând zadarnic să găsească ceva neobişnuit în acele inscripţii ţipătoare.

— Tot ce scrie aici! Esenţa religiei. este, desigur, credinţa.

— Oh, asta? răspunse Asano, privindu-1. Asta vă şochează? Vorbea cu tonul celui care face o descoperire. Da, desigur. Uitasem. în zilele noastre, se dă o bătălie acerbă pentru captarea atenţiei, iar oamenii nu au pur şi simplu timp să se ocupe de sufletele lor, ştiţi, aşa cum făceau altădată. El zâmbi. în vremurile vechi, existau liniştitele zile de duminică, excursiile la ţară... Cu toate că am citit undeva că în după-amiezile de duminică...

— Dar această biserică, zise Graham, privind înapoi, spre albul şi albastrul care se îndepărtau, cu siguranţă că nu este singura cale...

— Există sute de căi diferite. Dar, bineînţeles, dacă o sectă nu spune ceea ce are de spus, îşi pierde orice valoare. Cultul a mers în pas cu epoca. Există secte ale clasei înalte, cu metode mai puţin zgomotoase... Tămâie costisitoare, ceremonii intime şi tot felul de asemenea lucruri. Oamenii cultului sunt extrem de populari şi de prosperi. Ei plătesc Consiliului câteva doz de lioni, pentru localurile pe care le ocupă... vreau să spun că vă plătesc dumneavoastră.

Graham era încă nedumerit în privinţa monedei, şi expresia „câteva doz de lioni" îl făcu să-şi îndrepte brusc atenţia către această problemă. Noul subiect îl făcu să uite într-o clipă de templele aglomerate şi gălăgioase. O întorsătură de frază îi sugeră ideea, confirmată apoi de răspunsurile lui Asano, că aurul şi argintul nu mai aveau putere de acoperire, că aurul

marcat, a cărui domnie fusese inaugurată de negustorii fenicieni, era în sfârşit detronat. Schimbarea fusese treptată, dar. rapidă, provocată de extinderea sistemului de cecuri, care, încă în timpul primei perioade din viaţa lui Graham, înlocuise în mod practic aurul din toate marile tranzacţii de afaceri. Viaţa comercială obişnuită a oraşului, circulaţia obişnuită a banilor în întreaga lume erau conduse cu ajutorul micilor cecuri brune, verzi, şi roze, emise în alb de Consiliu, pentru sume mici. Asano avea mai multe asemenea cecuri asupra lui, şi la prima ocazie le completă cu sumele necesare. Erau tipărite pe o hârtie care nu se rupea, semitransparentă, flexibilă, întreţesută cu mătase. Toate purtau un facsimil al semnăturii lui Graham; el se rcântâlnea pentru prima oară, după două sute trei ani, cu buclele şi înfloriturile acestui autograf pe care îl cunoştea atâ+ de bine.
Dar, cu toate că încercă de câteva ori, nici unui dintre aspectele străzii nu făcu o impresie destul de puternică asupra lui, pentru a-şi putea lua gân-dul de la problema dezarmării poporului; o clipă, îl urmări imaginea confuză a unui templu teozofic care promitea MIRACOLE, cu litere enorme de o luminozitate intermitentă; apoi veni imaginea sălii de mese de pe bulevardul Northumberland. O clipă, aceasta îi reţinu interesul.
Prin străduinţa şi abilitatea lui Asano, Graham, reuşi să examineze sala, privind-o dintr-o mică galerie lăturalnică, rezervată administraţiei. Prin toată clădirea plutea un murmur înnăbuşit şi îndepărtat; însoţit de şuierături şi strigăte a căror semnificaţie n-o înţelese la început, dar care îi aminteau de un anumit glas aspru şi misterios, auzit în noaptea când rătăcise de unul singur, după ce se reaprin-seseră luminile.
Deşi acum era obişnuit cu vastitatea dimensiunilor şi cu marele număr de oameni, spectacolul îi reţinu mult timp atenţia. Observând felul în care era servită mâncarea la masa cea mai apropiată de sub el, punând întrebări despre tot felul de amănunte şi aseultând răspunsurile, el îşi dădu seama pe deplin de semnificaţia acestui ospăţ la care luau parte câteva mii de oameni.
Graham constata, cu o surpriză continuă, că nici nu observase fapte care ar fi trebuit să-1 izbească puternic de Ia bun început, până când, ridicând un semn de întrebare, vreun amănunt banal nu-i dezvăluia ceea ce el trecuse până atunci cu vederea. Nu se

gândise, de exemplu, că toată această continuitate a clădirilor oraşului, eliminarea intervalelor, sălile vaste, tot sistemul de drumuri implicau dispariţia căminului, că tipicul „kome" victorian, celulă de cărămizi conţinând bucătăria şi oficiul, sufrageria şi dormitoarele, dispăruse —: cu excepţia ruinelor de la ţară — tot atât de complet ca şi, coliba de răchită. Dar abia acum el vedea ceea ce fusese evident,. încă de la început, şi anume că Londra, din punct de vedere al locuinţelor, nu mai era o aglomerare de case, ci un hotel enorm, un hotel cu o mie de clase de confort, cu mii de săli de mese, capele, teatre, pieţe şi locuri de adunare, un complex de întreprinderi, al căror proprietar principal era el. Oamenii de rând aveau numai dormitoarele, însoţite, cel mult, de anticamere, construite în orice caz după regulile igienei, oricare le-ar fi fost
I tdul de confort şi de izolare; ceilalţi trăiau la M cum trăiseră mulţi oameni în marile hoteluri ale perioadei victoriene, mâneînd, citind, gândind, jucând, conversând, numai în locuri publice de întâl-nire, lucrind în cartierele industriale ale oraşului, sau combinând afaceri în birourile din cartierul comercial.
El îşi dădu seama din primul moment că noua stare de lucruri se dezvoltase în mod necesar, por-nind de la oraşul victorian., Raţiunea fundamentală Q oraşului modern fusese întotdeauna principiul economic al cooperării. Principala piedică în procesul contopirii caselor separate, pe vremea lui, fusese pur şi simplu civilizaţia încă imperfectă a mulţimii; 9 barbară şi puternică mândrie, pasiunile, prejudecă-ţile, geloziile, rivalităţile, reacţiile violente ale claselor mijlocii şi de jos, impuneau stricta separare, ă locuinţelor alăturate. Dar. adaptarea,, îmblânzirea mulţimii începuse încă de pe atunci să progreseze rapid. înainte vreme, în scurta lui viaţă de trei-zeci de ani, el văzuse extinderea tot mai mare a obiceiului de a lua masa în afară de casă, în locul cafenelelor mici apăruseră, de exemplu, marile res-taurante, înţesate de lume, începuseră şă ia fiinţă cluburile feminine; imensa răspândire a sălilor de lectură, a caselor de odihnă şi a bibliotecilor au fost martorii încrederii sociale crescânde-. Promisiunile de atunci erau acum complet realizate. Căminul baricadat, străjuit de lacăt, dispăruse.
Oamenii pe care îi. vedea luînd masa aparţineau — după cum i s-a spus — părţii inferioare a clasei mijlocii, venind imediat deasupra muncitorilor în haine albastre, oameni atât.de

obişnuiţi, în perioada victoriană, să se aşeze la masă cu toate precauţiile izolării, îneît, atunci când erau nevoiţi uneori să ia masa în public, îşi ascundeau de obicei stângăcia prin glume de prost gust sau printr-o comportare,, ostentativă. Dar cei de aici, de dedesubtul lui, îmbrăcaţi în haine vesele şi simple, se dovedeau foarte manieraţi şi, cu toate că erau agitaţi, grăbiţi şi necomunicativi, raporturile dintre ei arătau că se simţeau foarte în largul lor.
Graham observă un amănunt semnificativ: masa era şi rămânea foarte curată, nu exista nimic care să indice dezordinea, firimiturile răspândite peste tot, resturile de alimente şi condimente, băutura vărsată pe masă sau florile împrăştiate fără rost, adică tot ceea ce marca desfăşurarea trepidantă a unui ospăţ din perioada victoriană. Vesela era de un tip nou. Nu existau ornamente, flori, nici faţă de masă, deoarece masa era construită dintr-un material solid care avea ţesătura şi aspectul damascului. El văzu că materialul acesta asemănător damascului era împodobit cu desene graţioase, de fapt reclame comerciale
În faţa fiecărui mesean, într-un fel de adâncitură a mesei se afla un aparat confecţionat din porţelan şi metal. Era o singură farfurie de porţelan alb, pe care meseanul o spăla singur, între feluri, cu ajutorul unor robinete prin care veneau nişte lichide volatile, calde şi reci; îşi spăla, de asemenea, de câte ori era nevoie, elegantele tacâmuri de metal alb, cuţitul, furculiţa şi lingura.
Supa sau vinul sintetic, băutura cea mai răspân-dită, veneau prin robinete similare, iar celelalte feluri călătoreau automat, pe tăvi aranjate cu gust, de-a lungul unor şine de argint care le aduceau pe masă. Meseanul le oprea şi. se servea la discreţie. Tăvile apăreau pe o portiţă, la un capăt al mesei, şi dispăreau la celălalt capăt. Această formă de decadentă a sentimentului democratic, acest urât orgoliu ah sufletelor josnice; care îi face pe cei egali să nu se servească unii pe alţii, bântuia foarte puternic printre aceşti oameni. Graham era atât de preocupat de aceste amănunte, încât abia când ieşi din sală observă imensele diorame de reclamă care treceau maiestuos de-a lungul pereţilor, proclamând remarcabilele calităţi ale diferitelor mărfuri.
De aici, ei trecură printr-o sală înţesată de lume, şi el descoperi

cauza zgomotului care îl nedume-
Se opriră în faţa unei uşi turnante, unde se p Irite-a o taxă. Atenţia lui Graham fu atrasă îndată de nişte Imidincli violente, urmate de un glas aspru şi puternic. „Stăpânul doarme liniştit", striga acest HliiH. „Stăpânul este sănătos tun El se va ocupa tot restul vieţii de aeronautică El spune că femeile m 11. astăzi mai frumoase decât oricând. Glup! Glup! Minunata noastră civilizaţie îl uimeşte peste mânură. Peste măsură. Glup! El are toată încrederea în Conducătorul Ostrog, are încredere absolută în Conducătorul Ostrog. Ostrog va fi primul lui ministru, împuternicit să destituie sau să numească funcţionarii publici... Toată conducerea va fi în mâinile Conducătorului Ostrog! Consilierii au fost trimişi înapoi, în propria lui închisoare de deasupra (Idsei Consiliului."
Graham se opri locului de la prima frază şi, privind în sus, văzu că sunetele ieşeau dintr-un fel de porta-voce ridicolă, având forma unei figuri omeneşti. Era Maşina Înteligenţei Generale. O clipă, maşina parcă respiră adânc, şi din corpul ei cilindric se auzi un zgomot regulat. Se auzi din nou: „Glup, glup," şi începu iar să vorbească.
„-în prezent Parisul este pacificat. A încetat orice rezistenţă. Glup! Poliţia neagră deţine toate poziţiile cheie ale oraşului Negrii s-au luptat cu multă vitejie, cântând imnurile scrise de poetul Kipling întru slava strămoşilor lor, O dată sau poate de două ori ei. au uitat de disciplină, şi au torturat, şi au mutilat pe rebelii capturaţi, bărbaţi şi femei. Morala: nu vă răzvrătiţi. Ha, ha! Glup, glup! Ei sunt băieţi isteţi. Băieţi isteţi şi viteji. Asta să fie o lecţie pentru răzvrătiţii din oraş. Da! Răzvrătiţi! Pleava pământului! Glup, glup!"
Glasul încetă. Prin mulţime se auzi un murmur confuz de dezaprobare. „Negri blestemaţi." Un om începu să vorbească, alături de el. „Oare asta este fapta Stăpânului, fraţilor? Este voinţa Stăpânului?"
— Poliţia neagră! zise Graham. Ce înseamnă asta? Nu cumva...
Asano îi atinse braţul şi-1 preveni cu privirea, şi îndată o altă maşină ţipă asurzitor, începând să vorbească cu un glas ascuţit „lahaha, iaha, iap! Ascultaţi lătratul unui ziar viu! Ziar viu. Iahas. Groaznice atentate în Paris. Iahaha! Parizienii, exasperaţi de poliţia neagră, recurg la asasinate. Represiuni înspăimântătoare. Se rcântorc vremurile barbariei..Sînge Sînge! Iaha I Maşina

vorbi-toate de alături urlă cu putere: „Glup, glup", acoperind sfârşitul frazei, apoi continuă, cu un glas ceva mai scăzut decât înainte, să comenteze grozăviile provocate de dezordini. Trebuie să se menţină „legea şi ordinea", zise maşina.
— Dar... — începu Graham.
— Nu-mi puneţi întrebări aici, zise Asano, s-ar putea să vă treziţi amestecat într-un scandal.
— Atunci, hai să mergem în altă parte, zise Graham, căci vreau să aflu mai mult despre aceste evenimente.
Îşi croiră amândoi drum prin mulţimea ațâţată care roia sub aceste glasuri, şi se îndreptară spre ieşire. Graham îşi dădu atunci mai bine seama de proporţiile şi aspectul sălii. în total, mari şi mici. probabil că erau aproape o mie de maşini vorbitoare, şuierând, lătrând şi sporovăind în acest spaţiu imens, fiecare adunând în jur o mulţime de ascultători agitaţi, în majoritate oameni îmbrăcaţi în pânză albastră. Erau maşini de toate dimensiunile, de la micile mecanisme vorbitoare care îşi împres-cau sarcasmul mecanic prin colţuri, până ia cele mijlocii, şi ajungând la aparatele gigantice, de cincizeci de picioare, care urlaseră la început deasupra lui Graham.
În sală era o aglomeraţie neobişnuită, din cauza marelui interes public asupra mersului evenimentelor din Paris. Lupta fusese desigur mult mai sălbatică decât i-o prezentase Ostrog. Toate maşinile vorbeau despre acest subiect, şi repetarea celor auzite, de către oamenii din sală, făcea ca imenşii! furnicar să zumzăie de fraze ca: „Poliţişti linşaţi. „Femei arse de vii", „Soldaţi negri". „Oare Stăpânul
, iduie asemenea fapte?" întrebă un om de lângă (haham..„Aşa îşi începe Stăpânul conducerea î"
Aşa îşi începe Stăpânul conducerea? Mult timp după ce părăsi sala îl urmăriră urletele, şuierăturile şi zbieretele maşinilor: „Glup, glup",.„Iahaha, iaha, Jap! Iaha!" Aşa îşi începe Stăpânul conducerea?
Imediat ce ajunseră afară, pe stradă, el începu să-l întrebe pe Asano despre cauzele luptelor din Paris,.. „
— Dezarmarea poporului! Care e natura acestor tulburări? Care e natura tuturor acestor evenimente?
Asano părea că se străduie să-1 încredinţeze că totul e în ordine.
— Dar violenţele?

— Nu poţi să faci o omletă, zise Asano, fără să spargi ouăle..Sunt doar oamenii cei mai de jos. Şi numai dintr-un singur cartier al oraşdlui. în rest este ordine. Muncitorii parizieni sunt cei mai sălbatici din lume, cu excepţia celor de la noi.
— Cum? Londonezii?
— Nu, japonezii. Ei trebuie să fie ţinuţi în Mu.
— Dar să arzi femei de vii!
— Comuna! zise Asano, Ei vor să vă exproprieze. Să exproprieze totul şi să lase lumea sub conducerea gloatei. Dar dumneavoastră sunteţi Stăpânul, lumea este a dumneavoastră. Aici nu va fi vorba de nici un fel de Comună. Aici nu este nevoie de poliţia neagră. S-a ţinut seama de toate. Sunt proprii lor negri... negri care vorbesc franceza. Regimente din. Senegal, din Nigeria şi TombuctU.
— Regimente? zise Graham, credeam că nu este decât, unul...;...
— Nu, zise Asano, aruneîndu-i o privire. Sunt mai multe.
Graham se simţi cu totul neputincios.
— Nu credeam... începu el,, apoi se opri brusc, îşi continuă fraza, lăsând să se creadă că vrea doar să obţină informaţii despre maşinile vorbitoare. Cei mai mulţi dintre oamenii pe care îi văzuse erau prost îmbrăcaţi sau chiar zdrenţăroşi; dar Graham află că, pentru clasele mai înstărite, maşinile vorbitoare erau instalate în toate apartamentele mai confortabile ale oraşului şi începeau să vorbească de îndată ce se apăsa pe un buton. Locatarul apartamentului putea să conecteze maşina cu cablurile oricăruia dintre marile Sindicate de Ştiri pe care dorea să-1 audă. Aflând de acest procedeu, el întrebă de ce nu există asemenea maşini în propriile lui apartamente. Asano tresări.
— Nu m-am gândit niciodată, zise el. Probabil că Ostrog a dat dispoziţie să fie scoase.
Graham tresări şi el.
— De ce?
— Poate că s-a gândit că vă vor plictisi, zise Asano.
— Trebuie să fie instalate la loc, de îndată ce mă întorc, zise Graham, după o scurtă pauză.
Ii fu greu să înţeleagă că sala de ştiri şi cea de mese nu erau nişte mari săli specific centrale, ci se repetau la nesfârşit în tot oraşul. în tot timpul expediţiei din acea noapte, prin toate cartierele pe unde trecea, auzul lui desluşea, din tumultul străzilor, aceleaşi urlete scoase de ziarul Conducătorului Ostrog:

„Glup, glup!" sau ţipătul princioalului său concurent: „Iahaha, iaha, iah! Auziţi lătratul unui ziar viu!".
Se repetau, de asemeni, pretutindeni, creşe asemănătoare celei pe care o vizită. Urcară mai întâi cu un ascensor, şi străbătură apoi un pod de sticlă care trecea pe deasupra sălii de mese, şi a străzilor, într-un plan uşor înclinat în sus. Pentru a intra în prima secţie a creşei, Graham fu nevoit să se folosească, sub îndrumarea lui Asano, de monedele care purtau chiar semnătura lui. Porniră apoi, însoţiţi de un bărbat îmbrăcat în roba violetă încheiată cu o agrafă de aur, uniforma medicilor practicieni. Observând, după manierele medicului, că fusese recunoscut, Graham începu să-i pună întrebări, fără nici o rezervă, asupra ciudatelor instalaţii pe care le întâlnea.
De o parte şi de alta a liniştitului culoar, capito-ii ii pentru a amortiza zgomotul paşilor, se aflau ni.le uşi mici şi înguste, a căror dimensiune şi aspect amintea de celulele unei închisori din perioada victoriană. Dar jumătatea superioară a fiecărei uşi ora confecţionată din acelaşi material verzui, tran-Nparent, al cuştii în care se trezise el din somn, iar, ni. II intru, în fiecare despărţi tură, se zărea, abia desluşit, câte un copilaş aşezat într-un mic cuib de vată. La cea mai mică abatere de la temperatura şi Umezeala optimă, un aparat complicat controla atmosfera şi acţiona o sonerie răspunzând departe, tocmai în biroul central. Acest sistem de creşe înlocuise aproape în întregime riscurile şi nesiguranţa utilizării doicilor de altă dată. Medicul îi atrase de la început lui Graham atenţia asupra doicilor, o Serie de figuri mecanice, cu braţe, umeri şi sâni imiţi nd uimitor realitatea, cu articulaţii şi consistenţă extrem de naturale, dar plasate pe un simplu trepied de alamă, şi având în locul trăsăturilor feţei un disc plat, acoperit cu reclame care puteau interesa pe mame.
Dintre toate ciudăţeniile pe care le întâlni Graham în noaptea aceea, nici una nu-1 contrarie mai mult decât această creşă. Privi dezaprobator acele mici fiinţe roze, încercând să schiţeze, nesigur, cu mâinile şi picioarele lor slabe primele mişcări, copii părăsiţi, lipsiţi de îmbrăţişări şi mângâieri. Doctorul care îi însoţea era, însă, cu totul de altă părere. Kvidenţele lui statistice arătau, fără posibilitate de contrazicere, că în epoca victoriană cea mai periculoasă perioadă a vieţii era aceea petrecută în li raţele mamei, că atunci se înregistra cea mai ridicată mortalitate omenească. Pe de altă parte, această societate a

creşelor, Sindicatul Înternaţional al Creşelor, nu pierdea nici 0,5°o din milioanele de copii pe care îi avea sub îngrijire. Dar prejudecata lui Graham era prea puternică, chiar şi în faţa cifrelor.
De-a lungul unuia dintre numeroasele coridoare, ei întâlniră o tânără pereche, îmbrăcaţi în obişnuita piază albastră, privind prin geamul transparent, şî râzând în hohote de capul chel al primului lor născut. Probabil că pe: figura, lui. Graham se putea citi părerea lui despre ei, deoarece veselia încetă şi tăcură stânjeniţi. Dar acest, mic incident. îi accentua convingerea bruscă despre prăpastia dintre felul lui de a gândi şi obiceiurile acestei noi epoci. Trecu apoi, nedumerit şi întristat, prin camerele-de joc şi prin grădinile de copii.. Nesfârşitele săli de joc erau goale! Copiii, cel puţin ei, tot îşi mai petreceau nopţile dormind. în timp ce străbăteau aceste săli, Asano îi vorbi despre jucării, modelei perfecţionate ale acelora, concepute de inspiratul sentimental care a, fost Froebel. Aici existau şi îngrijitoare, dar aproape totul era făcut de maşini care cântau, dansau şi legănau.
Graham era încă nelămurit asupra multor lucruri.
— Dar" atât. de mulţi orfani... zise el nedumerit, revenind la o primă impresie greşită.. I se explică din nou că nu erau orfani.
i.
După ce părăsiră creşa, el începu să vorbească despre groaza pe care i-o provocaseră aceşti copii în cutiile Ion de incubaţie.
— Oare sentimentul matern a dispărut? zise el. Nu. era decât o ipocrizie? Nu, cu siguranţă că era un Înstinct. Toate acestea par atât de nefireşti... aproape respingătoare.
— Vom ajunge, imediat într-un loc unde se dansează, zise Asano,. drept răspuns. Sunt sigur că-e plin de lume. Cu toate agitaţiile politice, sala va fi plină. Femeile nu acordă prea mare interes politicii... în afară de câteva, ici şi colo. Veţi vedea mamele;., cea mai mare parte a femeilor; tinere din Londra sunt mame. în această clasă-, faptul de a avea un copil este considerat drept & onoare..,. dovadă de vitalitate. Dar în clasa mijlocie puţini oameni au mai mult decât unul. La Compania Muncii este, altceva. În privinţa sentimentului matern, ele continuă să fie extrem de mândre de copiii lor.
Vin foarte des aici. să-i privească..
— Atonei, vrei să spui eă populaţia lumii...,?

Scade? Da. în afară de oamenii care ţin de Compania Muncii. Lor nu le pasă...
Aerul se umplu deodată de muzică; de-a lungul unei străzi de care se apropiară, încadrată de stâlpi măreţi care păreau să fie făcuţi dintr-un ametist limpede, se scurgea un şuvoi de oameni veseli şi se auzea un tumult de strigăte vioaie şi râsete. Graham văzu capete împodobite cu păr ondulat, frunţi purtând cununi, şi un amestec vesel de stofe galbene, trecând triumfătoare de-a lungul acestei privelişti.
— Veţi vedea, zise Asano cu un zâmbet uşor. Lumea s-a schimbat. într-o clipă, veţi vedea mamele din epoca noastră. Veniţi pe aici. Le vom revedea, imediat, din nou, pe cele pe care le-am văzut adineauri.
Urcară la o oarecare înălţime, într-un ascensor-rapid, apoi îl schimbară cu unul care mergea mai încet. în timp ce urcau, muzica creştea în intensitate, până când se auzi de aproape, plină s,i îneîntă-toare; mergând în cadenţa ei cuceritoare, cei doi desluşiră zgomotul nenumăratelor picioare care dansau. Plătiră intrarea, la o uşă turnantă, şi intrară în vasta galerie care domina sala de danş, în--tr-o atmosferă de îneîntare deplină a urechilor şi ochilor.
— Ai ci, zise Asano, sunt taţii şi mamele micuţilor pe care i-aţi văzut.
Fără să fie atât de bogat ornamentată ca sala lui Atlas, era totuşi, prin dimensiunile ei, cea mai splendidă încăpere pe care o văzuse Graham. Frumoasele statui albe care susţineau galeriile îi amintiră încă o dată de magnifica renaştere a sculpturii; erau mlădiate în atitudini pline de graţie, iar feţele lor surâdeau. Dintr-un loc invizibil izvora o muzică, iar pe podeaua vastă şi strălucitoare dansau nenu-mărate perechi.
— Priviţi-le, zise Asano, şi veţi vedea cât de mult îşi manifestă sentimentul matern.
Galeria în care intrară mergea de-a lungul calciului superior al unui perete enorm care tăia sala de dans, despărţind-o de un fel de sală exterioară de unde se vedea, prin arcade largi, forfota neîncetată a străzilor. În sala exterioară se afla o mare mulţime de oameni îmbrăcaţi cu mài puţină eleganţă, aproape tot atât de numeroşi ca şi dansatorii dinăuntru; marea lor majoritate purtau uniforma albastra a Companiei Muncii, care îi devenise acum atât de familiară lui Graham. Prea săraci pentru a putea

pătrunde pe uşile sălii de serbare, ei totuşi nu se îndurau să rămână departe de sunetele seducătoare ale muzicii. Câţiva îşi făcuseră chiar loc şi începuseră să danseze, flutu-rându-şi zdrenţele. în timp ce dansau, unii strigau tot felul de glume şi aluzii ciudate, pe care Graham nu le înţelegea. La un moment dat, cineva începu să fluiere refrenul cântecului revoluţionar, dar această iniţiativă fu imediat înnăbuşită. Colţul acela era întunecos şi Graham nu vedea mai nimic. Se întoarse din nou în sală. Deasupra cariatidelor se aflau busturi de marmură ale. oamenilor pe care această nouă epocă îi socotea mari pionieri şi eliberatori morali; în cea mai mare parte, numele lor erau străine lui Graham, deşi recunoscu pe Grant Aline, Le Gallienne, Nietzsche, Shelley şi Goodwin. Mari ghirlande negre şi lozinci elocvente subliniau inscripţia uriaşă care, desfigurând partea de sus a pereţilor, afirma că „Festivalul Trezirii" se află în plină desfăşurare.
— Miriade de oameni şi-au luat vacanţă sau şi-au întrerupt din această cauză munca; în afară de muncitori, care refuză să reia lucrul, zise Asano. Aceşti oameni sunt totdeauna gata să-şi ia vacanţă.
Graham se îndreptă spre grilaj şi, sprijinindu-se de el, privi în jos, la dansatori. în afară de două sau trei perechi îndepărtate, care se retrăseseră ca să-şi vorbească în şoaptă, el, împreună cu Asano, erau singuri în această galerie. Un val cald de parfum şi de vitalitate se ridica până la el. Atât bărbaţii,cât şi femeile din sală erau îmbrăcaţi uşor, cu braţele goale, cu gâtul descoperit, deoarece căldura permanentă din oraş le-o îngăduia. Bărbaţii purtau, tu general, părul în bucle care-i efeminau, barba ii de obicei rasă, şi mulţi dintre ei aveau obrajii roşii sau divers coloraţi. Printre femei erau multe 8Xtrem de drăguţe, toate îmbrăcate cu o cochetărie rafinată. în timp ce treceau pe dedesubt, Graham le Văzu feţele în extaz, cu ochii pe jumătate închişi de plăcere.
Ce fel de oameni sunt aceştia? întrebă el brusc.
Muncitori... muncitori înstăriţi. Ceea ce la dumneavoastră s-ar fi numit clasa mijlocie. Ne-gustorii independenţi, cu micile lor afaceri particulare, au dispărut de mult, dar există vânzători de magazine, directori, ingineri de tot felul. în seara aceasta este sărbătoare şi, bineînţeles, toate locurile de dans din oraş sunt pline de lume, ca şi toate lăcaşele de rugăciune.

— Dar... femeile?
La fel. Acum există o mie de feluri de muncă pentru femei. Îndependenţa femeii muncitoare a început încă din zilele dumneavoastră. Acum, cea mai mare parte a femeilor sunt independente. Majoritatea sunt mai mult sau mai puţin căsătorite... Există o mulţime de metode de a contracta căsătoria... si aceasta le face să aibă mai mulţi bani, şi le dă posibilitatea să se distreze mai mult.
— înţeleg, zise Graham, privind feţele îmbujorate, strălucirea şi vârtejul mişcărilor, şi continuînd să se gândească la făpturile roze şi neajutorate care-i provocaseră un adevărat coşmar. Şi acestea sunt... mame?
— Cea mai mare parte dintre ele.
— Cu cât văd mai multe lucruri, cu atât mai complexe îmi apar problemele voastre. Aceasta, de exemplu, este o surpriză. Ştirea aceea din Paris a fost şi ea o surpriză.
După câteva clipe el vorbi din nou:
— Deci, acestea sunt mame! Cred că în curând voi căpăta şi eu viziunea modernă asupra vieţii. Eu am un mod învechit de a privi lucrurile... obiceiuri bazate, cred, pe necesităţi care acum au dispărut.
Desigur, în vremea noastră se credea că o femeie nu trebuie numai să nască copii, dar să-i şi îngrijească, să li se devoteze, să le dea educaţie... tot ceea ce era esenţial în educaţia morală şi spirituală a unui copil i se datora mamei. Altfel, copilul nu mai avea nici o educaţie. Erau mulţi, recunosc, care nu aveau. Astăzi, acum mi-e clar, nu mai aveţi nevoie de o astfel de grijă, ca şi cum copiii ar fi nişte fluturi. înţeleg! Numai că înainte vreme exista un ideal... tipul acela de femeie serioasă, răbdătoare, stăpâna liniştită şi senină a căminului, mama şi creatoarea de oameni... Iubirea faţă de ea era un fel de cult...
Tăcu, apoi repetă:
— Un fel de cult.
— Idealurile se schimbă, spuse Asano, după cum se schimbă şi necesităţile.
Graham se trezi din clipa lui de reverie şi Asano fu nevoit să-şi repete cuvintele. Gândurile lui Graham se întoarseră asupra subiectului în discuţie.
— Desigur, îmi dau seama că toate acestea sunt perfect rezonabile. înfrânarea, cumpătarea, gândirea matură, sacrificiul

sunt necesităţi ale stării de barbarie, ale vieţii pline de pericole. Dîrzenia este atitudinea omului faţă de natura necucerită. Dar acum omul a cucerit natura, pentru toate scopurile practice... treburile lui politice sunt dirijate de către Conducători, împreună cu.poliţia neagră... şi viaţa e veselă.
El privi din nou la dansatori.
— Veselă, zise el.
— Există şi momente de plictiseală, zise micul său însoţitor, dus pe gânduri.
— Toţi par tineri. Acolo, jos, eu aş fi cu siguranţă cel mai bătrân. Pe vremea mea, aş fi trecut, însă, drept un om de vârstă mijlocie.
— Sunt tineri. Se întâlnesc puţini oameni bătrâni în aceste pături muncitoare de la oraş.
— Care este explicaţia?
— Pentru cei bătrâni, viaţa nu mai este atât dte plăcută ca înainte, în afară de cazul când sunt destul de bogaţi pentru a-şi închiria oameni care liS-i iubească şi să-i îngrijească. Avem şi o instituţie numită Eutanasie.
Ah! această eutanasie! zise Graham. Moartea uşoară?
— Moartea uşoară. Este plăcerea ultimă. Compa nia Eutanasiei o valorifică din plin. Oamenii plătesc o taxă... preţurile sunt foarte ridicate... cu mult timp înainte, apoi se duc într-un Oraş al Plăcerii de unde se întorc sărăciţi, şi plictisiţi, foarte plictisiţi.
— Sunt încă multe lucruri pe care trebuie să le înţeleg, zise Graham după o pauză. Şi totuşi, le înţeleg logica. Toată gama noastră de virtuţi silnice şi de constrângeri înăcrite era consecinţa primejdiilor şi nesiguranţei. Tipurile stoicului sau puritanului începuseră să dispară chiar de pe vremea mea. Pe atunci, omul era înarmat împotriva Suferinţei, acum ei este dornic de Plăcere. Aceasta este toată diferenţa. Civilizaţia a izgonit suferinţa şi primejdia... pentru oamenii avuţi. Iar acum, contează numai oamenii avuţi. Eu am dormit două sute de ani.
Rămaseră un minut rezemaţi de balustradă, urmărind evoluţia complicată a dansului. Scena era într-adevăr foarte frumoasă.
— O spun cu mâna pe inimă, zise Graham deodată, că aş prefera să fiu o santinelă rănită, în-ghețând în zăpadă, decât unul dintre aceşti nebuni sulemeniţi 1.
— S-ar putea ca omul care stă în zăpadă, zise Asano, să gândească altfel.

— Eu sunt un om necivilizat, zise Graham, fără să-i dea atenţie. E partea mea slabă. Sunt ur, primitiv... un paleolitic. Pentru ei, fântâna urii, fricii şi mâniei este închisă şi sigilată, obiceiurile unei întregi vieţi îi fac veseli, uşuratici şi gra-ţioşi. Ar trebui ca dumneata să împărtăşeşti repulsiile şi dezgustul meu de om al secolului sâ nouăsprezecelea. Aceşti oameni, după cum spui, sunt muncitori îndemânatici, şi aşa mai departe. Şi în timp ce ei dansează, alţi oameni luptă... alţii mor în Paris, ca lumea să continue... ca ei să poată dansa.
Asano zâmbi uşor.
— Şi la Londra oamenii mor pentru acelaşi lucru, zise el.
Se făcu o clipă de tăcere.
— Unde dorm toţi aceştia? întrebă Graham.
— Sus şi jos... e un întreg labirint.
— Şi unde lucrează? Căci acum sunt în... orele libere.
— în noaptea aceasta se lucrează prea puţin. Jumătate dintre muncitori au părăsit lucrul sau sunt sub arme. Jumătate dintre ei petrec. Dar vom merge şi acolo unde se munceşte, dacă doriţi.
O clipă, Graham mai privi spre dansatori, şi apoi se întoarse deodată.
— Vreau să văd muncitorii. I-am privit destul pe oamenii aceştia, zise el..
Asano îl conduse de-a lungul galeriei care străbătea sala de dans. Ajunseră apoi la un coridor transversal, unde îi izbi un suflu de aer proaspăt, răcoros.
Asano aruncă o privire, din treacăt, coridorului, se opri, se întoarse până la el, apoi veni spre Graham cu un zâmbet.
— Aici, Sire, zise el, este ceva... care vă este cel puţin familiar... şi totuşi... Dar nu vreau să vă spun. Veniţi!
Îl conduse de-a lungul coridorului închis, unde aerul devenea imediat rece. Sunetul pe care îl făceau paşii lor, arăta că treceau pe un pod. Ajunseră într-o galerie circulară, despărţită de exterior prin-tr-un acoperiş de sticlă, şi de acolo ajunseră într-o cameră rotundă care i se păru lui Graham familiară, cunoscută cu toate că nu-şi putu aminti clar când mai intrase acolo. în încăpere se afla o scară agăţată de perete, prima scară de acest fel pe care o vedea de la trezirea lui; urcară, şi ajunseră într-un loc înalt, întunecos şi rece, în care se afla o altă scară aproape verticală. O urcară şi pe aceasta; Graham continua să fie nedumerit.

Ajuns sus, el înţelese deodată, recunoscând barele metalice de care se ţinea. Se afla în cuşca de sub. globul catedralei Sfântului Paul. Cupola se ridica cu puţin deasupra conturului general al oraşului, în semiîntunericul tăcut,, şi curbura ei strălucea uleios sub lumina câtorva lămpi pierdute în depărtarea întunericului înconjurător.
El privi afară, printre bare, spre cerul liniştit dinspre nord, şi văzu constelaţiile neschimbate. Capela atârna spre apus, Vega se ridica încet, şi cele şapte puncte sclipitoare ale Ursei Mari se desfăşurau, deasupra capului, punând aceeaşi cunună maiestuoasă în jurul polului.,
El văzu aceste stele pe o bucată de cer liber. Spre răsărit şi spre sud, marile forme circulare ale Motoarelor de Vânt, cu zgomotul lor plângător, acopereau cerul, astfel îneît, în direcţia Palatului Consiliului, stelele dispăruseră. Spre sud-vest se zărea Orion, ca o fantomă palidă, prin reţeaua de traverse de fier, care se încrucişau deasupra unei scânteieri orbitoare de lumini. Un vuiet s,i ţipătul unei sirene, venind dinspre platformele de zbor, avertiză lumea că un aeroplan era gata de plecare. El rămase o clipă-cu privirea aţintită spre această platformă iluminată. Apoi ochii i se îndreptară din nou spre constelaţiile nordului
Se lăsă o lungă tăcere.
— Acesta, zise el în cele din urmă, zâmbind în întuneric, îmi pare cel mai ciudat lucru dintre toate. Să stai în cupola de la St. Paul şi să priveşti din nou stelele tăcute şi familiare!
De acolo, Graham fu condus de Asano pe drumuri ocolite spre marile cartiere de afaceri şi de jocuri, unde se pierdeau şi, se câştigau averile oraşului. Avu impresia unei serii interminabile de săli foarte. înalte, înconjurate de şiruri lungi de galerii, în Care se deschideau mii de birouri, şi pretutindeni o reţea complicată de poduri, trotuare, trenuri aeriene, trapeze şi cabluri. Aici, mai mult decât oriunde, se simţea acea atmosferă de vitalitate vehementă, de activitate agitată, nestăpânită. Pţeţu-tindeni se aflau reclame violente, care îi ameţiră creierul cu tumultul lor de lumini şi culori. Maşinile Vorbitoare, cu glasuri extrem de ascuţite, abundau peste tot si umpleau aerul cu un schelă-lăit puternic, într-un jargon stupid. „închideţi-vă ochii şi lăsaţi-vă să alunecaţi", „Ghebup, Bonanza", „Oameni buni, veniţi şi ascultaţi f"
I se păru că vede o forfotă de oameni agitaţi, sau care se

strecurau de colo-colo cu multă abili tate, şi totuşi i se spuse că locul era relativ.gol, că marile răsturnări politice din ultimele câteva zile coborâseră tranzacţiile la un nivel fără pre cedent, într-o sală imensă, se aflau nenumărate mese de ruletă, fiecare având în jurul ei o mul ţime vulgară şi surescitată; în altă sală, o babi lonie gălăgioasă de femei cu faţa albă şi de bărbaţi cu pieptul puternic şi cu gâtul congestionat, cum părau. şi vindeau acţiunile unei întreprinderi absolut fictive câre, la fiecare cinci minute, plătea un dividend de zece la sută şi anula o anumită proporţie din acţiunile sale, eu ajutorul unei roţi de loterie. ..
Toată această activitate de afaceri se desfăşura cu o energie repede ajunsă la violenţă, şi Graham, apropiindu-se, văzu în mijlocul unui grup compact doi negustori de frunte care se certau eu violenţă asupra vreunui amănunt delicat al etichetei de afaceri. Mai exista în viaţă ceva pentru care să te lupţi!
Trecând mai departe, el tresări văzând un anunţ ţipător, scris cu litere fonetice, în lumini roşii, fiecare literă având de două ori înălţimea urnii om: „ASIGURĂRI ASUPRA PROPRIETA RULUI. ASIGURĂRI ASUPRA PROPRIETA-11 ULUI."
— Cine este proprietarul? întrebă el. Dumneavoastră.
Dar cum mă asigură" ei? întrebă el Cum .ui a
— înainte vreme, nu aveaţi asigurări? Graham se gândi. x
— Asigurări pe viaţă?
— Da... asigurări pe viaţă. îmi amintesc că aşa se numeau atunci. Ei vă asigură viaţa. Dozande de oameni primesc poliţe, miriade de lioni se investesc în persoana dumneavoastră. Apoi, alţi oameni cumpără anuităţi. As.a se întâmplă cu viaţa oricărui om cât de cât celebru. Priviţi acolo!
O mulţime de oameni se zbăteau gălăgioşi, şi Graham văzu Un mare ecran negru care se ilumina deodată cu litere şi mai mari, de culoare purpurie aprinsă. „Anuităţi asupra Proprietarului — xSpr.G." Oamenii începură să huiduiască şi să strige, un grup de oameni, gâfâind, cu ochii rătăciţi, trecură pe lângă ei, gesticulând cu degetele crispate. Lîngă o uşiţă se produse o îmbulzeală furioasă.
Asano făcu un calcul rapid.
— Şaptesprezece procente pe an este anuitatea asupra dumneavoastră. Ei n-ar plăti un procent atât de mare dacă v-ar vedea acum, Sire. Dar ei nu ştiu. Anuităţile dumneavoastră erau de obicei o investiţie foarte sigură, dar acum, bineînţeles,

sunteţi un simplu joc de noroc. Aceasta este probabil o ofertă disperată. Nu cred, că oamenii îşi vor recăpăta banii.
Mulţimea solicitanţilor deveni atât de mare în jurul lor, îneît, pentru câtva timp, ei nu se putură, mişca nici înainte, nici înapoi. Graham observă printre cei care speculau asupra valorilor un mare număr de femei, şi i se aminti din nou despre independenţa lor economică. Ele păreau perfect capabile de a se descurca prin mulţime, dând din coate cu o îndemânare deosebită, după cum el simţi, de altfel, pe propriile coaste O persoană cu părul ondulat, prinsă pentru câteva clipe în această presiune, îl privi ţintă de câteva ori, aproape ca şi cum l-ar fi recunoscut, apoi, înaintând spre el în mod deliberat, îl atinse cu mâna pe braţ, ca din întâmplare, dându-i de înţeles printr-o privire tot atât de veche ca şi Chaldeea, că îi obţinuse favoarea.
Un om slab, cu barba căruntă, transpirâni abundent de pasiunea parvenirii, orb faţă de tot ceea ce era în jur, în afară de momeala cu litere strălucitoare, se aruncă între, ei, în goană nebună, către acel ademenitor „x 5 pr. G".
— Vreau să ies de aici, îi zise Graham lui Asano. Nu asta am vrut să văd. Arată-mi-i pe muncitori. Vreau să-i văd pe oamenii în albastru. Aceşti paraziţi halucinaţi...
Se trezi înghesuit într-o masă furioasă de oa meni, şi promiţătoarea lui frază rămase netermi nată..

Capitolul XXI

ÎN PĂRŢILE DE JOS

Din Cartierul Afacerilor, ei ajunseră imediat, cu ajutorul platformelor mişcătoare, într-un cartier mai îndepărtat al oraşului, unde se aflau cele mai multe fabrici. În drum, platformele trecură de două ori peste Tamisa, apoi întâlniră un viaduct uriaş peste unul dintre marile drumuri care intrau în oraş venind dinspre nord. în ambele cazuri impresiile lui Graham fură rapide şi foarte vii. Fluviul era o strălucire întinsă şi sclipitoare, ca apa neagră a mării, mărginită de clădiri, pierzându-se în jos. şi în sus, într-o întunecime înstelată de lumini îndepărtate. Un şir de bărci negre se îndreptau spre mare, conduse de oameni îmbrăcaţi în albastru. Drumul pe care mergeau era un tunel lung, foarte larg şi înalt, de-a lungul căruia goneau iute şi fără zgomot maşini cu roţi mari. Aici, de asemeni, abunda albastrul distinctiv al Companiei Muncii. Netezimea celor două părţi ale şoselei, volumul şi greutatea redusă a roţilor pneumatice, mult

mai mari decât corpul vehiculului, îl izbiră pe Graham ui mod deosebit. Un vehicul îngust şi foarte înalt, CU bare metalice longitudinale pe care ătârnau I Leva sute de oi tăiate, pline de sânge, îi atrase puternic atenţia. Dar marginea arcadei se interpuse brusc şi întrerupse această imagine.
Părăsiră drumul şi coborâră cu un ascensor, stră-bătând apoi un coridor înclinat în jos, până ajun-seră din nou la un ascensor care cobora. Aspectul lucrurilor se schimbă. Dispăru orice urmă de ornamente arhitecturale, luminile scăzură în număr şi dimensiuni, arhitectura deveni din ce în ce mai masivă în proporţie cu spaţiile, pe măsură ce ajungeau la cartierele fabricilor. în cartierul prăfuit al fabricilor de porţelan, printre morile de feldspat, la cuptoarele metalurgice, printre lacurile incandescente de eadhamită brută, pretutindeni bărbaţii, femeile şi copiii erau îmbrăcaţi în pânză albastră.
În multe din aceste galerii mari şi prăfuite nu se întâlneau decât şiruri tăcute de maşini, cuptoare nesfârşite, stinse, acoperite de cenuşă, rezultat al tulburărilor revoluţionare, dar acolo unde continua munca se vedeau muncitori, mişcându-se încet, îmbrăcaţi în pânză albastră. Singurii oameni care nu purtau această uniformă erau supraveghetorii atelierelor şi oamenii din Poliţia Muncii, îmbrăcaţi în portocaliu. Despărţit de curând de feţele îmbujorate din sălile de dans, de vigoarea expresivă a celor din cartierul de afaceri, Graham putu să. observe feţele slabe, muşchii sleiţi şi ochii obosiţi ai multora dintre aceşti muncitori ai noii epoci. Cei care munceau erau vizibil inferiori din punct de vedere fizic celor câţiva şefi şi supraveghetori, bine îmbrăcaţi, care dirijau munca. Robuştii muncitori din vechea perioadă victoriană urmaseră drumul animalelor de povară şi al tuturor celorlaţi producători de forţă vie, şi dispăruseră; în locul energiei lor costisitoare intraseră în acţiune maşinile de precizie. Muncitorul de acum, bărbat sau femeie, nu făcea decât să îngrijească şi să întreţină maşina, devenise un servitor şi un supraveghetor, sau un artist care lucra sub conducerea altuia. Femeile din această clasă, în comparaţie cu cele de care îşi amintea Graham, erau urâte şi uscate. Două sute de ani de emancipare faţă de restricţiile morale ale religiei puritane, două sute de ani de viaţă citadină reuşiseră să elimine din miriadele de fsmei îmbrăcate în pânză albastră orice urmă de frumuseţe şi vigoare feminină. A avea strălucire fizică sau spirituală, a fi cit

de cât atră-. gătoare sau ieşită din comun, fusese şi încă mai era un mijloc de a scăpa din sclavia muncii, un mijloc de a ajunge într-un Oraş al Plăcerii, ru toate splendorile şi deliciile lui, şi, în cele din urmă, la eutanasie şi pace. Era greu să te aştepţi din partea acestor fiinţe prost hrănite la rezistenţă în faţa ispitelor. în oraşele tinere, în prima parte a vieţii lui Graham, masa muncitoare, născută.de curând, fusese o mulţime diversă, continuînd să trăiască sub influenţa tradiţiei despre onoarea personală, şi a unei înalte moralităţi; acum, ea se diferenţia într-o clasă distinctă, cu trăsături morale şi fizice proprii, şi chiar cu un dialect propriu.
Ei pătrunseră în jos, tot mai jos, spre atelierele de muncă. Trecură pe sub una din străzile cu platforme mişcătoare, şi văzură deasupra capetelor platformele alergând pe şine şi fâşii de lumini albe printre crăpăturile transversale. Fabricile care nu lucrau erau slab luminate; lui Graham îi păreau, ca şi maşinile gigantice, cufundate în întuneric, şi chiar acolo unde se muncea, iluminaţia era mult mai puţin puternică decât pe străzile publice. După ce trecu de lacurile strălucitoare de eadha-mită, ajunse la atelierele de bijuterii şi reuşi, cu oarecare greutate şi făcând uz de semnătura lui, să pătrundă în aceste galerii. Erau înalte, întunecate şi reci. în prima galerie, câţiva oameni cizelau ornamente în filigran de aur; fiecare om lucra la o mică masă, în faţa unei lămpi cu abajur. Şirul petelor de lumină, degetele îndemânatice, puternic luminate, care se mişcau printre sârmele galbene strălucitoare, feţele nemişcate, ca nişte fantome în umbră produceau un efect foarte ciudat.
Lucrul era frumos executat, dar fără vreun efort de modelare sau gravare; erau mai ales arabescuri complicate sau variante în jurul unui motiv geometric. Muncitorii purtau o uniformă albă specială, fără buzunare sau mâneci. O îmbrăca u când veneau la lucru, iar seara o dezbrăcau şi erau controlaţi înainte de a părăsi atelierele Companiei. Agentul Poliţiei Muncii îi spuse, însă, cu glas scăzut, că, în ciuda tuturor precauţiilor, Compania era furată foarte des.
Mai departe se afla o galerie unde un grup de femei tăiau şi montau nişte plăcuţe de rubin artificial; alături, un alt grup de bărbaţi şi femei M<-crau la reţelele de aramă care formau suportul pentru plăcile emailate. Mulţi dintre aceşti muncitori aveau buzele şi nările de un alb livid, semnul unei boli cauzate

de un anumit email purpuriu care era pe atunci foarte la modă. Asano îi ceru scuze lui Graham pentru că îl adusese să.vadă figuri atât de respingătoare, dar, în definitiv, nu el alesese acest.drum
— Asta doream să văd, zise Granam;. asta doream să văd, repetă el, încercând să-şi retină o tresărire, la vederea unei feţe deosebit de desfigurate care îi apăruse deodată ânainte.
Ar fi făcut mai bine să nu se arate,în fata noastră, zise Asano.
Graham făcu, pe un ton indignat, câteva obser vaţii..
— Dar, Sire, aceste bijuterii nu se pot purta fără email purpuriu, zise Asano. în vremea dum neavoastră, oamenii puteau să suporte şi lucruri grosolane, erau cu două sute de ani mai aproape de barbarie..
Îşi continuară drumul, de-a lungul uneia dintre galeriile inferioare ale acestei fabrici de cloisonneşi ajunseră la un mic pod care trecea pe sub o boltă. Privind peste parapet, Graham văzu că dedesubt se aflâ un chei, sub nişte arcade mai impunătoare decit toate cele care le văzuse pânâ atunci. O mulţime de oameni care tuşeau, fiecare dintre ei conducând câte un vagonet, descărcau praf de feld-spat din trei şlepuri acoperite cu o pulbere fină. Praful umplea aerul cu un fel de ceaţă înnăbuşi-toare şi făcea să se îngălbenească lumina electrică. Umbrele vagi ale acestor muncitori se mişcau printre picioarele lor şi se repezeau încoace şi încolo de-a lungul unui zid vopsit în alb. în fiece clipă, câte un muncitor se oprea pentru a tuşi.
O masă imensă, întunecată, de ziduri se ridica din apa de culoarea cernelii, amintindu-i lui Graham de mulţimea de drumuri, galerii şi ascensoare care se suprapuneau, între el şi cer. Oamenii, lucrau în tăcere, sub supravegherea a doi agenţi din Poliţia Muncii; paşii lor produceau un zgomot surd pe scândurile de-a lungul cărora se duceau şi veneau. Şi, în timp ce privea la această scenă, un glas nevăzut începu să cânte în întuneric.
— Tăcere! strigă unul dintre poliţişti, dar ordinul nu fu ascultat, şi mai întâi unul şi apoi toţi oamenii mânjiţi în alb care lucrau acolo reluară refrenul, cântând, ca o sfidare, Cântecul Revoltei. Paşii răsunau acum pe scânduri în ritmul cântecu-lui, tram, tram, tram. Poliţistul care strigase privi către colegul lui şi Graham îl văzu pe acesta ri-dicând din umeri. Nu se mai făcu

nici un efort pentru a opri cântecul.
Şi astfel, ei îşi continuară drumul prin aceste fabrici şi locuri de trudă, văzând multe lucruri, dureroase şi oribile. Dar de ce să-1 deprimăm pe bunul cititor? Desigur că, pentru o fire sensibilă, lumea de azi este destul de tristă chiar şi fără să ne mai gândim la mizeriile viitoare. în orice caz, noi nu le vom îndura. Poate copiii noştri, dar ce importanţă va mai avea pentru noi? Această plimbare îi. lăsă lui Graham în minte un labirint de amintiri, imagini confuze de săli şi bolţi încrucişate, văzute prin nori de praf, maşini complicate, reţele de fire intinse, bătaia puternică a maşinilor de tipărit, mugetul şi zornăitul curelelor şi armăturilor, dormitoare subterane prost luminate, şi-ruri nesfârşite de luminiţe cât gămălia de ac. Aici miros de tăbăcărie, dincolo aburii unei fabrici de bere, şi tot felul de vapori înecăcioşi. Pretutindeni se aflau stâlpi şi arcade încrucişate, de o masivitate pe care Graham n-o mai văzuse niciodată. Titani vânjoşi, din cărămizi unsuroase şi lucitoare, copleşiţi sub greutatea enormă a acestui oraş complex, aşa cum aceste milioane de oameni anemici erau copleşiţi de aceeaşi complexitate. Şi pretutindeni întâlnea figuri palide, braţe slabe, desfigurare şi degradare
O dată, şi încă o dată, apoi a treia oară, în timpul acestei lungi şi neplăcute explorări, Graham auzi Cântecul Revoltei; văzu chiar o încăierare confuză de-a lungul unui coridor, şi află că vreo câţiva dintre aceşti sclavi puseseră mâna pe pâinea lor înainte de a-şi termina orele de muncă. Urcând din nou spre platformele mişcătoare, Graham văzu un grup de copii îmbrăcaţi în albastru, care coborau în goană un coridor transversal, apoi observă şi cauza panicei lor, o companie a Poliţiei Muncii, înarmată cu bastoane şi alergând către vreo dezordine nevăzută. Se auzi zgomotul unei lupte îndepărtate. Dar cei mai mulţi dintre aceşti puţini oameni care lucrau, o făceau fără speranţă. Tot ceea ce mai rămăsese din ardoarea acestei omeniri decăzute se afla în noaptea aceea sus, pe străzi, chemându-1 pe Stăpân şi păstrându-şi cu vitejie armele
Ieşiră la suprafaţă şi se aflară din nou, clipind din ochi, în lumina strălucitoare de pe culoarul de mijloc al platformelor mişcătoare. Auziră în depărtare urletul şi lătratul. maşinilor unuia dintre Birourile Generale de Ştiri, şi deodată apărură oatorni care alergau; de-a lungul platforme-lor şi m jurul străzilor se auzeau.de pretutindeni strigăte şi ţipete.. Apoi: trecu în goană o

femeie pe a cărei faţă albă. era zugrăvită o teroare mută, şâ apoi e alte,, care gâfâia şi ţipa.
— Ce s-a întâmplat? zise Graham, nedumerit, neputând să înţeleagă limbajul lor aspru. Apei auzi o frază în. engleză şi înţelese că strigătul tu turor, ceea ce oamenii îşi ţipau unul altuia, ceea ce vociferau femeiieT ceea ce trecea ca. prima ra fală a unei furtuni neaşteptate şi îngheţate prin oraş, era:. „Ostrog a. ordonat ca PoliţiaJNeagră să vină la Londra. Poliţia Neagră vine din Africa de Sud... Poliţia Neagră. Poliţia Neagră."...
Pe faţa lui Asano, albită, se citea uluiala; el ezită, îl privi pe Graham, şi îi explică ceea ce acesta de altfel aflase..
— Dar de unde ştiu. ei? zise ĂSSJMK Graham, auzi pe cineva strigând.
— încetaţi, orice muncă!încetaţi orice muncă şi un cocoşat negricios, îmbrăcat ridicol, în verde şi auriu, coborâ, sărind pe platforme, spre el, urlând: tot mereu în englezeşte: „Asta este fapta lui Ostrog, Ostrog, ticălosul!. Stăpânul a fost trădat" Glasul îi era răguşit, şi o spumă, subţire: se scurgea din gura. hidoasă, care striga mereu. El le zvârli câteva. cuvinte despre grozăviile de nedescris pe care le făcuse. Poliţia Neagră la Paris, şi se îndepărtă ţipând: „Ostrog, ticălosul!"
O. clipă, Graham rămase nemişcat; i se părea din. nou că toate acestea nu erau decât un. vis. Privi în sus, spre silueta uriaşă a clădirilor de pe cele. două părţi ale străzii, care se. pierdeau în eele din urmă într-o ceaţă albastră, deasupra lumini lor; apoi privi . în jos, la şirurile asurzitoare de platforme, şi la oamenii care treceau în goană stri gând şi gesticulând:. „Stăpânul a fost trădat!-" stri gau, ei „Stăpânul a fost trădat!"" "-.
Deodată, întreaga situaţie îi apăra în faţa ochilor, reală şi urgentă. Înima începu să-i bată repede şi puternic.
— A venit-ceasul, zise ei Trebuia să-mi închipui. A venit ceasul.
Se gândi repede. Ce trebuie
să fac?
— Să vă întoarceţi la Palatul Consiliului zise Asano.
— De ce să nu apelez la...? Poporul este aici.
— Veţi pierde timpul. Se vor îndoi că sinteţi dumneavoastră. Dar el se vor adună la Palatul Consiliului. Acolo îi veţi găsi pe conducătorii lor. Forţa dumneavoastră este acolo... alături de ei.
— Şi dacă totul nu este decât un zvon?
— Pare adevărat, zise Asano.

— Să aflăm ce s-a întâmplat, zise Graham. Asano ridică din umeri.
— Am face mai bine să ne îndreptăm spre Palatul Consiliului, strigă el. Toţi se vor strânge acolo. S-ar putea să nu mai putem trece nici acum dincolo de ruine. ";
Graham îl privi cu îndoială şi îl urmă.
Urcară platformele în trepte, către cea mai ra pidă, şi acolo Asano opri un muncitor. Acesta îi răspunse la întrebări într-o limbă vulgară, gro solană. J.,
— Ce-a spus!întrebă Graham. ".-
— Nu ştie prea multe, dar mi-a spus că Poliţia Neagră ar fi sosit aici. înainte că poporul să afle... dacă nu ar fi aflat cineva de la Birourile Motoarelor de Vânt. Spunea că e vorba de o fată.
— O fată? Nu cumva..X? ..
— A. spus, o fată... nu ştia cine. Ea a ieşit din Palatul Consiliului strigând cu glas tare, şi adre-sându-se oamenilor care lucrau printre ruine.
Şi atunci se auzi un alt strigăt, care transformă acest tumult dezordonat într-o mişcare organizată. Strigătul trecu de-a lungul străzii, ca un vânt. „La posturile voastre, la posturile voastre. Fiecare să pună mâna pe arme. Fiecare la postul lui!"
LUPTA DIN PALATUL CONSILIULUI
În timp ce Asano şi Graham alergau către ruinele din jurul Palatului Consiliului, văzură cres-când pretutindeni agitaţia poporului. „La posturile voastre! La posturile voastre!" Bărbaţi şi femei în albastru ieşeau din locurile lor de muncă subterană, grăbindu-se spre scările de pe drumul central; într-un loc, Graham văzu un arsenal al comitetului revoluţionar asediat de o mulţime de oameni gălăgioşi; în altă parte, doi oameni îmbrăcaţi în uniforma galbenă, atât de urâtă de popor, a Poliţiei Muncii, fugeau, urmăriţi de o mulţime tot mai mare, de-a lungul platformei celei mai rapide care mergea în direcţie opusă. Strigătele „La posturile voastre!" deveniră în cele din urmă un singur strigăt continuu, cu cât se apropiau mai mult de cartierul Guvernului. Multe strigăte erau de neînţeles. „Ostrog ne-a trădat", urlă un om cu glasul răguşit, repetând fraza la nesfârşit, până la obsesie, asurzind cu acest refren urechile lui Graham. Omul şedea chiar lângă Graham şi Asano, pe platforma rapidă, strigând către cei care se îngrămădeau pe platformele inferioare, în timp ce treceau pe lângă el. Strigătul său despre

Ostrog alterna cu nişte ordine neînţelese. Apoi, coborî în salturi şi dispăru.
Mintea lui Graham era plină de acest vacarm. Planurile lui erau vagi şi nelămurite. Se gândi să se adreseze mulţimii, din vreun loc mai înalt, şi apoi vru să se întâlnească cu Ostrog faţă în faţă. Era stăpânit de furie, cu muşchii încordaţi, cu degetele crispate, cu buzele strânse.
Drumul către Casa Consiliului, peste ruine, era de netrecut, dar Asano ocoli această dificultate şi îl duse pe Graham în dependinţele oficiului poştal central. Oficiul poştal funcţiona normal, dar factorii îmbrăcaţi în albastru se mişcau anevoie, sau se opreau să privească printre arcadele galeriilor, către oamenii care treceau pe afară strigând. „Fiecare om la postul lui! Fiecare om la postul lui!" Aici, după sfatul lui Asano, Graham îşi dezvălui identitatea.
Ajunseră la Casa Consiliului cu ajutoxul unui cablu, în scurtul răstimp de la capitularea Consilierilor, surveniseră schimbări mari în aspectul ruinelor. Conductele cu apă de mare, care se spărseseră, lăsând să izbucnească adevărate cascade, fuseseră astupate şi reparate, şi nişte ţevi enorme, provizorii, fuseseră aşezate de-a lungul unui sistem de traversare cu aspect provizoriu. Cerul era întreţesut de cablurile şi sârmele reparate, care deserveau Palatul Consiliului, şi spre partea stingă a clădirii albe se proiecta masa unei noi construcţii, cu macarale şi alte maşini de construcţie care se mişcau dintr-o parte în alta.
Platformele mişcătoare care treceau prin această parte fuseseră reparate, cu toate că deocamdată ele alergau sub cerul descoperit. Acestea erau străzile pe care Graham le văzuse de pe micul balcon atunci când se deşteptase, cu nouă zile în urmă; sala în care dormise se afla de partea cealaltă, unde se îngrămădeau acum mormane informe de dărâmături şi ruine.
Se făcuse ziuă de-a binelea şi soarele strălucea cu putere. Din adâncimile luminate de lumina electrică albastră, platformele rapide veneau încărcate cu o mulţime de oameni, care se revărsau şi se îngrămădeau tot mai mult printre dărâmături şi ruine. Aerul era plin de strigătele lor, şi ei se îngrămădeau şi se îmbulzeau spre clădirea centrală, în cea mai mare parte, această masă gălăgioasă era formată din grupuri informe, dar Graham putu să-şi dea seama că ici,şi colo începea să se stabilească o anumită disciplină. Toate glasurile cereau să se

facă ordine în acest haos. „La posturile voastre! Fiecare om la postul lui!"
Cablul îi duse într-o încăpere pe care Graham o recunoscu ca fiind anticamera Sălii lui Atlas, pe a cărei galerie trecuse el cu câteva zile în urmă, la o oră după ce se trezise, condus de Howard, ca să fie prezentat Consiliului, acum dispărut. În sală nu erau decât doi îngrijitori ai cablurilor. Aceştia rămaseră uluiţi recunoscându-1 pe Cel-care-doarme în omul care coborî din scăunelul cablului.
— Unde este Hcâen Wotton? întrebă el. Unde este Helen Wotton?
Ei nu ştiau.
— Atunci unde este Ostrog? Trebuie să-1 văd imediat pe Ostrog. Nu mi-a dat ascultare. M-am întors ca să-i iau conducerea din mână. Fără să-1 aştepte pe Asano, câ străbătu încăperea, urcă treptele din capătul celălalt şi, dând perdeaua la o parte, se găsi în faţa Titanului care trudea în veşnicie.
Sala era goală. înfăţişarea ei se schimbase foarte mult de când o văzuse pentru prima dată. Ea suferise stricăciuni serioase, în lupta violentă a primei răscoale. În partea dreaptă a marii statui, jumătatea superioară a zidului fusese dărâmată pe o lungime de aproape două sute de picioare, şi o iîşîe din acelaşi material sticlos, în care fusese închis patul pe-care dormise Graham, acoperea acum deschizătura. Aceasta micşora, dar nu îndepărta cu totul vuietul poporului de afară. „La posturi! La posturi i" se părea că strigă mulţimea. Prin acest material sticlos se.puteau vedea stâlpii şi suporturile de metal ale schelelor care se ridicau şi coborau, după nevoile unui mare număr de muncitori. O maşină de construit, cu braţe subţiri de metal vopsit în roşu, care apucau încet blocurile încă noi, făcute dinţr-o pastă, minerală, şi le plasau exact în locul potrivit, se înălţa, deşirată, peste această imagine colorată în verde. Pe maşină mai erau câţiva muncitori, uitându-se la mulţimea de jos. O clipă, el urmări această scenă, şi Asano îl ajunse din urmă.
< strog. zise Asano, trebuie să fie în birourile mii tir acolo. Micul japonez părea livid şi cerceta cu privirea faţa lui Graham..
Abia făcuseră zece paşi din faţa perdelei, când un mic panou din stingă lui Atlas se ridică şi <"îii: apăru, însoţit de Lincoln şi urmat de doi vii îmbrăcaţi în negru şi galben; străbătură colţul îndepărtat al sălii, către un al doilea panou care era ridicat şi

deschis..
— Ostrog, strigă Graham, şi, la auzul glasului său, micul-grup se întoarse uimit.
Ostrog îi spuse ceva lui Lincoln şi înainta singur. Graham vorbi primul. Glasul lui era puternic şi poruncitor.
— Ce înseamnă tot ceea ce am auzit? întrebă el. Aduci negri aici... ca să asupreşti poporul?
— Vin exact la timp, zise Ostrog. De când cu revolta, mulţimea a devenit din ce în ce mai ne-disciplinată. Eu am subestimat...
— Vrei să spui că negrii aceştia sunt pe drum? —Pe drum. În orice caz, ai văzut poporul.-
— Nu-i de mirare I Dar... după ceea ce stabilisem... Ai luat prea multe asupra dumitale, Ostrog.
Ostrog nu răspunse nimic, dar veni mai aproape.
— Aceşti negri nu trebuie să vină în Londra, zise Graham. Eu sunt StăpânuL şi ei nu vor veni.
Ostrog aruncă o privire spre Lincoln, care" se apropie îndată, împreună cu cei doi însoţitori.
— Negrii sunt doar un instrument.
— Dar nu este asta problema. Eu sunt StăpânuL Eu am de gând să fiu într-adevăr StăpânuL Şi eu îţi spunea aceşti negri nu trebuie să vină.
— Poporul...
— Eu am încredere în popor.
— Pentru că dumneata eşti un anacronism. Eşti un om al Trecutului.,, un accident Dumneata posezi aproape o jumătate din lume. Dar dumneata nu eşti Stăpân. Nu ştii destul pentru a fi Stăpân.
El aruncă din nou o privire spre Lincoln.
— Eu ştiu acum ce gândeşti... Şi bănuiesc ce ai dori să faci. încă nu este prea târziu pentru a te preveni Dumneata visezi la egalitatea între oameni... la o ordine socialistă... ai în minte, proaspete şi vii, toate acele vise învechite ale secolului al nouăsprezecelea, şi ai vrea să guvernezi această epocă pe care nu o înţelegi.
— Ascultă! zise Graham. Poţi să auzi... un zgomot ca al mării. Nu glasuri... ci un singur glas. Dumneata oare înţelegi asta?
— Noi i-am învăţat asta, zise Ostrog.
— Se poate. Dar poţi să-i înveţi să şi uite? Dar am vorbit destul. Aceşti negri nu trebuie să vină.,

Se făcu tăcere şi Ostrog îl privi în ochi.
— Vor veni, zise el.
— Eu interzic, zise Graham..
— Au şi pornit.
— Nu vreau să vină.
— Nu, zise Ostrog, oricât de rău îmi pare că trebuie să urmez metoda Consiliului... Spre binele dumitale... nu trebuie să fii de partea... dezordinei. Acum, că eşti aici... Ai făcut foarte bine că ai venit aici.
Lincoln îşi puse mâna pe umărul lui Graham. Şi, deodată, Graham îşi dădu seama de enorma greşeală pe care o făcuse venind în Palatul Consi liului. Se întoarse spre perdeaua care despărţea sala de anticameră. Asano interveni, încleştându-şi mâna de braţul lui. în clipa următoare, Lincoln îl apucă pe Graham de haină..
Acesta se întoarse şi îl izbi pe Lincoln în faţă, şi imediat un negru îl apucă de gât şi de braţ. Se smulse din strânsoare, mâneca i se rupse cu zgomot. Se trase înapoi, clătinându-se, iar celălalt servitor îi puse piedică. Atunci, căzu greu la pământ şi rămase cu ochii aţintiţi la tavanul îndepărtat al sălii.
Apoi strigă, se rostogoli, luptându-se cu furie, îl apucă pe unul dintre însoţitori de picior, îl trânti la pământ şi reuşi să se ridice în picioare.
Lincoln apăru în faţa lui, dar îl culcă din nou la pământ cu o lovitură sub bărbie, lăsându-1 nemişcat. Graham făcu două sărituri, apoi se clătină. Braţul lui Ostrog îi înconjurase gâtul, fu tras îndărăt, căzu greoi, şi braţele îi fură ţintuite la pământ. După câteva sforţări violente, el încetă să se mai lupte şi rămase întins, privind ţintă la Ostrog care gâfâia.
— Eşti prizonier, şuieră Ostrog, triumfător. Ai fost... unprost... că te-ai întors.
Graham îşi întoarse capul şi-i văzu, prin spărtura neregulată şi verzuie din pereţii sălii, pe oamenii care lucrau la macarale gesticuîînd cu însufleţire către mulţimea de sub ei. Văzuseră!
Ostrog îi urmări privirea, şi tresări. îi strigă ceva lui Lincoln, dar acesta nu se mişcă. Un glonte izbi ornamentele de deasupra lui Atlas. Cele două foi. de material transparent care completau peretele fură sfâşiate, marginile rupturii se răsuciră, înne-grindu-se, locul liber se lărgi şi, într-o clipă, în sala Consiliului pătrunse aerul dinafară. O rafală rece intră prin deschizătură, aducând o

dată cu ea un vacarm de glasuri dinspre ruinele de afară, o rumoare ameninţătoare: „Salvaţi Stăpânul-!" „Ce vor să-i facă Stăpânului?" „Stăpânul a fost trădat!"
Atunci, Graham îşi dădu seama că atenţia lui Ostrog era îndreptată în altă parte, că strânsoarea slăbise şi, eliberându-şi braţele, reuşi să se ridice în genunchi. în clipa următoare, îl răsturnă pe Ostrog cu faţa în sus şi se ridică pe un picior; apoi îl apucă pe Ostrog de gât, în timp ce acesta i se agăţă cu mâinile de mătasea înfăşurată în jurul gâtului.
Câţiva oameni coborau către ei, de pe estradă — şi el crezu că-i vin în ajutor. Zări pe cineva aler-gind spre perdelele anticamerei, în depărtare, şi atunci Ostrog îi scăpă din mână; dar noii veniţi tăbărâră pe el, pe Graham. Spre marea lui uimire, se trezi în puterea lor. Ei ascultau de ceea ce le striga Ostrog.
Înainte de a-şi da seama că oamenii aceştia nu îi erau prieteni, fu târât vreo doisprezece metri către panoul deschis. Când înţelese, începu să se smucească, încercă să se trânteaşcă la pământ, strigă din răsputeri după ajutor. Şi, de data aceasta, auzi strigăte care îi răspundeau.
Strânsoarea din jurul gâtului slăbi, şi iată! în marginea de jos a spărturii din zid apărură mai întâi umil şi apoi mai mulţi oameni care strigau şi dădeau din mâini. Ei săriră de pe marginea zidului în galeria îngustă care ducea spre încăperile tăcute. Apoi alergară de-a lungul galeriei, atât de aproape, încât Graham văzu armele din mâinile lor. Atunci Ostrog strigă ceva, chiar lângă el, către oamenii care îl ţineau, şi el se împotrivi încă o dată, din toate puterile, pentru a-i împiedica şă-1 împingă către deschizătura care se căsca în faţa lui.
— Nu pot să coboare, gâfâi Ostrog. Nu îndrăznesc să tragă. E foarte bine. N-o să-i lăsăm să pună mina pe el!
Lui Graham i se păru că această luptă inegală continuă clipe nesfârşite. Hainele i se sf îşiaseră în multe locuri, era acoperit de praf, cineva îl călcase pe mină. El auzea strigătele partizanilor lui, şi o dată auzi chiar împuşcături. Simţea cum îl părăseau puterile, simţea că eforturile Iui erau zadarnice. Dar nu. venea nici un ajutor, şi această deschizătură neagră, căscată, se apropia tot mai mult, irezistibil.
Presiunea care îl apăsa slăbi şi el se ridică în picioare. Văzu capul cărunt al lui Ostrog îndepăr-tându-se şi îşi dădu seama că nu-1 mai ţinea nimeni. Se întoarse şi se izbi de un bărbat

îmbrăcat în negru. Una dintre armele acelea verzi pocni chiar alături de el, un nor de fum înţepător îl izbi în faţă, şi văzu sclipirea unei lame de oţel. încăperea imensă se învârtea în jurul lui.
La nici trei metri de el, un om în albastru deschis înjunghia pe imul dintre negrii îmbrăcaţi în negru şi galben. Apoi se simţi din nou apucat de o mulţime de mâini. ,
Acum era tras în două direcţii. Oamenii parcă S.strigau ceva. încercă să înţeleagă ce vor, dar nu reuşi. Cineva îi apucase de glezne şi, cu toată împotrivirea lui încăpățânată, se trezi ridicat, pe sus. Atunci, înţelese deodată ce se întâmpla şi încetă să se mai zbată. Văzu o sumedenie de oameni îmbrăcaţi în albastru şi în negru repezându-se pe urmele partizanilor lui Ostrog, care fugeau şi trăgeau în ei. Ridicat pe braţele oamenilor, putea acum să vadă sala în toată imensitatea ei,, întinzându-şe la picioarele lui Atlas. îşi dădu seama că era purtat spre estrada înaltă din mijlocul încăperii. Capătul mai îndepărtat al sălii era înţesat de oameni care veneau aîergând spre el. Toate privirile erau îndreptate spre el, toţi îl ovaţionau..
Observă că îl înconjura un fel de gardă personală. Oameni agitaţi strigau ordine vagi în jurul lui. Văzu chiar lângă el, d.înd nişte ordine, pe omul cu mustaţa neagră, îmbrăcat în galben, care fusese printre cei care îl salutaseră în teatrul public, Sala era plină de forfotă, mica galerie de metal abia cuprindea o puzderie de oameni care strigau, perdelele de la capătul sălii fuseseră smulse, şi anticamera era de asemenea ticsită de lume. Din cauza vacarmului din jur, abia reuşi să se facă auzit de omul ce şedea lângă el.
— Unde s-a dus Ostrog? întrebă el.
Cel întrebat arătă cu mâna peste capetele oamenilor, către panourile de jos, din jurul sălii, pe partea opusă deschizăturii din perete. Panourile erau deschise şi prin ele intrau în fugă oameni înarmaţi, îmbrăcaţi în albastru, cu centuri negre,, dispărând în camerele şi coridoarele de dincolo. Lui Graham i se păru că un zgomot de împuşcături se ridică deasupra tumultului. Mulţimea îl conducea de-a lungul unui drum cotit, prin sala cea mare, către o deschidere de sub spărtura din perete.
Observă cum oamenii se străduiau, cu un fel de disciplină aspră, să dea la o parte mulţimea din jurul lui, ca să-i facă loc de trecere. Ieşi din sală şi văzu ridicându-se în faţa lui un zid

proaspăt construit, deasupra căruia se vedea cerul albastru Se simţi lăsat jos, pe picioare; cineva îl apucă de braţ, conducându-1. Omul îmbrăcat în galben se afla lângă el. îl duseră la o scară îngustă de cărămidă, alături de care se ridicau blocuri mari, vopsite în roşu, şi macaralele, pârghiile şi motoarele oprite ale marii maşini de construit.
Ajunse la capătul scării. Trecu repede de-a lungul unui trotuar cu balustradă şi, deodată, cu o aclamaţie imensă, amfiteatrul cu mini se deschise din nou în faţa lui. „Stăpânul este cu noi! Stu-pânul! Stăpânul!" Strigătul trecu peste marea de capete ca un val, se izbi de capătul cel mai îndepărtat al ruinelor, şi se întoarse ca un şuvoi. „Stăpânul este alături de noi!"
Graham observă că nu mai era înconjurat de oameni, că stătea acum pe o mică platformă improvizată, de metal alb, făcând parte dintr-o schelărie cu aspect fragil care înconjura uriaşa clădire a Palatului Consiliului. Peste întinderea imensă a ruinelor, se agita o mulţime de oameni care strigau; ici şi colo, steagurile negre ale grupurilor revoluţionare se înclinau, fluturau, formând câteva nuclee de organizare în acest haos. Pe scările abrupte ale zidurilor şi ale schelelor prin care salvatorii lui ajunseseră la deschizătura din sala lui Atlas, atârna o mulţime compactă, şi nişte fiinţe mici, negre, vioaie, agăţate de stâlpi şi de balcoane, se străduiau să pună în mişcare această masă com-pactă de oameni. în spatele lui, la capătul de sus al schelelor, câţiva oameni se căţărau cu greu, du-când un steag negru, uriaş, care flutura. Prin deschizătura căscată în zidul de sub el văzu mulţimea de oameni, înghesuită şi atentă, din sala lui Atlas, în depărtare, spre sud, se zăreau, vii şi luminoase, platformele de zbor, apropiate parcă de transparenţa neobişnuită a văzduhului. O aeropilă solitară îşi luă zborul de pe platforma centrală, ca şi cum ar fi ieşit în întâmpinarea aeroplanelor care urmau să vină.
Ce s-a întâmplat cu Ostrog? întrebă Graham, [, chiar în timp ce vorbea, el văzu că toţi ochii se
Întorceau de la el către creasta Palatului Consiliului. Privi şi el într-acolo. La început, nu văzu ni nuc în afară de colţul ascuţit al unui zid care se detaşa limpede pe cer. Apoi, el observă, în umbră, interiorul unei camere şi recunoscu, tresărind, decoraţiile în alb şi verde ale fostei sale închisori. O făptură mică, îmbrăcată în alb, urmată de alte două, care păreau şi mai mici, în negru şi galben, traversă repede această încăpere

deschisă şi urcă până în vârful zidului ruinat. El îl auzi pe omul de lângă el exclamând: „Ostrog", şi se întoarse să-i pună o întrebare. Dar se opri, din cauza puternicului strigăt scos de un alt om din apropiere, care arăta într-o direcţie cu degetul. Privi şi el, şi văzu cum aeropila care se ridicase de pe platforma de zbor se îndrepta acum către ei. Zborul rapid şi precis era încă destul de nou pentru el şi îi atrase atenţia.
Aeropila se apropie, devenind cu repeziciune din ce în ce mai mare, până când trecu de marginea cea mai îndepărtată a ruinelor şi ajunse în văzul mulţimii dense de dedesubt. Coborî de-a curmezişul acestui spaţiu, se ridică din nou şi trecu pe deasupra capetelor, urcând pentru a ocoli Palatul Consiliului, ca o formă transparentă printre coastele cărei se zărea aeronautul care privea în jos. Apoi dispăru dincolo de conturul ruinelor.
Graham îşi îndreptă privirile către Ostrog. Acesta făcea semne cu mâinile, iar însoţitorii lui se străduiau să dărâme zidul de lângă el. în clipa următoare, aeropila apăru din nou, un mic obiect îndepărtat, rotindu-se într-o curbă largă şi înceti-nindu-şi zborul.
Apoi, deodată, omul în galben strigă:
— Ce vor să facă? Ce face poporul? De ce este lăsat Ostrog acolo? De ce nu este prins? Ei îl vor lua... aeropila îl va lua pe sus! Ah!
Exclamaţia fu repetată de un strigăt venind din spre ruine. Pocnetul armelor verzi se ridică peste prăpastia dintre ei, până la Graham care, privind în jos, văzu nişte uniforme negre cu galben aler gând de-a lungul uneia, dintre galeriile deschise, pe dedesubtul promontoriului unde şedea Ostrog. Ei trăgeau din: fugă către duşmani nevăzuţi. Ape: apăru, urmărindu-i, un grup de oameni în albastru deschis. Aceste fiinţe minuscule, luptându-se între ele, întocmeau un tablou straniu: păreau, fugind nişte mici soldaţi de plumb dintr-un joc. Ciudate: l aspect al casei cu acoperişul tăiat dădea luptei prin tre mobile şi coridoare un aspect ireal Acestea se aflau cam la două sute de metri depărtare de ei. şi la aproape cincizeci deasupra. ruinelor de jos. Oameni îmbrăcaţi în negru şi galben intrară în tr-un coridor boltit, şi se întoarseră,, trăgând o ra fală Unul dintre urmăritorii în albastru înainta până la marginea zidului, îşi ridică braţele, se clă tină într-o parte, păru că se leagănă pe muchie timp de câteva secunde, şi căzu cu capul în jos Graham îl văzu

izbindu-se de un ieşind al zidu lui, zburând, rostogolindu-se de câteva ori şi dis părând în dosul braţului roşu al maşinii de con struit.... "
Apoi, o umbră trecu între Graham şi soare. Privi în sus: cerul era limpede, dar el înţelese că trecuse aeropila. Ostrog dispăruse. Omul îh galben ape repezi înainte, plin de zel, transpirat, arătând eu degetul şi strigând::
— Iată-i că aterizează! strigă omul în galben. Aterizează. Spuneţi oamenilor să tragă în el. Spu-neţi-le să tragă în el!
Graham nu înţelegea. Auzi glasuri puternite repetând aceste ordine enigmatice..
Deodată, pe marginea ruinelor, el văzu botul aeropilei alunecând şi oprindu-se CU o izbitură. într-o clipă, Graham înţelese că maşina aterizase pentru ca Ostrogsă se poată salva la bordul ei. Văzu o ceaţă albastră ridicându-se din mijlocul prâpastiei, oamenii de sub el trăgeau acum din plin către botul aparatului, puţin ieşit în afară.
Un om de lângă el scoase un strigăt răguşit, şi Graham văzu că răsculaţii în albastru ajunseseră la bolta apărată cu o clipă mai înainte de oamenii în negru şi galben, şi alergau acum, într-un puhoi continuu, de-a lungul coridorului descoperit.
Deodată, aeropila lunecă peste muchea Palatului Consiliului şi căzu. Se aplecă atât de mult, într-un unghi de patruzeci şi cinci de grade, încât Graham, ca şi cea mai mare parte a oamenilor, crezu că nu se va mai putea redresa.
Căzuse atât de aproape de el, încât putu să-1 vadă pe Ostrog agăţat de suporturile scaunului, cu părul cărunt fluturând; aeronautul, cu faţa albă ca varul, smucea de pârghia care mişca motorul de-a lungul glisierelor. Auzi strigătul vag de teamă al mulţimii oamenilor de dedesubt..
Graham se încleşta de balustrada din faţă, cu răsuflarea tăiată. Această clipă i se păru un secol. Partea de jos a aeropilei trecu aproape gata să atţngă mulţimea, care începu să urle, să ţipe şi să se îmbulzească.... :
Şi atunci, aeropila începu să se ridice.
O clipă, se păru că nu va putea ocoli zidul din faţă, apoi că nu se va putea feri de motorul de vânt care se învârtea ceva mai departe.
Şi iată! acum era liberă, în plin zbor, înclinată încă într-o parte, urcând tot mai sus pe cerul bătut de vânt.

Clipa de incertitudine făcu loc unei exasperări furioase, atunci când mulţimea de oameni înţelese că Ostrog le scăpase. Cu o grabă tirzie, ei începură din nou să tragă, până când pocniturile se transformară într-un tunet, până când întreaga arenă se acoperi cu o ceaţă albastră, iar aerul deveni înţepător, din cauza fumului ascuţit al armelor.
Era prea târziu! Aeropila se făcea tot mai mică, descriind o curbă şi coborând graţios către platforma de zbor de pe care se ridicase de curând. Ostrog scăpase.
Câteva clipe, un murmur confuz se ridică dinspre ruine, apoi atenţia tuturor se întoarse asupra lui Graham, care rămăsese acolo, sus, printre schele. El văzu feţele oamenilor întoarse spre el, îi auzi stri-gându-şi bucuria că fusese salvat. Dinspre străzile mişcătoare răsună Cântecul Revoltei, răspândindu-se ca o briză peste această mare agitată de oameni.
Micul grup de oameni din preajmă îl felicitau pentru că reuşise să scape. Omul în galben era chiar lângă el, cu faţa liniştită şi ochii strălucitori. Şi cântecul creştea, din ce în ce mai puternic, bătând măsura marşului: trap, trap, trap, trap.
Încet, el înţelese tot sensul acestor evenimente, înţelese rapida schimbare a poziţiei lui. Ostrog, care îi şezuse alături ori de câte ori se găsea în faţa acestor mulţimi care-1 aclamau, era acum departe... îi era duşman Acum nu mai era nimeni care să guverneze în locul lui Graham. Poporul din jurul lui, conducătorii şi organizatorii mulţimii, îi aşteptau ordinele, aşteptau să vadă ce va face, aşteptau ca el să acţioneze. Era într-adevăr Rege. Domnia lui de marionetă se sfârşise.
Era hotărât să facă exact ceea ce aşteptau oamenii de la el. Nervii şi muşchii i se încordau, gându-rile îi erau, poate, puţin cam confuze, dar nu simţea nici frică, nici mânie. Mâna care îi fusese călcată în picioare zvâcnea şi îl ardea. Era puţin tulburat, gândindu-se la atitudinea pe care trebuia să o adopte. Ştia că nu îi este teamă, dar era neliniştit, vrând să nu pară înfricoşat. în prima parte a vieţii lui fusese deseori mult mal agitat, atunci când jucase jocuri de îndemânare. Acum era dornic de acţiune imediată, ştia că nu trebuia să se gândească prea amănunţit la imensa complexitate a luptei din jurul lor, deoarece va fi paralizat de sentimentul acestei complexităţi. Acolo, departe, acele forme pătrate şi albastre, platformele de zbor, însemnau Ostrog; el lupta acum împotriva lui Ostrog, pentru întreaga

lume.

ÎN TIMP CE VENEAU AEROPLANELE

Câtva timp, Stăpânul Pământului nu reuşi să fie stăpân nici pe propriile lui gânduri. I se părea că până şi voinţa nu-i mai aparţine, propriile lui acte nu îl surprindeau şi nu erau decât o parte din confuzia straniilor senzaţii care îl copleşeau. Era însă sigur că aeroplanele se apropiau, că Helen Wotton prevenise poporul de venirea lor, şi că el era Stăpânul Pământului. Fiecare din aceste fapte părea că luptă să pună stăpânire completă pe gândurile lui. Ele se ridicau de pe fundalul unor săli înţesate de oameni, din coridoare înalte, din încăperi în care conducătorii erau strânşi la sfat, din săli de kine-matograf şi telefon, şi de la ferestre care priveau spre o mare clocotitoare de oameni în marş. Omul în galben, şi alţii care erau probabil conducători ai secţiunilor îl împingeau înainte sau îl urmau ascultători? Era greu de precizat. Poate că făceau şi una şi alta. Poate că vreo forţă nevăzută şi nebănuită îi împingea pe toţi. Dar el ştia că era pe punctul să dea o proclamaţie către poporul întregului pământ, îi veneau în minte câteva cuvinte măreţe pe care se pregătea să le rostească. în cele din urmă, intră, împreună cu omul în galben, într-o mică încăpere de unde urma să-şi dea proclamaţia.

Camera avea un mobilier ciudat pe care nu-1 cunoştea. în centru, se afla un oval strălucitor, luminat de sus de lămpi electrice cu reflector Restul se afla în umbră, iar uşile duble, închise ermetic, prin care intrase din sala plină de lume a lui Atlas, făceau ca acest loc să fie foarte liniştit. Sunetul înnăbuşit cu care uşile se închiseră în urma lui. încetarea bruscă a vacarmului în mijlocul căruia fusese ceasuri întregi, cercul tremurător al luminii, şoaptele şi mişcările rapide şi fără zgomot ale asistenţilor care abia se zăreau în umbră avură asupra lui Graham un efect straniu. Pâlniiie enorme, ale unui mecanism fonografic se înşirau, căscate, în aşteptarea cuvintelor Iui, ochii negri ai unor mari aparate fotografice îl aşteptau să înceapă, nişte bare de metal şi bobine licăreau slab mai departe, şi ceva se răsucea cu un zumzet neîncetat. El păşi până în centrul luminii, şi umbra-i se proiectă, neagră şi precisă,.într-o mică pată, la picioare.

Acum, ceea ce avea de gând să spună începuse să prindă o formă vagă în mintea Iui. Dar această linişte, această izolare,

această retragere bruscă din faţa mulţimii contagioase, acest auditoriu tăcut de maşini atente, lucitoare, era ceva neprevăzut. Tot ceea ce îl susţinuse părea că se retrăsese dintr-o dată, părea că el nimerise acolo pe neaşteptate, că se regăsise pe neaşteptate. într-o clipă, deveni altul. îşi dădu seama că îi era teamă să nu pară nenatural, îi era teamă să nu fie teatral, îi era teamă de tonul glasului, de sensul ideilor; uimit, se întoarse spre omul în galben, cu un gest concludent.
— Deocamdată, zise el, trebuie să mai aştept. Nu m-am gândit că astfel se vor desfăşura evenimentele. Trebuie să mă gândesc la ceea ce voi spune.
In timp ce încă mai ezita, veni un curier cu ştirea că primele aeroplane treceau peste Arawan.
— Arawan? zise el. Unde vine asta? Dar, în orice caz, ei vin. Vor fi aici. Când?
— Către seară,
— Dumnezeule î în câteva ceasuri! Ce se aude cu platformele de zbor? întrebă el.
— Oamenii de la posturile de sud-vest sânţ gata. — Gata! .
Se rcântoarse, nerăbdător, spre cercurile albe ale lentilelor.
— Cred că trebuie să fie un fel de cuvântare. De-ar da Domnul să ştiu precis ceea ce trebuie să spun! Aeroplane la Arawan! Probabil că au plecat înaintea grosului flotei. Şi oamenii abia sunt gata? Desigur... Oh! ce importanţă are dacă vorbesc bine sau rău? zise el, şi observă că Înanima devenea mai puternică.. Înjghebase câteva fraze vagi pătrunse de sentitili nte democratice, câncL deodată, îl copleşi îndoiala, încrederea în rolul şi în chemarea lui eroică îşi pierdu aproape total siguranţa. în locul ei, apăru imaginea, unei zădărnicii mărunte şi înfumurate, într-un pustiu furtunos de destine neînţelese. Brusc, el îşi dădu seama limpede că această revoltă împotriva lui Ostrog era prematură, condamnată dinainte să dea greş, era doar impulsul neputinţei pătimaşe împotriva unor lucruri inevitabile. Zborul rapid al aeroplanelor îi apărea ca o lovitură a Soar-tei lui. îl uimea faptul că văzuse până atunci lucrurile în altă lumină în aceste împrejurări critice, el aruncă cu hotărâre la o parte orice îndoială, decis să ducă până la capăt, cu orice preţ, ceea ee începuse. Dar nu-şi "găsea primele cuvinte.. în timp ce şedea acolo, stìngaci, ezâtând,, gata să-şi ceară scuze pentru neputinţa lui, se auzi de afară strigătul mai multor oameni,, şi

zgomot de paşi care alergau încoace, şi îneola.
— "Aşteaptă, strigă cineva, şi se deschise o uşă.
— Iat-o că vine, se auziră câteva glasuri. Graham se întoarse, şi luminile se micşorară.
Prin uşă, el văzu o formă cenuşie, uşoară, înaintând de-a curmezişul sălii spaţioase. Înima îi tresări. Era Hfefea Wottwi.. în spatele şi îh jurul ei se auzea un val de aplauze. Omul în galben ieşi din umbră şi se apropie în cercul de lumină.
— Aceasta este fata care ne-a denunţat manevrele lui Ostrog, zise el.
Faţa ei era îmbujorată, şi buclele negre ale părului negru îi cădeau pe umeri. Faldurile rochiei de mătase moale curgeau şi pluteau în ritmul mersului. Se apropie tot mai mult; inima lui Graham bătea tot mai repede. Toate îndoielile lui dispăruseră. Figura fetei se umbri, o clipă, în pragul uşii, apoi apăru lângă el.
!— Nu ne-ai trădat? strigă ea. Eşti alături de npi?. :; . ~" .;
— Unde ai fost? zise Graham.
— La biroul posturilor de sud-vest. Până acum zece minute nu ştiam că te-ai întors. M-am dus la biroul posturilor de sud-vest ca să-i găsesc pe conducătorii posturilor, să poată anunţa poporul.
— M-am întors imediat ce am auzit...
— Ştiam, strigă ea, ştiam că vei fi cu noi. Eu am fost... eu am fost aceea care i-am anunţat, Oamenii s-au ridicat. întreaga lume se ridică. Poporul s-a trezit. Mulţumesc lui Dumnezeu că fapta mea nu a fost în zadar! Tot dumneata eşti Stăpânul!
— Dumneata le-ai spus, zise el încet, şi-şi dădu seama că, în ciuda privirii lui hotărâte, buzele îi tremurau şi respira agitat.
— Eu le-am spus. Cunoşteam ordinul lui Ostrog. Eram de faţă. Am auzit că negrii urmau să vină în Londra ca să te păzească şi să ţină poporul în frâu... să te ţină prizonier. Dar eu i-am împiedicat. Am ieşit şi am spus poporului. Şi dumneata continui să fii Stăpânul.
Graham aruncă o privire către lentilele negre şi marile urechi ale aparatelor de ascultat..
— Eu sunt Stăpânul, zise el încet, şi zborul rapid al unei flote de aeroplane trecu peste gândurile lui. Dumneata ai făcut asta? Dumneata, care eşti nepoata lui Ostrog.
— Pentru dumneata, strigă ea. Pentru dumneata! Pentru ca dumneata, pe care te-a aşteptat lumea întreagă, să nu fii

îndepărtat de la conducere!
Graham rămase câteva clipe privind-o, fără să poată spune nimic. în faţa ei, îndoielile şi ezitările lui dispăruseră. îşi aminti de ceea ce avusese de gând să spună. Se întoarse din nou către aparate, şi lumina de deasupra se făcu mai strălucitoare. Apoi o privi din nou.
— Dumneata m-ai salvat, zise el; dumneata mi-ai salvat puterea. Lupta începe. Dumnezeu ştie ce vom vedea noaptea aceasta... dar în nici un caz dezonoarea.
El tăcu. Apoi se adresă mulţimilor nevăzute care priveau ţintă la el prin aceşti ochi negri şi ciudaţi. La început, vorbi încet.
— Bărbaţi şi femei ai acestei noi epoci, zise el; v-aţi ridicat la luptă pentru întreaga rasă. umană!... Nu ne aşteaptă o victorie uşoară.
Se opri, căutându-şi cuvintele. Gândurile pe care le avusese în minte înainte de venirea ei se întoarseră, dar transfigurate, fără să mai fie atinse de umbra neîncrederii.
— Noaptea aceasta este începutul, strigă el. Lupta care se apropie, lupta aceasta care se năpusteşte în noaptea aceasta asupra noastră este doar începutul. S-ar, putea ca toată viaţa voastră să fiţi nevoiţi să luptaţi. Să nu dezarmaţi, chiar dacă eu sunt în-frânt, chiar dacă eu sunt cu totul înlăturat.
El simţi că gândurile lui erau prea vagi pentru a fi. exprimate prin cuvinte. Se opri o clipă, rostind nişte îndemnuri neclare, apoi îl năpădi un val de cuvinte. Cele mai multe nu conţineau decât banalităţi umanitare ale unui secol dispărut, dar convingerea din glasul lui le dădea viaţă. El povesti poporului acestei noi epoci, femeii de lângă el, despre stările de lucruri de altă dată.
— Vin la voi din trecut, zise el, cu amintirea unei epoci pline de speranţe. Epoca mea a fost o epocă de visuri... de începuturi, o epocă de speranţe nobile; noi pusesem capăt sclaviei în întreaga lume; noi răspândisem în întreaga lume dorinţa şi speranţa că războaiele vor înceta, că toţi bărbaţii şi femeile vor putea trăi cinstit, în libertate şi pace... astfel speram noi în acele vremuri. Şi ce s-a în-tâmplat cu speranţele noastre? Ce-a devenit omul, după două sute de ani? Oraşe mari, puteri uriaşe, o măreţie colectivă care depăşeşte visurile noastre. Nu în acest scop ne-am străduit noi, dar asta s-a în-tâmplat. Dar ce se întâmplă cu micile existenţe care constituie această viaţă mai

mare? Ce se întâmplă cu vieţile obişnuite? Aşa cum a fost întotdeauna... suferinţă şi muncă, vieţi pline de obstacole şi neîm-plinire, vieţi care se sfârşesc zadarnic, stoarse de vlagă. Vechile credinţe s-au şters şi s-au schimbat, noua credinţă... Există oare o nouă credinţă?
Idei pe care.de mult ar fi dorit să le creadă, acum le credea. El se aruncă asupra acestei încrederi şi continuă să vorbească câtva timp despre ea. Vorbea avântat, în fraze întretăiate, dar din toată inima şi cu toată energia lui, despre această nouă credinţă. Vorbi despre măreţia abnegării, despre credinţa lui într-o viaţă nemuritoare a umanităţii în care trăim, ne mişcăm şi ne ducem existenţa. Glasul lui se ridica.şi cobora, aparatele de înregistrare bâzâiau de aplauze precipitate, iar cei din jurul lui îl priveau din umbră. în clipele de îndoială, sentimentul că era ascultat de fata tăcută de lângă el îi susţinea sinceritatea. Timp de câteva minute, el se simţi dăruit, nu se mai îndoia în privinţa calităţii lui de erou, nu se mai îndoia de cuvintele lui eroice, totul i se înfăţişa drept şi limpede. Elocvenţa nu-i mai şchiopăta. în sfârşit, el îşi încheie cuvântarea.
— în această clipă striga el, îmi fac testamentul. Tot ceea ce este al meu pe lume dăruiesc poporului lumii. Vouă vă dau, şi pe mine însumi mă dau vouă. Şi, dacă vrea Dumnezeu, eu voi trăiy sau voi muri pentru voi.
Termină cu un gest măreţ, şi se întoarse. El găsi lumina exaltării lui reflectată pe faţa fetei. Privirile lor se întâmiră, ochii ei erau scăldaţi în lacrimi de entuziasm. Se părea că îi împinge ceva unul către celălalt. îşi strânseră mâinil-e şi rămaseră astfel, unul în faţa celuilalt, într-o tăcere grăitoare-Ea şopti:
—i Ştiam. Ştiam.
Ei, neputând vorbi, îi strânse doar mâna. în mintea lui se răscoleau pasiuni uriaşe.
Omul în galben era lângă ei. Nici nu observaseră când venise. Le spunea că posturile de la sud-vest intraseră în luptă.
— Nu m-am aşteptat niciodată să se întâmple atât de curând, strigă el. Au făcut minuni. Trebuie să le trimiţi un cuvânt de încurajare.
Graham lăsă mâna Helenei şi privi ţintă spre el, absent. Apoi, cu o tresărire, reveni la preocupările.mlcrioare, în privinţa platformelor de zbor.,
— Da, zise el. E foarte bine, foarte bine. Căuta. nvintele unui

mesaj. Spune-le: Aţi lucrat bine, voi, cei de la posturile din sud-vest.
Îşi întoarse din nou privirea spre Helen Wotton. Faţa lui exprima lupta unor idei contradictorii.
— Trebuie să capturăm platformele de zbor, explică el. Dacă nu reuşim să punem mâna pe ele, negri vor debarca. Trebuie să-i împiedicăm cu orice preţ.
În timp ce vorbea, îşi dădu seama că înainte de a fi întrerupt se gândise la altceva. Văzu o umbră de surpriză în ochii fetei, care era gata să-i vorbească, dar un clopoţel ascuţit îi acoperi glasul. Graham se gândi că Helen aştepta ca el să ia conducerea poporului răsculat, că era singura acţiune oportună. Brusc, făcu această propunere. Se adresă omului în galben, dar vorbea cu Helen. Citi pe faţa ei aprobare deplină.
— Aici nu fac nimic, zise el.
— Este cu neputinţă, protestă omul în galben. Lupta se dă într-o mare îmbulzeală. Locul dumi-tale este aici.
El îi explică pe larg. îi indică încăperea în care Graham trebuie să aştepte, insistă asupra faptului, că nu se poate proceda altfel.
— Trebuie să ştim unde te afli, zise el. în orice moment se poate ivi o criză care să facă necesară prezenţa şi hotărârea dumitale.
Încăperea era un mic apartament luxos, cu maşini vorbitoare şi o oglindă spartă care fusese cândva în legătură cu oglinzile de la postul de, strajă. Lui Graham i se păru normal ca Helen să rămână cu el.
În mintea lui îşi făcu loc imaginea unei lupte imense şi dramatice, sugerată de mulţimea oamenilor care se aflau printre ruine. Dar aici nu se afla nici un câmp de bătaie spectaculos, aşa cum şâ-1 închipuise. În locul lui, izolarea... şi aşteptarea.
Abia către sfârşitul după amiezii el reuşi să aibă o imagine mai exactă a luptei care se dezlănţuise,.nevăzută şi neauzită, la patru mile de el, sub platforma de la Rcehampton. Era o luptă ciudată şi fără precedent; o bătălie compusă dintr-o sută de mii de mici bătălii, o bătălie într-un labirint de drumuri şi canale, dusă la adăpost de lumina cerului şi a soarelui, sub luminile electrice, într-o mare învălmăşală, de către oameni neobişnuiţi cu armele, conduşi mai mult prin aclamaţii, mulţimi de oameni abrutizaţi de o muncă mecanică şi ațâţaţi de tradiţia a două sute de ani de securitate servilă, împotriva altor mulţimi, demoralizate de o viaţă de privilegii şi senzualitate. Nu exista

artilerie, şi nu era nici o diferenţiere între forţa unora şi altora; singurele arme erau, de ambele părţi, carabinele de metal verde, fabricate în secret şi distribuite brusc în cantităţi enorme de către Ostrog, în clipa culminantă a acţiunii împotriva Consiliului. Puţini erau cei care ştiau să se folosească de această armă; mulţi dintre ei nu descăr-caseră niciodată vreuna, mulţi din cei care o purtau, nu aveau muniţii; în istoria războaielor n-au existat niciodată salve de foc mai ciudate. Era o luptă de oameni neinstruiţi, un crâncen război experimental, oameni înarmaţi împinşi înainte de cuvintele şi înflăcărarea unui cântec, de entuziasmul numărului lor, revărsându-se în nenumărate miriade spre străzile mici, spre ascensoarele distruse, pe galeriile alunecoase de sânge, spre sălile şi coridoarele pline dé fum, sub platformele de zbor, pentru a învăţa acolo, când retragerea era imposibilă, misterele străvechi ale războiului. Şi deasupra, în afară de câţiva oameni care trăgeau de pe acoperişuri, şi de câteva fâşii şi şuviţe de aburi care se înmulţiră, întunecându-se, către seară, ziua era de o seninătate deplină. Se părea că Ostrog nu are bombe la dispoziţie şi, în toate fazele de la începutul luptei, aeropilele nu luară parte. Nici cel mai mic nor nu întrerupea strălucirea cerului. Era ca şi cum cerul ar fi vrut să se menţină deschis până la venirea aeroplanelor.

Soseau mereu ştiri despre aeroplane, din ce în ce mai de aproape, de la un port al Mediteranei, apoi de la altul, şi după aceea din sudul Franţei. Dar, ni toată insistenţa lui Graham, nu se află nimic despre tunurile pe care le turnase Ostrog, deşi se ştia că se află undeva în oraş, şi nici despre rezul-l.iIul luptelor care se dădeau în jurul platformelor dc zbor. Secţiunile Companiei de Muncă raportau, una după alta, că se încolonează, că pornesc, apoi dispăreau în labirintul luptelor. Ce se întâmpla acolo? Nu ştiau nici conducătorii activi ai posturi-lor. Deşi uşile se deschideau şi se închideau mereu, deşi soseau curieri grăbiţi,soneriile sunau şi aparatele de înregistrare ţăcăneau neîncetat, Graham se simţea izolat, neobişnuit de inactiv şi inutil.,

Izolarea lor părea uneori fenomenul cel mai ciudat, cel mai neaşteptat, dintre toate cele care i se întâmplaseră după trezirea lui. Avea ceva din inactivitatea care survine în vis. Tumultul, realitatea uimitoare a unei lupte, pe scară mondială,

între Ostrog şi el însuşi, şi această mică încăpere închisă şi liniştită, cu aparatele ei de captat sunetul, cu soneriile şi cu o oglindă spartă!
Uneori uşa se închidea şi ei rămâneau singuri; atunci, păreau despărţiţi de toată această nemai-întâlnită furtună universală care se cjezlănţuise afară; rămâneau extrem, de conştienţi unul de celălalt, preocupaţi doar unul de celălalt. Alteori, uşa se deschidea din nou şi intrau curierii, sau un clopoţel ascuţit venea să întrerupă calma lor intimitate; era ca fereastra unei case puternic luminate, deschisă deodată de un uragan. Graba şi tumultul, încordarea şi violenţa luptei năvăleau înăuntru şi îi copleşeau. Ei nu mai erau ercii, ci simpli spectatori, simplele impresii ale unor teribile tulburări. Deveneau ireali chiar şi pentru ei înşişi, miniaturi de personalităţi extrem de mici, şi cele două realităţi antagoniste, cele două realităţi existente erau, în primul rând. oraşul, care palpita şi mugea în frenezia prelungită a apărării, şi în al doilea rând aeroplanele care se năpusteau, inexorabil spre ei, peste umărul rotund al pământului-
Mai întâi, fuseseră pătrunşi de o încredere exaltată, pe ei pusese stăpânire o imensă mândrie, o mândrie reciprocă pentru măreţia evenimentelor pe care le provocaseră. La început,, el se plimbase prin încăpere, vorbind, cu elocvenţa pe care i-o, dădea convingerea trecătoare, despre teribilul său destin. Dar, cu încetul, îi copleşiră mintea presimţiri ne liniştitoare asupra înfrângerii lor apropiate. Rămaseră singuri mult timp. Graham schimbă subiectul, începu să. vorbească despre el, despre somnul Iui uimitor, despre viaţa măruntă din amintirile lui, îndepărtate dar limpezi, ca văzute printr-un binoclu de teatru, întors, şi despre toate dorinţele şi erorile care formaseră prima parte a vieţii lui. Ea vorbi puţin, dar emoţia răsfrângea pe obrazul ei accentele vorbelor lui Graham, şi lui i se păru că găsise, în sfârşit, pe cineva care îl înţelege pe deplin. De la aceste simple amintiri, el se întoarse la sentimentul de măreţie pe care i-1 impunea ea.
— Şi, dincolo de toate, destinul acesta, era. în faţa mea, zise el; imensa moştenire la care nici nu visam.
Trecură, apoi, pe nesimţite, de la accentele eroice ale-luptei "revoluţionare, la problema relaţiilor dintre ei. El începu să-i pună întrebări. Ea îi povesti despre zilele dinaintea trezirii lui, vorbi pe scurt şi cu înflăcărare despre visurile ei. de fată,, care îi

dăduseră un sens în viaţă, despre emoţiile neaşteptate pe care I le provocase trezirea lui. îi mai povesti despre o întâmplare tragică din copilărie, care îi întunecase viaţa şi îi înteţise sentimentul de nedreptate, deschizându-i prematur inima faţă de suferinţele mai mari ale lumii. Câtva timp, pentru Graham, marele război din jurul lor rămase doar cadrul uriaş care înnobila aceste întâmplări personale.
După o clipă, aceste relatări personale fură. Întrerupte, Curierii anunţau că o mare flotilă de aeroplane trecea pe deasupra oraşului Avignon. Graham se apropie de cadranul de cristal care se afla în-
1,1 un colţ şi se convinse că ştirea era adevărată. Se i li IC apoi în sala de cartografie şi consultă harta, pentru a măsura distanţele dintre Avignon, New wan şi Londra. Făcu nişte calcule rapide, apoi lntrfl în sala conducătorilor de.posturi, pentru acere (ti despre lupta de la platformele de zbor; nu se fcfla însă nimeni acolo. După câtva timp se întoarse lângă 11 elen.
figura lui Graham se schimbase. îşi închipuia că Lupta era, poate, ca şi sfârşită, că. Ostrog rezista, că nea aeroplanelor ar putea să creeze, prin panică, descurajarea. O frază întâmplătoare dintr-un mesaj H contura mai precis realitatea care se apropia, i i are dintre aceşti giganţi zburători aducea câte o mie de negri, pe jumătate sălbatici, pentru a lupta, pe viaţă şi pe moarte, cu oraşul.. Entuziasmul l"i umanitar se dovedi dintr-o dată şubred. Când se întoarse în sală găsi numai doi dintre conducătorii posturilor. Sala lui Atlas părea goală. Crezu că observă o schimbare în purtarea oamenilor care se aflau în încăperile alăturate. O presimţire întunecată âi învălui gândurile. Când se întoarse, Helen îl privi cu un aer neliniştit.
— Nici o veste, zise. el, cu o nepăsare simulată, ca răspuns, la privirea ei
Apoi, îi vorbi dechis.
— Sau mai curând.... veşti proaste. Pierdem. Nu câştigăm teren, iar aeroplanele se apropie din ce în ce mai mult. L:
El păşi până la capătul, odăii, şi apoi se întoarse.
— Dacă nu capturăm până într-o oră platformele de zbor, se vor întâmpla lucruri îngrozitoare.. "Vom fi înfrânţi..,-,
— Nu! zise ea. Avem dreptatea... avem poporul, îl avem pe Dumnezeu de partea.noastră.
— Ostrog are disciplina... are un plan de bătălie. Ştii, adineauri,

am simţit, acolo, afară... Când am auzit că aeroplanele sunt şi mai aproape. Am simţit ci lupt împotriva maşinii destinului
Câteva clipe-, ea nu spuse nimic.
— Noi am făcut ceea ce este drept, zise ea, în cele din urmă.
De afară, se auzi sunetul ascuţit al unui clopoţel, zgomot de paşi şi turuitul unui mesaj fonografic. Omul în galben apăru.
— Ei? zise Graham.
— Au ajuns la Vichy.
— Unde sunt oamenii care se aflau în marea sală a lui Atlas? întrebă Graham deodată.
Maşina vorbitoare se auzi din nou.
— Am putea câştiga totuşi, zise omul în galben, pregătindu-se să iasă. Numai să găsim locul unde a ascuns Ostrog tunurile. Totul depinde acum de asta. Poate că...
Graham îl urmă; singura ştire era în legătură cu aeroplanele. Ajunseseră Ia Orleans.
Graham se întoarse Ia Helen.
— Nici o veste, zise el. Nici o veste. — Şi nu putem face nimic?
— Nimic.
El începu să se plimbe nerăbdător prin odaie. Apoi deodată firea lui iute la mânie izbucni.. — Blestemată să fie această lume complicată! strigă el, şi toate invenţiile oamenilor! Să mori ca un şobolan în cursă, şi să nu poţi să-ţivezi duşmanul! Oh, o singură lovitură!...
Se întoarse apoi, schimbându-şi brusc atitudinea.
— E o prostie, zise el. Sunt un sălbatic. Făcu câţiva paşi şi apoi se opri.
— La urma urmei, Londra şi Parisul nu sunt de-cât două oraşe. Toată zona temperată s-a răsculat. Ce importanţă are faptul că Londra este condamnată şi Parisul distrus? Nu sunt decât nişte accidente.
Se auzi din nou ţăcănitul aparatelor de ştiri, şi el plecă să se informeze. Se întoarse cu o figură şi mai gravă, şi se aşeză lângă Helen.
— Mi se pare că sfârşitul este aproape, zise el. Poporul a luptat şi a murit cu zecile de mii, drumurile de lângă Roehampton probabil că sunt ca un stup de albine afumat. Au murit în zadar. Am ajuns abia la platforma subterană. Aeroplanele sunt lângă Paris. Chiar dacă ar licări o rază de izbândă, tot n-al mai fi nimic de făcut, n-am mai avea timp să facem, nimic înainte ca

aeroplanele să ajungă deasupra noastră. Tunurile care ar fi putut să ne salveze sunt de negăsit. De negăsit! Gândeşte-te, ce dezordine! Gândeşte-te la această îmbulzeală inutilă, în care nici nu poţi să-ţi găseşti armele! Oh, dacă aş avea o aeropilă… una singură! Fără asta, sunt învins. Omenirea este învinsă şi cauza noastră pierdută! Regalitatea mea, regalitatea mea nebunească şi temerară nu va mai dura nici o noapte. Şi eu am îndemnat poporul să lupte...
— Ar fi luptat în orice caz.
— Mă îndoiesc. Eu am venit pentru ei…
— Nu, strigă ea, nu-i adevărat. Dacă suntem înfrânţi… dacă mori… Dar asta nu se poate întâmpla, nu se poate, după atâţia ani!
— Ah! Noi am fost bine intenţionaţi. Dar... crezi într-adevăr?
— Chiar dacă vei fi înfrânt, strigă ea, dumneata ai vorbit. Cuvântul dumitale a trecut prin lume caun vânt puternic, făcând să se aprindă focul libertăţii. Şi ce-i dacă flacăra tremură puţin? Nimic nu mai poate schimba vorbele pe care le-ai rostit. Mesajul dumitale a ajuns departe...
— În ce scop? Se poate. Se poate. Ştii ce mi-am spus atunci când mi-ai povestit prima oară despre toate acestea… Doamne sfinte! Dar asta a fost abia acum vreo douăzeci de ore!… Spuneam că n-am încrederea dumitale. Ei, bine… în orice caz acum nu mai este nimic de făcut…
— N-ai încrederea mea? Vrei să spui…? îţi pare rău?,.-,,<
— Nu, răspunse el grăbit, nu! în faţa lui Dumnezeu… nu! Glasul i se schimbă. Dar... Cred… că am fost nechibzuit. Ştiam puţine lucruri... m-am. avântat prea în grabă...
Tăcu. îi era ruşine de mărturisirea lui.
— Este un singur fapt care compensează totul. Te-am cunoscut pe dumneata, am venit la dumneata, peste prăpastia timpului. Restul, e sfârşit. Sfârşit.
Pentru dumneata, de asemenea, a fost ceva mai mult… sau ceva mai puţin...
Se. opri, cercetându-i faţa. Afară se striga ştirea că aeroplanele ajunseseră în dreptul oraşului Amiens, dar ei nu-i dădură nici o atenţie.
Helen îşi duse mâna la gât, şi buzele ei erau albe. Privi ţintă în faţă, ca şi cum ar fi văzut vreo perspectivă îngrozitoare. Deodată, trăsăturile ei se schimbară.

— Gh, dar eu am fost sinceră! strigă ea, şi adăugă, am fost oare sinceră? Am iubit lumea şi libertatea, am urât cruzimea şi oprimarea. Da, aşa a fost.
— Da, zise el, da. Noi am făcut ceea ce trebuia să facem. Am lansat mesajul, mesajul nostru! Am dezlănţuit un Armageddon:1. Dar acum... Acum când ne trăim poate ultimul ceas, împreună, acum când toate aceste lucruri mari sunt înfăptuite...
El se opri. Ea tăcea. Faţa ei era albă, enigmatică.
În prima clipă, ei nu dădură atenţie unei neaşteptate agitaţii de afară, paşi care alergau încoace şi încolo, şi strigăte. Apoi Helen tresări, rămânând într-o atitudine de atenţie încordată.
— Este... strigă ea şi se ridică în picioare, fără să spună o vorbă, neîncrezătoare, triumfătoare. Graham, de asemeni, auzi. Glasuri metalice strigau „Victorie!" Da, se auzea „Victorie!" El se ridică de asemenea în picioare, având în ochi lumina unei speranţe de necrezut.
Smucind la o parte perdelele, apăru omul în galben, tulburat şi cu.părul răvăşit de emoţie.
— Victorie, strigă el, victorie! Poporul învinge! Oamenii lui Ostrog sunt înfrânţi.
Ea se ridică.
Armageddon — denumire apocaliptică a ultimei bătălii dintre noroade (n. r.)
— Victorie? Glasul îi era răguşit şi slab.
— Ce vrei să spui? întrebă Graham. Spune-mi! Ce?
— I-am gonit din galeriile subterane de la Nor-wood Streatham este în flăcări, şi Roehampton este ni nostru. Al nostru!... şi am pus stăpânire pe aero-pila care se află acolo.
Câteva clipe, Graham şi Helen rămaseră tăcuţi; ini ma le bătea cu putere; se priviră unul pe celălalt. Pentru o ultimă clipă, în sinea lui Graham licări visul lui imperial, de regalitate, cu Helen alături de el. Licări, şi se stinse.
Răsună o sonerie ascuţită. Un om agitat, cu părul cărunt, apăru din sala conducătorilor de posturi.
— Totul s-a sfârşit, strigă el. Ce importanţă are că avem Roehampthon? Aeroplanele au trecut de Boulogne!
— La Canalul Mânecii! zise omul în galben. Făcu repede nişte calcule, O jumătate de oră.
— Ei mai deţin încă trei platforme de zbor, zise bătrânul.

— Şi tunurile? strigă Graham.
— Nu putem să le montăm... în jumătate de oră.
— Vrei să spui că au fost găsite?
— Prea târziu, zise bătrânul.
— Dacă am mai putea să-i oprim încă o oră! strigă omul în galben.
— Acum nu-i mai poate opri nimic, zise bătrânul. în prima flotă sunt aproape o sută de aeroplane.
— încă o oră? întrebă Graham.
— Să fim atât de aproape! zise conducătorul de post. Acum, când am găsit tunurile! Să fim atât de aproape... Dacă am apuca să le montăm pe acoperişuri...
— De cit timp ar fi nevoie? întrebă Graham deodată.
— O oră... cu siguranţă.
— Prea târziu, strigă conducătorul de post, prea târziu.
- Este oare prea târziu? zise Graham. Chiar acum... O oră!
Întrezări deodată o posibilitate. încercă să vorbească liniştit, dar faţr. lui era albă.
— Există o şansă. Spuneai că avem o aeropilă...?
— Pe platforma de la Roehampton, Sire.
— Defectă?
— Nu. Este aşezată de-a curmezişul, pe postament. Poate fi pusă cu uşurinţă pe glisiere. Dar nu există nici un aeronaut...; ~
Graham aruncă o privire către cei doi oameni, apoi către Hcâen. După o lungă pauză, vorbi:
— Nu avem nici un aeronaut?
— Nici unul.
— Aeroplanele sunt greoaie, zise el, dus pe gân-duri, în comparaţie cu aeropilele.
Se întoarse brusc către Helen. Hotărârea era luată.
— Eu trebuie să fac asta.
— Să faci ce?
— Să mă duc la platforma de zbor... la aeropilă.
— Ce vrei să soui?
— Eu sunt aeronaut. La urma urmei... Zilele acelea, pentru care mi-ai făcut reproşuri, n-au fost pierdute în zadar. Se întoarse către omul în galben. Spune-le să aşeze aeropila pe glisiere.,
Omul în galben ezita.
— Ce vrei să faci? strigă Helen.
— Aeropila aceasta... este o şansă... — Nu cumva ai de gând...?

— Să mă lupt... Da. Să mă lupt în văzduh. M-arn gândit dinainte... Aeroplanul este un aparat greoi. Un om hotărât...
— Dar... niciodată, de când există zborul... strigă omul-în galben.
— N-a fost necesar. Dar acum a venit timpul. Spune-le acum... trimite-le mesajul meu... să o pregătească de zbor.:.
Bătrânul aruncă o privire întrebătoare omului în galben, dădu din cap, şi plecă în grabă.
Helen făcu un pas spre Graham. Faţa ei era albă.
— Dar... cum poate cineva să lupte în văzduh? "Vei fi ucis.
— Se poate. Şi totuşi, să n-o fac... sau să las pe altcineva să încerce...
Se opri, nemaiputând vorbi, înlătură cu un gest această alternativă, şi rămaseră privindu-se unul pe celălalt.
— Ai dreptate, zise ea în cele din urmă, cu glas scăzut... Ai dreptate. Dacă se poate... Trebuie să te duci dumneata.
Făcu un pas către Helen, dar ea se dădu înapoi, şi faţa eialbă i se împotrivi şi îi. rezistă.
— Nu, zise ea, cu respiraţia întretăiată. Nu pot să suport... Acum pleacă.
EI îşi întinse mâinile, prosteşte, Ea îşi strânse pumnii.
— Du-te chiar acum, strigă ea. Du-te chiar acum!
El ezită şi înţelese. îşi ridică mâinile în sus, într-un. gest straniu, pe jumătate teatral. Dar nu găsi nici un cuvânt de spus. Se întoarse.
Omul în galben se îndreptă către uşă, cu o înţelegere tardivă şi stângace. Dar Graham îl depăşi. Străbătu cu paşi mari sala în care conducătorul de post1 striga la telefon, ordonând ca aeropila să fie pregătită de zbor.
Omul în galben aruncă o privire la faţa liniştită a Heleneî, ezită, şi porni în grabă după el. Graham nu privi nici măcar o dată înapoi, nu mai vorbi nimic, până când perdeaua de la anticamera marii săli căzu în urma lui. Atunci îşi întoarse capul şi câteva ordine scurte şi rapide ieşiră de pe buzele lui livide.

Capitolul XXIV SOSIREA AEROPLANELOR

Doi oameni în albastru deschis şedeau pe linia neregulată care se întindea de-a lungul marginii platformei de zbor capturate, de la Roehampton, de la un capăt la altul; strângeau în mâini carabinele, privind ţintă la umbrele care acopereau platforma de zbor de la Wimbledon Park. Din când în când, schimbau câteva cuvinte. Vorbeau în engleza stâlcită a clasei lor din acea vreme.

Focul pârtizanilor lui Ostrog se micşorase, apoi încetase, şi de câtva timp nu mai fuseseră zăriţi decât foarte puţini duşmani. Dar eforturile luptei care continua şi acum acolo, jos, în galeriile inferioare ale platformei, se auzeau din când în când printre împuşcăturile răsculaţilor. Unul dintre aceşti oameni îi descria celuilalt cum văzuse pe cineva care vroia să se ascundă în dosul unei traverse, şi cum, ochind la întâmplare, îl nimerise pe când depăşea ascunzătoarea.
— Este încă acolo jos, zise cel care trăsese. Priveşte pata aceea mică. Da. Între barele alea.
La câţiva metri m spatele: lor zăcea, un mort necunoscut, cu faţa întoarsă spre cer, şi pânza albastră a hainei, ardea mocnit în jurul găurii pe care i-o făcuse în piept glontele. Alături de el, un om rănit, cu un picior bandajat, şedea cu figura lipsită de expresie, privind cum celălalt continua să ardă. Im spatele lor, gigantică, aşezată de-a curmezişul pe trenul de pornire, se afla aeropila capturată.
— Mu văd nimic, zise al doilea om, pe un ton provocator.
Celălalt începu să înjure, eu glas tare, încercând cu tot dinadinsul să-i explice ceva tovarăşului său. Şi, deodată, fu întrerupt de nişte strigăte puternice care veneau dinspre platforma subterană.
— Ce se întâmplă? zise el, şi se ridică într-un cot, pentru a privi la capătul scării din scobitura centrală a platformei de zbor. Un număr de oameni în albastru urcau pe acolo şi se răşpândeau pe platforma de zbor, în jurul aeropilei.
— Noi nu avem nevoie de toţi aceşti nebuni, zise cel de al doilea. Nu fac decât să se îmbulzească şi să strice gloanţele. Dar ce caută aici?
—: Sst!... parcă strigă cineva. Cei doi oameni ascultară.
Mulţimea noilor veniţi se îngrămădise în jurul aeropilei. Trei conducători de posturi, care puteau fi recunoscuţi după mantalele şi insignele lor negre, se urcară în corpul aparatului şi apărură apoi deasupra lui. Un şir de oameni se repeziră la aparat, apucându-1 de pretu tindeni, până când el aproape.dispăru, acoperit de mulţime. Unul dintre ţintaşi se ridică în genunchi.
— O pun pe glisiere... asta vor să facă. Se ridică în picioare, ca şi prietenul lui.
— La ve bun.?.zise prietenul său. Nu.avem aeronauţi.

— în orice caz, ei asta fac. Se uită la puşcă, apoi la mulţimea care trebăluia, şi deodată se întoarse spre cel rănit. Ai grijă de asta, zise el, înmânân-du-i carabina şi cartuşiera; după.o clipă, el alerga către aeropila.Timp de un sfert de oră, el deveni un titan asudat, care împingea, trăgea, striga, asculta de strigătele altora, şi treaba fu dusă până Ia capăt, iar mulţimea, împreună cu el, aclamă propriul ei succes. Atunci află ceea ce ştiau toţi oamenii din oraş, că Stăpânul, oricât ar.fi fost de începător, avea de gând să zboare el însuşi cu această maşină, că venea chiar acum să o ia în:primire, că nu vroia să lase pe nimeni altul să încerce. „Gel care înfruntă primejdia cea mai mare, cel care poartă sarcina cea mai grea, acela este "Rege", aşa se zvonea că vorbise Stăpânul. Şi chiar în timp ce omul aclama, şi picăturile de sudoare îi cădeau una după alta din părul răvăşit, el auzi tunetul urmi tumult şi mai puternic şi, în frânturi, ritmul şi chemarea cântecului revoluţionar. Printr-un spaţiu deschis în mijlocul mulţimii, el văzu cum continua să se reverse un şuvoi de capete, de la capătul scării. „Vine Stăpânul!" strigau glasurile. „Vine Stăpânul", şi mulţimea din jur se făcu din ce în ce mai deasă. începu să-şi croiască drum către locul din centrul platformei de zbor. „Vine Stăpânul!" „Cel-care-doarme, Stăpânul!" urlau glasurile.
Şi deodată, alături de el, văzu uniformele negre ale gărzii revoluţionare, şi, pentru prima şi ultima dată în viaţă, el îl văzu pe Graham, îl văzu foarte de aproape. Un bărbat înalt, brunet, într-o robă neagră şi largă, ou o faţă aibă-şihotărâtă, privind cu ochii ţintă înainte; un om care nu avea nici urechi, nici gânduri pentru toate lucrurile mărunte din jurul lui... Pină la sfârşitul zilelor lui, omul aceia îşi aminti de trecerea palidei figuri a lui Graham. După o clipă, Graham dispăru, iar omul continua să se îmbulzească prin, mulţime. Un flăcău, plâ.n-gând de groază, se izbi de el, alergând spre scări şi ţipând: „Faceţi Ioc pentru aeropilă!" Clopotul care anunţa să se elibereze platforma de zbor răsună puternic şi nemelodios.
Cu acest sunet în urechi, Graham se apropie de aeropilă şi pătrunse în umbra aripei înclinate. Observă că vreo câţiva oameni din jur se ofereau să-1 întovărăşească, dar, cu un gest categoric, el refuză ofertele lor. Trebuia să se concentreze asupra pornirii motorului. Clopotul suna din ce în ce mai repede, şi paşii celor care se retrăgeau răsunau tot mai repede şi mai

puternic. Omul în galben îl ajută să se urce printre stinghiile aparatului. "Graham se caţără în scaunul aeronautului, fixîndu-se cu multă grijă, pe îndelete. Ce era asta? Omul în galben îi arătă două aeropile care se ridicau pe cer, înspre sud. Fără îndoială că ele aşteptau sosirea aeroplanelor. Acum... singurul lucru pe care îl avea de făcut era să pornească. I se strigau diferite îndemnuri, întrebări, avertismente. Acestea îl plictiseau. El trebuia să se gândească numai la aeropilă, să-şi amintească toate amănuntele experienţelor precedente, îndepărtă oamenii cu un gest, văzu curn omul în galben cobora printre stinghiile laterale, şi mulţimea care se dădea la o parte, Ia gestul lui.
O clipă, rămase nemişcat, privind, la pârghii, la-roata cu ajutorul căreia se pornea motorul, şi la toate dispozitivele delicate pe care le cunoştea atât de puţin. Privirea îi căzu asupra unei nivele; bula de aer se afla înspre el şi, amintindu-şi, manevră vreo douăsprezece secunde pentru a mişca motorul înainte, până când bula pluti în centrul tubului. Observă că oamenii nu mai strigau, că se uitau cu atenţie la. toate mişcările lui. Un glonte se turti de bara de deasupra capului. Cine trăsese? Oare driimul era liber de oameni? Se ridică să privească şi se aşeză din nou.
În clipa următoare, elicea se învârti, şi el porni în viteză de-a lungul glisierelor. Apucă volanul şi dădu motorul înapoi, pentru a ridica botul aparatului. Atunci poporul începu să strige. Pentru o clipă, inima îi bătu o dată cu duduitul motorului, strigătele slăbiră repede, şi dispărură. Vântul şuiera peste marginea apărătoarei de vânt, şi pământul se îndepărta cu iuţeală. Motorul continua să duduie, în timp ce el urca mereu. Se simţi liber de orice emoţie, calm şi hotărâ! Ridică şi mai mult botul aparatului, deschise o. valvă din aripa stîngi, se roti şi urcă mai sus. Privi cu îndrăzneală în jos, apoi în sus. Una dintre aeropilele partizanilor lui Ostrog venea de-a curmezişul drumului său, aşa încât el porni oblic către ea, pentru a-i trece pe dedesubt, într-un unghi ascuţit. Minusculii aeronauti din aeropila duşmană priveau spre el. Ce aveau de gând să facă? Mintea îi deveni extrem de activă. Unul dintre ei ţintea cu o armă, pregătindu-se să tragă. Oare ce credeau ei că are de gând să facă Graham? într-o clipă, el le înţelesese tactica, şi se hotărâ. Letargia momentană trecuse. Deschise încă două valve din stînga, se roti în jurul maşinii inamice, închise valvele, şi se îndreptă drept spre ea,

ferindu-se de împuşcătură cu botul aparatului şi cu apărătoarea de vânt. Ei se înclinară puţin, ca şi cum ar fi vrut să-1 ocolească. El ridică şi mai sus botul aeropilei.
Motorul duduia.din plin. Graham strînse din dinţi, faţa i se contractă fără să vrea, şi — bum! îl lovise! îl lovise de jos în sus, sub aripa cea mai apropiată.
Aripa aeropilei duşmane părea că se măreşte foarte încet, deoarece impetuozitatea loviturii o răsucise în sus. Graham o văzu în întreaga ei lărgime, apoi alunecă în jos şi nu o mai zări. Simţi cum botul aparatului se îndreaptă în jos, mâinile i se crispaseră pe. pârghii, se răsuci şi împinse,.motorul înapoi. Simţi zguduitura mişcării, botul aparatului se. ridică brusc în sus; şi o clipă avu impresia că şedea întins pe spate. Aparatul trepida şi se clătina, părea că dansează pe elice. El făcu un efort uriaş, seagăţă o clipă de pârghii, şi: motorul îşi reluă,. încet, poziţia iniţială. Continua să urce, dar nu atât de abrupt. Gâfâi o clipă, trăgându-şi respiraţia, şi apucă din nou pârghiile. Vântul şuiera în jur. încă: un efort, şi ajunse cu aeropila aproape: la orizontal. Respiră liniştit. întoarse capul, pentru prima dată după lovitură, ca să vadă ce se întâmplase cu adversarii, lui. Se întoarse din nou către pârghii, pentru o clipă, apoi privi înapoi. în prima clipă, crezu că fuseseră nimiciţi, apoi observă că spre răsărit, între două platforme de zbor,, se căsca o prăpastie, şi acolo, jos, un. obiect mic, şi: plat, cădea iute; dispăru, aşa-cum o monedă cade printr-o crăpătură;:
La început, nu înţelesese, apoi puse stăpânire pe el, o bucurie sălbatică. Strigă, din toate puterile, un strigăt nearticulat, şi apoi se îndreptă tot mai sus, spre cer. Motorul continua să duduie regulat. „Unde este cealaltă aeropila?" gândi el. „Şi ei..." Aruneînd o privire în, jur,, pe-cerul gol; se temu o clipă că aeropila cealaltă, se. ridicase deasupra lui, apoi o văzu. aterizând, pe platforma de la Norwood. Avuseseră, de gând să tragă. în el. Dar riscul de a fi1 izbiţi la două: mii de picioare în aer era mai presus de curajul acelor vremuri. Ocoliseră lupta: Câtva timp el pluti în cerc,. apoi se îndreptă, în, tr-o coborâre lină, către platforma dispre apus. Motorul continua: să duduie. Amurgrd se: lăsa repede, fumul de la. platforma din Streatham, care fusese atât: de-des şi negru,, era acum o limbă defoc, şi toate curbele întretăiate ale platformelor mişcătoare şi acoperişurilor, cupolele transparente şi abisurile dintre clădiri

erau acum strălucitoare, luminate de iradierea potolită a lămpilor electrice pe care lumina zilei încă le acoperea. Cele trei platforme, de: zbor disponibile pe care încă: le mai deţineau partizanii: lui,Ostrog:— cel de la Wimbledon Park era inutilizabil din cauza focului de la Roehampton, iar Streatham era ca un cuptor — erau luminate de faruri care trebuiau să îmdmmeze coborârea aeroplanelor.. 3aa fârarp ce trecea pe deasupra platformei de la RoehamptâMavăzu mnaseie întunecate ale oamenilor. Auzi o izbuunre de aclamaţii frenetice, auzi apoi un glonte tras de pe platforma de la Wimbledon Park şuieri-md prin aer şi pierzânduse deasupra deşertului din Surrey.. Simţi o suflare de vint.cfespre sud vest, îşi ridică aripa dinspre vest, după cum îm-văţase, se îndreptă în sus, ajungând în aerul mai ar şi fflaad tare din regiunile superioare. Motorul duduia regulat. Continuă să urce, în ritmul pulsaţiilor motoru-Mi, până când câmpia de dedesubt deveni albastră şi nedesluşită, iar Londra se întinse la marginea orizontului ea o mică hartă.desenată su IwMraa, ca o machetă de oraş. Spre sud-vesl, certul pa de safir, peste marginea întunecată a pământului,.şi în timp ce continua să urce, mulţimea sfe stele creştea.
Dar iată! Spre sud, jos de tei, sclipind din fee în ce mai aproape, apărură două mici pete ide famină nebuloasă. încă două, apoi e strălucire dif-ză de ferme, care se apropiau coa repeziciune. Jaa scurt timp, el putu să le numere. Erau douăzeci şi patru. Sosea prima flotilă de aeroplane! în depărtare, apăru o lumină şi mai puternică.
Descrise un semicerc, privind ţintă la flota care înainta. Aceasta zbura sub formă de unghi ascuţit, un zbor triunghiular de forme gigantice şi.fosforescente oare pluteau din ce în <oe.mai aproape prin văzducbul de sub el. Făcu un calcul rapid al vitezei lor, şi răsuci rotiţa care.adâncea motorul Înainte. Atinse o pârghie şi duduitul motorului ascetă. începu să cadă, din ce în ce mai repede. Ţinta lui era vârful flotei. Cădea ca o piatră prin aerul care şuiera. I se păru că trecuse abia o secundă de zbor până când izbi aeroplanul pal mai.apropiat.
Nimeni, din acea mulţime de negri, nu văzu venind destinul care îi aştepta, nici unul dintre ei nu visa la şoimul care se năpustise asupra lor din. cer. Cei care nu sufereau de rău de aer îşi întindeau gâturile lor negre şi holbau ochii să vadă oraşul neclar care se ridica din negură, oraşul bogat şi splendid, către care

„Dom Şef" mínase muşchii lor ascultători. Dinţii albi străluceau, feţele lucioase străluceau. Şi, deodată, Graham îi lovi.
El ţintise corpul aeroplanului, dar în ultimul moment îi trecu prin, minte o idee mai bună. Se răsuci şi izbi, cu toată greutatea pe care o acumulase, lângă marginea aripei de la tribord. Lovitura îl aruncă înapoi. Botul aeropilei alunecă de-a curme zisul suprafeţei netede, spre margine. Simţi că era împins înainte de aparatul enorm, împreună cu aeropila, şi pentru o clipă, care i se păru un secol, el nu-şi dădu seama ce se întâmplă. Auzi un urlet scos dintr-o mie de piepturi, şi văzu că maşina lui se legăna pe marginea aparatului gigantic, coborând tot mai jos; privi peste umăr şi văzu axul central al aeroplanului şi aripa opusă ridi-cându-se în sus. Printre stinghiile aparatului, el avu viziunea unor scaune care alunecau, feţe cu ochii holbaţi, mâini încleştate pe barele de conducere înclinate. Valvele din cealaltă aripă se desfă-cură, manevrate de aeronautul care încerca să se redreseze. Apoi, văzu cel de al doilea aeroplan, care făcu un salt brusc, pentru a scăpa din vârtejul provocat de căderea primului. Suprafaţa întinsă a aripilor părea că se smucise în sus. Graham simţi că aeropila se eliberase, că aparatul monstruos, complet răsturnat, atârna deasupra lui ca un zid înclinat. El nu era prea sigur că lovise aripa laterală a aeroplanului şi apoi alunecase, dar îşi dădu seama că acum zbura liber în jos, apropiindu-se. cu repeziciune de pământ. Ce se întâmplase? Înima îi bătea în piept ca un motor zgomotos, şi, în răstimpul unei clipe primejdioase, el nu putu să mişte pârghiile din cauză că îşi simţea mâinile paralizate. Smuci pârghiile pentru a împinge motorul înapoi, luptându-se două secunde cu greutatea lui, îl simţi îndreptându-se, planând orizontal, şi puse din nou motorul în mişcare.
Privi în sus şi văzu două aeroplane care treceau, într-un vârtej de strigăte, pe deasupra capului său, privi înapoi şi văzu grosul flotei risipindu-se şi fugind în toate direcţiile; văzu aeroplanul lovit căzând pe o coastă şi izbindu-se, ca într-o gigantică lamă de cuţit, în motoarele de vânt de dedesubt.
Coborî botul aparatului şi.privi din nou. în timp ce privea, nu mai dădu nici o atenţie direcţiei zbo rului. Văzu motoarele de vânt prăbuşindu-se, imensa maşină izbindu-se de pământ, zdrobindu-se sub greutatea căderii, şi apoi întreaga masă se ră suci cu josul în sus şi se sfărâmă de roţile înclinate. Motorul lui continua să duduie. Deodată, din sfă rimăturile aparatului, se ridică spre

zenit o limbă subţire de foc. Şi atunci, el observă o masă imensă care zbura prin aer către el, şi întoarse aparatul în sus, chiar la timp pentru a scăpa de atacul — dacă era un atac — al unui al doilea aeroplan. Acesta se răsuci pe sub el, îl atrase în jos şi aproape că îl răsturnă, în vârtejul trecerii sale prin apro piere......-. : "
Observă alte trei aeroplane repezindu-se spre el, şi îşi dădu seama de necesitatea urgentă de a se ridica deasupra lor. Aeroplanele erau peste tot în jurul lui, părând că se rotesc în cerc pentru a-1 ocoli. Treceau pe lângă el, pe deasupra, pe dedesubt, spre răsărit şi spre apus. Departe, spre apus, se auzi zgomotul unei ciocniri, şi văzu două forme luminoase care cădeau. Departe, spre sud, se vedea venind o a doua flotilă. El continuă să se ridice tot.mai sus. într-o clipă, toate aeroplanele se aflară sub el, dar deocamdată nu cunoştea înălţimea pe care o câştigase asupra lor, şi nu îndrăzni să se repeadă din nou către ele. Apoi, coborî asupra unei a doua victime, şi toţi soldaţii dinăuntru îl văzură venind. Uriaşa maşină se clătină, se legănă, în timp ce oamenii înnebuniţi de frică se repezeau căutân-du-şi armele. Vreo douăzeci de-gloanţe şuierară prin aer, şi o stea sclipi în apărătoarea de. vânt din sticlă groasă care îl proteja. Aeroplanul îşi încetini zborul şi coborî pentru a-i evita lovitura, dar coborî prea jos. El văzu tocmai la timp roţile motoarelor de vânt de pe dealul din Bromley repezindu-se spre el,, şi se răsuci,, ridicându-se, în timp ce aeroplanul pe care îl fugărise se zdrobi printre ele. Toate glasurile din aeroplan se uniră într-un urlet. Uriaşul aparat rămase o clipă aşezat pe o. margine, printre roţile frânte, apoi se prăbuşi în bucăţi. Bucăţi enorme zburară prin aer, motoarele se sparseră ca nişte: scoici. O izbucnire fierbinte de flăcări se ridică spre cerul întunecat.
— Două! strigă e-L în timp ce o bombă de sus. exploda. în cădere, şi începu, să. se ridice din nou. Q veselie fără margini puse stăpânire pe: el,, şi se dezlănţui într-d activitate febrilă. Grijile în privinţa omenirii, în privinţa neputinţei lui, dispăruseră cu desăvârşire. Era un. o-m. ân luptă,, care se bucura de puterea, lui. Aeroplanele păreau că se îndepărtează în toate direcţiile, căutând numai să-1 ocolească, şi. urletul pasagerilor înghesuiţi se auzea în izbucniri scurte-, în timp ce treceau pe lângă el. îşi alese cea de a treia pradă, o lovi în grabă, dar nu făcu decât să o răstoarne pe o< parte. Aeroplanul scăpă de

lovitură, dar se z-dsrobi de marginea. înaltă a zidului Londrei. După această ciocnirey Graham trecu atât de aproape de pământul întunecat, încât putu să vadă. ura iepure-speriat gonind pe un pavirniş.. Cu o. smucitură, se1 ridică în sus şi. se văzu zburând pe deasupra părţii de sud a Londrei; în jnitrul lui văzduhul era liber. Spre dreapta, o puzderie de rachete de semnalizare ale partiaaaaaikMr lui Ostrog pocneau zgomotos: pe cer. Spre: sud, resturile unei jumătăţi de duzină de aeroplane în flăcări, iar spre răsărit, apus şi nord celelalte aeroplane care fugeau din faţa lui. Ele se îndreptau spre răsărit şi norf, sau se m-vârteau prin aer înspre sud, căci nu puţeau să se oprească în aer. în confuzia în care se aflau-, orice încercare de a evolua, ar fi putut da naştere unei etecnirf dezastruoase. Abia atunci îşi dădea seama (irah.-.m de ceea ce realizase. în toate părţile, aiwoplanele se îndepărtau. Se îndepărtau! Deveneau din ce în ce măi mici. Erau puse pe fugă!
Graham trecu cam la două sute de picioare pe deuaupra platformei de zbor de la Roehampton. Plaţii urna era neagră de oameni şi. răsuna de strigătele Ibr frenetice. Dar oare de ce şi platforma-de laWim-bledon Park era neagră şi plină de strigăte? Fumul şi flăcările de la Streatham acopereau acum cele trei platforme mai îndepărtate. Făcu. un ocol şi se înălţă, ca să; le vadă şi să privească cartierele, dinspre nord. Mai întâi, zări dincolo de fum marile pătrate ale platformei de zbor de la Shooters Hill, luminate şi ocupate de aeroplanul care aterizase şi de unde debarcau negri. Apoi,veni Blackheath, şi după aceea Pe sub. perdeaua de fum, platforma de la Norwood. Pe cea de la Blackheath nu aterizase, nici un aeroplan, dar aştepta o aeropilă pregătită de zbor. Norwood era acoperit de o mulţime de făpturi mici care alergau de colo prnă colo ântr-o învălmăşeală agitată. De ce? Deodată, Graham înţelese. Apărarea înverşunată a platformelor de zbor încetase, poporul se revărsa în subsolurile acestor ultime fortăreţe, afe Iui Ostrog uzurpatorul. Şi apoi, de departe,, dinspre marginea de nord a oraşului, se auzi plin de o vietoi-rioasă semnificaţie un sunet, un semnal, o notă de triumf, bubuitul greu al unui tun. Buzele i se. între-desehiseră, faţa îi fu tulburată de emoţie..
Trase eu putere aer în piept.
— Ei înving, strigă el în aerul liber; poporul învinge!
Bufcuftul unui al doilea tun veni ea un răspuns;. Şi atunci, văzu

că aeropilă de la. Blackheath era împinsă pe glisiere, pentru a fi" lansată.. Ea se. desprinse şi se ridică. Izbucni în sus, spre cer,, îndrep-tmdu-se spre sud şi îndepărtându-se de-, el.
Într-o clipă, el înţelese ce se întâmplase.. Nu putea fi decât Ostrog care fugea. Scoase un strigăt şi se repezi, căzâhd, către aeropilă duşmană.
Din punctul înalt în care se afla, porni cu mare iuţeală, oblic, prin aer. La apropierea lui cealaltă torpilă se ridică brusc. El se apropie cu toată viteza şi merse drept spre ea.
Ea deveni deodată ca o muche subţire, şi iată I el trecu pe lângă ea, continuînd să coboare cu toată forţa elanului său inutil.
Era extrem de furios. împinse motorul înapoi de-a lungul axului şi începu să urce, rotindu-se. Văzu maşina lui Ostrog gonind în spirală înaintea lui. Se ridică drept spre ea, depăşind-o în înălţime în virtutea elanului şi avantajului de a avea un om mai puţin pe bord. îşi dădu drumul să cadă drept spre ea, şi. îşi greşi din nou ţinta! în timp ce trecea în viteză pe lângă ea, văzu faţa încrezătoare şi liniştită a aeronautului şi, în atitudinea lui Ostrog, o hotărâre crispată. Ostrog privea ţintă în cealaltă, direcţie, spre sud. Graham îşi dădu seama, cu un acces de mânie, cât de neîndemânatic îi fusese zborul. Dedesubt, se zăreau colinele din Croyden. Smuci aparatul în sus, şi se îndreptă din nou către duşman.
Aruncă o privire peste umăr şi atenţia îi fu atrasă de un lucru ciudat. Platforma de zbor de la răsărit, cea de la Shooters Hill, păru că se ridică; un „fulger care se schimbă într-o formă cenuşie şi înaltă, ca o fiinţă învăluită într-o glugă de fum, izbucni în aer. O clipă, această făptură rămase nemişcată, lăsându-i să-i cadă de pe umeri mase imense de metal, apoi începu să desfăşoare o trombă deasă de fum. Poporul aruncase în aer şi aeroplanul şi platforma! Tot atât de brusc, un al doilea fulger şi o altă formă cenuşie izbucniră de pe platforma de la Norwood. Şi, chiar în timp ce privea, se auzi un zgomot surd, şi îl izbi unda de aer a primei explozii. Fu aruncat în sus, şi într-o parte.
Pentru o clipă, aeropila căzu aproape pe o aripă, cu botul în jos, părând că ezită să se răstoarne cu totul. El rămase pe apărătoarea de vânt, încleştat de volanul care oscila deasupra capului. Şi atunci, şocul celei de a cloua explozii izbi aeropila dintr-o parte.
Se trezi agăţat de una din stinghiile maşinii, iar aerul trecea

şuierând pe lângă el în sus. I se părea că atârnă liniştit, iar aerul trecea şuierând în sus, pe lângă el. Pe urmă se gândi că poate se prăbuşeşte. Apoi fu sigur că se prăbuşeşte. Nu putea să privească în jos.
Începu să recapituleze cu o repeziciune de necrezut tot ceea ce i se întâmplase de când se trezise, zilele de îndoială, zilele de domnie şi, în cele din urmă, răscolitoarea descoperire a trădării calculate a lui Ostrog. El era înârânt, dar Londra salvată. Londra era salvată!
Gândurile lui păreau cu totul ireale. Cine era el? De ce îi erau mâinile atât de crispate? De ce nu putea să-şi dea drumul? Nenumărate vise s-au terr minat cu o astfel de cădere. Dar într-o clipă, se va trezi... .,
Gândurile goneau clin ce în ce mai repede. Se îm-treba dacă o va mai revedea pe Helen. Părea atât de absurd să n-o mai revadă. Cu siguranţă că era numai un vis! Şi, totuşi, era. sigur că o va întâlni. Ea, cel puţin, era reală. Era reală. Se va trezi şi o va vedea.
Cu toate că nu putea să privească, îşi dădu deodată seama că pământul era foarte aproape.